

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΙΣΤΟΡΙΑ, ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ»**

Θέμα: *"Η εκπαιδευτική δραστηριότητα στην ελληνοβλαχική κοινότητα της Βλάστης από το β' μισό του δεκάτου ενάτου αιώνα μέχρι και τον εικοστό αιώνα"*

Αποστολοπούλου Αναστασία

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

1^η Επιβλέπουσα: Ηλιάδου - Τάχου, Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε, Π.Δ.Μ.

2^{ος} Επιβλέπων: Μπέτσας Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής, Π.Τ.Ν.,
Π.Δ.Μ.

3^{ος} Επιβλέπων: Κασβίκης Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής,
Π.Τ.Δ.Ε, Π.Δ.Μ.

Φλώρινα 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Περίληψη</i>	4-5
<i>Abstract</i>	6-7
<i>Πρόλογος</i>	8
<i>Σκοπός</i>	9
<i>Σημαντικότητα της έρευνας</i>	10
<i>Μεθοδολογία</i>	11
<i>Ιστορικό - κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο εποχής</i>	12-18
<i>Εισαγωγή</i>	
• <i>Η εκπαίδευση στο χώρο της Μακεδονίας</i>	19-26

A. ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

A.1. Η Βλάστη

<i>1. Η γεωγραφία της</i>	27
<i>2. Ασχολίες των κατοίκων</i>	28
<i>3. Η αγορά</i>	29
<i>4. Ο πληθυσμός</i>	29
<i>5. Η διοίκηση</i>	29
<i>6. Η μετοίκηση</i>	30
<i>7. Η αποδημία</i>	31-32

A.2. Οι ευεργέτες της εκπαίδευσης στη Βλάστη

<i>1. Ο Κωνσταντίνος Δημ. Μπέλλιος ή Βέλλιος</i>	33-37
<i>2. Ο Στέργιος Μ. Δούμπας</i>	38-39
<i>3. Ο Νικόλαος Δούμπας</i>	40-41

4. Ο Κωνσταντίνος Θωμαΐδης.....	42-43
5. Ο Κωνσταντίνος Ν. Δόσιος.....	44
6. Ο Δημήτριος Μουσίκος.....	45
7. Ο Γεώργιος Βρανάκης.....	46
8. Ο Χριστόδουλος Γαλάνος.....	47-49
A.3. Η εκπαίδευση στη Βλάστη από το 1761 μέχρι το 1911.....	50-70
1. Το Σχολείο της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου.....	50-51
2. Η Ελληνική και αλληλοδιδασκτική Σχολή Στ. Μ. Δούμπα.....	52-62
3. Το Θωμαΐδιον Διδακτήριο.....	63-66
4. Το Μουσικό Ελληνικό Παρθεναγωγείο.....	67-70

B. ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

B. 1. Η εκπαίδευση στη Βλάστη από το 1912-1937.....	71-91
1. Το Βρανάκειο Δημοτικό Σχολείο.....	92-104

Γ. ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γ.1. Η εκπαίδευση στη Βλάστη από το 1950-1977.....	105-109
--	---------

Προβλήματα στην πορεία της έρευνας.....	110
Συμπεράσματα.....	111-119
Βιβλιογραφία.....	120-123

Παραρτήματα

• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	126-221
• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	222-225
• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	226-248

Περίληψη

Η Βλάστη, αποτελεί ένα κατεξοχήν ορεινό οικισμό, που εντάσσεται στο νομό Κοζάνης. Αγκαλιάζεται από δύο μεγάλους ορεινούς όγκους του Σινιάτσικου ή Άσκιου και του Μουρικίου. Το υψόμετρο της αγγίζει τα 1240 μέτρα. Περιστοιχίζεται από πλούσια λιβάδια και πυκνή δασική βλάστηση (οξιές, βελανιδιές, πεύκα). Το 15^ο αιώνα εγκαταστάθηκαν οι πρώτοι πληθυσμοί στο χωριό και στα τέλη του 18ου αιώνα μετεγκαταστάθηκαν πρόσφυγες από τη Μοσχόπολη και το Γράμμο, βοηθώντας στην πνευματική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του χωριού.

Σκοπός της έρευνας υπήρξε η παρουσίαση της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της Βλάστης από το δέκατο όγδοο αιώνα μέχρι και τον εικοστό. Ακόμη να προσφέρει μερικές βασικές γνώσεις για τη ζωή του τόπου μέσα από τη γεωγραφική θέση του χωριού, την επαγγελματική δραστηριότητα των κατοίκων, την αποδημία, τις μετοικεσίες, τον πληθυσμό και τις πλούσιες ευεργεσίες καθώς και όλων εκείνων των στοιχείων που αποτελούν κομμάτι της εκπαίδευσης της Βλάστης (μαθητικό δυναμικό, εκπαιδευτικό προσωπικό).

Το θέμα της συγκεκριμένης εργασίας έχει ελάχιστα διερευνηθεί και περιορίζεται σε μεμονωμένες πηγές. Επομένως, η συγκεκριμένη εργασία συνιστά ένα αποδοτικό και εύχρηστο βοηθητικό συμπλήρωμα για την πραγματοποίηση παρόμοιων μελετών. Επιπρόσθετα, η έρευνα θα αποκαλύψει στοιχεία άγνωστα ή σπάνια σχετικά με την εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της χρονολογικής περιόδου 1912-1977.

Χρησιμοποιήθηκαν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Στις πρωτογενείς πηγές περιλαμβάνεται η μελέτη της τοπικής εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, που κυκλοφόρησε επί 8 χρόνια και η επεξεργασία ανέκδοτων αρχείων, κυρίως των γενικών ελέγχων των δημοτικών σχολείων της Βλάστης κατά τη χρονολογική περίοδο του 1914-1977. Στις δευτερογενείς πηγές που βασίστηκε η έρευνα συγκαταλέγονται τα άρθρα ιστορικών περιοδικών, τα πρακτικά συνεδρίων, μεταπτυχιακές και διπλωματικές εργασίες, η βιβλιογραφία παλιότερων αλλά και σύγχρονων συγγραφέων.

Η συλλογή υλικού πραγματοποιήθηκε στο έκτο δημοτικό σχολείο Άρδασσας και από τη μελέτη των γενικών αρχείων του κράτους του νομού Κοζάνης, από το 2016 μέχρι σήμερα. Οι περισσότερες βιβλιογραφικές πηγές, κάποιες από τις οποίες είναι δυσεύρετες αποτελούν εκδόσεις της εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Επιπλέον στοιχεία αντλήθηκαν από την κεντρική βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ, από το τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ, από το Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ, το τμήμα Επιστημών και Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Α.Π.Θ, από το τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ, από το τμήμα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Α.Π.Θ, από το τμήμα Μεσαιωνικών και Νεολληνικών Σπουδών του Α.Π.Θ, από την Κοινότητα της Βλάστης, από τη Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη της Σιάτιστας "Μανούσεια", από την Ιερά Μητρόπολη Σισανίου και Σιατίστης, από τη Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη του νομού Κοζάνης.

Abstract

Vlasti is a mountainous settlement, which is in the prefecture of Kozani. It is embraced by two large mountain ranges of Siniatsikos or Askios and Mourikios. Its altitude reaches 1240 meters. It is surrounded by rich meadows and dense forest vegetation (beech trees, oak trees, pine trees). In the 15th century, the first inhabitants of the village settled and in the late 18th century refugees from Moschopolis and Grammos were relocated, helping the spiritual, economic and social development of the village.

The purpose of this research was to present the educational activity of Vlastis from the Ottoman Empire until 1977. It also offers some basic knowledge about the life of the place through the geographical location of the village, the occupational activity of the inhabitants, the emigration, Metaphors, populism and rich benefits as well as all those elements that are part of Vlasti education (student potential, educational staff).

The subject of this work has been minimally explored and limited to individual sources. Consecutive work is therefore an efficient and useless supplement to carry out such studies. In addition, research will reveal elements unknown or rarely related to education during the 1912-1997 chronology.

Primary and secondary sources were used. The primary sources include the eight-year study of the local newspaper Northern Greece and the elaboration of anecdotal records, mainly the general controls of the Vlassis elementary schools during the chronological period of 1914-1977. Secondary sources of research include historical magazine articles, conference proceedings, postgraduate and diplomatic papers, bibliography of earlier and modern authors.

The material collection was assembled at the sixth primary school of Ardassa and from the study of the general archives of the state of the prefecture of Kozani, from 2016 until today. Most bibliographic sources, some of which are incompatible,

are publications of the Macedonian Studies Society. Additional data were obtained from the Central Library of the Aristotle University of Thessaloniki, from the Department of Philosophy and Pedagogy of the Aristotle University of Thessaloniki, from the Pedagogical Department of Primary Education of the Aristotle University of Thessaloniki, the Department of Science and Physical Education and Sport Department of Music Studies of Aristotle University of Thessaloniki, Department of Modern and Contemporary History of the Aristotle University of Thessaloniki, Department of Medieval and Neolithic Studies of the Aristotle University of Thessaloniki, from the Public Central Historical Library of Siatista Manousia, from the Koventarios Municipal Library of the prefecture of Kozani.

Πρόλογος

Το ενδιαφέρον μου να ασχοληθώ με την εκπαίδευση της Βλάστης κατά τον 18^ο – 20^ο αιώνα πηγάζει από τότε που θυμόμουν τον εαυτό μου. Η Βλάστη αποτελεί τον τόπο καταγωγής μου και πάντα ήθελα να εντυφίσω στην ιστορία του χωριού μου. Η ενασχόληση μου με την εκπαιδευτική δραστηριότητα και το ενδιαφέρον μου για τα εκπαιδευτήρια εκείνης της εποχής υπήρξαν βασικές προϋποθέσεις για τη συγκεκριμένη μελέτη.

Η εκπαιδευτική δραστηριότητα της Βλάστης συνδέεται με τη ζωή της κωμόπολης, ήδη από τα χρόνια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η οικονομική και πολιτιστική άνθιση που γνώρισε το Μπλάτσι κατά το 19^ο αιώνα, υπήρξε κινητήριος δύναμη για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού τομέα. Γι' αυτό η περιγραφή της γίνεται μαζί με την παράθεση των ανάλογων χωρίων από τον τύπο της εποχής, συγκεκριμένα από την παράθεση άρθρων της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς* του 1928-1936.

Η αναφορά επίσης στο εκπαιδευτικό προσωπικό και στο μαθητικό δυναμικό γίνεται λαμβάνοντας πάλι ως κέντρο το χωριό της Βλάστης, γιατί οι παραδόσεις και η ιστορία της είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την εκπαιδευτική δραστηριότητα του συγκεκριμένου χωριού.

Οι δυσκολίες που αντιμετώπισα ήταν πολλές, διότι η βιβλιογραφία πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα είναι πολύ ελλιπής. Ακόμη, πολλά αρχεία του χωριού καήκαν κατά τη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής στην Ελλάδα, οπότε η συλλογή του εκπαιδευτικού υλικού υπήρξε επίπονη.

Θα ήταν μεγάλη μου τιμή αν η συγκεκριμένη μελέτη γίνει αφορμή για παραιτέρω έρευνες για να καταγραφούν και να διασωθούν πληροφορίες που δεν έχουν ανακαλυφθεί, διαφορετικά θα εκλείψουν για πάντα, εφόσον θα χαθούν οι τελευταίοι μάρτυρες της παραδοσιακής κοινωνίας.

Σκοπός

Σκοπός της έρευνας υπήρξε η παρουσίαση της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της Βλάστης από το δέκατο όγδοο μέχρι και τον εικοστό αιώνα. Ακόμη, στόχευε στην προσφορά μερικών βασικών γνώσεων για τη ζωή του τόπου μέσα από τη γεωγραφική θέση του χωριού, την επαγγελματική δραστηριότητα των κατοίκων, την αποδημία, τις μετοικεσίες, τον πλυθησμό και τις πλούσιες ευεργεσίες καθώς και όλων εκείνων των στοιχείων που αποτελούν κομμάτι της εκπαίδευσης της Βλάστης (μαθητικό δυναμικό, εκπαιδευτικό προσωπικό, την περιγραφή της σχολικής ζωής). Η εμπειριστατωμένη μελέτη όμως αποσκοπούσε στο να αναδείξει τη πτυχή ενός θέματος, της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της Βλάστης, η οποία παραμελήθηκε από τους μελετητές μέχρι πρόσφατα. Επίσης, απώτερος σκοπός υπήρξε και η ενημέρωση του κοινού για σπάνιες πληροφορίες, οι οποίες θα έρθουν στην επιφάνεια και θα διασωθούν. Ο πλούτος των συγκεκριμένων πληροφοριών, μέσω της συγκεκριμένης μελέτης δικαιωματικά μπορεί να λάβει τη θέση που τους αξίζει και να φωτίσει άγνωστες μέχρι τώρα πτυχές της κοινωνίας της Βλάστης.

Σημαντικότητα της έρευνας

Το θέμα της συγκεκριμένης εργασίας έχει ελάχιστα διερευνηθεί και περιορίζεται σε μεμονωμένες πηγές. Επομένως, η συγκεκριμένη εργασία συνιστά ένα αποδοτικό και εύχρηστο βοηθητικό συμπλήρωμα για την πραγματοποίηση παρόμοιων μελετών. Επίσης, η έρευνα θα αποκαλύψει στοιχεία άγνωστα ή σπάνια σχετικά με την εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της χρονολογικής περιόδου 1912-1977. Συνεπικουρικά έρχεται να καλύψει αυτό το κενό και με τη βοήθεια της παράθεσης των ανάλογων χωρίων από τον τύπο της εποχής, συγκεκριμένα από την παράθεση άρθρων της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς* του 1928-1936. Επιπλέον, η μελέτη έχει πολύ μεγάλη σημασία για όσους ασχολούνται με τον εκπαιδευτικό τομέα, προκειμένου να εισέλθουν και να περιπλανηθούν στον κόσμο αυτό και να γνωρίσουν άγνωστες πτυχές της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τα παλαιότερα χρόνια. Επιπρόσθετα, η έρευνα και η μελέτη αποκαλύπτει στοιχεία σπάνια ή άγνωστα και στο ευρύτερο κοινό, με αποτέλεσμα να αναδεικνύονται στην επιφάνεια πτυχές της καθημερινής ζωής των ανθρώπων της παραδοσιακής κοινωνίας, εκείνων των ταραγμένων χρόνων.

Μεθοδολογία

Συστηματική ήταν η χρήση πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων. Στα πρωτογενή δεδομένα περιλαμβάνεται η μελέτη της τοπικής εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, που κυκλοφόρησε επί 8 χρόνια και η επεξεργασία ανέκδοτων αρχείων, κυρίως των γενικών ελέγχων των δημοτικών σχολείων της Βλάστης κατά τη χρονολογική περίοδο του 1914-1977. Στα δευτερογενή δεδομένα, στα οποία βασίστηκε η έρευνα συγκαταλέγονται τα άρθρα ιστορικών περιοδικών, τα πρακτικά συνεδρίων, μεταπτυχιακές και διπλωματικές εργασίες, η βιβλιογραφία παλαιότερων αλλά και σύγχρονων συγγραφέων.

Η συλλογή υλικού πραγματοποιήθηκε στο έκτο δημοτικό σχολείο Άρδασσας και από τη μελέτη των γενικών αρχείων του κράτους του νομού Κοζάνης, από το 2016 μέχρι σήμερα. Αξιοσημειώτο παραμένει το γεγονός πως η μελέτη των πηγών αποτέλεσε μία δυνατή πρόκληση λόγω της δυσκολίας εύρεσης τους. Οι πηγές ελέχθησαν για να εξακριβωθεί η αυθεντικότητα, η ακρίβεια και η εγκυρότητα τους.

Οι περισσότερες βιβλιογραφικές πηγές, κάποιες από τις οποίες είναι δυσεύρετες αποτελούν εκδόσεις της εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Επιπλέον στοιχεία αντλήθηκαν από την κεντρική βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ, από το τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ, από το Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ, το τμήμα Επιστημών και Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Α.Π.Θ, από το τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ, από το τμήμα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Α.Π.Θ, από το τμήμα Μεσαιωνικών και Νεολληνικών Σπουδών του Α.Π.Θ, από την Κοινότητα της Βλάστης, από τη Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη της Σιάτιστας "Μανούσεια", από την Ιερά Μητρόπολη Σισανίου και Σιατίστης, από τη Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη του νομού Κοζάνης.

Ιστορικό – κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο εποχής

Προκειμένου να κατανοηθούν βαθύτερα οι ιστορικές – πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις κάτω από τις οποίες αναπτύχθηκε μία ανθηρή εκπαιδευτική δραστηριότητα στη Βλάστη την περίοδο του δεκάτου ογδόου-εικοστού αιώνα, θα επιχειρηθεί μία σύντομη και περιληπτική καταγραφή των σπουδαιότερων γεγονότων, που διαδραματίστηκαν στο εσωτερικό της χώρας.

Πριν την επανάσταση του 1821, η Ελλάδα βρισκόταν κάτω από την κυριαρχία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, χαρακτηριστικό γνώρισμα της οποίας υπήρξε το συγκεντρωτικό πολιτικό-οικονομικό της σύστημα. Ο Σουλτάνος κατείχε τη μεγαλύτερη εξουσία. Δεν υπήρχαν ισχυροί τοπικοί γαιοκτήμονες για να λάβουν κάποιες αρμοδιότητες, αλλά και σχεδόν κανείς άλλος δεν τολμούσε να διαψεύσει τη δύναμη του Σουλτάνου. Οι χριστιανικοί πληθυσμοί είχαν αποκτήσει κάποια δικαιώματα όπως ήταν το δικαίωμα της ζωής, της περιουσίας και της λατρείας, σύμφωνα με το νόμο του Ισλάμ. Σε αντάλλαγμα για τα δικαιώματα τους αυτά ήταν υποχρεωμένοι να καταβάλλουν κεφαλικό φόρο, τον λεγόμενο γι' αυτούς χαράτσι. Ο θρησκευτικός, πνευματικός και πολιτικός αρχηγός των ορθόδοξων λαών ήταν ο πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης (Κάτσικας & Θεριανός, 2004: 17 – 19).

Έπειτα από την επανάσταση του 1821 κυβερνήτης της Ελλάδας ανέλαβε ο Ιωάννης Καποδίστριας από το 1828 έως το 1831, όπου και τον δολοφόνησαν. Εκείνος επεδίωκε να θέσει τους όρους, προκειμένου να καταρτιστεί γενικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, βάζοντας φρένο και στους θεσμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ακόμη προσπάθησε να φέρει την Ελλάδα στην καπιταλιστική πρόοδο. Έτσι προσπάθησε να δημιουργήσει συνθήκες ανάπτυξης της εθνικής βιοτεχνίας και βιομηχανίας ερχόμενος σε σύγκρουση με τα συμφέροντα των μεταπρατών και με τα τοπικά συμφέροντα του τόπου που δεν ήθελαν να υπάρχει μια ισχυρή κεντρική εξουσία. Για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του νεοσύστατου κράτους θεώρησε πως απαραίτητη ήταν η γενική εκπαίδευση και έτσι προσπάθησε να θεμελιώσει ένα εκπαιδευτικό σύστημα από την αρχή, γι' αυτό άρχισε την εκπαίδευση των κατώτερων βαθμίδων με σκοπό να καταπολεμήσει τον αναλφαβητισμό και να ανεβάσει το μορφωτικό επίπεδο του λαού. Εκτός από την απουσία των βασικών υποδομών και την έλλειψη των αναγκαίων εκπαιδευτικών οικονομικών πόρων για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος,

υπήρχε ακόμη μεγάλη έλλειψη εκπαιδευτικού προσωπικού. Ένα πρόβλημα, το οποίο κατάφερε εν μέρει να διευθετηθεί μέσω της θέσπισης της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου διδασκαλίας στη στοιχειώδη εκπαίδευση (ό.π.: 26 – 31).

Ύστερα από τη δολοφονία του Καποδίστρια ακολούθησε μια περίοδος διοικητικής και πολιτικής αναταραχής. Η Ελλάδα του 1832 ήταν μια χώρα, εντελώς κατεστραμμένη από τον πόλεμο, με πληθυσμό κατά 95% αγροτικό, με δομή απαρχαιωμένη και ημιφεουδαρχική. Από το 1833 έως και το 1862 ξεκίνησε η περίοδος της Βαυαροκρατίας με τον Βαυαρό πρίγκιπα Όθωνα να φτάνει στο Ναύπλιο. Στα χρόνια αυτά το κράτος και η εκπαίδευση οργανώθηκαν με ξενικά πρότυπα, τα οποία δεν ανταποκρίνονταν στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έτσι όπως διαμορφώθηκε από τους Βαυαρούς διατηρήθηκε μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα (ό.π.: 36 – 37).

Το 1862 εκθρονίστηκε ο Όθωνας και αντικαταστάθηκε από τον πρίγκιπα Γεώργιο Γλύξμπουργκ της Δανίας. Αυτή η μεταβολή συνετέλεσε στην στροφή της ελληνικής πολιτικής προς τη Μεγάλη Βρετανία. Έτσι, ως δώρο στην Ελλάδα, το 1864, παραχωρήθηκαν τα νησιά του Ιονίου. Η ενθρόνιση του Γεωργίου συνδυάστηκε με την ψήφιση του Συντάγματος του 1864. Το 1860 τερματίζεται ο οικονομικός έλεγχος και δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων στην Ελλάδα. Από το τελευταίο τέταρτο του αιώνα αρχίζουν να συντελούνται σημαντικές μεταβολές στην οικονομία και στην κοινωνία. Η βιομηχανική ανάπτυξη προχωράει με αργούς ρυθμούς αλλά εκπληκτικά ποσοστά ανάπτυξης παρατηρούνται στον τριτογενή τομέα, κυρίως στο τραπεζικό σύστημα και στο σύστημα των συγκοινωνιών. Παρατηρείται, ακόμη, αύξηση της χωρητικότητας του εμπορικού ναυτικού, διπλασιασμός της έκτασης των καλλιεργούμενων γαιών και αύξηση του εξαγωγικού εμπορίου. Ο αστικός πληθυσμός ανέβηκε από το 8% το 1853 σε 28% το 1879. Τη δεκαετία 1870 – 1880 οι Έλληνες καπιταλιστές της διασποράς αρχίζουν να μεταφέρουν τα πρώτα κεφάλαια στην Ελλάδα (ό.π.: 57 – 58).

Απ' αυτήν την περίοδο και έπειτα, δηλαδή από το 1880 και εξής, αρχίζει να επικρατεί ο δικομματισμός κατά κύριο λόγο. Οι κυβερνήσεις του Χαρίλαου Τρικούπη και Δηλιγιάννη ανέρχονταν η μία μετά την άλλη στην εξουσία. Ο καπιταλιστικός τρόπος ζωής εμφανίστηκε ως κυρίαρχος αλλά συνυπήρχε με φεουδαρχικά και ημιφεουδαρχικά στοιχεία. Στην ελληνική οικονομία αυτό που επικρατούσε ήταν ο πρωτογενής τομέας, αλλά επίσης υπήρχε διόγκωση του τομέα των υπηρεσιών και ατροφική ανάπτυξη της βιομηχανίας. Η Ελλάδα ήταν μια αγροτική, οικονομικά και

πολιτικά εξαρτημένη χώρα. Εκείνα τα χρόνια, όπως και αυτά που θα ακολουθήσουν, η μόνη σίγουρη επαγγελματική διέξοδος για το περισσότερο ποσοστό του πληθυσμού ήταν ο διορισμός στο δημόσιο. Έτσι σε πολιτικό επίπεδο οι πελατειακές σχέσεις οργιάζαν και τα πολιτικά κόμματα εμφανίζονταν χωρίς συγκεκριμένο ιδεολογικό πλαίσιο και πολιτικό πρόγραμμα. Η βιομηχανία άρχισε να αναπτύσσεται σταδιακά καθώς άρχισαν να γίνονται επενδύσεις σε έργα υποδομής και προσαρτήθηκε η Θεσσαλία (1881). Την ίδια περίοδο, αυξάνονταν οι φωνές που ζητούσαν την υιοθέτηση της δημοτικής γλώσσας στην εκπαίδευση. Αυτό μπορούσε να εξηγηθεί λόγω του αστικού εκσυγχρονισμού και της εκβιομηχάνισης της χώρας. Το μορφωτικό επίπεδο του λαού δε μπορούσε να ανεβεί, αλλά και ούτε να επιτευχθεί ο εκσυγχρονισμός της χώρας με την καθαρεύουσα και τα αρχαία ελληνικά. (ό.π.: 97 – 113).

Τη δεκαετία του 1920-1930 συντελέστηκε η Μικρασιατική καταστροφή και είχε ως αποτέλεσμα την πληθυσμιακή, πνευματική, κοινωνική άνοδο της χώρας. Οι 1.500.000 πρόσφυγες αποτέλεσαν την ισχυρότερη εργατική τάξη. Αυξήθηκε η εισροή ξένων κεφαλαίων στην Ελλάδα και αναπτύχθηκε η ελληνική βιομηχανία. Ωστόσο, το 1932 η χώρα πτώχευσε. Η ανεργία άγγιξε υψηλά ποσοστά και την περίοδο του 1924-1928 διαδραματίστηκαν σοβαρές εξελίξεις στην πολιτική σκηνή. Σημειώθηκαν δέκα πρωθυπουργίες, τρεις γενικές εκλογές και έντεκα πραξικοπήματα. Παρ' όλα αυτά, το 1924 ιδρύθηκε το Κομμουνιστικό Κόμμα Έλλαδας, το οποίο στόχευε στην προάσπιση και στην διεκδίκηση των δικαιωμάτων της εργατικής τάξης. Στο χώρο της εκπαίδευσης η κατάσταση ήταν τραγική. Μέσα σε οκτώ χρόνια (1920-1928) υπήρξαν 34 κυβερνήσεις και από το υπουργείο παιδείας συνολικά άλλαξαν 25 υπουργοί. Τη συγκεκριμένη περίοδο ο αναλφηβητισμός είχε φθάσει σε απροχώρητο σημείο. Επικρατούσε μία χαοτική κατάσταση και σύγχυση στον εκπαιδευτικό κλάδο, επειδή ο κάθε υπουργός αναιρούσε τους προηγούμενους νόμους. (ό.π.: 114 – 116).

Αργότερα, το 1929 η οικονομική κρίση δεν άφησε ανέπαφη την Ελλάδα. Τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση Βενιζέλου το 1932, συνεπαγόταν αυτόματα και την πτώχευση της οικονομίας. Τον Μάιο του 1932, η παραίτηση του Βενιζέλου φέρνει στο προσκήνιο την κυβέρνηση του Π. Τσαλδάρη. Στις 5-6 Μαρτίου ο στρατηγός Πλαστήρας προσπάθησε να ανατρέψει την κυβέρνηση του Π. Τσαλδάρη. Μάταιη η προσπάθεια του και ο Βενιζέλος με τον Πλαστήρα έφυγαν στο εξωτερικό. Γι τις συγκεκριμένες ενέργειες τους καταδικάζονταν σε θάνατο. (ό.π.: 131).

Επιπλέον, το 1929 ο Βενιζέλος είχε ψηφίσει το "ιδιώνυμο" (νόμος περί μέτρων ασφαλείας του κοινωνικού καθεστώτος και προστασίας των ελευθεριών), στο οποίο θεσπιζόταν ότι η διάδοση "ανατρεπτικών" ιδεών θα είχε ως αποτέλεσμα τουλάχιστον την εξάμηνη ποινή φυλάκισης. Την ίδια χρονολογική περίοδο ψηφίσθηκαν κάποιες μεταρρυθμίσεις στην παιδεία, οι οποίες δεν μπόρεσαν να εφαρμοσθούν γιατί με την δικτατορία του Κονδύλη θεωρήθηκαν σαν "εθνοφθόρες" και προχώρησαν σε συλλήψεις, διώξεις και απολύσεις προοδευτικών εκπαιδευτικών. (ό.π.: 135).

Από τις συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις κάποια από τα μέτρα για την παιδεία, που είχαν θεσμοθετηθεί δεν υλοποιήθηκαν και άλλα καταργήθηκαν το 1936 με την άνοδο του Ι. Μεταξά ο οποίος ανέλαβε το υπουργείο παιδείας το 1938. Ο Ιωάννης Μεταξάς έθιγε μία διεφθαρμένη εκπαίδευση, την οποία χάραζε ο υπαρχηγός του κομμουνιστικού κόμματος, ο ακαδημαϊκός Δημήτρης Γληνός και έτσι αυξάνονταν τα ερυθρά όργανα του κομμουνισμού, σύμφωνα πάντα με τις εθνικιστικές του αντιλήψεις. (ό.π.: 135-136).

Το 1941, η Ελλάδα γνωρίζει την περίοδο της γερμανικής κατοχής. Αν και δε διέθετε οπλική βιομηχανία και η οικονομία της κατέρρευε, οι κατοχικές δυνάμεις την υποχρέωσαν να συντηρήσει τον στρατιωτικό τους εξοπλισμό, εκμεταλλευόμενες τις πρωτογενείς πηγές. Επίσης, δημιούργησαν δικό τους νόμισμα, το οποίο επειδή τυπωνόταν απεριόριστα, έγινε πληθωριστικό με αποτέλεσμα να καταρρεύσει το νομισματικό σύστημα της χώρας. Η εμφάνιση της μαύρης αγοράς προκλήθηκε εξαιτίας του ελλείματος στοιχειωδών τροφίμων. Εκείνον το βαρύ χειμώνα του 1941-1942 έχασαν τη ζωή τους από τις κακουχίες, την πείνα και το κρύο τριακόσιες χιλιάδες άνθρωποι. (ό.π.: 143).

Ο αντίκτυπος της τραγωδίας αντικατοπτρίστηκε και στον εκπαιδευτικό τομέα. Λόγω των βομβαρδισμών, της καταστροφής ή της επίταξης των εκπαιδευτηρίων, της έλλειψης του εκπαιδευτικού προσωπικού, το εκπαιδευτικό σύστημα υπολειπορούσε. Το σχολικό έτος 1940- 1941 διήρκεσε μόνο τρεις μηνες, ενώ το επόμενο μόνο είκοσι μέρες. Από τα κατεχόμενα διδακτήρια, τα οποία στο σύνολο τους αριθμούσαν τα 8.345, μόνο τα 719 παρέμειναν άθικτα. Τα 1.000 πυρπολήθηκαν ή γκρεμίστηκαν, ενώ στα άλλα σημειώθηκαν ισχυρές καταστροφές (ό.π.: 143).

Στις 28 Σεπτεμβρίου 1941 το ΚΚΕ μαζί με άλλα μικρότερα κόμματα ίδρυσε το ΕΑΜ (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο). Βασικός σκοπός του ήταν η αντίσταση εναντίον του κατακτητή και η επικράτηση ενός νέου δημοκρατικού καθεστώτος στην

Ελλάδα μετά την απελευθέρωση. Υπό την καθοδήγηση του ΕΑΜ δημιουργήθηκε ο ΕΛΑΣ (Εθνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός). Στις απελευθερωμένες περιοχές της Ελλάδας, το ΕΑΜ συγκρότησε τον Μάρτιο του 1944 την ΠΕΕΑ (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης), ως κεντρικό πολιτικό όργανο για να συντονίσει τον απελευθερωτικό αγώνα. Από το Εθνικό συμβούλιο της ΠΕΕΑ στους Κορυσχάδες Ευρυτανίας (14-27 Μαΐου 1944) ξεκίνησε το «Σχέδιο για μια Λαϊκή Παιδεία». Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα διαμορφώθηκε από σπουδαίους πνευματικούς ανθρώπους όπως ήταν ο Δημήτριος Γληνός, που είχε πεθάνει το 1943, ο Κώστας Σωτηρίου, ο Μιχάλης Παπαμαύρος και η Ρόζα Ιμβριώτη (ό.π.: 144-145).

Στην αρχή της εισήγησης του ο Πέτρος Κόκκαλης, αναπληρωτής γραμματέας Παιδείας, λέει *«Το δρόμο μας φωτίζει η μεγάλη μορφή του Δημητρίου Γληνού. Τα χαρακτηριστικά της παλιάς παιδείας είναι η αντιλαϊκότητα, ο ατομικισμός, ο ασκητισμός. Τα ιδανικά της καθαρά αντιδραστικά ο μεγαλοϊδεατισμός, ο ψευτοκλασικισμός, ο φασισμός. Εμείς θα επιδιώξουμε μέσα στο λαϊκό Κράτος η παιδεία να εξυπηρετήσει τα ζωντανά ιδανικά της λευτεριάς, της λαοκρατίας και της ειρήνης»*. (ό.π.: 146).

Το «Σχέδιο για μια Λαϊκή Παιδεία» διάρθρωσε το εκπαιδευτικό σύστημα σε τέσσερις περιόδους, οι οποίες ανταποκρίνονταν στις ανάγκες της ηλικίας του κάθε παιδιού. Πρόκειται για την

1. προσχολική περίοδο, ηλικία 0-6 ετών (παιδικοί σταθμοί, νηπιαγωγεία, παιδικές εξοχές)
2. ηλικία 7-14 ετών (δημοτικό σχολείο, περισχολικά ιδρύματα)
3. ηλικία 15- 18 ετών (γυμνάσιο, τεχνικές και καλλιτεχνικές σχολές, επιμόρφωση, περισχολικά ιδρύματα)
4. ηλικία 19-22 ετών (πανεπιστήμια, πολυτεχνία, ανώτατες σχολές).

Επίσης, λαμβάνονταν υπόψιν η εκπαίδευση ατόμων με αναπηρίες. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση επεδίωκαν την ύπαρξη της κοινής δημοτικής γλώσσας ως μόνης γλώσσας του ελληνικού λαού, το μονοτονικό σύστημα και την κατάργηση της ιστορικής ορθογραφίας. Ακόμη, στις δύο τελευταίες ανώτατες γυμνασιακές τάξεις, κρινόταν αναγκαία η διδασκαλία συλλογής λογοτεχνικού υλικού, με δείγματα όλων των εποχών και των ιδιωμάτων της ελληνικής γλώσσας, καθώς και λογοτεχνικά κείμενα της καθαρεύουσας (Κάλβος, Βικέλας, Παπαδιαμάντης, κ.λπ.) Η

δευτεροβάθμια περιλάμβανε τέσσερα χρόνια φοίτησης με ποικίλους τύπους σχολείων (αγροτικά, βιομηχανικά, βιοτεχνικά, κλασικά). Στα προτεινόμενα μέτρα ανήκε και η παροχή δωρεάν βιβλίων και γραφικής ύλης, συσσίτιο, νοσοκόμα σε κάθε σχολείο, συνεκπαίδευση αγοριών και κοριτσιών, ανταλλαγή επισκέψεων μαθητών στο εσωτερικό και εξωτερικό με κρατικά έξοδα (ό.π.: 147-148).

Μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο και τον εμφύλιο στην Ελλάδα είχαν χαθεί 474.000 ζωές, το οδικό-σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας είχε καταστραφεί και η αξία της δραχμής είχε υποτιμηθεί. Οι συνθήκες ζωής ήταν αισχρές. Οι μετεμφυλιακές κυβερνήσεις αντιμετώπισαν τους ηττημένους του εμφυλίου απάνθρωπα με φυλακές, βασανιστήρια, εξορίες. Παρόλα τα βάσανα του ελληνικού λαού θα υψωθεί και το κολαστήριο της Μακρονήσου «*η Ακρόπολις του νέου ελληνισμού*», σύμβολο της πολιτικής καταπίεσης. Η «εκκαθάριση» των κομμουνιστών αποτελούσε το μόνιμο σκοπό των μετέπειτα κυβερνήσεων. Το 1949-1952 συγκροτούνταν δύο πυρήνες εξουσίας: η αμερικανική αποστολή και ο στρατός. (ό.π.: 151-152).

Η εκπαίδευση ήταν σε άσχημη κατάσταση. Καταστράφηκαν 5.000 σχολεία. Υπήρξαν έντονες ελλείψεις σε εκπαιδευτικό προσωπικό και σε υλικοτεχνική υποδομή με αποτέλεσμα τα ποσοστά φοίτησης των μαθητών να είναι χαμηλά τόσο στη πρωτοβάθμια, όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (γυμνάσιο). Το 60% των δημοτικών σχολείων ήταν μονοτάξια, ενώ ο κάθε εκπαιδευτικός είχε περίπου 60 μαθητές κατά μέσο όρο. Η σχολική διαρροή ήταν τεράστια κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους (ενδεικτικά το 1950-1951 διέκοψαν της φοίτησης τους 102.893 μαθητές), ενώ 200.000 δεν πήγαιναν στο δημοτικό σχολείο (ό.π.: 152-153).

Στη διάρκεια της δικτατορίας των συνταγματαρχών (1967-1974) καταργήθηκαν οι προηγούμενες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις από το στρατιωτικό καθεστώς το οποίο με τον α.ν. 129/1967 επανέφερε τη διδασκαλία της καθαρεύουσας σε όλες τις βαθμίδες και στις εισαγωγικές εξετάσεις από το δημοτικό στο γυμνάσιο που είχε έξι τάξεις. Ακόμα, καταργήθηκε η υποχρεωτική φοίτηση στο γυμνάσιο.

Με το νόμο 59/1967 καταργήθηκε το παιδαγωγικό Ινστιτούτο ως «*διαβρωτικός θεσμός*» και με το νόμο 129/1967 καταργήθηκε το διοικητικό καθεστώς, έχοντας ως αποτέλεσμα τις διώξεις χιλιάδων εκπαιδευτικών. «*Μη νομιμόφρων θεωρείται ο υπάλληλος όστις εμφορείται υπό κομμουνιστικών ή αντεθνικών ιδεών ή προπαγανδίζει υπέρ αυτών ή καθ' οιονδήποτε τρόπον συνεργεί εις την διάδοσιν αυτών ή εξαίρει ταύτας ή έχει καθ' οιονδήποτε τρόπον επαφήν ή*

συννενόησιν μετά των οπαδών των ιδεών τούτων ή στρέφεται κατά του κρατούντος πολιτειακού καθεστώτος ή των βασικών θεσμών αυτού ή ακολουθεί αντεθνικά ή κομμουνιστικά συνθήματα (...) ή παροτρύνει ή συνηγορεί υπέρ τιαύτης στάσεως και συναθροίσεως ή μετέχει δημοσίας συναθροίσεως προς διατάραξιν της δημοσίας τάξεως ή εκτελεί πράξεις προβλεπομένας υπό του νόμου 375/1936 (κατασκοπεία)».

Μέσα σε ένα τέτοιο βάνανσο καθεστώ, όπου κάθε ελεύθερη και δημοκρατική φωνή καταδικαζόταν σε θάνατο, άλλαξε το ρου της ιστορίας η εξέγερση των φοιτητών, οι οποίοι κατέλαβαν το Πολυτεχνείο στις 17 Νοεμβρίου 1973 και πυροδότησαν τις πολιτικές εξελίξεις για την πτώση της επτάχρονης δικτατορίας. Μετά την πτώση της δικτατορίας το πολιτικό σκηνικό της Ελλάδας άλλαξε. Ο λαός αποφάσισε ότι ήταν υπέρ της αβασίλευτης δημοκρατίας. Με το Σύνταγμα του 1975, που τέθηκε σε εφαρμογή καθιερώθηκε η εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Επίσης, καταργήθηκε η συνταγματική διάταξη του 1911 που κατοχύρωνε την καθαρεύουσα «ως επίσημη γλώσσα του κράτους». Έτσι η δημοτική καθιερώθηκε σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης (ό.π.: 174-175, 178).

Εισαγωγή

Η εκπαίδευση στο χώρο της Μακεδονίας

Το έτος 1856, αποτελεί χαρακτηριστική τομή στην ιστορία της εκπαίδευσης του μακεδονικού ελληνισμού. Κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, ο Σουλτάνος, μέσα από το χάρτη του Χάττι – Χουμαγιούν, επέτρεπε σε όλους τους οθωμανούς υπηκόους να έχουν ίσα δικαιώματα, ανεξάρτητα από τα εθνικά και θρησκευτικά "πιστεύω" του καθενός και αναγνώριζε τα παλιά προνόμια που τους είχαν κατά καιρούς δοθεί. Κύριος φορέας της εκπαίδευσης, της περιόδου 1856-1902, υπήρξε το Πατριαρχείο. Με την ψήφιση, μάλιστα, των «Γενικών Κανονισμών», το 1860, ο θεσμός του Πατριαρχείου χωρίζεται στη *Σύνοδο των Μητροπολιτών* και στο *Διαρκές Μικτό Συμβούλιο*. Σε επίπεδο Βιλαετιού,¹ αρμόδιοι για την εκπαιδευτική δραστηριότητα του ελληνισμού τίθενται τα *Μικτά Εκκλησιαστικά Συμβούλια* και οι *Εκπαιδευτικές Επιτροπές*. Σε επίπεδο κοινότητας, ο Μητροπολίτης και η Εφορεία ασχολούνται με εκπαιδευτικά ζητήματα (Ηλιάδου-Τάχου, 2001: 73-76).

Η Σύνοδος των Μητροπολιτών απαρτιζόταν από δώδεκα μέλη και τα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα ήταν η επιλογή των κατάλληλων σχολικών εγχειριδίων, η μέριμνα και η οικοδόμηση φιλάνθρωπων ιδρυμάτων (Παρθεναγωγείο, Ορφανοτροφείο, Νοσοκομείο) και η τήρηση μιας συγκεκριμένης διδασκαλίας σε όλα τα επαρχιακά σχολεία. Το Διαρκές Μικτό συμβούλιο αποτελούνταν από 12 μέλη, τα οποία ήταν επιβαρυνμένα με οικονομικές αρμοδιότητες. Τα Μικτά Εκκλησιαστικά Συμβούλια και οι Εκπαιδευτικές Επιτροπές, υπάγονταν στην έδρα του Μητροπολίτη του κάθε βιλαετιού. Τα πρώτα, είχαν 8 μέλη, τα οποία ήταν υπεύθυνα για τον έλεγχο των σχολών, για τη διαχείριση των εφόρων και της κάθε επαρχιακής περιουσίας. Οι Εκπαιδευτικές Επιτροπές, ήταν αρμόδιες για την επικύρωση των προγραμμάτων και τους διορισμούς των εκπαιδευτικών. Οι Μητροπολίτες, εκτός του ότι ήταν πρόεδροι των Μικτών Εκκλησιαστικών Συμβουλίων, έλεγχαν και τις πρωτεύουσες των βιλαετιών. Η κοινότητα αποτελούσε ένα θεσμό, στη δικαιοδοσία της οποίας υπάγονταν πρωτίστως δημοσιονομικές και αργότερα δικαστικές, νομοθετικές, εκπαιδευτικές λειτουργίες. Στα συγκεκριμένα πλαίσια, η Μητρόπολη και η Εφορεία

¹ Με το νόμο του 1864, οι επαρχίες μετονομάστηκαν σε βιλαέτια. Κάθε βιλαέτι χωριζόταν σε σαντζάκια. Κάθε σαντζάκι υποδιαιρούνταν σε καζάδες και κάθε καζάς σε καριγέδες και ναχιγιέδες. (Πολίτης, 2004: 39)

λαμβάνουν από κοινού αποφάσεις για εκπαιδευτικά θέματα και διαχειρίζονται την παρουσία των σχολείων. Κάποια άλλα καθήκοντα τους ήταν οι επισκέψεις στα σχολεία, η επιθεώρηση των δασκάλων, η επισκευή των κοινοτικών κτιρίων, η πρόνοια για το εποπτικό υλικό, η συμμετοχή στις εξετάσεις των σχολείων και ο καθορισμός της ημερομηνίας τέλεσης τους, η επιβολή ποινών σε μαθητές που παραβίαζαν τους σχολικούς κανονισμούς. (Ηλιάδου- Τάχου, 2001: 78-82).

Με την καθιέρωση του νόμου το 1864, η Μακεδονική γη διαιρέθηκε σε δύο βιλαέτια, της Θεσσαλονίκης και του Μοναστηρίου. Το βιλαέτι Μοναστηρίου χωριζόταν σε πέντε σαντζάκια: τα σαντζάκια Μοναστηρίου, Κορυτσάς, Λίβρας, Ελβασάν, Σερβίων, τα οποία γεωγραφικά τοποθετούνταν στη Βορειοδυτική Μακεδονία, τη Βόρεια Ελλάδα και την Αλβανία (Βούρη, 1999: 26) . Το βιλαέτι Θεσσαλονίκης περιείχε τρία σαντζάκια, στα οποία συγκαταλέγονται το σαντζάκι Δράμας, Σερρών και Θεσσαλονίκης. (Παπαδόπουλος, 1970: 13-14, Βακαλόπουλος, 1987: 244, Πολίτης, 2004: 40). Ακόμη, τη δεκαετία του 1880-1890 εμφανίζεται το βιλαέτι Κοσσόβου, το οποίο ανήκε διοικητικά στο χώρο της Μακεδονίας. (Μπονίδης, 1996: 14).

Το σαντζάκι Μοναστηρίου υποδιαιρούνταν με τη σειρά του σε πέντε καζάδες, οι οποίοι ήταν οι εξής: α) καζάς Μοναστηρίου, β) καζάς Αχρίδος, γ) καζάς Περλεπέ, δ) καζάς Κιρτσόβου, ε) καζάς Φλωρίνης. Το σαντζάκι Κορυτσάς διαιρούνταν στο α) καζά Κοριτσάς, β) καζά Κολωνίας, γ) καζά Σταρόβου και δ) καζά Καστοριάς. Τέλος, το σαντζάκι Σερβίων περιείχε το α) καζά Καϊλαρίων, β) καζά Ανασελίτσης, γ) καζά Σερβίων και δ) καζά Γρεβενών ε) καζά Κοζάνης, στ) καζά Ελασσόνας. (Παπαδόπουλος, 1970: 290).

Το σαντζάκι Δράμας αποτελούνταν από πέντε καζάδες α) καζάς Δράμας, β) καζάς Πραβίου, γ) καζάς Σαρισαμπάν, δ) καζάς Καβάλας, ε) καζάς Θάσου. Το σαντζάκι Σερρών απαρτιζόταν από τον α) καζά Άνω Τζουμαγιάς, β) καζά Ράζλοκ, γ) καζά Νευροκοπίου, δ) καζά Μελενίκου, ε) καζά Πετριτσίου, στ) καζά Δεμίρ Ισάρ, ζ) καζά Ζίχνης, η) καζά Σερρών. Το σαντζάκι Θεσσαλονίκης περιλάμβανε τους περισσότερους καζάδες α) καζά Στρωμνίτσης, β) καζά Καφαντάρ, γ) καζά Δοϊράνης, δ) καζά Γευγελής, ε) καζά Γενιτσών, στ) καζά Αβρέτ Ισάρ, ζ) καζά Λαγκαδά, η) καζά Βοδενών, θ) καζά Βεροίας, ι) καζά Κατερίνης, κ) καζά Κασσανδρείας λ) καζά Αγίου Όρους, μ) καζά Θεσσαλονίκης. ((Παπαδόπουλος, 1970: 290)

Στους αντίστοιχους καζάδες παρατηρούνταν μια σημαντική, έντονη εκπαιδευτική κίνηση, από τον δέκατο όγδοο μέχρι και τον εικοστό αιώνα. Η Βλάστη

είχε σχολείο από το δέκατο όγδοο αιώνα. Στην παρούσα εργασία, περισσότερη έμφαση θα δοθεί στον δέκατο ένατο-εικοστό αιώνα, όπου τα ελληνικά σχολεία, εμφανίζουν μία πρωτόγνωρη αλματώδη ανάπτυξη στο χώρο της Μακεδονίας. Σε κάποιους καζάδες δεν θα παραγματοποιηθεί εκτενής αναφορά, επειδή δεν σημειώνεται ανάλογη εκπαιδευτική κίνηση.

Πηγή: Χασιώτης 2001: 274

Αξίζει να σημειωθεί, λοιπόν, ότι στο καζά Μοναστηρίου, στα τέλη της τουρκοκρατίας, η ελληνική παροικία είχε δέκα επτά εκπαιδευτικά ιδρύματα, στα οποία συγκαταλέγονταν: ένα Γυμνάσιο, δύο Αστικές Σχολές (αρρένων και θηλέων),

πέντε δημοτικά σχολεία (ένα θηλέων και τέσσερα αρρένων) και εννιά νηπιαγωγεία. Τα συγκεκριμένα ιδρύματα στελέχωναν πενήντα πέντε εκπαιδευτικούς (δασκάλους και καθηγητές) και ο μαθητικός πληθυσμός πλησίαζε τους δύομιση χιλιάδες. Πολλά σχολεία ενισχύονταν οικονομικά από ευεργεσίες πλούσιων Ελλήνων ομογενών του εξωτερικού. Δωρητής του Γυμνασίου υπήρξε ο Νικόλαος Δούμπας, ο οποίος έμενε στη Βιέννη και ιδρυτής της «Μουσικείου Αστικής Σχολής» ήταν ο Δημήτριος Μουσίκος, όπου διέμενε στο Βουκουρέστι. Και οι δύο είχαν μπαλτσιώτικη καταγωγή. (Παπαδόπουλος, 1970: 134-136, Πολίτης, 2004: 41, Βακαλόπουλος, 1986: 196).

Στο Κρούσοβο, που βρισκόταν βόρεια του Μοναστηρίου, λειτουργούσαν από την ελληνική κοινότητα ένα ημιγυμνάσιο με δύο- τρεις τάξεις, μία αστική σχολή αρρένων με έξι τάξεις, ένα εξατάξιο παρθεναγωγείο και τρία νηπιαγωγεία, που βρισκόταν σε διαφορετικές συνοικίες. Στα σχολεία αυτά εργάζονταν δεκαπέντε δάσκαλοι με πεντακοσίους εξήντα εφτά μαθητές. Στο Μεγάροβο, στο Τύρνοβο, στη Νιζόπολη, στη Μηλόβιστα στο Γκόπεσι και στη Ρέσνα (κωμοπόλεις και χωριά του καζά Μοναστηρίου) σημειώνεται αντίστοιχη μεγάλη εκπαιδευτική κίνηση από τις ελληνικές κοινότητες. Στο Μεγάροβο μάλιστα υπήρχε μία τάξη γυμνασίου, η οποία αποτελούνταν από εκατόν τριάντα μαθητές και πέντε καθηγητές. Ένα εξατάξιο παρθεναγωγείο και δημοτικό. Στο παρθεναγωγείο δούλευαν πέντε δασκάλες, που απασχολούσαν εκατόν δέκα μαθήτριες. Επιπλέον, υπήρχε και ένα νηπιαγωγείο για τη φροντίδα διακοσίων νηπίων που προσεχόταν από τρεις δασκάλες. (Παπαδόπουλος, 1970: 143, 146, Πολίτης, 2004: 42, Βακαλόπουλος, 2002: 98)

Στον καζά Αχρίδας σημειώνονται εννιά ελληνικά σχολεία με πεντακοσίους δέκα πέντε μαθητές και δέκα εκπαιδευτικούς. Στον καζά Περγλεπέ γνωστά για την δράση τους ήταν οχτώ ελληνικά εκπαιδευτήρια με οχτώ δασκάλους και με μαθητές που αριθμούσαν τους εκατόν ογδόντα δύο. Στον καζά Φλώρινας εντοπίζονται πολλά ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα μέσα στη πόλη της Φλώρινας, στις κωμοπόλεις Νεβέσκα (Νυμφάιο), στο Πισοδέρι, στο Σόροβιτς (Αμύνταιο), στη Νεγκοβάνη (Φλάμπουρο) και στα χωριά Μπάνιτσα (Βεύη), Κλαδοράπη (Κλαδοράχη), Βοσταράνη (Μελίτη), στο Τσέροβο (Κλειδί), στη Μπελκαμένη (Δροσοπηγή) κ.ά. Ιδιαίτερα, στην πόλη της Φλώρινας, πραγματοποιούνταν μαθήματα σε οκτατάξιο αρρεναγωγείο, το οποίο επάνδρωναν οχτώ δάσκαλοι και διακόσιοι τριάντα τρεις μαθητές. Ακόμη, ξακουστό ήταν το παρθεναγωγείο τεσσάρων τάξεων με τέσσερις δασκάλες, οι οποίες δίδασκαν εκατόν είκοσι πέντε μαθήτριες. Τέλος, για την νηπιακή ηλικία λειτουργούσαν τρία νηπιαγωγεία με τέσσερις δασκάλες, οι οποίες

απασχολούσαν διακόσια τριάντα παιδιά. (Παπαδόπουλος, 1970: 151-157, Ηλιάδου-Τάχου, 2001: 216-221, Πολίτης, 2004: 42, Καραθανάσης, 2003: 22)

Στο σαντζάκι Κορυτσάς, μέσα στην πόλη της Κορυτσάς εντοπίζονταν ένα γυμνάσιο, δυο αστικές σχολές αρρένων (μία εξατάξια και μια πεντατάξια), δύο παρθεναγωγεία (το ένα εκ των οποίων ήταν εννεατάξιο), μία νυκτερινή σχολή και δύο νηπιαγωγεία. Στο καζά Κολωνίας παρατηρούνταν έντεκα σχολεία, τα οποία στελέχωναν έντεκα δασκάλους και τριάκοσους ενενήντα μαθητές. Επιπρόσθετα, στον καζά Σταρόβου υπήρχε εκπαιδευτική μέριμνα για διακόσιους τριαντά πέντα μαθητές, σε οχτώ ελληνικά σχολεία με εννιά εκπαιδευτικούς. Την περίοδο του εικοστού αιώνα, ο κάζας Καστοριάς παρείχε τη δυνατότητα λειτουργίας ημιγυμνασίου, αστική σχολή αρρένων και αστική σχολή θηλέων και δύο νηπιαγωγεία με είκοσι τρεις νηπιαγωγούς και με νηπιακό δυναμικό που άγγιζε τους χίλιους διακόσιους είκοσι τρεις μαθητές συνολικά. Επίσης, άλλα σχολεία που ανήκαν στο καζά Καστοριάς σημειώνονταν στην Κλεισούρα, στη Χρούπιστα (Άργος Ορεστικό), στο Βογατσικό, στο Νεστράμι (Νεστόριο), στο Βουρβουτσικό (Επταχώρι), στη Λόσνιτσα (Γέρμας). (Παπαδόπουλος, 1970: 159, 166, 167, 169-175, Ηλιάδου-Τάχου, 2001: 139-148, Πολίτης, 2004: 43-44).

Τέλος, στο σαντζάκι Σερβίων, του βιλαετιού Μοναστηρίου, στον καζά Καϊλαρίων καταγράφονταν δεκαπέντε ελληνικά σχολεία σε διάφορες κωμοπόλεις και χωριά, Εμπόριο, Παλαιοχώρι, Φραγκόβιστα (Ερμακιά), Γραμματικόβο (Γραμματικό) στα οποία δίδασκαν είκοσι τέσσερις δάσκαλοι και ο μαθητικός πληθυσμός έφτανε τους χίλιους είκοσι. Στον καζά Καϊλαρίων, η Βλάστη προσέφερε τη μεγαλύτερη εκπαιδευτική κίνηση στο κόσμο των γραμμάτων. Ωστόσο, θα εξεταστεί λεπτομερώς, σε άλλο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας. (Παπαδόπουλος, 1970: 179-182, Δάρδας 76-77)

Στον καζά Ανασελίτσης, η Σιάτιστα, τον εικοστό αιώνα διέθετε το ζακουστό «Τραμπάντζειο Γυμνάσιο», δύο αρρεναγωγεία, δύο παρθεναγωγεία και δύο νηπιαγωγεία. Υπήρχε και μία νυκτερινή σχολή για τους μαθητές που, παράλληλα, εργάζονταν. Στη κωμόπολη Σέλιτσα (Εράτυρα) του κάζα εντοπίζονταν αστική σχολή με έξι τάξεις, δύο τάξεις του γυμνασίου με πέντε καθηγητές και μαθητικό δυναμικό γύρω στους εκατόν εβδομήντα. Ένα παρθεναγωγείο με τέσσερις τάξεις και ένα νηπιαγωγείο, το καθένα εκ των οποίων είχε μία δασκάλα και ογδόντα μαθητές συνολικά. Στο Τσοτύλι λειτουργούσε το περίφημο γυμνάσιο και οικοτροφείο, στην ανέγερση του οποίου σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε ο ευεργέτης από τη Βλάστη

Κωνσταντίνος Θωμαΐδης. Στα Σέρβια υπήρχε μικτή αστική σχολή με επτά τάξεις και ένα νηπιαγωγείο με πέντε δασκάλες και τριάντα τρία παιδιά. Στον καζά Γρεβενών και στη Σαμαρίνα σημειωνόταν αντίστοιχα ένα παρθεναγωγείο και μία αστική σχολή αρρένων. Στον τελευταίο καζά Κοζάνης, μέσα στην πόλη εμφανής ήταν η λειτουργία του Γυμνασίου με εκατον τριάντα μαθητές. Μετά ακολουθούσαν δύο αστικές σχολές. Η πρώτη απασχολούσε τριακόσιους εικοσι εννιά μαθητες και η δεύτερη διακόσιους τριάντα. Και το νηπαιγωγείο είχε διακόσια σαράντα νήπια. (Παπαδόπουλος, 1970: 183, 186-188, 197, 203, 207, Πολίτης, 2004: 45-46).

Παρακάτω, θα σημειωθεί η εκπαιδευτική δραστηριότητα που υπήρξε στο βιλαέτι Θεσσαλονίκης, στις αρχές του εικοστού αιώνα. Στο σαντζάκι Δράμας ο καζάς Δράμας περιλάμβανε μέσα στην κεντρική πόλη ένα αρρεναγωγείο με εννιά τάξεις, ενώ το παρθεναγωγείο είχε οχτώ τάξεις, Επίσης, υπήρχε ένα δημοτικό σχολείο και ένα νηπιαγωγείο, όπου ο αριθμός των νηπίων ξεπερνούσε τα εκατό. Αξιόλογη εκπαιδευτική δράση υπήρχε και στις κωμοπόλεις Τσατάλτζα (Χωριστή), στο Δοξάτο, στην Προσωτσάνη και στα υπόλοιπα χωριά. Στον καζά Σαρισσαμπάν, στο Σαριμπασάν (Χρυσούπολη) σημειώνεται η λειτουργία ενός δημοτικού σχολείου και στο Καγιά Μπουνάρ (Δουκάλιο) αντίστοιχα. Στον καζά Πραβίου, μέσα στην πρωτεύουσα Πράβι (Ελευθερούπολη), τον ίδιο αιώνα παρατηρούνταν η ύπαρξη δύο αστικών σχολών. Συνολικά, λειτουργούσαν δέκα επτά σχολεία, με αριθμό εκπαιδευτικών γύρω στους είκοσι και εννιακόσιους μαθητές. Στον καζά Καβάλας, μέσα στην κεντρική πόλη ένα οκτατάξιο αρρεναγωγείο, το οποίο περιείχε αστική σχολή και ημιγυμνάσιο, με δεκαπέντε δασκάλους και καθηγητές και τριακόσιους εξήντα μαθητές έκανε αισθητή την παρουσία του. Ακόμη, εντοπιζόνταν κι άλλα δύο αρρεναγωγεία μικρότερης εμβέλειας με διακόσιους εννενήντα μαθητές και ένα παρθεναγωγείο με έντεκα δασκάλες. Στον καζά της Θάσου, συνολικά, παρατηρούνταν δεκατρία σχολεία, με δεκαεφτά εκπαιδευτικούς και ένα δυναμικό μαθητικό πληθυσμό, που έφτανε τους χίλους εκατόν σαράντα πέντε. (Παπαδόπουλος, 1970: 18-26, 29, Πολίτης, 2004: 46-47).

Στο σαντζάκι Σερρών, στον καζά Άνω Τζουμαγιάς, μέσα στην πόλη υπήρχαν δύο δάσκαλοι και πραγματοποιούσαν μαθήματα σε ένα σχολείο με τριάντα μαθητές περίπου. Στον καζά Νευροκοπίου, στην πόλη του Νευροκοπίου εμφανίζονταν τρία συνολικά σχολεία, εκ των οποίων, τα δύο ήταν τετρατάξιο αρρεναγωγείο με δύο δασκάλους (απόφοιτους γυμνασίου) και τετρατάξιο παρθεναγωγείο με δύο δασκάλες (απόφοιτες του Παρθεναγωγείου Σερρών) και το τρίτο ήταν το νηπαιγωγείο με λίγα

νήπια. Στον καζά Μελενίκου, μέσα στην πρωτεύουσα δυνατή ήταν η παρουσία ενός αρρεναγωγείου με εννιά τάξεις (αστική σχολή με έξι τάξεις και ημιγυμνάσιο με τρεις τάξεις), παρθεναγωγείο με πέντε τάξεις, αστική σχολή με τέσσερις τάξεις και ένα νηπιαγωγείο για την εκπαιδευτική μέριμνα των νηπίων. Το εκπαιδευτικό προσωπικό ανερχόταν στους δεκαπέντε και οι μαθητές-τριες στους τετρακόσιους περίπου. Στον καζά Δεμίρ Ισάρ, στο Σιδηρόκαστρο εμφανής ήταν μια αστική σχολή αρρένων με τρεις εκπαιδευτικούς και εξήντα μαθητές. Ένα παρθεναγωγείο με ενενήντα μαθήτριες και δύο δασκάλες. Και ένα νηπιοπαρθεναγωγείο με μία δασκάλα και τριάντα παιδιά. Στα υπόλοιπα χωριά του καζά το εκπαιδευτικό προσωπικό άγγιζε τους δεκαέξι δασκάλους, τους τετρακοσίους μαθητές σε δεκατέσσερα συνολικά σχολεία.

Στον καζά Ζίχνης εκτός από την Αλιστράτη και το Ροδολείβο, ο συνολικός αριθμός των σχολείων ήταν σαρανταένα, με πενήντα εννιά εκαπιδευτικούς και χίλιους οχτακόσιους μαθητές. Τέλος, στον καζά Σερρών, στην πόλη εμφανίζονταν ένα γυμνάσιο με έξι τάξεις με σπουδαία βιβλιοθήκη, κεντρικό παρθεναγωγείο με εννιά τάξεις (η τελευταία τάξη λειτουργούσε ως διδασκαλείο) αστική σχολή αρρένων με έξι τάξεις, τέσσερα δημοτικά σχολεία αρρένων και θηλέων αντίστοιχα και το ονομαστό «Δούμπειον» νηπιαγωγείο. Οι μαθητές ήταν πολλοί και πλησίαζαν τους δύο χιλιάδες περίπου. Οι εκπαιδευτικοί αριθμούσαν σαράντα έξι συνολικά. Στις κωμοπόλεις και στα χωριά του καζά ο αριθμός των σχολείων έφτανε τα εβδομήντα τρία, με εκατόν τέσσερις εκπαιδευτικούς και τέσσερις χιλιάδες τετρακόσιους εξήντα ένα μαθητές-τριες. (Παπαδόπουλος, 1970: 30-32, 35, 39, 45-46, 50-51, Πολίτης, 2004: 47-49).

Στο σαντζάκι Θεσσαλονίκης, στην πρωτεύουσα του καζά Στρωμνίτσης συναντάται ένα ημιγυμνάσιο με τρεις τάξεις, ένα εξατάξιο αρρεναγωγείο και παρθεναγωγείο αντίστοιχα και δύο νηπιαγωγεία με εξακόσια πενήντα νήπια. Στον καζά Δοϊράνης εντοπίζονταν οχτώ σχολεία με δώδεκα εκπαιδευτικούς και μαθητικό δυναμικό τριακόσια τριάντα άτομα. Στον καζά Γευγελής παρατηρούνταν ένα μονοτάξιο νηπιαγωγείο, η αστική σχολή αρρένων με επτά τάξεις (έξι τάξεις δημοτικού και μία γυμνασίου) και ένα παρθεναγωγείο που συμπεριλάμβανε και μία σχολή εργοχείρων. Το διδακτικό προσωπικό ήταν δέκα δάσκαλοι και τριακόσιοι εξήντα πέντε μαθητές. Ο κάζας συνολικά είχε είκοσι έξι σχολεία, με σαράντα τέσσερις καθηγητές και χίλιους πενήντα τέσσερις μαθητές. Στον καζά Γιαννιτσών, στην ομώνυμη πρωτεύουσα, παρατηρείται ένα αρρεναγωγείο με έξι τάξεις και πέντε δασκάλους, ένα παρθεναγωγείο με τέσσερις τάξεις και τρεις δασκάλες και τρία

νηπιαγωγεία για τα παιδιά. Στον υπόλοιπο κάζα λειτουργούσαν τριάντα δύο ελληνικά σχολεία με τριάντα εννιά δασκάλους και χίλιους σαράντα τέσσερις μαθητές. Στον καζά Λαγκαδά αισθητή ήταν η παρουσία εικοσιπέντε ελληνικών σχολείων με τριάντα τρεις δασκάλους και μαθητικό πληθυσμό γύρω στους χίλους πεντακόσιους εννενήντα οχτώ. Στον καζά Βοδενών, στην Έδεσσα (πρωτεύουσα) παρουσιαζόταν ένα ημιγυμνάσιο τριών τάξεων, αστική σχολή αρρένων με έξι τάξεις, ένα παρθεναγωγείο έξι τάξεων και δύο νηπιαγωγεία με δέκα τέσσερις δασκάλους και εξακόσια πενήντα τέσσερα νήπια. Ωστόσο, σε όλες τις περιοχές του καζά υπήρχαν συνολικά είκοσι επτά σχολεία με τριάντα πέντε εκπαιδευτικούς και χίλιους εκατόν σαράντα εννιά μαθητές. Στον καζά Βεροίας, μέσα στην πρωτεύουσα εμφανιζόταν μία σχολή αρρένων με έξι τάξεις και τετρακόσιους μαθητές, ένα ημιγυμνάσιο τριών τάξεων με σαράντα αγόρια αλλά και είκοσι κορίτσια, παρθεναγωγείο με έξι τάξεις με διακόσιες είκοσι μαθήτριες και δύο νηπιαγωγεία, δύο τάξεων με τριακόσια σαράντα παιδιά. Στο σύνολο του καζά έντονη παρουσία είχαν σαράντα τρία ελληνικά σχολεία, με διδακτικό προσωπικό που έφτανε τους εξήντα πέντε δασκάλους-ες, οι οποίοι δίδασκαν σε δύο χιλιάδες τετρακόσια εβδομήντα πέντε παιδιά. (Παπαδόπουλος, 1970: 65, 68-69, 72, 74, 80-84, 86, 90, Πολίτης, 2004: 49-52).

Στον καζά Κατερίνης, μέσα στην πόλη αισθητή ήταν μία αστική σχολή επτά τάξεων με τετρακόσιους μαθητές. Αλλά σε ολόκληρη την έκταση του καζά υπήρχαν δέκα εννιά σχολεία, με είκοσι εννιά εκπαιδευτικούς και χίλιους επτακοσίους δέκα τρεις μαθητές. Στον καζά Κασσανδρείας, που αποτελεί το νομό Χαλκιδικής λειτουργούσαν συνολικά πενήντα ένα ελληνικά σχολεία, στα οποία εργάζονταν εβδομήντα εννιά καθηγητές και δίδασκαν σε τρεις χιλιάδες τετρακόσιους εβδομήντα έξι μαθητές. Τέλος, στον καζά Θεσσαλονίκης σημειωνόταν τριάντα δύο ελληνικά εκπαιδευτήρια, με εκπαιδευτικό δυναμικό που έφτανε τους εκατόν είκοσι επτά δασκάλους-ες, καθηγητές-τριες και τρεις χιλιάδες οχτακόσιοι εννενήντα οχτώ μαθητές-τριες. (Παπαδόπουλος, 1970: 92, 96, 130, Πολίτης, 2004: 52-53).

A. ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

A.1. Η Βλάστη

1. Η γεωγραφία της

Στο λεκανοπέδιο που σχηματίζονται οι δύο ορεινοί όγκοι Μουρικού² και Σινιάτσικου³ βρίσκεται η Βλάστη, χτισμένη σε υψόμετρο 1.240 μέτρων. Περιστοίχιζεται από δάση οξιάς, βελανιδιάς και αναδασώσεις πευκών. Μπορεί ακόμη να αντικρίσει κανείς τα πλούσια καταπράσινα λιβάδια της με κέδρα. (Ζαρζώνης Γ. & Γ., 2007: 32) Στην πρώιμη φάση της τουρκοκρατίας η Βλάστη αποτελούσε κωμόπολη και ονομαζόταν *Πλάτζι* και υπαγόταν στην μητρόπολη Σισανίου και Σιατίστης (Καλλινδέρης 1974: 122, Δάρδας, 1994: 27).

Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Βλάστη επικοινωνούσε ανατολικά με τα Καϊλάρια (Πτολεμαΐδα) που ήταν τέσσερις ώρες δρόμος και δυτικά με τη Λειψίστη (Νεάπολη), τέσσερις ώρες δρόμος. Τα Καϊλάρια και η Λειψίστη ανήκαν διοικητικά στην επαρχία Ανασελίτσης και αποτελούσαν τα κέντρα της τούρκικης διοίκησης. Η μετακίνηση στα Καϊλάρια ήταν ευκολότερη, ενώ στη Λειψίστη δυσκολότερη εξαιτίας της μορφολογίας του εδάφους. Μέσα από τη Βλάστη περνούσαν οι έμποροι από την Ήπειρο και την επαρχία Ανασελίτσης για τα Καϊλάρια ή για το Αμύνταιο, όπου υπήρχε σιδηροδρομική γραμμή που συνέδεε το Αμύνταιο με τη Θεσσαλονίκη και το Μοναστήρι. Επίσης, οι Κονιάροι Τούρκοι επεδίωκαν να περνούν μέσα από το Μπλάτσι, επειδή ήθελαν να πουλήσουν τα προϊόντα τους στην επαρχία Ανασελίτσης, στα Γρεβενά αλλά και στην Ήπειρο. Οι μετακινήσεις τους γίνονταν με ζώα. (Καλλινδέρης, 1982: 16-22)

² Το Μουρίκι, είναι χαμηλότερο κατά 408 περίπου μέτρα από το Σινιάτσικο και έχει ως σύνορο από εκείνον, τη διάβαση Πτολεμαΐδας-Αναρράχης-Βλάστης-Σισανίου. Θεωρείται κατ' εξοχήν πλατυσιώτικο βουνό, και είναι περισσότερο προς τα βόρεια δασωμένο. (Αρχιμ. Παπαθωμά & Παπαθωμά-Πήλιουρη, 2012: 240)

³ Ο ορεινός όγκος Μουρίκι-Σινιάτσικος-Βούρινος είναι συνέχεια της οροσειράς που αρχίζει από τον Βαρνούντα (Περιστέρι, νομός Φλώρινας) και συνεχίζει σε ΒΔ-ΝΑ κατεύθυνση με τα βουνά Βέρνο (Βίτσι)-Μουρίκι-Σινιάτσικος-Βέλλια-Βούρινος, χωρίζοντας τη Δυτική Μακεδονία στα δύο. (Πήτας, 2005: 9)

2. Ασχολίες των κατοίκων

Κύρια ασχολία των κατοίκων ήταν η γεωργία. Καλλιεργούσαν κυρίως βρίζα, κριθάρι, λίγο σιτάρι και ασχολούνταν με τα αμπέλια. Κάθε κάτοικος είχε οικόσιτα ζώα (μία ή δύο αγελάδες, τριάντα με πενήντα αιγοπρόβατα, κότες, ένα ή δύο γουρούνια). Υπήρχαν πολλοί χτίστες, μαραγκοί, κτηνοτρόφοι οι οποίοι το χειμώνα μετακινούσαν τα κοπάδια τους σε περιοχές της Θεσσαλίας, όπως στο Βόλο, Τύρναβο, Ελασσόνα και στην κεντρική μακεδονία (Λαγκαδά, Χαλκιδική). Η πρώτη παρουσία κτηνοτρόφων βλάχικης καταγωγής σημειώνεται το 1806. Την χρονική περίοδο ανάμεσα στο 1880-1925 εικάζεται ότι υπήρχαν περίπου εκατόν είκοσι χιλιάδες γιδοπρόβατα. Τα βοσκοτόπια στη Βλάστη δημοπρατούνταν και με τα έσοδα συντηρούνταν τα σχολεία της κοινότητας (Αλληλοδιδασκτική Σχολή, Παρθεναγωγείο).

Άλλα επαγγέλματα ήταν του αγωγιάτη (κυρατζής) που έφτανε μέχρι την Κωνσταντινούπολη, τη Βιέννη, το Βουκουρέστι. Επίσης, εμφανιζόταν και η οικιακή βιοτεχνία όπου έφτιαχναν βελέτζες, πανιά, χαλιά, τα οποία τα πουλούσαν στα παζάρια. Σίγουρα, υπήρχαν τρεις με τέσσερις νεροτρίβες, μπατάνια, ντριστελλές, όπου έπλεναν τα μάλλινα. Οι περισσότερες γυναίκες γνώριζαν τη ραπτική και το κέντημα, την τέχνη της υφαντικής και της χειροτεχνίας. Όμως και οι συστηματικοί ραφτάδες έκαναν αισθητή την παρουσία τους. Σε ένα τεφτέρι, μάλιστα, του κάζα Ανασελίτσης, η Βλάστη συγκαταλεγόταν στα ραφτικά χωριά, το 1836.

Συνολικά, λειτουργούσαν επτά με οχτώ μύλοι, έξι με επτά παντοπωλεία, πέντε με έξι υποδηματοποιεία, τέσσερα ή πέντε σαμαράδικα, πέντε ή έξι σιδεράδικα, πέντε ή έξι κρεοπωλεία, τέσσερα ή πέντε καφενεία και κουρείο. Ακόμη, εμφανιζόταν τρεις με τέσσερις πεταλωτές (αλμπάνηδες), τρεις ή τέσσερις κασιτερώτες (τενεκετζήδες), δύο με τρεις ντουφενταήδες, δύο με τρεις χρυσοχόοι, δύο με τρεις μαχαιράδες, δύο τσουκρικάδες, ένας λαναράς και ένας χτενάς.

Επιπλέον, υπήρχαν τρεις ή τέσσερις κηροποιοί, κυρίως γυναίκες που εργάζονταν στο σπίτι. Πέντε ή έξι άτομα είχαν ρακοκάζανα. Σημειώνονταν δύο εργοστασία σαπωνοποιίας και τρία πέντε εργοστάσια που έφτιαχναν τυροκομικά προϊόντα (κασέρι, μανούρι, φέτα), τα οποία φημίζονταν. (Καλλινδέρης, 1982: 22-26)

3. Η αγορά

Στο κέντρο της κωμόπολης βρισκόταν η αγορά ή παζάρι όπως λεγόταν. Ήταν ένας χώρος ευρύχωρος, λιθόστρωτος, με λίγο γκαλντερίμι και επικλινές έδαφος για να φεύγουν τα νερά. Στη μέση υπήρχε μία Ιτιά και γύρω της, απλωνόντουσαν πέτρινα πεζούλια. Εμφανιζόταν μία βρύση με πέτρινη υποδοχή, η οποία είχε ένα άνοιγμα μπροστά. Γύρω από την αγορά ήταν τοποθετημένα διάφορα εργαστήρια, μαγαζιά, καφενεία και ένα χάνι. Δύο φορές την εβδομάδα, τη Δευτέρα και την Πέμπτη πραγματοποιούνταν η λαϊκή αγορά, όπου κατέφταναν έμποροι από όλα τα γειτονικά μέρη με ζαρζαβατικά και οπωροκηπευτικά προϊόντα. (Καλλινδέρης, 1982: 26-30)

4. Ο πληθυσμός

Το 1836, πληροφορούμαστε από το ταμειακό και φορολογικό κατάλογο (τεφτέρι) του κάζα της επαρχίας Ανασελίτσης ότι ο αριθμός των χανέδων της Βλάστης ήταν έξι, ενώ η πρωτεύουσα του καζά η Λειψίστι (Νεάπολη Βοΐου) είχε επτά χανέδες. Το 1904 από απογραφή που έκανε η Οθωμανική αυτοκρατορία ο πληθυσμός της Βλάστης ανερχόταν στους 4.024 κατοίκους και το 1920 ήταν 3.683. (Καλλινδέρης, 1982: 32-34). Το 1928, στο φύλλο 7 της εφημερίδας *Βόρειας Ελλάς*, ο αριθμός του πληθυσμού τη Βλάστης ήταν 2.230 κάτοικοι. Ας ληφθεί όμως υπόψιν ότι ήταν Μάϊος και δεν είχαν έρθει ακόμη οι 150 οικογένειες των νομαδοκτηνοτρόφων.

5. Η διοίκηση

Η Βλάστη ήταν κεφαλοχώρι και υπαγόταν τα χρόνια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στη δικαιοδοσία της Σουλτανομήτορος. Στα φύλλα 110, 115, 123 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1928 σημειώνεται ότι στην οροσειρά Μουρίκι υπήρχε ένας σταθμός που ανήκε στη Βαλιδέ Σουλτάνα και ονομαζόταν «*Νταούλ Ντερβέη*». Όταν υπήρχε κακοκαιρία οι φύλακες χτυπούσαν διαρκώς κάποια τύμπανα και από τους κρότους οι οδοιπόροι κατευθύνονταν προς το σταθμό. Τότε πλήρωναν τα δίοδια. Το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων, το στέλναν στη Σουλτάνα. Η συγκεκριμένη δίοδος λεγόταν και «*Σέλενιτς Δερβένι*».

Για τους ανωτέρω λόγους, προστατεύοταν από τις διεκδικήσεις διαφόρων μπέηδων, οι οποίοι ήθελαν να αποκτήσουν διάφορα μέρη, προκειμένου να τα

χρησιμοποιήσουν ως τσιφλίκια τους. Αργότερα, ο Χουσεΐν μπέης ως πρόεδρος του κάζα Ανασελίτσης αγόρασε τη Βλάστη από τον Αλή Πασά και φημολογείται ότι του έδωσε εξήντα χιλιάδες γρόσια. Το 1806, ανήκε στην κυριότητα του. Ωστόσο, από το 1806-1816, οι κάτοικοι κατάφεραν να εξαγοράσουν το ποσό της αγοράς του χωριού τους και το 1816 η Βλάστη αποτελεί κεφαλοχώρι. Έπειτα από το θάνατο του Χουσεΐν μπέη, ο γιος του Γιουσούφ μπέη, προσπαθούσε να πάρει πίσω τη Βλάστη. Το 1828 όμως μετά από επίμονες προσπάθειες των κατοίκων, αποφασίστηκε από τις οθωμανικές αρχές η σταδιακή καταβολή του απαιτούμενου ποσού. Έτσι, ύστερα από πολλές ενέργειες πραγματοποιήθηκε η αποτσιφλικοποίηση της Βλάστης. (Καλλινδέρης, 1982: 75-79, Κουκούδης, 2000: 455).

6. Η μετοίκηση

Στα φύλλα 110, 115, 123 της εφημερίδας Βόρειος Ελλάς, του 1928 μαρτυράται ότι μετά την επιδρομή του Σισανίου, οι κάτοικοι βρήκαν καταφύγιο στη Βλάστη και εκεί έχτισαν τις πρώτες τους καλύβες, στα τέλη της 15^{ης} εκατονταετηρίδος. Μετά τις δύο μεγάλες καταστροφές που συνέβησαν στη Μοσχόπολη (1769, 1788) αξιοσημείωτη ήταν η μετακίνηση και η εγκατάσταση πολλών βλάχικων οικογενειών στην κωμόπολη της Βλάστης. Σταδιακή ήταν η προσέλευση πολλών προσφύγων από τη Μοσχόπολη, τη Γραμμούστα, τη Νικολίτσα, το Λινοτόπι, τη Φούρκα. Μέσα από τις διαπολιτισμικές επιρροές και τις διαπροσωπικές σχέσεις που αναπτύχθηκαν μεταξύ των δύο πληθυσμιακών ομάδων, το Μπλάτσι απέκτησε έντονη εκπαιδευτική, εμπορική και πολιτισμική δραστηριότητα. Η επιλογή της Βλάστης σαν τόπος διαμονής οφείλεται στο γεγονός του προνομιακού καθεστώτος προστασίας, που παρείχε στο χωριό η Βαλιδέ Σουλτάνα. Στο τέλος του δεκάτου ογδόου αιώνα το Μπλάτσι θύμιζε μια μικρογραφία της Μοσχόπολης. (Κουκούδης 2000: 352, Μέγας, 1999-2000: 25-26).

Κατά τη διάρκεια του πρώτου μισού του δεκάτου ενάτου αιώνα, στη Βλάστη συνυπήρχαν λοιπόν δύο ομάδες κατοίκων (των εδραίων και των Αρβανιτόβλαχων νομαδοκτηνοτρόφων). Οι εμποροβιοτεχνικές και οι μεταναστευτικές οικογένειες των εδραίων κατοίκων, αποβλαχίστηκαν γλωσσικά πολύ γρήγορα και απαρνούνταν τη βλάχικη καταγωγή. Στην υιοθέτηση τέτοιας άποψης, σίγουρα συνέβαλαν και οι επιγαμίες ανάμεσα σε Γκραικούς και Βλάχους, που διέμεναν μαζί στο Μπλάτσι αλλά και η ανάπτυξη επαφών με ελληνόφωνες περιοχές όπως ήταν η Σιάτιστα. Παρ' όλα

αυτά, η ομάδα των νομαδοκτηνοτρόφων, διατηρούσε τη βλάχικη γλώσσα και καταγωγή. (Κουκούδης 2000: 463)

Το ζήτημα παραμένει ακόμα και σήμερα αμφιλεγόμενο. Πολλοί αναρωτιούνται, αν μεγάλο τμήμα του πληθυσμού της Βλάστης ήταν βλαχόφωνο. Το σίγουρο πάντως είναι ότι οι Βλατσιώτες κτηνοτρόφοι, έρχονταν σε επαφή με βλαχόφωνα χωριά εξαιτίας της επαγγελματικής τους αλληλεπίδρασης. (Τζαφέττας & Κοπεσνυ 2009: 309-310). Επίσης, διαπιστώθηκε ότι και τα προηγούμενα χρόνια αλλά και τις δεκαετίες 1930-1936 η Βλάστη είχε εξολοκλήρου ελληνόφωνα σχολεία, ενώ στα φύλλα 303, 307, 311, 315 της εφημερίδας Βόρειος Ελλάς, του 1936 αναφέρεται ότι στη Ζιάκα, στην Αβδέλλα, στο Περιβόλι, στη Σμίξη, στη Σαμαρίνα και στους Μαυρανούς, τα οποία ήταν εξολοκλήρου βλάχικα χωριά λειτουργούσαν δύο σχολεία: ένα ρουμανικό και ένα ελληνικό. Επομένως, η Βλάστη δεν κατατασσόταν στα βλάχικα χωριά.

7. Η αποδημία

Είναι γενικά παραδεκτό ότι κανένας άνθρωπος δεν θέλει να εγκαταλείψει την πατρίδα του. Ωστόσο, πολλές φορές λόγοι πολιτικοοικονομικοί και κοινωνικοί συνδράμουν για το βαρύ δρόμο της ξενιτιάς. Έτσι, συνέβη και στη Βλάστη. Πολλές οικογένειες αποδήμησαν στο εξωτερικό κυρίως για βιοπορισμό και για την αναζήτηση μιας καλύτερης τύχης. Η γεωγραφική θέση της Μακεδονίας διευκόλυνε την πρόσβαση των κατοίκων στις χώρες της Βαλκανικής Χερσονήσου (τις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας), στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης (Ουγγαρία, Αυστρία). (Παπαδριανός, 2009: 14-15)

Μετά, το 1600, μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα κατευθύνεται στη Ρουμανία, τη Σερβία και την Αυστροουγγαρία. Η μετακίνηση γινόταν μέσω των караβανιών, τα οποία ξεκινούσαν από τη Σιάτιστα, την Καστοριά και άλλες περιοχές. Κάποιοι απόδημοι περνούσαν το Μοναστήρι και έφταναν στο Βελιγράδι. Ωστόσο, μερικοί συνέχιζαν το δρόμο τους και κατέληγαν στο Σεμλίνο, ενώ άλλοι συνέχιζαν την πορεία τους προς τη Βουδαπέστη και τη Βιέννη. Επιπλέον αρκετοί κατευθύνονταν στην Μολδαβία και τη Βλαχία για να εξασκήσουν την τέχνη του εμπορίου. (Βακαλόπουλος 1989: 259, Δάρδας, 1993: 5-6, Παπαδριανός, 2009: 17-18)

Γενικότερα, η επιλογή των ανωτέρω πόλεων γινόταν διότι ήταν πλούσια εμπορικά κέντρα και διεξήγαγαν εμπόριο προϊόντων με τη γειτονική Τουρκία και με

τις περιοχές της Μακεδονίας. Παρόλα αυτά, από τα μέσα του 19ου αιώνα, οι εμπορικές δραστηριότητες παύουν να υφίστανται στις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, λόγω της εφεύρεσης του ατμόπλοιου. Πλέον το διαμετακομιστικό εμπόριο γινόταν μέσω των πλοίων και όχι μέσω των караβανιών. (Παπαδριανός, 2009: 21-22, Χασιώτης, 1993: 37, Τσιτσελίκης, 1927: 227-228)

Οι συνθήκες ωστόσο ήταν ευνοϊκότερες στις αυστριακές πόλεις. Ιδιαίτερα όταν υπογράφηκε η συνθήκη του Πασσάροβιτς (1718), σύμφωνα με την οποία η Τουρκία παραχωρούσε πολλά εμπορικά προνόμια στην Αυστρία. Έτσι, εγκαινιάστηκε μία νέα περίοδος μεταξύ των δύο χωρών. Από την συγκεκριμένη συνθήκη ωφελήθηκαν και οι δυτικομακεδόνες έμποροι, οι οποίοι μπορούσαν να γίνουν μόνιμοι αυστριακοί κάτοικοι και υπήκοοι, έχοντας τη δυνατότητα άσκησης ελεύθερου εμπορίου με την Τουρκία. (Βακαλόπουλος, 1969: 380, Χασιώτης & Κατσιαρδή-Hering & Αμπατζή, 2006: 21, Βαλαής, χ.χ.ε: 11-12).

Σιγά σιγά, η οικονομική και κοινωνική ανέλιξη των αποδήμων, στις νέες χώρες υποδοχής, έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία σημαντικών ελληνικών κοινοτήτων με δικά τους σχολεία και νοσοκομεία. Πολλοί αναδείχθηκαν σε πνευματικές φυσιογνωμίες και προσέφεραν σπουδαία βοήθεια στην πατρίδα τους. (Δάρδας, 1993: 5-6, Βασδραβέλλης, 1979: 6-7). Το παρακάτω μπλατσιώτικο τραγούδι δείχνει τον αβάσταχτο πόνο και το βαρύ φορτίο της ξενιτιάς. (Βασβατέκη, 2009: 253).

*Ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο,
Η ξενιτιά σε χαίρεται κι εγώ έχω τον καημό σου.
Τι να σου στείλω ξένη μου, αυτού στα ξένα που είσαι;
Μήλο κι αν στείλω σέπεται, κυδώνι μαραγκιάζει,
σταφύλι ξερογιάζεται, τριαντάφυλλο μαγδέται.
Να στείλω και βασιλικό, χωρίς νερό στεγνώνει,
Να στείλω και το δάκρυ μου σ' ένα λινό μαντήλι,
το δάκρυ μου είναι καντερό, μου καίει το μαντήλι.
Η ξενιτιά και ο θάνατος, ο πόνος και η αγάπη
τα τέσσερα τα ζύγισαν σ' ένα βαρύ κοντάρι,
βαρύτερη βγήκε η ξενιτιά, βαρύτερο το χόμα.*

A.2. Οι ευεργέτες της εκπαίδευσης στη Βλάστη

1) Κωνσταντίνος Δημ. Μπέλλιος ή Βέλλιος

Ο Κωνσταντίνος Δημ. Μπέλλιος ή Βέλλιος γεννήθηκε στις 7 Μαρτίου του 1772, στη Βλάστη, όπως ο ίδιος αναφέρει στη διαθήκη του (1835) και στο παράρτημα

της (1837). Ο τόπος καταγωγής του όμως ήταν από το Λινοτόπι, ένα χωριό της Καστοριάς. Με την οικογένεια του ανάγκαστηκαν να πάρουν το βαρύ δρόμο της ξενιτιάς και αναζήτησαν μια καλύτερη τύχη στην Κωνσταντινούπολη. Αργότερα, η μοίρα τους οδήγησε στο Βουκουρέστι. Εκεί ανέπτυξαν στενούς δεσμούς με τον Έλληνα Ιωάννη Καρατζά, ο οποίος ήταν ηγεμόνας της Βλαχίας και ο αδελφός του, ο Στέφανος ανήλθε γρήγορα στο αξίωμα του λογοθέτη (υπουργού) της Δικαιοσύνης. (Καλλινδέρης, 1982: 128-129, Ευαγγελίδης, 2009: 107). Έπειτα, ο Κωνσταντίνος Δημ. Μπέλλιος ή Βέλλιος ξεδίπλωσε το εμπορικό του δαιμόνιο στη Βιέννη, όπου έφτασε να κατέχει τις μεγαλύτερες εμπορικές επιχειρήσεις μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

Η αγάπη του για τα γράμματα φάνηκε πολύ νωρίς όταν το 1792, σε ηλικία 20 χρονών, μετέφρασε από τη γερμανική γλώσσα και εξέδωσε το βιβλίο με το χαρακτηριστικό τίτλο *Του νέου Ρομπινσόν συμβάντα* (τόμοι 2, έτος πρώτης εκδόσεως 1792). Σχετικά με το συγκεκριμένο έργο ο Ανδρέας Παπαδόπουλος-Βρετός (*Νεοελληνική Φιλολογία, τόμος β', σελίδα 89, Αθήνα, 1857*) αναφέρει: *Του νέου Ρομπινσόν συμβάντα συντεθέντα μεν εις γερμανικόν ιδίωμα, μεταφρασθέντα δε εις την απλήν ημών διάλεκτον παρά Κωνσταντίνου Δημητρίου Βελίου, τον εκ Λινοτοπόλεως της Μακεδονίας και παρ' αυτού αφιερωθέντα τοις εντιμοτάτοις χρησιμωτάτοις και εν πραγματείαις [εν εμπορίω] αρίστοις ανταδέλφοις κυρίοις. Αδάμ και Δημητρίου Κωνσταντίνου Τζετήρη, ων και τοις αναλώμασι τύποις εκδοθέντα Τόμος α', εν Βιέννη, 1792, εκ της ελληνικής τυπογραφίας Γεωργίου Βεντότη, εις 8ον.* (Βαρβαρούσης, 2007: 11)

Λίγο αργότερα, το 1819, θα επανεκδώσει το ίδιο βιβλίο *Του νέου Ρομπινσόν συμβάντα* και στην ελληνική εφημερίδα της Βιέννης *Λόγιος Ερμής* (1/3 Ιουλίου 1819, σελίδα 583) θα δημοσιευθεί η παρακάτω αγγελία: *Εν τω τυπογραφείω μου ανατυπώνονται ήδη και τα Του νέου Ρομπινσόν συμβάντα, μεταφρασθέντα εκ της γερμανικής εις την απλήν των γραικών διάλεκτον, παρά του κυρίου βαρώνος Κωνσταντίνου Δημητρίου Μπέλιου, 1792, εις δύο τόμους. Ο νέος ούτος Ρομπινσόν πόσον άξιον περιεργείας βιβλίον είναι, πόσην ηδονήν προξενεί εις τους παίδας και οποιονδήποτε απλώς αναγνώστην, πόσην ωφέλειαν, ταύτα πάντα είναι γνωστά ήδη εις την Ελλάδα, επειδή πανταχόθεν ζητείται. Όθεν, μετά εξ εβδομάδας, εκβαίνει από τα πιεστήρια του τύπου και έστω εις κοινήν είδησιν. Η τιμή των δύο τόμων είναι δύο ήμισυ φοιρίνια ασημένια, και οστις αγοράση 100 σόματα, λαμβάνει 15 σόματα δωρεάν.*

Βιέννη, τη 28 Μαΐου 1819. Δαβίδης Δαβιδοβίκης τυπογράφος. (Βαρβαρούσης, 2007: 11-12).

Πριν επισκεφθεί το νεοσύστατο ελληνικό κράτος, έγραψε τη διαθήκη του στις 9 Δεκεμβρίου 1835, την οποία λίγο αργότερα θα τροποποιήσει (1838). Στο κεφάλαιο Δ' της διαθήκης του αναφέρει: «30.000 φιορίνια αργυρά αφήνω ως καπιτάλι, τα οποία να δοθούν εις φροντίδα της Παναρικής Διοικήσεως, δια να τοκίζη... και οι τόκοι αυτών να εξοδεύονται προς τροφήν, ενδύματα και σπουδήν δύο μαθητών Γραικών από τα μέρη της Ελλάδος. Αυτοί οι νέοι μαθηταί θέλουν είσθαι γέννημα Μακεδονίας...». (Βέλκος, 2001: 120) Έτσι, δημιουργήθηκε το ονομαστό «Βέλλειο ή Βελλίειο κληροδότημα», το οποίο έδινε και παρέχει ακόμη και σήμερα τη δυνατότητα σπουδών, με χορήγηση υποτροφιών, σε χιλιάδες νέους που προέρχονταν από το χώρο της Δυτικής Μακεδονίας, κυρίως από τη Βλάστη και τη Νέα Πέλλα Αταλάντης. Πρώτος υπότροφος υπήρξε ο Ρουσόπουλος καθηγητής Αρχαιολογίας του πανεπιστημίου Αθηνών, ο Σελιτσιώτης καθηγητής Χαρίσιος Πούλιος, ο Δημήτριος Γραμματικός και ο Αντώνιος Κεραμόπουλος, Ακαδημαϊκός. Στο περιοδικό *Μακεδονικά*,⁴ ο ίδιος ο Κεραμόπουλος αναφέρει ότι υπήρξε «θετός υιός του Κωνσταντίνου Βελίου». Μέχρι το 1908 είχαν καταφέρει να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους 354 Μακεδόνες μαθητές. (Τζαφέττας & Κοπεσνυ, 2009: 312-313, Βέλκος, 2001: 120, Κεραμόπουλος, 1956: 9)

Επίσης, ύστερα από μια επίσκεψη του στην Ακρόπολη το 1836 με τον τότε υπουργό Παιδείας, στο αντίκρισμα των αρχαίων που ήταν διασκορπισμένα στο έδαφος, εισηγήθηκε την ίδρυση μιας εταιρείας (Αρχαιολογική Εταιρεία Αθηνών) για τη διαφύλαξη τους με δικά του έξοδα. Στην Εταιρεία εγγράφηκε και ο ίδιος με άλλους ομογενείς της Βιέννης και έτσι τέθηκαν οι βάσεις για τη διάσωση των αρχαιολογικών ευρημάτων της χώρας. (Τζαφέττας & Κοπεσνυ, 2009: 312-313, Βακαλόπουλος, 1996: 340)

Ακόμη, μέσω της περιουσίας του ίδρυσε τον οικισμό της Νέας Πέλλας Αταλάντης των προσφύγων Μακεδόνων και δώρισε ολόκληρη τη βιβλιοθήκη του,

⁴ Τα *Μακεδονικά* αποτελούν επιστημονικό, (ιστορικό, αρχαιολογικό) έντυπο που εκδίδει στη Θεσσαλονίκη η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, από το 1940. Στόχος ήταν η δημοσίευση κειμένων που σχετίζονται με τη μακεδονική ζωή και η ενημέρωση σχετικά με τις πνευματικές εκδηλώσεις στη Μακεδονία. Περιλαμβάνει μελέτες αρχαιολογικές, ιστορικές και παλαιογραφικές, δημοσιεύσεις εκκλησιαστικών κειμένων, βιβλιοκρισίες, βιβλιογραφικά σημειώματα, ανέκδοτες επιστολές, σύμμικτα, πεπραγμένα της εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. (Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Πρόσσωπα-έργα-ρεύματα-όροι, 2007: 1305).

δηλαδή 1.886 τόμους με Ελληνικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Λατινικά και Ιταλικά συγγράμματα στο σχολείο του καινούριου οικισμού. Στις 15 Ιανουαρίου 1837, στη γ' παράγραφο του συμβολαίου επισημαίνει: «*Επειδή εισέτι δεν διοργανίσθη ο εν Νέα Πέλλη Δήμος, τα βιβλία παραδίδονται εις την κατοχήν επί του συνοικισμού των Μακεδόνων Επιτροπής δηλαδή: εις τους κ.κ Αναστάσιον Πολυζωΐδην, Αντιπρόεδρον του Αρείου Πάγου, Γεώργιον Χρυσίδην Σύμβουλον παρά τη Ιερά Σύνοδω, οιτινες θέλουν έχει την επιστασίαν και επιτήρησιν των βιβλίων μέχρις ότου συστηθέντος του εν Νέα Πέλλη σχολείου παραδώσωσιν εις τον εκεί Δήμον τα βιβλία...*» (Βακαλόπουλος, 1969: 616 Βέλκος, 2001: 121, 123-124). Ύστερα, μερίμνησε και για την ίδρυση του πρώτου σχολείου στο Δήμο της Νέας Πέλλας και ενίσχυσε οικονομικά και την Φιλεκπαιδευτική εταιρεία.⁵

Εκτός, από τον τομέα της εκπαίδευσης, ο ίδιος προσέφερε πολλά και στον τομέα της υγείας. Ενίσχυσε οικονομικά το νοσοκομείο Αθηνών "ΕΛΠΙΣ" (το σημερινό Πνευματικό Κέντρο Αθηνών) και το δημοτικό νοσοκομείο Αθηνών, δωρίζοντας 60.000 δραχμές για τη φροντίδα των συμπατριωτών του. (Βασδραβέλλης, 1969: 117, Τζαφέττας & Κοπεσνυ 2009: 311-312, Βαρβαρούσης, 2007: 13, Βέλκος, 2001: 124) Στις 20 Δεκεμβρίου 1836, στην Ε' παράγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης γράφει: «*Αείποτε και εις οποιαδήποτε περίστασιν οι Μακεδόνες έξουσι δικαίωμα προτιμήσεως επί τούτων των κρεβατιών. Όθεν, άμα όπου ήθελε παρρησιάσθη ασθενής Μακεδών, ενδεής δηλαδή απροστάτευτος αμέσως και άνευ της παραμικράς δυσκολίας να είναι δεκτός, αν κενόν κρεβάτι του συμπατριώτου του και κτίτορος ήθελεν ήσθαι. Εις έλλειψιν ενδεών ασθενών Μακεδόνων, θέλουν εισθαι δεκτοί έτεροι ασθενείς Έλληνες μη Μακεδόνες άνευ εξαιρέσεως...*». (Βέλκος, 2001: 125, 129). Χαρακτηριστικά ο Ι. Δέλλιος στο Μακεδονικό Ημερολόγιο⁶, αναφέρει «*Αυτά τα*

⁵ Η Φιλεκπαιδευτική εταιρεία είχε ως στόχο την ίδρυση ενός σχολείου κοριτσιών, που θα εξασφάλιζε το δικαίωμα της γυναίκας στην εκπαίδευση. Ήταν ένα σχολείο Επαγγελματικής και Γενικής Εκπαίδευσης, το οποίο παρείχε γενικές γνώσεις σε πολλές κοπέλες αλλά προετοίμαζε και τις υποψήφιες δασκάλες προκειμένου να καλύψει τα κενά της χώρας σε εκπαιδευτικό προσωπικό. (Ζιώγου – Καραστεργίου, 1983: 55, 61, 73).

⁶ Το Μακεδονικόν Ημερολόγιον ήταν ετήσιο επιστημονικό και λογοτεχνικό περιοδικό που εκδιδόταν στη Θεσσαλονίκη, από το 1925, με μια διακοπή στα χρόνια του 1941-1946. Διευθυντής αρχικά ήταν ο Ν. Σφενδόνης (1925-1970) και μετά το θάνατο του τα παιδιά του, τα παιδιά του Γ. Σφενδόνης και Δημ. Σφενδόνη (1971). Βασικό μέλημα ήταν να δοθεί «ώθησις εις την πνευματικήν ζωήν της Μακεδονίας». Το Μακεδονικόν Ημερολόγιον δημοσιεύει διηγήματα και ποιήματα τοπικών λογοτεχνών, ιστορικά σημειώματα, θρησκευτικές μελέτες καθώς και εκλαϊκευμένα επιστημονικά άρθρα. Συχνότατα δημοσιεύονται προσωπικές αναμνήσεις (κυρίως από πολεμικές αναμετρήσεις ή από τη Μικρασιατική Καταστροφή), ταξιδιωτικές περιγραφές και παρουσιάσεις επιφανών Μακεδόνων. Δημοσιεύονται ακόμα γνωμικά, ανέκδοτα και εύθυμες ιστορίες. Σε κάθε τόμο προτάσσεται το ημερολόγιο του έτους και πολλές σελίδες καλύπτονται από διαφημιστικές καταχωρίσεις. (Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Πρόσωπα-έργα-ρεύματα-όροι, 2007: 1308).

κρεββάτια θέλουν ονομασθή κρεββάτια των ασθενών του Μπαρόνου Κωνσταντίνου Μπέλλιου του Μακεδόνας» (Δέλλιος, 1910: 26). Απεβίωσε από τη ζωή, στις 11 Δεκεμβρίου το 1838, στη Βιέννη.

2) Στέργιος Μ. Δούμπας

Ο Στέργιος Μιχαήλ Δούμπα, γεννήθηκε στη Βλάστη το 1794. Ο παπά Κύρος υπήρξε ο πρώτος του δάσκαλος, στον Άγιο Νικόλαο της Βλάστης, τα διδάγματα του οποίου «μετά σεβασμού αείποτε και ευγνωμοσύνης ανεμιμνήσκετο». (Καλλινδέρης, 1982: 134, Τζαφέττας 2002: 40). Αποτέλεσε έναν από τους γενάρχες της οικογένειας Δούμπα. (Ηλιαδέλης 2005: 141)

Στις αρχές της δεκαετίας του 19^{ου} αιώνα μετανάστευσε στη Βιέννη, όπου πολύ γρήγορα κατάφερε να ανέλθει στις εμπορικές επιχειρήσεις. Ο εμπορικός οίκος της οικογένειας (Στέργιου, Θεωδώρου, Νικολάου) που έφερε το χαρακτηριστικό τίτλο "Αυτάδελφοι Μ. Δούμπα" συγκαταλεγόταν στους πιο ονομαστούς της Αυστρίας. Επένδυσε στην καλλιέργεια βαμβακιού, (απαραίτητο υλικό για την τέχνη της νηματουργίας και της υφαντουργίας), εισάγοντας σπάνιο βαμβακόσπορο από την Αμερική. Προμήθευε την αγορά της Αυστρίας με πλούσια δέρματα από την Ανατολή και την ανατολίτικη αγορά με σπάνια ζαχαρότευτλα. Αποτέλεσε δηλαδή διάυλο επικοινωνίας ανάμεσα στην Αυστρία και την Οθωμανική Αυτοκρατορία μέσω του εμπορίου που διεξήγαγε στην Ανατολή και τη Δύση. (Τζαφέττας & Konecny, 2002: 40, 41, 43).

Διετέλεσε διευθυντής του εμπορικού συλλόγου, ελεγκτής της Εθνικής Τράπεζας, μέλος του δωδεκαμελούς συμβουλίου της ελληνικής κοινότητας του Αγίου Γεωργίου και επί δεκαετίας πρόεδρος της καθώς και γενικός πρόξενος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στη Βιέννη. (Ηλιαδέλης, 2005: 141, Τζαφέττας, 2002: 45-46). Βοήθησε συστηματικά και επανειλημμένα τον τομέα της εκπαίδευσης στην ιδιαίτερη πατρίδα του την Ελλάδα και στη γενέτειρα του τη Βλάστη. Ίδρυσε το πρώτο σχολείο στο Μπλάτσι την Ελληνική Αλληλοδιδασκτική Σχολή, την οποία στελέχωσε με πλούσια βιβλία. Ακόμη, προσέφερε πολλές υποτροφίες για σπουδές στην Ευρώπη για τους Έλληνες μαθητές και υπήρξε αρωγός στο Αρσάκειο Παρθεναγωγείο και στο Παπάφειο Ορφανοτροφείο της Θεσσαλονίκης. Ωστόσο ανακηρύχτηκε και ευεργέτης του Εθνικού Πανεπιστημίου Αθηνών. (Καλλινδέρης, 1982 : 134-135, Τζαφέττας & Konecny, 2002: 48-50, Ζαφείρης, 1998: 250)

Στο Μακεδονικό Ημερολόγιο ο Χαρίσης Πούλιος γράφει για την μεγάλη αγάπη του προς την Ελλάδα και μνημονεύει τα εξής λόγια του: «*προτιμότερον να μου αφαιρέση ο Θεός και πλούτον και τιμάς και αυτήν την ζωήν μου, παρά την προς την πατρίδα μου, Ελλάδα αγάπην ...*» (Πούλιος, 1909: 270, Τζαφέττας & Konecny 2002: 48, Τσίρος, χ.χ.ε: 116, Ηλιαδέλης 2005: 141]. Άφησε την τελευταία του πνοή στις 16/28 Ιανουαρίου το 1870 στη Βιέννη.

3) Νικόλαος Δούμπας

Ο Νικόλαος Δούμπας γεννήθηκε στις 24 Ιουλίου 1830 στο Doebling, σημερινό 19^ο διαμέρισμα του Δήμου Βιέννης, που ήταν τότε ακόμη προάστιο της πρωτεύουσας. Ήταν γιος του Στέφανου Δούμπα. Σπούδασε στο Ακαδημαϊκό Γυμνάσιο της Βιέννης (Akademisches Gymnasium). Υπήρξε κοσμογυρισμένος. Το πρώτο ταξίδι του, το πραγματοποίησε, στο δέκατο όγδοο έτος, της ηλικίας του, όταν ο πατέρας του Στέργιος Δούμπας τον έστειλε μακριά προκειμένου να μην προσχωρήσει στη "λεγεώνα των φοιτητών" και στο επαναστατικό κίνημα που εμφανίστηκε στη Βιέννη, ως απόρροια των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης. (Τζαφέττας & Kopetsny 2002: 58, 60)

Στο Μακεδονικό Ημερολόγιο ο Ι. Δέλλιος τον χαρακτηρίζει *φιλόκαλο* και *φιλόμουσο*, διότι ήταν παθιασμένος με την μουσική και τις εικαστικές τέχνες. Κοντά του βρήκαν οικονομική υποστήριξη και θαλπωρή (πνευματική φροντίδα) χιλιάδες νέοι καλλιτέχνες, γι' αυτό και ονομάστηκε "*Μαικήνας των τεχνών*". Εκτός από τη θέση του τενόρου στην ανδρική χορωδία της Βιέννης, υπήρξε και πρόεδρος της χορωδίας. Δηιύθυνε την περίφημη "Εταιρεία Φίλων της Μουσικής". Παράλληλα συμμετείχε σε πολλούς άλλους συλλόγους και στην ίδρυση του "Καλλιτεχνικού Συνδέσμου" και του "Μουσείου Εφαρμοσμένων Τεχνών". Αξιοσημείωτη είναι και η έντονη πολιτική του δραστηριότητα διότι έφθασε να εκλεγεί βουλευτής της Κάτω Βουλής της Αυστρίας (Ηλιαδέλης 2005: 143)

Πρωτοστάτησε στην ανέγερση του "Musikverien" ενός κτιρίου *«με την καλύτερη ακουστική του κόσμου»*. (Ενεπεκίδης 1984: 296). Το κτίριο του Πανεπιστημίου, της Ακαδημίας Εικαστικών Τεχνών, του Δημαρχείου, της αυστριακής Βουλής, καθώς και τα αγάλματα των Σούμπερτ, Σίλλερ, Μπετόβεν, Μότσαρτ, Μπραμς, Μάκαρτ και πολλών άλλων διαφορετικών προσωπικοτήτων οφείλονται πρωτίστως στις ευεργεσίες εκείνου. Επομένως, η εικόνα της Βιέννης του 19^{ου} αιώνα διαμορφώθηκε χάρη στη συμβολή του. Προσέφερε γενναίες επιχορηγήσεις στα ελληνικά σχολεία της Βλάστης και των Σερρών. Δεν είναι τυχαίο λοιπόν που η πολιτεία της Βιέννης έδωσε το όνομα του, σε μία οδό της πόλης, μετά το θάνατο του (23 Μαρτίου 1900). Η οδός Καλλιτεχνών μετονομάστηκε σε Dumba Strasse. Πλήθος κόσμου παρακολούθησε την εκφορά, ενώ λόγω της προσφοράς του στον κόσμο των τεχνών, ενταφιάστηκε στο τμήμα μουσουργών της Βιέννης. (Ηλιαδέλης 2005: 145, Ενεπεκίδης 1984: 296, Τζαφέττας & Kopetsny 2002: 235-240). Κάθε χρόνο η κρατική τηλεόραση μεταδίδει συναυλίες από το Μέγαρο Μουσικής της Βιέννης, το κτίριο του οποίου ήταν δωρεά του Νικολάου Δούμπα.

4) Κωνσταντίνος Θωμαΐδης

Ο Κωνσταντίνος Θωμαΐδης, υπηρξε ένας σπουδαίος άνδρας της εποχής του, τόσο στη Βλάστη (στον τόπο καταγωγής του) όσο και στην Κωνσταντινούπολη. Διέπρεψε στο εμπόριο καπνού και έφτασε να προμηθεύει ακόμα και το ίδιο το Παλάτι του Σουλτάνου Χαμίτ στην Κωνσταντινούπολη. Έτσι έγινε γνωστός σε ολόκληρη την Οθωμανική αυτοκρατορία. Μέσα από την κερδοφορία που του

επέφερε το εμπόριο, προσπάθησε να βοηθήσει την πατρίδα του. Έτσι, το 1860, στη Βλάστη αναγέρθηκε ένα διώροφο Ελληνικό σχολείο, στην κεντρική είσοδο του οποίου υπήρχε η εξής επιγραφή: «Κ. Θωμαΐδιον 1860» (Καλλινδέρης, 1973: 137, Καλλινδέρης, 1982: 143-144, Τζαφέττας & Konecny 2002: 316-317, Παπανικολάου, 1971: 47)

Ακόμη, αγωνίστηκε για την ίδρυση της Μακεδονικής Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας, το καταστατικό της οποίας υπέγραψε επίσημα τον Ιούλιο του 1871. Αποτελούνταν από δέκα εφτά μέλη και την προεδρική θέση την κατείχε ο Κωνσταντίνος Θωμαΐδης. (Τσώτσης, 1971: 5, Δελιάλης & Χασιώτης, 1969: 6). Σκοπός της Αδελφότητας ήταν η εκπαιδευτική, πολιτιστική, οικονομική και πνευματική άνθιση της Μακεδονίας. Γι' αυτό το λόγο ίδρυσαν (στις 5 Μαΐου 1873) το ξακουστό Γυμνάσιο Τσοτυλίου, μετά από αδιάκοπες προσπάθειες. Στις αρχές, ο ιεροδιάκονος Στέφανο Νούκας λειτούργησε τη σχολή με λίγα παιδιά, τα οποία έμεναν στο Τσοτύλι. Αργότερα, παρακολούθησαν τα μαθήματα της σχολής χιλιάδες μαθητές-τριες από τα γύρω γειτονικά χωριά. Η θητεία του ως προέδρου της αδελφότητας κράτησε μέχρι το 1884. Οι οικονομικές του επεμβάσεις και πολλών άλλων μακεδόνων βοήθησαν σημαντικά στην ύπαρξη των διδακτηρίων. Η λειτουργία της σχολής διήρκησε για πολλές δεκαετίες μέχρι το 1913. Έφυγε από τη ζωή, στις 20 Μαρτίου το 1891, στην Κωνσταντινούπολη και θάφθηκε στο νεκροταφείο του «Σισλή». Προς τιμή του η αδελφότητα πένθησε για δέκα πέντε μέρες και στα διδακτήρια του Τσοτυλίου δεν πραγματοποιήθηκαν μαθήματα για τρεις μέρες. (Καλλινδέρης, 1982: 144, Τζαφέττας & Konecny 2002: 316-317, Παπανικολάου, 1971:47, Παπανικολάου, 1981: 57).

5) Κωνσταντίνος Νικολάου Δόσιος

Ο Κωνσταντίνος Νικολάου Δόσιος γεννήθηκε στη Βλάστη το 1810. Ανήκε στις εύπορες οικογένειες της Βλάστης, αναγκάστηκαν όμως να μεταναστεύσουν στη Τρανσυλβανία. Σπούδασε στο πανεπιστήμιο της Εϊδελβέργης, στο Μόναχο. Συνέχισε τον κύκλο των σπουδών του, προσεγγίζοντας περισσότερο τις κοινωνιολογικές και πολιτικές επιστήμες, στο Παρίσι. Το 1834, αποφάσισε να εγκατασταθεί στην Ελλάδα. Η λαμπρή του πολιτική σταδιοδρομία άρχισε από το Υπουργείο Οικονομικών, μετά συνέχισε ως εισηγητής στο Συμβούλιο Επικρατείας και αργότερα έγινε σύμβουλος στο Υπουργείο Εσωτερικών. Το 1862-1863 εξελέγη βουλευτής Αθηνών και την ίδια περίοδο διετέλεσε υπουργός των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδύσεως με την κυβέρνηση Ζ. Βάλβη. (Καλλινδέρης, 1982: 142-143, Τζαφέττας & Κοπεσνυ 2009: 316)

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαθήκη του με την οποία προσέφερε σημαντικά ποσά στον Σύλλογο προς διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων (15.000 δραχμές), στο Φιλολογικό Σύλλογο Κωνσταντινούπολης (6.000 δραχμές), στον Μακεδονικό Φιλεκπαιδευτικό Σύλλογο Σερρών (2.500 δραχμές), στο Φιλολογικό Σύλλογο του Παρνασσού (1.000 δραχμές), στο Φιλολογικό Σύλλογο Βύρωνα (500 δραχμές), στο Δήμο Νέας Πέλλας (1.000 δραχμές), στη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία (2.000 δραχμές), στην Εταιρεία των φίλων του Λαού (2.000 δραχμές), στο ναό του νεκροταφείου (1.000 δραχμές). Στα ευαγή και φιλανθρωπικά ιδρύματα, όπως ήταν το δημοτικό νοσοκομείο, το νοσοκομείο για τους μη βλέποντες, για τους άπορους και για τα ορφανά παιδιά, δώρισε δύο χιλιάδες δραχμές στο κάθε ένα ίδρυμα. Στον τομέα της εκπαίδευσης ενίσχυσε με δωρεά δύο χιλιάδων δραχμών την βιβλιοθήκη του Εθνικού Πανεπιστημίου και τα σχολεία της πατρίδος του με δέκα χιλιάδες δραχμές. Το 1926, η Σχολική Εφορεία της Βλάστης, αξιοποίησε ένα μέρος της δωρεάς του προκειμένου να ανεγείρει ένα νέο εκπαιδευτήριο. Στην πρόσοψη του, ήταν γραμμένο, το όνομά του «*Δαπάνη Κ. Δοσίου 1926*». (Τσίρος, 1964: 125)

6) Δημήτριος Μουσίκος

Ο Δημήτριος Μουσίκος γεννήθηκε στη Βλάστη. Μεγάλωσε όμως στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας, όπου ανέπτυξε μεγάλη εμπορική δραστηριότητα. Στη γενέτειρα του δώρισε μέσα από τη διαθήκη του ένα αξιόλογο ποσό (8.000 φλουριά ή 94.800 φράγκα). Επειδή όμως γνώριζε ότι μπορεί να υπάρξουν διάφορες επιπλοκές από την ρουμανική κυβέρνηση ως προς την τήρηση των όρων της διαθήκης του, όρισε ως πληρεξούσιο τον Μενέλαο Γερμάνη⁷ για να διαχειριστεί όσο καλύτερα μπορούσε το ζήτημα. Μετά από σκληρές διαδικασίες, η Κοινότητα της Βλάστης έλαβε πέντε χιλιάδες φλουριά, με τα οποία χτίστηκε το ομώνυμο παρθεναγωγείο, δηλαδή το «*Μουσίκειον Ελληνικόν Παρθεναγωγείον*» το 1881. Επιπλέον, είχε προβλεφθεί να δίνονται εκατόν είκοσι χιλιάδες φράγκα το χρόνο, ως δωρεά του μεγάλου ευεργέτη στο συγκεκριμένο διδακτήριο. Επίσης, στη διαθήκη του Μουσίκου προβλεπόταν και μια δωρεά στο Μοναστήρι (Μπιτώλια), όπου και εκεί χτίστηκε ομώνυμο Παρθεναγωγείο. (Καλλινδέρης, 1982 : 144-145, Παπαδριανός, 2009: 68).

⁷ Ο Μενέλαος Γερμάνης είχε καταγωγή από τη Βλάστη. Ήταν κορυφαίος οικονομολόγος και διετέλεσε για πολλά χρόνια ως υπουργός οικονομικών στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας. Μαζί με το Νικόλαο Δούμπα χρηματοδότησαν την Ελληνική Αλληλοδιδασκτική Σχολή στο Μπλατσι, της οποίας ιδρυτής υπήρξε ο Στέργιος Δούμπας το 1843. (Παπαδριανός, 2009: 64).

7) Γεώργιος Βρανάκης

Ο Γεώργιος Βρανάκης γεννήθηκε στη Βλάστη το 1845. Το οικογενειακό του όνομα ήταν Τσιώτσης. Υπήρξε ένας από τους υπότροφους του Βελιείου κληροδοτήματος. Ακολούθησε το δρόμο της μετανάστευσης στο Βελιγράδι. Εκεί δούλεψε ως γραμματειακός υπάλληλος σε ένα εμπορικό κατάστημα του Μιχαήλ Φίτσιου. Αργότερα, διορίστηκε σε ταχυδρομική υπηρεσία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη, με τη βοήθεια του Κωνσταντίνου Θωμαΐδη. Δούλεψε όμως και στη Βράνια της Σερβίας. Μετά από λίγο καιρό επέστρεψε ξανά στο Βελιγράδι και ασκούσε το επάγγελμα του αργυραμοιβού. Όταν αρρώστησε, επισκέφθηκε την Κατάνη της Ιταλίας, προκειμένου να θεραπευτεί αλλά πέθανε νωρίς (σε ηλικία τριάντα πέντε χρονών) Ήταν γλωσσομαθής. Μιλούσε άπταιστα τη τουρκική, τη γαλλική και τη γερμανική γλώσσα. Στις 17 Σεπτεμβρίου του 1881, συνέταξε τη διαθήκη του και άφησε ένα γενναιόδωρο ποσό των 120.000 δραχμών, προκειμένου να λειτουργήσει μία σχολή αρρένων στη Βλάστη και να συμβάλει στην πνευματική πρόοδο της γενέτειρας του. (Καλλινδέρης, 1982 : 145, Παπαδριανός, 2009: 40) Στην πρόσοψη της κύριας εισόδου του νέου κτιρίου, μπορούσε να διαβάσει κανείς «*Δαπάνη Γεωργίου Βρανάκη 1926*». Το σχολείο έλαβε το όνομα του «*Βρανάκειον Δημοτικό Σχολείον*». (Τσίρος, 1964: 136)

8) Χριστόδουλος Γεωργ. Γαλανός

Το 1880, ο Χριστόδουλος Γεωργ. Γαλανός γεννήθηκε στη Βλάστη. Οι γονείς του ασχολούνταν με τη γεωργία. Ο πατέρας του, μάλιστα, ο Γεώργιος Γαλάνος, ήταν εύπορος γαιοκτήμονας. Οι γονείς του είχαν στενές σχέσεις με τον ακαδημαϊκό Αντώνη Κεραμόπουλο (που ήταν συγγενείς). Αρχικά αναζήτησε τη τύχη του στη Θεσσαλονίκη, όπου εργάστηκε σε ωρολογοποιείο. Αργότερα, πήγε για δουλειά στην Τανγκανίκα της Αφρικής. Ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα μαρτυρεί την παρακάτω αποδημία του *«Εις την Αίγυπτον απεδήμουν αρκετοί. Εκ των παλαιωτερον ο Νταρής (Βαίνας) το επώνυμον, έχων αυστριακήν υπηκοότητα, ο Μισιρλής και βραδύτερον οι αδελφοί Τζιάτα, έμποροι βάμβακος, οι αδελφοί Πιπιλιάγκα, ο Λαζαρίδης, οι εξαδελφοι Γαλάνου, εν οισ και ο Χριστόδουλος ο εις Κένναν βραδύτερον αναδειχθείς»* (Καλλινδέρης, 1982: 64, Γκίνου 70).

Ποτέ δεν ξέχασε την ιδιαίτερη πατρίδα του τη Βλάστη. Προσέφερε πολλές δωρεές, συμβάλλοντας στο οδικό δίκτυο Πτολεμαΐδας-Βλάστης και σε πολλά άλλα έργα υποδομής που υλοποιήθηκαν μέσα στο χωριό. Βοήθησε στην ανακαίνιση του Μουσείου Ελληνικού Παρθεναγωγείου. Μάλιστα, το 1951-1954, διέθεσε στο σχολείο της Βλάστης πεντακόσια χιλιάδες σελίνια για συντήρηση του εκπαιδευτικού ιδρύματος. Ακόμη, με την τροποποίηση της διαθήκης του, ιδρύθηκε η κτηνοτροφική μονάδα της Βλάστης. (Γκίνου, 2007: 137-138, Τζαφέττας & Konecny 2009: 318-319).

Για τις ευεργεσίες του τραγουδιέται στη Βλάστη, το παρακάτω τραγούδι:

*Ερ Χριστόδουλος ξεκίνησε στην αίγυπτο να πάει
Και η μαν του τον έλεγε κι η μαν του λέγει:
Ωρα καλή Χριστόδουλε, να ζήσεις να προκόψεις
κει στα ζένα που θα πας τη Βλάστη μην ξεχάσεις.
Να 'ρθεις πίσω Χριστόδουλε στ' όμορφο χωριό σου,
σε καρτερούν οι χωριανοί για να σ' ευχαριστήσουν
για τα φιλοδωρήματα και την καλή καρδιά σου,
που άφησες όνομα τρανό σε όλη την Ελλάδα,
μεγάλε ευεργέτη μας.
(Βασβατέκη, 2009: 253).*

A.3. Η εκπαίδευση στη Βλάστη από το 1761 μέχρι το 1911

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, στο σαντζάκι Σερβίων, στον καζά Καϊλαρίων, συμπεριλαμβανόταν και η ονομαστή κωμόπολη *Μπλάτσι ή Βλάστη* (σήμερα Βλάστη). Το Μπλάτσι απέκτησε έντονη κοινωνική και εκπαιδευτική δραστηριότητα εξαιτίας της κοινωνικής, πνευματικής, πολιτιστικής, οικονομικής μέριμνας που υπήρξε από τη πλευρά των απόδημων ευεργετών και λόγω της ισχυρής θέλησης των κατοίκων για δικαίωμα στη γνώση.

1. Σχολείο της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου

Το πρώτο ελληνικό σχολείο εμφανίζεται το 1761 και βρισκόταν κάτω από τη στέγη της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου. Οι δάσκαλοι προέρχονταν από τον εκκλησιαστικό χώρο και ήταν οι παπάδες του χωριού ο Παπαθόδωρος, ο Παπαγιάννης και ο Παπαϊερόθεος (1781-1819). (Τσίρος, 1964: 172). Μάλιστα, ο Στέργιος Δούμπας αναφερόταν και στον παπά Κύρο, ο οποίος υπήρξε ο πρώτος του δάσκαλος, στον Άγιο Νικόλαο της Βλάστης, τα διδάγματα του οποίου «μετά σεβασμού αείποτε και ευγνωμοσύνης ανεμμνήσκετο». Αργότερα, το 1819 εμφανίζεται και το όνομα του Δημητρίου Πόποβιτς, του πρώτου επαγγελματία δασκάλου, ο οποίος παρείχε μαθήματα μέχρι το 1843. (Καλλινδέρης, 1982: 107-134, Τζαφέττας & Konecny 2002: 40, Παπαδόπουλος, 1970: 179, Καραθανάσης, Βακαλόπουλος, 1973: 308-309).

Το 17^ο-18^ο αιώνα τα εκπαιδευτήρια της εποχής εκείνης ήταν *των κοινών ή ιερών γραμμάτων*, η παρουσία των οποίων γινόταν αισθητή σε εκκλησιαστικούς ή μοναστηριακούς χώρους. Τα διδακτικά πρόγραμμα περιλάμβανε την ανάγνωση, τη γραφή, την αριθμητική, την εκκλησιαστική μουσική. Η διδασκαλία των συγκεκριμένων μαθημάτων γινόταν μέσα από τη *φυλλάδα*, (μάλλον πρόκειται για ένα είδος αλφαβήτου), αργότερα συνέχιζε με το *φτωήχι* ή την *Οκτώηχο*, το *Ψαλτήρι* (οι ψαλμοί του Δαβίδ), με τις πράξεις των Αποστόλων και έκλεινε με την εκμάθηση του Ευαγγελίου. Σκοπός της παραπάνω διδασκαλίας ήταν η χριστιανική κατήχηση και η μάθηση των περίφημων *κολλυβογραμμάτων* ή *παπαδογραμμάτων*. (Κάτσικας & Θεριανός, 2004: 20, Πατρινέλης, 2010: 216, Τσίρος, 1964: 170, Κουτσιαύτης, 2001: 168, Δάρδας, 1992: 28, Αθανασιάδης: 156)

Στα κάλαντα της εποχής διαβάζει κανείς «*Κι αν έχεις γιο στα γράμματα, βάλ' τον και στο Ψαλτήρι / του χρόνου σαν και σήμερα να βάλει πετραχήλι*». Για τον χαρακτήρα της παραπάνω εκπαίδευσης, ο Πολυζώης Κοντός αναφέρει: «*Ενθυμήσου, αγαπητέ, την ψυχικήν τροφήν, όπου μας έδιδον οι διδάσκαλοι...εις την πρώτην μας τρυφεράν ηλικιάν...διδάσκοντες μας την Οκτώηχον και το ιερόν Ψαλτήριον... Εις τοιαύτα δυσνόητα βιβλία, φευ, ματαιοπονούντες εχάσαμεν πέντε χρόνους τουλάχιστον και μετά βίας εμάθομεν μόνον να κακοαναγνώθωμεν*». (Πατρινέλης, 2010: 216)

2. Ελληνική και αλληλοδιδασκτική Σχολή Στεργίου Μ. Δούμπα

Το 1843, ο Στέργιος Δούμπας, (απόδημος μπλατσιώτης που ανήλθε κοινωνικά και οικονομικά στους εμπορικούς κύκλους της Βιέννης), αποφάσισε να βοηθήσει τον τόπο καταγωγής του ανεγείροντας την «*Ελληνική και αλληλοδιδασκτική Σχολή Στεργίου Μ. Δούμπα*» ή το *Σκουλειό τ' Ντούμπα*, που συνήθιζαν να προφέρουν με τη δική τους ντοπιολαλιά οι κάτοικοι της περιοχής. Μάλιστα, ο ίδιος ενίσχυσε το πρώτο αυτό διδακτήριο με τα αναγκαία εποπτικά μέσα και με μια πλούσια βιβλιοθήκη. Σε λίγα χρόνια το σχολείο κατάφερε να λειτουργεί ως πλήρες «*Ελληνικό Σχολείο*». (Καλινδέρης, 1982:99, Παπαδόπουλος, 1970: 179)

Εκτός, από την οικονομική ενίσχυση του Στεργίου Δούμπα, αξίζουν να μνημονευθούν και τα ονόματα των παιδιών του, *οι αυτάδελφοι Ν. Δούμπα*, οι οποίοι συνεισέφεραν το ποσό των εννιά χιλιάδων γροσίων, του Νεόφυτου Μητροπολίτη Μογλενών, ο οποίος συνέδραμε πεντακόσια γρόσια για τα λειτουργικά έξοδα του σχολείου, του γραμματέα του Θεόδωρου Μιχαήλ Πιλή, που έδωσε πενήντα γρόσια, του γιατρού Γεώργιου Σεργιανού, του Ιωάννη Αδάμου Γερμάνη, που έμενε στο Βουκουρέστι, του Κωνσταντίνου Μιχαήλ Μπόντη, του Ζήκου Χατζηδημητρίου, της Άννας Μοιράλης, της Βαΐας Χρήστου, της Ελένης Ναούμ και πολλών άλλων. Συνολικά, το ποσό των δωρεών πλησίασε τα εξήντα χιλιάδες γρόσια. Την εποπτεία της σχολής είχε αναλάβει μία επιτροπή, τα μέλη της οποίας αποτελούσαν ο Δημητρίος Θ. Σαράκος, που ήταν ο πρόεδρος, ο Πούλιος Παπαϊωάννου και ο Ιωάννης Χαριζάνης, Κωνσταντίνος Μοιραλής. (Καλινδέρης, 1982: 100)

Το 1856, λειτουργούσε και Παρθεναγωγείο. Για την κάλυψη των στοιχειωδών αναγκών του σχολείου συνέδραμαν ο Νεόφυτος ο ηγούμενος της μονής Αγίου Δημητρίου (σαράντα γρόσια), ο Πούλιος Παπαϊωάννου και η σύζυγος του Σιάνα (πεντακόσια γρόσια), οι αδελφοί Μήτζιου Καλενδέρη (εκατόν είκοσι γρόσια). Αξιοθαύμαστο παραμένει το γεγονός ότι και πολλοί Οθωμανοί μπέηδες από τα γειτονικά χωριά ενίσχυσαν οικονομικά το σχολείο. Ο Δεμίρ Βέης από τη Λεψίστι προσέφερε πεντακόσια δύο γρόσια, ο Αβεδίν Βέης (Λεψίστι) έδωσε διακόσια πενήντα γρόσια, ο Κουτσιούκ Αλή μπέης από Πλαζόμην τριάντα γρόσια και ο Χότζιας Μεχμέτ εφένδης από Βρογγίσταν πενήντα οχτώ γρόσια. (Καλινδέρης, 1982: 100)

Εκτός από τα μαθήματα της ανάγνωσης, της γραφής και της αριθμητικής, οι μαθήτριες των πρώτων αλληλοδιδασκτικών σχολείων ήταν υποχρεωμένες να διδάσκονται τις λεγόμενες «γυναικείες τέχνες», συνυφασμένες άμεσα με τις λέξεις «χειροτεχνήματα» και «εργόχειρα». Τέτοιες τέχνες αποτελούσαν η ραπτική, το κέντημα και το πλέξιμο. Μάλιστα στο τέλος της χρονιάς, πραγματοποιούνταν εκθέσεις εργοχείρων, κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. (Μπακαλάκη & Ελεγκίτου, 1987: 33-34, 38).

Το 1858, αναφέρεται και η ύπαρξη μιας τριμελούς επιτροπής που αποτελούνταν από τον Πούλιο Παπαϊωάννου, τον Κωνσταντίνο Ζήκα και τον Θεόδωρο Μηνά. Η σχολική σφραγίδα που χρησιμοποιούσε η επιτροπή, είχε ως σύμβολο στη μέση έναν αετό, αμέσως μετά αναγραφόταν η χρονολογία 1855 και γύρω γύρω υπήρχαν τα εξής κεφαλαία γράμματα: «ΟΙ ΕΦΟΡΟΙ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΒΛΑΤΣΗΣ». (Καλινδέρης, 1982: 101)

Η κοινότητα κάθε χωριού ή κωμόπολης για τη συντήρηση και τη λειτουργία των σχολείων έβρισκε εισοδηματικούς πόρους είτε μέσα από α) τις δωρεές ευεργετών, β) είτε μέσα από το ποσοστό φόρων που επιβαλλόταν στους νεόνυμφους μετά την υπογραφή προικοσυμφώνου και γ) από αγοραπωλησίες των εμπορευμάτων του χωριού προς τους ξένους εμπόρους. (Καλινδέρης, 1982: 103)

Στη Βλάστη, με μια παλαιότερη νομοθετική απόφαση, που θεσπίστηκε στις 28 Φεβρουαρίου 1861, η Κοινότητα εισέπραττε μεγάλο μέρος εσόδων από την προίκα την οποία έδινε η νύφη προς το γαμπρό, πριν παντρευτούν. Το φορολογικό αυτό ποσοστό ανερχόταν στις 20 %, δηλαδή στα χίλια γρόσια προίκα, τα είκοσι πήγαιναν υπέρ του σχολείου. Η ισχύς νομοθετική απόφαση ήταν υποχρεωτική και για τα νεόνυμφα ζευγάρια που δεν είχαν καταβάλλει το ποσό που τους αναλογούσε. Ακόμη, είχε επιβληθεί ένα αντίστοιχο τέλος στις αγοραπωλησίες των εμπορευμάτων του χωριού προς τους ξένους εμπόρους. Στις 26 Αυγούστου 1881, η πολιτεία επανήλθε με καινούρια νομοθετική πράξη, η οποία προέβλεπε έναν παρά φόρο για κάθε γρόσι⁸, στην προίκα που λάμβανε ο γαμπρός από τη νύφη *επί παντός πωλητηρίου εγγράφου*, έναν παρά ανά γρόσι μέχρι το ποσό των δύο χιλιάδων γροσιών και μισό παρά ανά γρόσι για το υπερβαίνον ποσό, πάνω από δύο χιλιάδες γρόσια. Στην πρώτη απόφαση, οι αρμόδιες αρχές για την είσπραξη των παραπάνω φόρων ήταν ο Δεσπότης ή οι

⁸ Ένα γρόσι ισοδυναμούσε με σαράντα παράδες.

αντιπρόσωποι του. Κατά τη δεύτερη απόφαση ήταν η Μουχταροδημογεροντία.⁹ (Καλινδέρης, 1982: 104)

Μία άλλη νομοθετική πράξη του 1911 - 1912, όριζε ότι σε κάθε προσαγόμενο προικοσύμφωνο το δικαίωμα του σχολείου σε χρήματα δεν θα ήταν λιγότερο από πενήντα χρυσούς παράδες. Επιπλέον, ο γαμπρός που δεν θα έπαιρνε προίκα, ήταν υποχρεωμένος να καταβάλλει ελάχιστο ποσό υπερ του σχολείου 10 γρόσια. (Καλινδέρης, 1982: 104)

Η εκπαιδευτική μέθοδος των σχολείων ήταν η αλληλοδιδασκτική¹⁰. Την συγκεκριμένη μέθοδο την εισήγαγε ο Καποδίστριας στην Ελλάδα. Μάλιστα, ο Ι. Κοκκώνης, ήταν ο πρώτος που έγραψε οδηγούς αλληλοδιδασκτικής μεθόδου για τους εκπαιδευτικούς. Η συγκεκριμένη μέθοδος προερχόταν από τη Μεγάλη Βρετανία και στόχευε στην εκπαίδευση πολλών μαθητών μαζί στην ίδια τάξη για λόγους οικονομίας. Στην Ελλάδα την αποκαλούσαν ως το «*παιδί της ανάγκης*», σε ένα νεοϊδρυθέν διδακτικό σύστημα που δεν είχε την πολυτέλεια εκπαιδευτικού προσωπικού και οικονομικών πόρων. (Κάτσικας & Θεριανός, 2004: 30)

Στη Βλάστη, εφαρμόστηκε μέχρι το 1888. Στο *σχολείο του Δούμπα* υπήρχαν ξύλινα γραφεία, φτιαγμένα από κορμούς ελάτου με μεγάλη επιφάνεια πλάτους 0,22 – 0,24 μέτρα. Τα θρανία είχαν ως πρώτη ύλη το δρύινο ξύλο, πλάτους 0,19 μ.. Οι πίνακες ήταν αρκετά μεγάλοι και τα αβάκια, που ήταν πλάκες κατασκευασμένες από ειδικό πέτρωμα τον σχιστόλιθο, χρησίμευαν στην εξάσκηση της γραφής των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός είχε υπο υπευθύνη τον έλεγχο όλης της τάξης, καθώς η διδασκαλία των μαθημάτων γινόταν από τους *πρωτόσχολους* μαθητές (μαθητές με τις μεγαλύτερες επιδόσεις) στους συμμαθητές τους. (Τσίρος 1964: 171, Κάτσικας & Θεριανός, 2004: 34-35)

Τα μαθήματα που διδάσκονταν ήταν η ανάγνωση, η αριθμητική, η γραμματική, η κατήχηση, η ιχνογραφία και η ψαλτική. Με την αλληλοδιδασκτική μέθοδο οι μαθητές μοιράζονταν σε οχτώ επίπεδα, τις λεγόμενες κλάσεις. Στα

⁹Η Μουχταροδημογεροντία αποτελούσε τους δημογέροντες, τους κοινοτάρχες, το κοινοτικό συμβούλιο που εκλεγόταν σε κάθε κοινότητα κατά την διάρκεια της τουρκοκρατίας. Αποτελούνταν από δέκα μέλη και μία από τις αρμοδιότητες της ήταν και η είσπραξη των παραπάνω ποσών υπερ των σχολείων.

¹⁰ Η μέθοδος αυτή ξεκίνησε στα μέσα του δεκάτου εβδόμου αιώνα στη Γαλλία. Έπειτα διαδόθηκε και σε άλλες χώρες όπως ήταν η Αγγλία. Με μικρές επεμβάσεις του Lancastre, βελτιώθηκε και τελειοποιήθηκε από τον Sarazin, που κατείχε τη διευθυντική θέση στο Διδακταλείο της Αλληλοδιδασκτικής μεθόδου στο Παρίσι. Έτσι, πραγματοποιήθηκε και η δημοσίευση σχετικού εγχειρίδιου. Ονομάστηκε *αλληλοδιδασκτική γιατί πολλά παιδιά με την εποπτεία ενός μόνο δασκαλου δίδασκαν «αλλήλους»*, το ένα στο άλλο. (Χατζηστεφανίδης, 1986: 59)

μαθήματα της ανάγνωσης, της αριθμητικής και της γραφής, υπήρχε ξεχωριστή ύλη και οι ώρες διδασκαλίας των παραπάνω μαθημάτων πραγματοποιούνταν χωριστά. Στο πρώτο τμήμα, που περιλάμβανε μία ως τέσσερις κλάσεις, τα παιδιά μάθαιναν τις προσευχές, στο δεύτερο, που είχε πέντε ως επτά κλάσεις, οι μαθητές γνώριζαν την ιερά ιστορία, στο τρίτο, που αποτελούνταν μόνο από την όγδοη κλάση, γινόταν η κατήχηση. Στις κλάσεις επτά και οχτώ γινόταν η διδασκαλία της γραμματικής, ενώ στις κλάσεις πέντε και οχτώ της ιχνογραφίας. Η εξέταση των μαθητών πραγματοποιούνταν στο τέλος της κάθε εβδομάδας, για να διαπιστώσει ο εκπαιδευτικός αν μελετούσαν την ύλη που συνόδευε την κλάση τους. Οι μαθητές προχωρούσαν στο επόμενο επίπεδο (κλάση) κατά μάθημα. Προσφέρονταν έτσι η δυνατότητα σε ένα μαθητή, ο οποίος ήταν καλός στην ανάγνωση να προαχθεί στην έκτη κλάση και στην αριθμητική να βρίσκεται στην τέταρτη κλάση. Αν κάποιος μαθητής διάβαζε εντατικά την ύλη μπορούσε να τελειώσει και τις οχτώ κλάσεις στη χρονική περίοδο των σαράντα οχτώ εβδομάδων. (Κάτσικας & Θεριανός, 2004: 31).

Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός μπορούσε να επιβάλλει ποινές όπως ήταν ο ραβδισμός¹¹ των μαθητών, η ορθοστασία στο τοίχο, η αντιγραφή κάποιων χωρίων, καταγραφή του ονόματος του μαθητή στον *πίνακα της ατιμώσεως* και το λεγόμενο *ποινικό παράσημο*, στο οποίο αναγραφόταν το είδος της ποινής του μαθητή όπως φλύαρος, αδρανής. Γενικά, εκείνη την εποχή ο ξυλοδαρμός των μαθητών απαγορευόταν βάσει σχετικών νόμων. (ό.π.: 31). Οι περισσότεροι διδάσκαλοι όμως τον χρησιμοποιούσαν, λαμβάνοντας υπόψιν και τη συγκατάθεση των γονιών. Δεν ήταν τυχαίο που το πρόσωπο του δασκάλου είχε συνδεθεί με το φόβο στα μάτια των παιδιών. Τέλος, με το διάταγμα της 12ης Δεκεμβρίου 1830, στις μία Αυγούστου πραγματοποιούνταν οι εξετάσεις των μαθητών μορυστά στους γονείς, στους δασκάλους και στους σχολικούς εφόρους, οι οποίοι επέβλεπαν την τέλεση της διαδικασίας, σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό. Ακολουθούσε απονομή βραβείων. (Κάτσικας & Θεριανός, 2004: 48-49).

Εκτός των άλλων, υπήρχε και πλούσια σχολική βιβλιοθήκη. Το 1844 ήταν εμπλουτισμένη με 373 τόμους, που περιείχαν βιβλία κλασσικού και θεολογικού περιεχομένου όπως του Νεοφύτου Δούκα, Άνθιμου Γαζή, Θεοκλήτου Φαρμακίδη

¹¹ Ο ραβδισμός των μαθητών οδήγησε το υπουργείο Παιδείας στην έκδοση εγκυκλίου, στις 22 Νοεμβρίου 1854, με την οποία απηύθυνε λόγο στους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν τον «ορθό λόγο και το παράδειγμα» και όχι το ξύλο. (Κάτσικας & Θεριανός, 2004: 48-49).

και πολλών άλλων. Το 1861, στα βιβλία προστέθηκαν 923 τόμοι. Έτσι το σύνολο ανήλθε στους 1296 τόμους. Δωρητές αυτών των βιβλίων υπήρξαν κατά καιρούς οι Ν. Δούμπας, ο Κωνσταντίνος Δούμπας, ο Μιχ. Δούμπας, ο Ιωάννης Αδάμου Γερμάνης, ο Γρηγόριος Παπαδόπουλος, ο Ιωάννης Γ. Ζάγκλας, ο Κωνσταντίνος Νταρής, ο Δημήτριος Χατζής, οι αυτάδελφοι Παπαϊωάννου, ο Αναστάσιος Βήκας, ο Νικόλαος Διαμαντής, ο Άγιος Μογλενών, ο Δημήτριος Πόποβικ, ο Νεόφυτος Δούκας και ο Κωνσταντίνος Πάντου (Μπουγατσιώτης). (Καλινδέρης, 1982: 107).

Το 1880 πάρθηκε απόφαση το πρόγραμμα διδασκαλίας του ελληνικού σχολείου Βλάστης να είναι σύμφωνο με το πρόγραμμα του Τραμπάντζειου Γυμνασίου. Επίσης, το πρόγραμμα της Αστικής Σχολής Βλάστης θα διαμορφωνόταν σύμφωνα με το πρόγραμμα διδασκαλίας της σχολής Σιατίστης. Απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η ύπαρξη ενός εξεταστή και ενός καθηγητή κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Επιπρόσθετα, το καλοκαίρι του 1880, πάρθηκε η απόφαση πραγματοποίησης μαθημάτων στα παιδιά των μετακινούμενων κτηνοτρόφων. (Καλινδέρης, 1982: 107). Ακολουθεί πίνακας με το εκπαιδευτικό προσωπικό των σχολείων της Βλάστης.

Πίνακας 1.1. «Διδάσκοντες 1843 – 1859»

Εκπαιδευτικό προσωπικό	Διάστημα Υπηρεσίας	Χρόνια Υπηρεσίας	Μισθοδοσία
1) Κωνσταντίνος Μοιραλής	1843 – 1852	9 έτη	Α' χρόνος: 2.000 γρ. Β' χρόνος: 2.800 γρ. Τα υπόλοιπα έτη: 3.400 γρ.
2) Πέτρος	1843	1 έτος	1000 γρ.
3) Κοσμάς Μοιραλής	1848 – 1849	5,5 μήνες	458 γρ.
4) Γεώργιος Παγούνης	1856 – 1857		3600 γρ.
5) Χ. Χατζηλάρης	1855 – 1856 1857 1858 1859		2.095 γρ. 3.600 γρ. 3.000 γρ. 3.000 γρ. + 496 γρ. (για τον κόπο των διαφόρων πολιτικών γραμμάτων)
6) Νάσιος (Αθανάσιος) Κώτια Ρομπόλα		3 μήνες 2 μήνες	361 γρ. 251 γρ.
7) Μιχαήλ			802 γρ.
8) Χαρίσειος Χατζή Κων/νου		2 μήνες	203 γρ.
9) Κ. Λεοντίδης	1858 – 1859	6 μήνες	2.500 γρ.

Σε αυτό το σημείο, καλό θα ήταν να δοθούν κάποιες επιπλέον πληροφορίες για το διδακτικό προσωπικό της Βλάστης.

- Ο Κωνσταντίνος Μοιραλής ήταν κοζανίτικης καταγωγής και μαθητής του Ν. Τριανταφυλλίδη, ο οποίος δίδασκε στην Σχολή της Κοζάνης.
- Μέσα από ένα έγγραφο της σχολικής εφορείας Βλάστης, πληροφορούμαστε ότι ο Φώτης Ζ. Τσιούμας (1836-1908) υπήρξε

ένας από τους καλύτερους δημοδιδασκάλους. (Παπατσιούμας, 1985: 168). Ένα απόσπασμα του εγγράφου είναι το εξής:

«Ο υποφαινόμενος εις το παρόν κύριος Φώτιος Ζησίου Τσιούμας εκ Δόλου διδασκαλεύσας εις το σχολείον ως Διευθυντής αυτού εδείχθη ειδήμων των εις το επάγγελμά του απαιτούμενων γνώσεων. Πλήρως επιμελής και ως τοιούτον τον συνιστώμεν εις πάσας τας κοινότητας δεκτόν. Δημοδιδάσκαλον, σπουδάσαντα εις τας Αθήνας. Σπεύδομεν λοιπόν να του εκφράσωμεν την άκραν ημών ευχαριστίαν διά την πρόοδον, ην έδειξεν εις την Νεολαίαν μας.

Εν Βλάστη 23 Ιανουαρίου 1861

«Εφορεία του σχολείου Βλάτσι»

- Ο Γεώργιος Κωνσταντινίδης Τσικρίκης, ο Σχολάρχης γεννήθηκε στη Βλάστη. Σπούδασε σαν υπότροφος του συγχωριανού του Κ. Βέλλιου στη φιλοσοφική Σχολή Δίδαξε το 1867-1868 στη Βλάστη. Το 1870 διδάσκει στα Χανιά. Το 1875-76 διδάσκει σαν υποσχολάρχης στο Τσοτύλι. Το 1884-86 υπηρέτησε σαν διευθυντής στην ελληνική σχολή Καστοριάς και το 1899-1900 είχε πάλι διευθυντική θέση στην Αστική Σχολή. Ακόμη, δίδαξε στις Σέρρες και στην Κορυτσά. Το 1903-1904 πραγματοποιεί διδασκαλίες στη Βλάστη. Το 1905 απεβίωσε από τη ζωή. Φημολογείται ότι όταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος ανέβηκε στα Καϊλάρια το 1918, ανέφερε πως ο καθηγητής του ήταν ο Γεώργιος Κωνσταντινίδης. (Εξαρχος 2001: 193)
- Ο Δημήτριος Γ. Γραμματικός είχε ως τόπο γέννησης του τη Βλάστη. Ήταν ορφανός από πατέρα και σπούδασε με δαπάνες του Βελίδειου κληροδοτήματος στο Πανεπιστήμιο Αθηνών σαν ελληνοδιδάσκαλος. Δίδαξε για ένα χρόνο στο Μοναστήρι και στο Παρθεναγωγείο της Σμύρνης οχτώ με δέκα χρόνια. Στη Βλάστη δίδαξε το 1871-1872 ως το 1879 αλλά και το 1893-1894. Πέθανε στις Σέρρες το 1905, έχοντας αποκτήσει τη θέση

του διευθυντή του Παρθεναγωγείου Σερρών, σε ηλικία πενήντα χρονών. (Καλινδέρης, 1982: 112-113)

- Ο Αθανάσιος Πουλιάδης (1854-1928) είχε ως τόπο γέννησης του το Μπλάτσι. Ο πατέρας του ήταν ο Πούλιος Παπαϊωάννου, ο οποίος ήταν εγγράματος και διετέλεσε ταμίας στην επαρχία του καζά Ανασελίτσης. Το 1845 ήταν στην τριμελή εφορεία των σχολείων της Βλάστης. Ο Αθανάσιος Πουλιάδης δίδαξε σε δέκα πέντε διαφορετικά σχολεία από το Μοναστήρι μέχρι την Ανατολική Ρωμυλία. Το 1880-1881 διδάσκει στο Μοναστήρι και έπειτα για ένα χρόνο στη Ξάνθη. Το 1883-1885 διδάσκει στη Σιάτιστα και το 1885-1888 στη Βλάστη. Το 1890-1893 λόγω ασθένειας της μητέρας του παρέμεινε στη Βλάστη αλλά πραγματοποιούσε διδασκαλίες αφιλοκερδώς. Το 1893-1894 διδάσκει στην Καβάλα. Το 1894-1895 διδάσκει στον Πύργο της Ανατολικής Ρωμυλίας. Το 1895-1897 διδάσκει στην Ανδριανούπολη και το 1897-98 στην Κλεισούρα. Το 1899-1901 βρίσκεται ως δάσκαλος στη Βλάστη. Το 1901-1903 στην Καστοριά. Το 1903-1904 στη Σελίτσα, το 1904-1905 στην Στρωμνίτσα, το 1905-1906 στη Βλάστη, το 1906-1907 στην Κλεισούρα, το 1907-1912 στο Τσοτύλι, το 1912-1913 στη Σελίτσα και το 1913-1915 δίδαξε στην ιερατική σχολή της Μονής του Προδρόμου Βεροίας. Από το 1915-1925 έμεινε στη Βλάστη. Έφυγε από τη ζωή το 1928 σε ηλικία εβδομήντα τεσσάρων χρονών. (Καλινδέρης, 1982: 114-118, Έξαρχος 2001: 206)
- Ο Κωνσταντίνος Αγγελής υπήρξε φιλόλογος. Γεννήθηκε στην Καστοριά, το 1866. Εκεί υπηρετούσε σαν δάσκαλος ο πατέρας του. Τελείωσε το δημοτικό στην Καστοριά και ολοκλήρωσε τις Γυμνασιακές του σπουδές στη Θεσσαλονίκη. Φοίτησε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών στη φιλοσοφική σχολή με υποτροφία από το κληροδότημα του Κ. Βέλλειου. Εργάστηκε στην Κλεισούρα σαν σχολάρχης. Σαν καθηγητής δίδαξε στην Κορυτσά και το 1898 στην Ανδριανούπολη, στη Φιλιππούπολη

και είχε μαθητή τον Κώστα Βάρναλη. Το 1903 μετά από ένα βίαιο επεισόδιο, φυγαδεύτηκε και με τη βοήθεια ενός μαθητή του γύρισε στη Βλάστη. Υπηρέτησε στο Γυμνάσιο του Μοναστηρίου, όπου είχε μαθητή τον Αλέξανδρο Σβώλο και τον Θεοφάνη Μαυρομάτη, ο οποίος ήταν δάσκαλος στα ελληνικά σχολεία της Αιγύπτου. Το 1914-1920 δίδασκε στο γυμνάσιο Σιατίστης. Από το 1920-1932 διετέλεσε ως καθηγητής στο γυμνάσιο Τσοτυλίου και συνταξιοδοτήθηκε μετά από σαράντα ένα έτη σαν εκπαιδευτικός. Το 1943, άφησε την στερνή του πνοή στη Βλάστη. Παρέμεινε γνωστός για τα άρθρα και τις συγγραφές του. (Καλινδέρης, 1982: 118-121, Έξαρχος 2001: 119)

- Ο Μιχαήλ Ιωαννίδης γεννήθηκε στη Βλάστη το 1871. Τα πρώτα μαθήματα του υπήρξαν στη δημοτική σχολή της Βλάστης. Το 1885 τελείωσε το γυμνάσιο Παρίσσης και υπήρξε συμμαθητής με τον Αχιλλέα Τζάρτζανο. Σπούδασε στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών με υποτροφία από το κληροδότημα του Κ. Βέλλειου. Το 1890-1891 λόγω οικονομικών δυσκολιών της οικογένειας του διέκοψε τις σπουδές του και διορίστηκε διευθυντής στο διτάξιο ελληνικό σχολείο της Βλάστης και το επόμενο έτος στο εξατάξιο δημοτικό της. Το 1892-1893 υπηρέτησε σαν διευθυντής στο Δημοτικό σχολείο Εμπορίου. Το 1893-1894 ξαναεπέστρεψε στη Βλάστη. Αργότερα, ανέλαβε τη διευθυντική θέση της δημοτικής σχολής Ρέσνης, κοντά στο Μοναστήρι. Το 1897 βρίσκεται ως διευθυντής στην Αστική σχολή των Σκοπίων. Το 1898-1899 και 1899-1900 υπηρέτησε σαν δάσκαλος στο Φανάρι της Κωνσταντινούπολης, στην επτατάξιο αστική σχολή, γνωστή ως «*Μαράσλειος Σχολή*». Το 1902-1903 εργάστηκε στη Βλάστη σαν δημοδιδάσκαλος και έπειτα σαν διευθυντής και γραμματέας της σχολικής εφορείας. Το 1902-1931 διετέλεσε ως διευθυντής στο Γ' δημοτικό σχολείο Πτολεμαΐδος. Το 1946, έφυγε από τη ζωή στην Πτολεμαΐδα. (Καλινδέρης, 1982: 121-125)

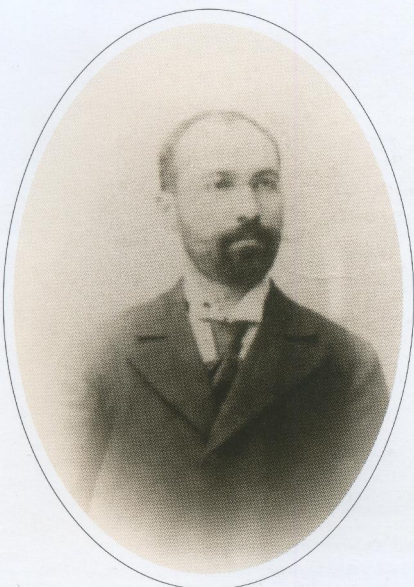
- Ο Νικόλαος Αθανασιάδης γεννήθηκε στη Βλάστη το 1869. Ο παππος του ήταν ο Αλή Νταής μπέης, ο επανομαζόμενος μετοίκησε στη Βλάστη από το χωριό Πέλκα. Δίδαξε στο Τσοτύλι το 1900-1906 και το 1912-1913. (Καλινδέρης, 1982: 124)

26) Γεώργιος Κωνσταντινίδης (Τσακράκης-Σχολάρχου 1846-1906). Καθηγητής φιλόλογος. (Καθηγητής και του Ελευθερίου Βενιζέλου στα Χανιά).

27) Αθανάσιος Πουλιάδης 1854-1928. Καθηγητής φιλόλογος και γυμνασιάρχης στο Γυμνάσιο Τσοτυλίου.

28) Κωνσταντίνος Αγγελής 1866-1943. Καθηγητής φιλόλογος, γυμνασιάρχης στο Γυμνάσιο Τσοτυλίου.

29) Ιωάννης Τσότης 1864-1935. Δημοδιδάσκαλος.

44) Γυμνάσιο Τσουβλίου 1930. Απόφοιτοι μαθητές του Γυμνασίου Τσουβλίου. Καθήμενοι οι καθηγητές. Έβδομος από αριστερά ο εκ Βλάστης Γυμνασιάρχης Κωνσταντίνος Αγγελής. Διακρίνονται οι εκ Βλάστης μαθητές Ιωάννης Κοντομήσιος, Γεώργιος Βούρδας, Αριστοτέλης Τάρης και πολλοί άλλοι.

Πηγή: Βαρβαρούσης 2006: 39

3. Το Θωμαΐδιον Διδακτήριο

Το 1860, στη Βλάστη, χτίστηκε το πέτρινο σταυροειδές διώροφο κτίριο το ξακουστό *Θωμαΐδιον*. Έλαβε τη συγκεκριμένη ονομασία από τον ιδρυτή του σχολείου, τον Κωνσταντίνο Θωμαΐδη. Βρίσκοταν και βρίσκεται κοντά στην εκκλησία του Αγίου Μάρκου. Στην κεντρική είσοδο αναγραφόταν: «Κ.

Θωμαΐδιον 1860». Από το 1860 μέχρι το 1927, χρησιμοποιήθηκε ως αρρεναγωγείο (δημοτικό και αστική σχολή) και νηπιαγωγείο. Εκεί μεταφέρθηκαν κι όλα τα αρχεία, της αλληλοδιδασκτικής Σχολής του Δούμπα, τα οποία ήταν : 1) *αρχαία κλασσικά βιβλία της μεγάλης βιβλιοθήκης των δωρητών Δούμπα*, 2) *κάποια εποπτικά μέσα* 3) *τα δρύινα μεγάλα θρανία και* 4) *οι φωτογραφίες των ευεργετών Δούμπα*. (Τσίρος 1969: 174, Παπαδόπουλος, 1970:179)

Ο διευθυντής του σχολείου ο Αλεξανδρίδης Νικόλαος, πραγματοποιούσε διδασκαλίες μέχρι το 1678. Επίσης, στελέχωσε με κατάλληλο βιβλιογραφικό και εποπτικό υλικό το *Θωμαΐδιον*. Μερικοί από τους συνεργάτες του υπήρξαν ο Δημήτρης Μιχαήλ, ο Γιώργος Παπαϊωακείμ και ο Φώτιος Ζήσιος. Το 1876-1887, εργάστηκαν ως εκπαιδευτικοί οι Ταβάκης Κωνσταντίνος και ο Γεώργιος Σχολάρχης, μέχρι και το 1902. (Τσίρος 1969: 174-175)

Με τις εισφορές της Μακεδονικής Αδελφότητας, της οποίας πρόεδρος διετέλεσε ο Κωνσταντίνος Θωμαΐδης και με εράνους πληρώνονταν οι διδάσκαλοι. Στην εφημερίδα *Νεολόγος* της Κωνσταντινουπόλης μπορεί να διαβάσει κανείς το συγκεκριμένο απόσπασμα:

α) Εν ταις Κωμοπόλεις 1)..... 2) και 350 μαθητών εν Βλάτση 4 μετά 7 διδασκάλων, ολική δαπάνη αυτών λίραι Οθωμ. 1670 προερχόμεναι, ως επί το πλείστον α) εκ κληροδοτημάτων φιλομουσών πατριωτών, ων μνείας άξιοι τυγχάνουν διά τα εν Βλάτση ο εν Ρουμανία Γερμάνης, β) εκ των τόκων κατατεθειμένων κεφαλαίων εν τη Εθνική Τραπέζη της Ελλάδος και εξ' εισοδημάτων εκκλησιών, βοσκήσιμων τόπων και συνδρομών πολιτών»

Ο Κωνσταντίνος Δαβάκης υπήρξε διευθυντής του «Αρρεναγωγείου», ως το 1911 και το διδακτικό προσωπικό αποτελούσαν ο Μιχαήλ Ιωαννίδης, ο Χρηστίδης Αθανάσιος, ο Βρανάκης Κωνσταντίνος, ο Τσέτσης Ιωάννης ή Πουλιάδης, ο Δημήτριος Ασβεστάς, ο Νικόλαος Αθανασιάδης, ο Στρομπάρας Σωκράτης, ο Αθανάσιος Παπανικολάου, Ιωάννης Τζιντζιλής, οι οποίοι φαίνεται ότι δίδασκαν στη Βλάτση ως το 1927. (Τσίρος 1969: 176, Μανάδης 2004: 212-213). Από σχετικό

έγγραφο που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα II), αντλούνται οι εξής πληροφορίες για τους συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς¹²:

Στο πλήρες πεντατάξιο δημοτικό σχολείο αρρένων στη Βλάστη δίδασκει το 1918-1919 ο Μιχαήλ Ιωαννίδης, ο οποίος ήταν σαράντα επτά χρονών. Είχε απολυθεί από το Γυμνάσιο Λαρίσης και απέκτησε το πτυχίο του το 1890. Τα χρόνια υπηρεσίας του αριθμούσαν τα εικοσιέξι και τέσσερις μήνες. Ο κανονικός μισθός του ανερχόταν σε εκατόν είκοσι δραχμές. Αργότερα, αυξήθηκε σε εκατονπενήντα. Το 1919-1920 ο μισθός του ήταν τριακόσιες ογδόντα δραχμές.

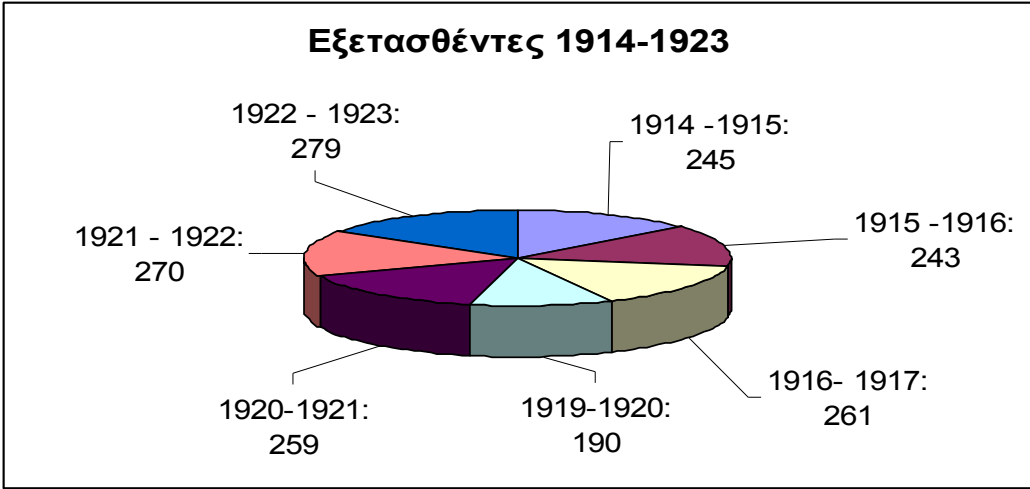
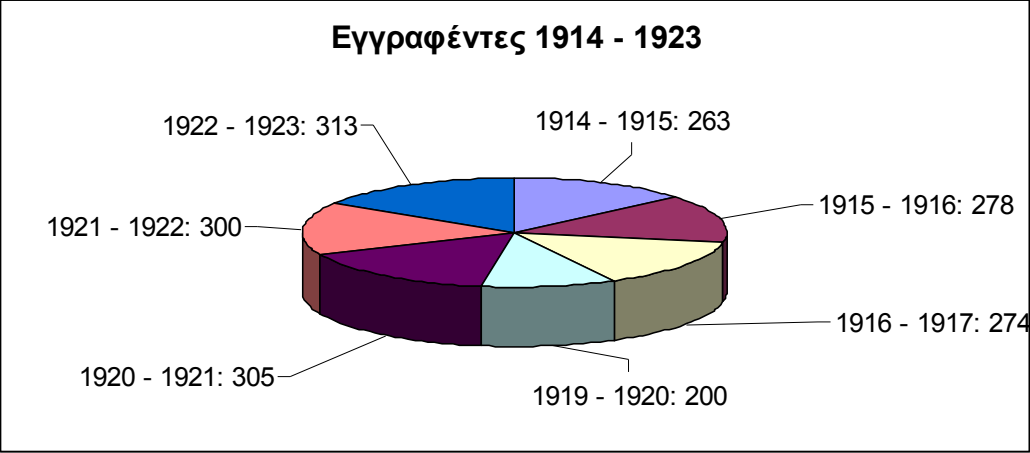
Ακόμη, την ίδια χρονική περίοδο ο Ιωάννης Πουλιάδης διετέλεσε δημοδιδάσκαλος του αρρεναγωγείου. Ήταν πενήντα πέντε χρονών. Το 1885 έλαβε το πτυχίο του από το διδασκαλείο Θεσσαλονίκης. Τα χρόνια υπηρεσίας του ήταν τριάντα τρία και τέσσερις μήνες. Ο μηνιαίος του μισθός άγγιζε τις εκατόν πενήντα δραχμές, ύστερα αυξήθηκε στις εκατόν ογδόντα. Το 1919-1920 το πόσο αυτό ήταν τετρακόσιες εξήντα δραχμές.

Επιπρόσθετες πληροφορίες έχουμε και για τον Κωνσταντίνο Βρανάκη, ο οποίος το 1918-1919 ήταν τριάντα οχτώ χρονών. Το 1901 ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο γυμνάσιο Τσοτυλίου. Τα υπηρεσιακά του χρόνια ανέρχονταν σε δεκαπέντε και τέσσερις μήνες. Ο κανονικός μηνιαίος μισθός του αριθμούσε τις εκατό δραχμές και έπειτα τις εκατόν είκοσι.

Επιπλέον αναφέρονται τα ονόματα του Αθανάσιου Χρηστίδη, ο οποίος τελείωσε το 1891 το Γυμνάσιο Μοναστηρίου, του Δημήτριου Ασβεστά που απολύθηκε από το Ζωγράφειο Γυμνάσιο της Κωνσταντινούπολης, του Αθανασίου Παπανικολάου, ο οποίος το 1918 έλαβε το πτυχίο του από το διδασκαλείο Θεσσαλονίκης και του Κωνσταντίνου Καραθανάση. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί είχαν διοριστεί στις 24 Νοεμβρίου το 1914, εκτός από τον Αθανασίου Παπανικολάου που διορίστηκε στις 4 Φεβρουαρίου το 1919.

Ωστόσο, επιπρόσθετες πληροφορίες προκύπτουν και για το μαθητικό πληθυσμό της Βλάστης εκείνης της χρονολογικής περιόδου. Τα σχεδιάγραμμα που ακολουθούν μας δίνουν πληροφορίες για το σύνολο των εγγραφέντων και των εξετασθέντων μαθητών. Οι σχετικοί πίνακες παρατίθενται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα III).

¹² Αρχείο διεύθυνσης πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Κοζάνης. Α' Μητρώων διδασκάλων Εκπαιδευτ. περιφέρειας Κοζάνης, σελίδα 182-183, ΓΑΚ, ΑΒΕ: 70, ΣΑΕ 53.

4. Το Μουσείο Ελληνικό Παρθεναγωγείο

Μετά από λίγα χρόνια, το 1881 χτίστηκε και δεύτερο σχολικό κτίριο με δωρεά του Δημητρίου Μουσίκου, εξού και το όνομα του διδακτηρίου. Στην κεντρική είσοδο υπήρχε μαρμάρινη πλάκα με την παρακάτω επιγραφή:

«Μουσικεῖον Ἑλληνικόν Παρθεναγωγεῖον

15 Αυγούστου 1881»

Στα αρχεία του Παρθεναγωγείου αναγράφονται τα ονόματα των παρακάτω εκπαιδευτικών, που δίδαξαν από το έτος 1881-1904: η Μαρία Τζαβαρίδου από την Ελασσόνα, η Φανή, η Μαργιόγκα Κουκουλογκάνη από τη Θεσσαλονίκη, η Ελένη Νταϊλιάνου ή Κούνδουρα, διευθύντρια του Παρθεναγωγείου, για πολλά χρόνια ο Γεώργιος Τζιάττας, Φανή και Ιφιγένεια, Ελένη Κωνσταντινίδου από το Μοναστήρι, ο Δημήτριος Δαβάκης διευθυντής της Σχολής. (Τσίρος 1969: 177, Παπαδόπουλος, 1970:180)

Το ιδεολογικό πλαίσιο εκείνης της εποχής δεν επέτρεπε τη συνδιδασκαλία μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Το 1854, συγκεκριμένα, η σχέση αντρικής και γυναικείας φοίτησης ήταν 1 κορίτσι προς 6,5 αγόρια. Ως αποτέλεσμα, ο αναλφαβητισμός των γυναικών ξεπερνούσε το 1870 το 93%. Δεν είναι υπερβολή να υποστηρίξουμε ότι ολόκληρο σχεδόν το 19^ο αιώνα το κράτος έχει αφήσει αποκλειστικά στην ιδιωτική πρωτοβουλία τη διαμόρφωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των κοριτσιών (παρθεναγωγεία), καθώς τα πρώτα δημόσια σχολεία μέσης εκπαίδευσης για τα κορίτσια ιδρύθηκαν το 1914 (ό.π.: 44).

Το 19^ο αιώνα, κρατούσα αντίληψη στην ιστορία της εκπαίδευσης των γυναικών ήταν η προετοιμάσια των κοριτσιών για τα οικιακά τους καθήκοντα και η παραγωγή διδασκαλισσών. Η παιδεία ήταν απαραίτητο καθήκον των γυναικών προκειμένου να οικοδομήσουν μια δεμένη οικογένεια με στέρεες βάσεις, βοηθώντας το ίδιο τους το έθνος. Υποχρέωση τους ήταν η συζυγική ευδαιμονία και η σωστή ανατροφή των παιδιών τους, ώστε να εκπαιδεύσουν άξιους γιους-άνδρες και καταλλήλες κόρες, οι οποίες θα έφερναν επάξια την ταυτότητα της πιστής μητέρας και της υπεύθυνης συζύγου. (Μπακαλάκη & Ελεγκίτου, 1987: 25-30).

Ωστόσο, ισχυρές ήταν και οι φωνές αντίδρασης οι οποίες ενσαρκώνονταν μέσα από τη δυναμική προσωπικότητα της Καλλιρόης Παρρέν. Από το 1887, η ίδια αρχίζει έναν δημοσιογραφικό φεμινιστικό αγώνα, μέσω της *Εφημερίδας των Κυριών* διεκδικώντας την ελεύθερη πρόσβαση των γυναικών σε όλες τις βαθμίδες και τους τομείς της εκπαίδευσης και την *άρση του αποκλεισμού τους από την εργασία*. Αγωνιζόταν για την ίδρυση καταρτισμένων επαγγελματικών σχολών, που θα απευθύνονταν στο γυναικείο πληθυσμό, διασφαλίζοντας έτσι την κατοχύρωση του αναφαίρετου δικαιώματος των γυναικών στο εργασιακό-βιοποριστικό περιβάλλον, της χειραφέτησης δια της εργασίας. (Ζιώγου – Καραστεργίου, 2006: 140-163, Φουρναράκη 1987: 54-55).

Ακολουθεί ένα αγωνιστικό της απόσπασμα με διεκδικητικό μήνυμα «Ουδόλως επιλανθανόμεθα ότι ως μητέρες και ως πολίτδες είμεθα οι φυσικοί της οικογενείας και της κοινωνίας στύλοι. Τις λοιπόν δύναται να καταμεμφθή ημών, εάν εις επίτευξιν των επιβαλλόμενων ημίν καθηκόντων, ζητώμεν συστηματικωτέραν ηθικήν και πνευματικήν μόρφωσιν, καταφεύγωμεν υπο την ιεράν και απαραβίαστον σκιάν της ζωοδότιδος και ανθρωποσωτείρας εργασίας;» (ό.π.: 28).

Ως λογικό καταστάλλαγμα όλων των παραπάνω είναι ότι την χρονική περίοδο του 1911 στη Βλάστη διακρίνονταν τα εξής σχολεία: α) επτατάξιο αρρεναγωγείο (αστική σχολή και δημοτικό) με διακόσιους δέκα τρεις μαθητές-τριες, β) τετρατάξιο Παρθεναγωγείο με ογδόντα μαθήτριες και γ) νηπιαγωγείο με εκατό παιδιά νηπιακής φροντίδας αμφοτέρων φύλων. Το διδακτικό προσωπικό συνολικά ήταν όχτω άτομα. (Παπαδόπουλος, 1970:181)

21) Βλάστη (Μπλάτσι) 1860. Το Θωμαΐδειο Αρρεναγωγείο, δωρεά του Βλατσιώτη Κων. Θωμαΐδη. Δημοδιδάσκαλοι και μαθητές σε σχολική γιορτή το έτος 1905.

Πηγή: Βαρβαρούσης 2006: 30

23) Βλάστη 1881. Το Μουσείο Παρθεναγωγείο, δωρεά του Βλατσιώτη
μεγαλέμπορου σιτηρών στη Ρουμανία Δημητρίου Μουσίου.

Πηγή: Βαρβαρούσης 2006: 31

B. ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

B.1. Η εκπαίδευση στη Βλάστη από το 1912 μέχρι το 1937

Μετά την απελευθέρωση της Μακεδονίας, η περιοχή διαιρέθηκε διοικητικά σε νομούς, που περιλάμβανε υποδιοικήσεις και διοικητικά τμήματα. Μετέπειτα ιδρύθηκε η Γενική Διοίκηση της Μακεδονίας, η οποία ήταν υπεύθυνη για τη διοικητική οργάνωση της περιοχής. (Βαλσαμίδης, 2003: 256) Η αρχική αναγνώριση της κοινότητας Βλάστης έγινε με το Β.Δ. 19-12-1918, ΦΕΚ Α' 260/1918 με έδρα τη Βλάστη. Με το Δ.. 20-8-1927, ΦΕΚ Α' 179/1927 ονομάστηκε σε κοινότητα Πολυνερίου, αλλά με το Δ. 12-3-1928, ΦΕΚ Α' 81/1928 ανέκτησε το όνομα Βλάστη. (Μπέλλος, 1997: 41, Μανάδης 2004: 248-249).

Στο φύλλο 94, της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1928 διαβάζει κανείς ότι οι ναοί και τα σχολεία του Πενταλόφου, του Αυγερινού, του Κριμηνίου, του Τσοτυλίου και της Βλάστης συγκαταλέγονταν στα πιο σπουδαία *σχολικά μέγαρα*. Οι Κοινότητες τους μπορούσαν να στείλουν ανάλογες φωτογραφίες προκειμένου να συμπεριληφθούν σε ένα ιστορικό λεύκωμα, που θα αποθανάτιζε την ομορφιά της περιοχής.

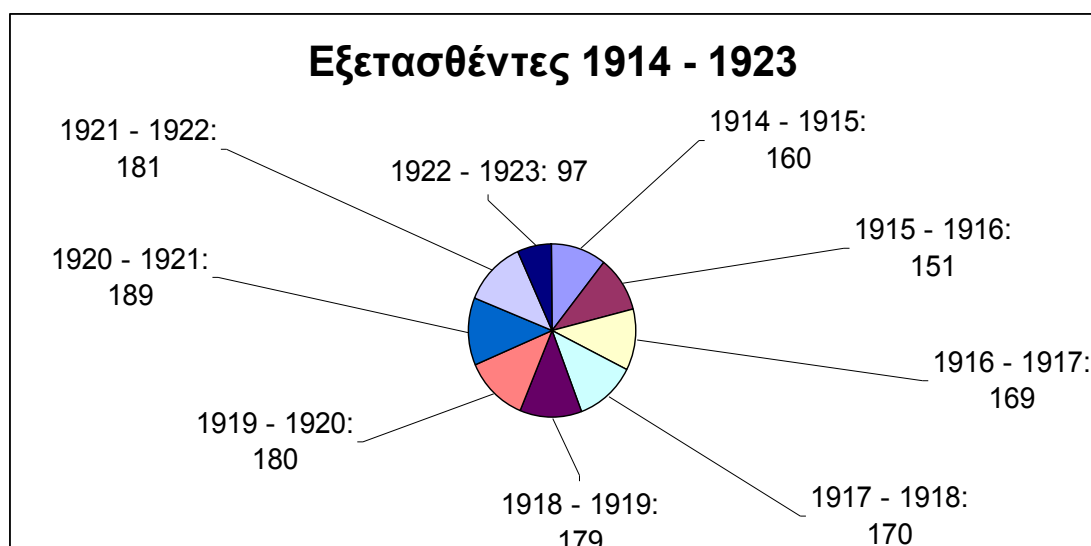
Την περίοδο του 1912-1927 στη Βλάστη λειτουργούσε ακόμη το *Θωμαΐδιον* αρρεναγωγείο, το οποίο διηύθυνε ο Μιχαήλ Ιωαννίδης. Την ίδια περίοδο υπήρχε και το Μουσικό Ελληνικό Παρθενγωγείο. Το 1910-1917, μάλιστα δίδασκαν η Άννα, Βικτώρια και Ελένη Κωνσταντινίδου, από το Μοναστήρι. Το 1920-1929, σημειώνονται τα ονόματα των εξής διδασκαλισσών της Ασπασίας Αγγελή (κόρη του καθηγητή Κ. Αγγελή) η οποία σκοτώθηκε από τους Γερμανούς στην Κατοχή 1941-1944, της Κατερίνας Χάτσιου, της Σταμουλά, της Ελένης Παπαϊωάννου, (διευθύντριας από τη Θράκη) της Ελένης Νικολοπούλου, της Χρυσούλας Τζίντζιλη, της Κοζάτη, της Ευδοκίας Βεγγλίδου, Μαρίκα Χινοβίτου, η οποία ήταν από τη Βλάστη. (Τσίρος 1969: 178, Μανάδης 2004: 212-213). Από σχετικό έγγραφο που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα ΙΙ), αντλούνται οι εξής πληροφορίες για τις συγκεκριμένες εκπαιδευτικούς¹³:

¹³ Αρχείο διεύθυνσης πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Κοζάνης. Μητρώων διδασκάλων Εκπαιδευτ. περιφέρειας Κοζάνης, σελίδα 186-187, ΓΑΚ, ΑΒΕ: 70, ΣΑΕ 53.

Την περίοδο του 1818-1819 η Ελένη Δαλιάνου ή Κούντουρα ήταν σαράντα τριών χρονών. Το 1890 έλαβε το απολυτήριο της από το Ιωακείμιο Παρθεναγωγείο. Υπηρετούσε στο πλήρες τριτάξιο δημοτικό σχολείο των θηλέων δεκατέσσερα χρόνια και τέσσερις μήνες. Ο κανονικός μηνιαίος μισθός της ανερχόταν στις εκατό δραχμές και ύστερα αυξήθηκε στις εκατόν τριάντα. Το 1919-1920 ανερχόταν στις διακόσιες ενενήντα δραχμές.

Επίσης, το 1919 σημειώνεται το όνομα της δημοδιδασκάλισσας Ελένης Ιωάννου, η οποία ήταν εικοσι εφτά χρονών. Το 1909 έλαβε το πτυχίο της από το Παρθεναγωγείο του Μοναστηρίου. Ο μισθός της άγγιζε τις διακόσιες εξήντα δραχμές. Ακόμη αναφέρεται το όνομα της Βικτώριας Τάχου, η οποία το 1912 υπήρξε πτυχιούχος του Παρθεναγωγείου Θεσσαλονίκης και της Ασπασίας Αγγελή, η οποία ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο Ημιγυμνάσιο Βλάστης.

Επιπρόσθετες πληροφορίες προκύπτουν και για το μαθητικό πληθυσμό της Βλάστης εκείνη τη χρονολογική περίοδο. Τα σχεδιάγραμμα που ακολουθούν μας δίνουν πληροφορίες για το σύνολο των εξετασθέντων μαθητριών. Οι σχετικοί πίνακες παρατίθενται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα ΙΙΙ).

Στα νομοσχέδια του 1929, (όταν υπουργός παιδείας διετέλεσε ο Κ. Γόντικας και συνεργάτης του υπήρξε ο Ε. Κακούρος, ο οποίος ήταν ενεργό μέλος του Εκπαιδευτικού Ομίλου) και του 1930/31 (όταν υπουργός παιδείας διετέλεσε ο Γ. Παπανδρέου) καθιερώθηκε το εξάχρονο αστικό δημοτικό σχολείο κοινό για κορίτσια και αγόρια στην Ελλάδα. (Κάτσικας και Θεριανός, 2004: 122). Έτσι, το Μουσικό Ελληνικό Παρθεναγωγείο συγχωνεύθηκε με το Αρρεναγωγείο, σ' ένα εξατάξιο Δημοτικό Σχολείο, το οποίο βρισκόταν στο διδακτήριο του Κ. Θωμαΐδου. (Τσίρος 1969: 178).

Επιπλέον, στο Μουσικό Διδακτήριο εμφανίζεται η λειτουργία του Ημιγυμνασίου της Βλάστης, από το 1920-1930, με εκπαιδευτικούς τους Αθανάσιο Πουλιάδη, Δημήτριο Πετσόπουλο, Δημήτριο Λαγγάνη, διευθυντή τον Γεώργιο Λυκίδη και Αβραμίδα. Το Ημιγυμνάσιο καταργήθηκε το 1930. (Τσίρος 1969: 178) Παρόλες τις φωνές διαμαρτυρίας που υπήρξαν από του κατοίκους του χωριού, το Υπουργείο Παιδείας είχε λάβει την απόφαση του. Στον τύπο της εποχής και πιο συγκεκριμένα στην εφημερίδα *Βόρειος Ελλάς*, του 1930, στα φύλλα 77, 118, 130, 190 που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), υπογραμμίζονται τα εξής:

- Κατάργησις Ημιγυμνασίων

«Εις την εφημερίδαν «Έθνος» των Αθηνών αναγιγνώσκομεν είδησιν καθ' ην δι αποφάσεως του Υπουργείου Παιδείας καταργούνται πολλά ημιγυμνάσια μεταξύ των οποίων και τα ημιγυμνάσια Βελβενδού, Καταφυγίου, Βογατσικού, Βλάστης και Πενταλόφου ως μη συγκεντρούντα άνω των τεσσαράκοντα μαθητών....»

- Κατάργησις Ημιγυμνασίου

- Πάνδημον συλλαλητήριο

«Χθες Κυριακήν 24 Αυγούστου μετα την θείαν λειτουργίαν σύσσωμος η Κοινότης εν αδελφικώ συναγεμώ συνήλθεν εις την αγοράν εμπρόσθεν του κοινοτικού καταστήματος εις πάνδημον διαμαρτυρίαν δια την γενομένην εις την ηρωικήν Βλάστην αδικίαν δια της καταργήσεως του Ημιγυμνασίου της...Εξελέγη κατόπιν επιτροπή από τον Πρόεδρον της Κοινοτήτας και από τους Πρόεδρους όλων των σωματείων η οποία

απέστειλε μακροσκελέστατον τηλ/μα προς τον Πρόεδρο της Κυβερνήσεως, Πρόεδρο της Βουλής και Γερουσίας και υπουργόν της Παιδείας και Θρησκευμάτων.»

Από τα παραπάνω αποσπάσματα πληροφορείται κανείς ότι σε πολλές περιοχές του νομού Κοζάνης όπως ο Βελβενδός, το Καταφύγιο, το Βογατσικό, ο Πεντάλοφος και η Βλάστη, η Κυβέρνηση αποφάσισε να καταργήσει τη λειτουργία των ημιγυμνασίων, διότι ο αριθμός των μαθητών δεν άγγιζε τους σαράντα και πάνω. Το Υπουργείο Παιδείας είχε λάβει υπόψιν μόνο μία παράμετρο, εκείνη του μαθητικού αριθμού. Δεν μερίμνησε παραταίρω για τις ανάγκες της επαρχίας και τη στοιχειώδη μέση εκπαίδευση εκείνων των παιδιών. Αργότερα, θα επιχειρούσαν την ίδρυση είκοσι γεωργικών σχολών για να καλύψουν τις ανάγκες της χώρας σε εργατικό δυναμικό.

Συγκεκριμένα, οι κάτοικοι και η Κοινότητα της Βλάστης, δεν έπαψαν να αγωνίζονται για την λειτουργία του Ημιγυμνασίου τους. Αρχικά, προέβησαν σε έντονη διαμαρτυρία την Κυριακή 24 Αυγούστου του 1930, μπροστά από το κτίριο της Κοινότητας, στην κεντρική αγορά και εξέλεξαν μία επιτροπή, τα μέλη της οποίας ήταν ο Πρόεδρος της Κοινότητας καθώς και οι Πρόεδροι όλων των σωματείων του χωριού με σκοπό να στείλουν μια επιστολή στους αρμόδιους εκπαιδευτικούς κρατικούς φορείς: α) στον Πρόεδρο της Κυβέρνησης, β) στον Πρόεδρο της Βουλής και Γερουσίας και γ) στον υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Εκείνη την ημέρα πραγματοποιήθηκαν πολλές ομιλίες και όλοι οι εισηγητές τόνιζαν την λαμπρή παράδοση και ιστορία της Βλάστης, η οποία υπήρξε σπουδαία κωμόπολη στα χρόνια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, ηρωική στην επανάσταση του 1821, πρωτοποριακή στον εκπαιδευτικό τομέα, αφού κατείχε το πρώτο της σχολείο το 1700.

Και σε ένα άλλο άρθρο αναφέρονται ο απόδημος ελληνισμός και οι εθνικοί ευεργέτες του χωριού που προσέφεραν τόσα πολλά στο ελληνικό κράτος (ο Κωνσταντίνος Μπέλιος, ο Δημήτριος Μουσίκος και ο Κωνσταντίνος Δέλλας), η υπουργική θέση του Κωνσταντίνου Δόσιου και του Μενέλαου Γερμάνη, δεινού οικονομολόγου στη Ρουμανία αλλά και η θέση του γερουσιαστή Νικολάου Δούμπα στην Αυστροουγγαρία. Επίσης, τονίζονται τα ανδραγαθήματα και η γενναιότητα των κατοίκων της Βλάστης στους βαλκανικούς πολέμους. Με την μη λειτουργία του Ημιγυμνασίου η Βλάστη καταδικαζόταν σε πνευματικό θάνατο. Επειδή λοιπόν κατά τη διάρκεια των χρόνων συνεισέφερε σημαντικά στον πνευματικό, πολιτικό, οικονομικό τομέα, ήταν επιτακτική η ανάγκη της επαναλειτουργίας του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Οι ενέργειες της εκλεχθείσας επιτροπής δεν σταμάτησαν ποτέ. Με τη βοήθεια του Ν. Αθανασιάδου συντάχθηκε ένα σχετικό υπόμνημα υπέρ του ημιγυμνασίου, το οποίο δόθηκε στον Πρωθυπουργό και στον Υπουργό Παιδείας. Τα μέλη της Επιτροπής ήταν ο Αθανάσιος Σταμουλάς, ο Ν. Αθανασιάδης, ο Ν. Καλλινδέρης, ο Ιωάννης Κ. Δέλλας και ο Χ. Πιπιλιάγκας. Από το συγκεκριμένο κείμενο πηγάζαν διάφοροι λόγοι για τους οποίους ήταν ανάγκη να λειτουργεί το ημιγυμνάσιο στην περιοχή. Κάποιοι ήταν:

1. Υπήρχε στη Βλάστη ανώτατο γυμνάσιο από το 1850 και η κοινότητα το συντηρούσε μέχρι το 1914 με χρήματα των κατοίκων και των ευεργετών της.
2. Η Βλάστη συνεισέφερε σημαντικά στην πατρίδα και στον απελευθερωτικό της αγώνα, μέσα από το πρόσωπο του Ιωάννη Φαρμάκη, ο οποίος υπήρξε συνεργάτης του Υψηλάντη.
3. Οι εθνικοί ευεργέτες της Βλάστης, εκτός από τον τόπο καταγωγής τους προσέφεραν πολλές υπηρεσίες και στο ελληνικό κράτος. Ο Κωνσταντίνος Δόσιος διετέλεσε υπουργός της Ελλάδας, η οικονομική συμβολή του Νικολάου Δούμπα συνετέλεσε στην κατασκευή της πρόσοψης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο Κωνσταντίνος Μπέλλιος ίδρυσε την Αρχαιολογική εταιρεία, ενίσχυσε με 12 κρεβάτια το νοσοκομείο του Ευαγγελισμού και άφησε κληροδοτήματα για να μπορούν να σπουδάζουν οι νέοι της Μακεδονίας. Από το συγκεκριμένο κληροδοτήμα σπουδάσαν πολλοί νέοι, ένας από τους οποίους ήταν και ο Αντώνιος Κεραμόπουλος, διαπρεπής καθηγητής Πανεπιστημίου. Ο Μενέλαος Γερμάνης, ο οποίος διετέλεσε υπουργός οικονομικών της Ρουμανίας και υπερασπίστηκε με σθένος ελληνικά ζητήματα. Τέλος, ο Κωνσταντίνος Δέλλας, παρείχε στο νοσοκομείο της Ελλάδας χειρουργικά εργαλεία αξίας 800 χιλιάδων δραχμών.
4. Ακόμη, οι οπλαρχηγοί της Βλάστης Ηλίας Φαρμάκης και Κίτσος Μουρίκης θυσιάστηκαν υπέρ της πατρίδας του στον Μακεδονικό αγώνα.
5. Η Βλάστη, υπήρξε ακρόπολη του Ελληνισμού, ακλόνητος βράχος, της εθνικής ταυτότητας των Ελλήνων.

6. Μέσα από τα σχολεία της κατάφερε να εξελληνίσει, σε διάστημα τριάντα χρόνων, τετρακόσιες περίπου βλαχόφωνες οικογένειες.
7. Η περιουσία των σχολείων της Βλάστης χαρτοποιήθηκε από τις Ελληνικές τράπεζες, με την οποία μπορούσε να συντηρήσει δικό της πλήρες γυμνασιο.
8. Τέλος, η Βλάστη δικαιούνταν να έχει ένα ημιγυμνάσιο διότι είναι ορεινό χωριό, με άγονο έδαφος. Επομένως, δεν επέτρεπε πολλές επαγγελματικές διεξόδους, όπως ήταν ο κλάδος της αμπελουργίας ή της γεωργίας. Έτσι πολλοί νέοι αναγκάζονταν να πάρουν το βαρύ δρόμο τη ξενιτιάς. Είχαν όμως ανάγκη να λάβουν τις στοιχειώδεις εγκυκλοπαιδικές γνώσεις για να αντεπεξέλθουν καλύτερα στον σκληρό κόσμο της βιοπάλης.

Ωστόσο, η απόφαση της κυβέρνησης για την κατάργηση των Ημιγυμνασίων ήταν οριστική και αμετάκλητη. Ο Υπουργός Παιδείας ήταν ανένδοτος, όμως υποσχέθηκε να ιδρύσει στη Βλάστη πρακτική κτηνοτροφική σχολή. Παρ' όλα αυτά, στο άρθρο 150, της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1930, που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), μπορεί να διαβάσει κανείς ότι κάποιοι μαθητές του ημιγυμνασίου, που αποτελούσε τη *πρώτη πνευματική τροφή* της Βλάστης, θα προσπαθούσαν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο Γυμνάσιο Τσοτυλίου. Χαρακτηριστικό είναι το παρακάτω απόσπασμα *«Μόνον οι μαθηταί του καταργηθέντος ημιγυμνασίου μας, περιφέρονται εδώ και εκεί σαν τα ορφανά και έρημα πουλάκια και προσβλέπουν με πόνον την ερημωθείσα κατοικίαν των. Ελάχιστοι εξ' αυτών θα μεταβούν να εγγραφούν εις το Γυμνάσιον Τσοτυλίου. »*

Αργότερα, στο άρθρο 239, της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1931, που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), μπορεί να διαβάσει κάποιος την εισήγηση για το είδος της πρακτικής σχολής, που επρόκειτο να λειτουργούσε στη Βλάστη. Οι αρμόδιοι φορείς του Υπουργείου, είχαν ζητήσει από την ίδια την Κοινότητα να ορίσει το είδος της Σχολής, που θα επιθυμούσε να λειτουργεί στο Μπλάτσι. Βέβαια, δεν πάρθηκε ομόφωνη απόφαση, αλλά έγιναν αρκετές συνεδριάσεις.

Στην εισήγηση αναφέρονταν χαρακτηριστικά οι εξακόσιες οικογένειες που υπήρχαν στη Βλάστη, εκ των οποίων οι τριακόσιες ασχολούνταν με την κτηνοτροφία. Δεκαπέντε οικογένειες είχαν μεγαλύτερα κοπάδια, ενώ οι άλλες λιγότερα. Ακόμη,

σημειώνονταν και είκοσι οικογένειες που ασχολούνταν με τη γεωργία. Επιπλέον, πολλά νέα παιδιά είχαν αποδημήσει σε ξένες χώρες, όπως ήταν η Τουρκία, η Ρουμανία, η Αμερική, η Αίγυπτος, η Αφρική και ασχολήθηκαν συστηματικά με την τέχνη του εμπορίου, της διοίκησης επιχειρήσεων και με κάθε είδους οικονομικά σχετιζόμενα επαγγέλματα.

Γι τους παραπάνω λόγους, έμενε εκκρέμες το ερώτημα του χαρακτήρα της σχολής που έπρεπε να έχει η συγκεκριμένη πρακτική σχολή. Δεν μπορούσε να είναι εξολοκλήρου κτηνοτροφική διότι τα παιδιά των κτηνοτρόφων ζούσαν μία νομαδική ζωή. Αναχωρούσαν το μήνα Νοέμβριο με τα χειμαδιά και έφταναν στην χειμερινή κατοικία τους τα Χριστούγεννα. Στο σχολείο παρουσιάζονταν τον Ιανουάριο, επομένως ήταν αδύνατον να συμβαδίσουν με την υπόλοιπη τάξη. Επέστρεφαν στο χωριό κατά τα τέλη Απριλίου ή αρχές Μαΐου, με αποτέλεσμα να πηγαίνουν στην τρίτη ή στην τετάρτη τάξη.

Και η Γεωργική σχολή αποκλειόταν επειδή η μορφολογία του εδάφους της Βλάστης ήταν κατεξοχήν πετρώδης και τα αγροτόπαιδα που κατείχαν καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ήταν ελάχιστα. Το παραπάνω σενάριο μπορούσε να υλοποιηθεί μόνο αν η Κυβέρνηση παραχωρούσε στους ακτήμονες εκτάσεις γης, κάτι το οποίο φάνταζε εντελώς ουτοπικό.

Προτάθηκε και μια Δασολογική Σχολή, προκειμένου να αναπτυχθεί η δενδροκομεία. Επειδή όμως θα αποκλείονταν οι κτηνοτρόφοι, οι οποίοι αποτελούσαν μεγάλο μέρος του πληθυσμού, η περιφέρεια σκέφτηκε να διανείμει σε κάθε οικογένεια πέντε στρέμματα γης. Λόγω όμως της ιδιόμορφης κλιματολογίας και του δριμύτατου χειμώνα, δεν γινόταν μία βλατσιοτική νομαδοκτηνοτροφική οικογένεια να συντηρηθεί με λίγα δένδρα. Οπότε απορρίφθηκε και η ανωτέρω πρόταση.

Επίσης, επειδή πολλοί νέοι αποδημούσαν, αναγκαία κρινόταν και μία εμπορική σχολή, στην οποία θα διδάσκονταν προσοδοφόρα μαθήματα, για δύο χρόνια, όπως ήταν η επιστολογραφία, οι εκθέσεις, η πρακτική εμπορική αριθμητική, η πρακτική γεωμετρία, η στοιχειώδη γεωγραφία, η απλή στιχογραφία και η χειροτεχνία προκειμένου να ανταπεξέλθουν καλύτερα στις νέες συνθήκες που ενδεχομένως θα προέκυπταν κατά την έξοδο τους στο εξωτερικό.

Τέλος, πολλές ψήφους συγκέντρωσε και η ίδρυση μιας «Πρακτικής μικτής σχολής» που θα συμπεριλάμβανε μαθήματα σχετικά με τον κλάδο της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της δενδροκομείας, της πρακτική αριθμητικής, της γεωμετρίας και της

χειροτεχνίας. Ανάλογα με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, θα λειτουργούσε και η αναμενόμενη σχολή.

Έπειτα, από όλες τις ανωτέρω διαδικασίες στο άρθρο 256, της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1931, που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), θα επανιδρύοταν το ημιγυμνάσιο. Έτσι θα αποδίδονταν πλήρης δικαιοσύνη στην *ηρωική Βλάστη*. Αλλά, στο άρθρο 348, της ίδιας εφημερίδας, του 1931, που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), οι ίδιοι οι γονείς αναγκάστηκαν να συντάξουν μία σχετική επιστολή στο Υπουργείο Παιδείας και ζητούσαν να τηρήσει ο Υπουργός Παιδείας την υπόσχεση που έδωσε, με σκοπό την επαναλειτουργία του Ημιγυμνασίου ή της ίδρυσης μίας Πρακτικής σχολής. Τόνιζαν ότι και σε άλλα μέρη της Ελλάδας υπήρχαν ημιγυμνάσια που απαρτιζόταν μόνο από οχτώ μαθητές και δεν καταργηθήκαν αλλά είχαν στη διάθεση τους δύο καθηγητές. Τουλάχιστον, ας έστελναν έναν καθηγητή γιατί οι μαθητές του ημιγυμνασίου ξεπερνούσαν τους τριάντα στη Βλάστη. Ως γνωστό όμως οι αρμόδιοι φορείς παρέμειναν άφαντοι.

Την ίδια ακριβώς χρονιά, στο Μουσείο μεταφέρθηκαν και τα γραφεία της Κοινότητας Βλάστης και ο οργανισμός ταπητουργίας. (Τσίρος 1969: 178) Στο φύλλο, λοιπόν, 357 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1936, που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), διαβάζουμε τα εξής:

«Η εκλογή της Βλάστης δια την ίδρυσιν ταπητουργικής σχολής υπήρξεν πολύ επιτυχής. Ευθύς μετά την εγκατάστασιν των εργαλείων έσπευσαν τα κορίτσια να εγγραφούν. Εκ των πολλών εξελέγησαν δώδεκα υπό της Επιτροπής και ετέθησαν εις ενεργείαν τέσσαρες εκ των δέκα εγκατασταθέντων εργαλείων. Ο ζήλος και η προθυμία την οποίαν επέδειξαν πάντες ενεποίησεν άριστην εντύπωσιν εις τον Οργανισμόν, όστις προέβη εις τον διορισμόν δύο διδασκαλισσών, της Π. Παράσχου και της Μαρίας Βαρβούρα αμφοτέρων εκ Βλάστης. Η πρόοδος η καταφανής, ο υπερβολικός ζήλος και των εργαζομένων κορασίων και τον παράπονον των αποκλεισθέντων ηνάγκασαν την Επιτροπήν να θέση εις ενεργείαν και δυο ακόμη εργαλειούς. Αν δε ο ζήλος και η προθυμία εξακολουθήση αύξουσα, όπως πιστεύομεν, η Επιτροπή θα ζητήση από τον οργανισμόν την άδειαν να θέση εις ενεργείαν και τους δέκα εργαλειούς...»

Από το παραπάνω απόσπασμα γίνεται μνεία και στο διορισμό δύο γυναικών διδασκαλισσών, της Π. Παράσχου και της Μαρίας Βαρβούρα. Σε αυτό το σημείο χρήσιμο θα ήταν να αναφερθεί ότι η είσοδος των γυναικών στο χώρο της μισθωτής εργασίας μέσα από το επάγγελμα της διδασκάλισσας, παραχωρούσε το δικαίωμα στο γυναικείο φύλλο μιας μετρημένης αλλά και ανεξάρτητης ζωής (Βαρίκα, 1987: 179). Η μισθωτή εργασία απελευθέρωνε τη γυναίκα και βοηθούσε στην οικονομική ανεξάρτηση της, χάριζε στην ίδια την *αίσθηση ελευθερίας και αυτοεκτίμησης και τη δυνατότητα αυτοορισμού της ζωής της* (Τζήκας, 2010: 453).

Ουσιαστικά, το επάγγελμα της δασκάλας βοήθησε στην ανάπτυξη της γυναικείας συνείδησης του ίδιου της του φύλου, διότι, μέσω της δουλειάς της η γυναίκα εκπαιδευτικός ανέλαβε ανδρικούς ρόλους και κατέκτησε ένα παραδοσιακά ανδρικό χώρο δράσης. Ακόμα κι αν η μισθοδοσία της ήταν χαμηλή, πληρωνόταν και ήταν κύριος διαχειριστής του εαυτού της. Στο χώρο του σχολείου, κατείχε ισότιμη θέση με εκείνη του άνδρα συναδέλφου της. Έτσι, γρήγορα εισχώρησαν σε συλλόγους εκπαιδευτικών, ήδη από το 1902 γίνονται δεκτές στο ΣΕΔ, ενώ λίγο αργότερα χρησιμοποιούν το δημόσιο λόγο στο εκπαιδευτικό συνέδριο του 1904. Τα παραπάνω στοιχεία του γυναικείου εκπαιδευτικού επαγγέλματος της σε συνδυασμό με την συγγραφική τους δραστηριότητα σε ποικίλα περιοδικά αύξησαν την *δημόσια κοινωνική δράση* της γυναίκας και συνέβαλαν στη *χειραφέτηση* της (Τζήκας, 2010: 453-465). Οι δυσκολίες του επαγγέλματος των διδασκαλισσών αντικατοπτρίζονται στους στίχους του ποιήματος «*Η δασκάλα*» της Σοφίας Μαυροειδή- Παπαδάκη που έγινε πρωτοσέλιδο στο περιοδικό *Πρωτοπόρος Δάσκαλος* και ήταν το παρακάτω:

Η Δασκάλα

*Πόσες φορές αποτραβιέται
Μονάχη, πέρα απ' τα παιδιά
και πικραμένη συλλογιέται
όσα της σφίγγουν την καρδιά.
Ω τα χρυσά που έφυγαν νιάτα
Μ' όνειρα πόσα ήταν γεμάτα.*

*Προβιβασμός, υποτροφία,
Κάποια της τύχης αλλαγή,*

*δύο τρια χρόνια υπηρεσία
κι ένας λεβέντης μιαν αυγή
που θα την κλειούσε, αρχόντισσά του
στο σπίτι του και στην καρδιά του.*

*Μα 'ταν φτωχό το σπιτικό της
Και καρτερούσαν να τραφούν
Γονιοί κι αδέρφια απ' το μιστό της
και χρέη παλιά να πληρωθούν.
Κι αυτός, μικρός δεν επαρκούσε
κι όλο πιο μπρος τον εξοφλούσε*

*Έχει σβηστεί στο πρόσωπο της
κάθε της νιότης ομορφιά.
Κι όσα διδάσκει στο σχολειό της
δεν τα πιστεύει εκείνη πια.
Κι όλο να γίνεται η δασκάλα
Πιο νευρική και πιο ασπρομάλλα.
Άλλες μαθήτριες παντρευτήκαν
Άλλες, παιδάκια, έγιναν νιες
Από τη μνήμη της σβηστήκαν
πόσες edίδαζε γενιές.
Στη νιότη τους, π' ανθεί και δένει
μετράει τα χρόνια της θλιμμένη.*

*Κι όμως στην έδρα της εκείνη,
για λευτεριά, για δικαιοσύνη
διδάσκει πάντα και κηρύττει,
με ραγισμένη τη φωνή,
π' όλο και βγαίνει πιο βραχνή
από το χρόνιο φαρυγγίτη.*

(Κατσαντώνης, 1998: 35-36)

Ακόμη, τα φύλλα της εφημερίδας 22 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1928, 94 του 1930, 218 του 1931, 502 του 1932, 104 του 1933 και 264, 316 του 1934 που παρατίθενται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), μαρτυρούν ότι στην αίθουσα τελετών του Μουσικείου Παρθεναγωγείου και του Ημιγυμνασίου πραγματοποιούνταν με επιτυχία πολλές σχολικές γιορτές, παρόλο που οι μαθητές-τριες ύστερα έκαναν μαθήματα στο νέο διδακτήριο, το επονομαζόμενο Βρανάκειο. Χαρακτηριστικά είναι τα παρακάτω αποσπάσματα:

«Την περασμένην Κυριακήν εις την αίθουσαν του παρθεναγωγείου μας έλαβεν χώραν σχολική εορτή των Δημοτικών μας σχολείων και του Ημιγυμνασίου μας επί τη λήξει του σχολ. Έτους. Άμα τη πληρώσει της αιθούσης υπό του πλήθους πρώτος ο ρέκτης Διευθυντής των Δημοτικών σχολείων Κ. Μ. Ιωαννίδης δι' εκτενούς και εμπνευσμένης προσλαλιάς ανέπτυξε τον σκοπόν των σχολείων και την ωφέλειαν των γραμμάτων.

Ακολούθως υπο των μαθητών και μαθητριών εψάλλησαν τα διάφορα πατριωτικά άσματα και απηγγέλθησαν ποιήματα και διάλογοι.

Καταλήγων θεωρώ ιεράν μου υποχρέωσιν όπως σφίζω το χέρι των καθηγητών, διδασκάλων και διδασκαλισσών, τόσο εκ μέρους μου όσον και εξ όλων των Βλατσιωτών, δια την ευσυνειδησίαν μετά της οποίας εργάσθησαν καθ' όλην την διάρκειαν του λήξαντος σχολικού έτους...»

- Η ωραία σχολική τελετή επί τη λήξει των μαθημάτων

«Με πάσαν δυνατήν μεγαλοπρέπειαν ετελέσθη και εφέτος η επι τη λήξει των μαθητών σχολική Εορτή των Δημοτικών μας σχολείων. Η αίθουσα ήτο ασφυκτικώς πλήρης κόσμου αμφοτέρων των φύλων και πάσα των ηλικιών, μετά την ευχήν της εκκλησίας οι διευθυνταί των δημοτικών εξέθηκον εν ολίγοις την πρόοδον των μαθητών την επιτελεσθείσαν κατά το ληξ. σχολ. ετος. Επέστησαν την προσοχήν των αρχόντων δια τα παιδιά των κτηνοτρόφων τα οποία ως εκ της αποδημίας των οικογενειών των μένουν αγράμματα και παρακάλεσαν να ληφθή εγκαίρως μέριμνα δια την συντήρησιν θερινού σχολείου χωρίς να γίνη διακοπή εις τα παιδιά αυτά. Επηκολούθησαν απαγγελία και διάλογοι από μαθητάς και μαθητριάς αμφοτέρων των σχολείων με εξαιρετική επιτυχίαν και κατά διαλείμματα εψάλλησαν διάφορα άσματα. Μετά ταύτα το πλήθος εξεχύθη εις το περίβολον του β' σχολείου, ένθα έλαβον χώρα αι γυμναστικά επιδείξεις του β'

σχολείου και εχορεύθησαν διάφοροι εθνικοί χοροί από μαθητριάς αμφοτέρων των σχολείων. Την τελετήν παρηκολούθησαν όλαι αι αρχαί της κωμοπόλεως.... »

- Η Σχολική τελετή

«Με πάσαν επισημότητα έγεινε και εφέτος η σχολική τελετή επι τη λήξει των μαθημάτων του σχολ. έτους 1932-1933 και με εξαιρετικήν επιτυχίαν. Η αίθουσα των τελετών με όλον το άνοιγμα και την μεγέθυνσιν απεδείχθη ανίκανος να περιλάβη το συρρέυσαν πλήθος. Ανάγκη να ευρυνθή ακόμη, διότι εν προσεχεί μέλλοντι, όποτε ο καιρός δεν θα είνε όπως ο εφετεινός δροσερός και θα είνε συγκεντρωμένα και αρκεταί οικογένειαι παραθεριστών, πρέπει η αίθουσα, εν τη οποία δίδονται και χοροί και θαετρικαί παραστάσεις να είναι ευρύχωρος.

Μετά την θείαν λειτουργίαν συντομευθείσαν λόγω της τελετής όλον το Εκκλησίασμα κατέλαβε την αίθουσαν. Ζηλευτή η τάξις, η οποία παρατηρήθη εφέτος. Πάντες ετοποθέτησαν έκαστος εις την οικείαν θέσιν και δεν συνέβη εκείνο το οποίον πλειστάκις άλλοτε συνέβη, να μη μένει χόρος δια τους καθυτηρημένους των επισήμων.

Μετά την θείαν Ιεροτελεστίαν εξιστορήθη υπο του Διευθυντού η κατάστασις του σχολείου. Επηκολούθησαν απαγγελίαι ποιημάτων, διδακτικοί διάλογοι, σκηναί του βίου του Έθνους κατά τους χρόνους της δουλείας και εις το τέλος η ξεκαρδιστική κωμωδία «Οι Γιάννηδες». Όλοι οι μαθηταί χειροκροτήθησαν, ζωηρότερον όμως οι μικροί. Εν τω μεταξύ ο χορός των μαθητών της Στ' έψαλε πατριωτικά και διδακτικά άσματα.

Περί ωραν 11^{ην} 40' πλήθος εξεχύθη εις την αυλήν του νεου διδακτηρίου, όπου εγένετο αι γυμναστικά επιδείξεις υπο την διεύθυνσιν του κ. Θ. Νικολάου αποσπάσαντος θερμά συγχαρητήρια. Ο κ. Θ. Νικολάου υπαξιωματικός έφεδρος έδωσε τόσην ζώην εις τα παιδιά ώστε πάσαι αι ασκήσεις εγένοντο με μαθηματικήν ακρίβειαν. Ενόμιζε κανείς ότι τα μέλη των γυμναζομένων εκινούντο με ηλεκτρισμόν. Εισήλθον κατόπιν εις τον στίβον τα κοράσια των δύο ανωτέρων τάξεων και αφού εξετέλεσαν ολίγας Σουηδικάς ασκήσεις εχώρευσαν διάφορους χορούς. Κατόπιν εξετέλεσαν τας ασκήσεις των και οι μαθηταί της Δ' τάξεως απαράλλάκτως όπως και οι μεγάλοι. Την τελετήν επεσφράγισεν ο Εθνικός μας ύμνος τον οποίον πάντες ηκροάσθησαν μετ' ευλάβειας όρθιοι.....»

-Αι γυμναστικά επιδείξεις

-Η σχολική εορτή

«Με εξαιρετικήν επιτυχίαν εγένοντο αι γυμναστικά επιδείξεις του σχολείου μας την Κυριακήν 17^{ην} Ιουνίου εις την μεγάλην αυλήν του νέου διδακτηρίου. Τόσον οι Σουηδικαί ασκήσεις και η παρέλασις των μαθητών, όσον και οι χοροί και τα παίγνια διεξήχθησαν ρυθμικώτατα και με ζωηρότητα θαυμαστήν. Το γενικόν πρόσταγμα είχεν ο δημ/λος Θ. Νικολάου εις τους μαθητάς και η δημ. Ελ. Παπαϊωάννου.

Την δε 24^{ην} ετελέσθη με πάσα δυνατήν μεγαλοπρέπειαν η επί τη λήξει των μαθημάτων ετήσια εορτή εις την αίθουσαν των τελετών του Μουσικείου Παρθεναγωγείου καταλλήλως διακοσμηθείσαν. Την τελετήν ετίμησαν με την παρουσίαν των ο Πρόεδρος της κοινότητος μετά του κοινοτικού συμβουλίου το Εκκλησιαστικόν συμβούλιον, ο Αστυνομικός Σταθμάρχης κ. Γ Φραγκιαδάκης, ο προϊστάμενος του Τ.Τ. γραφείου και ολόκληρος η κοινότης. Η αίθουσα ήτο πεπλερωμένη μέχρι ασφυξίας, πολλοί δε συμπολίται έμειναν εις το προαύλιο. Ας λάβη υπ' υπόψιν η Σχολική Εφορεία να μεγαλώση την αίθουσαν. Οι μικροί μαθηταί και αι μαθήτριαι επιλοτημήθησαν να φανούν ανώτεροι των δυνάμεων των εις την απαγγελίαν των ποιημάτων, των μονολόγων, των διαλόγων εις την παράστασιν των δραμάτων και σκηνών του μεγάλου μας Αγώνος και εις τα διάφορα τραγούδια. Όλα ετύχησαν ηδία «η ελεημοσύνη» και «ο Δάμων και Φιντίας» επροκάλεσαν ρίγη συγκινήσεως...»

-Η Εθνική εορτή

«Με εξαιρετικήν μεγαλοπρέπειαν εωρτάσθη εφέτος η Εθνική μας εορτή. Εις την πληρεστάτην επιτυχίαν συνέβαλον, ο προοδευτικώτατος και άοκνος Σταθμάρχης μας κ. Απ. Φτίκας, το Κοινοτικό Συμβούλιον και τα σχολεία, των οποίων οι μαθηταί εν εξάλλω ενθουσιασμό προ της ανατολής του Ηλίου παρήλασαν τους κεντρικώτερους δρόμους και έψαλλον τα εγερτήρια με επικεφαλής την μουσική μας. Με μεγάλην κατάνυξην εψάλλην εν τω κεντρικώ ναώ δοξολογία παραστάντων εν σώματι όλων των αρχών της κομοπόλεως. Τον πανηγυρικό της ημέρας εξεφώνησαν ο διευθυντής του Ημιγυμνασίου μας κ. Γ. Λυκίδης. Επικολούθησε παρέλασις των Σχολείων με τέρμα την αγοράν εμπρόσθεν του Κοινοτικού καταστήματος ενθα έψαλλον εμμελέστατα άσματα πατριωτικά, απηγγέλθησαν δε και ποιήματα. Μετά το απαραίτητον λουκούμι οι μαθηταί

κατηυθύνθησαν εις τα Σχολεία των ενθα ανεπτύχθη εις αυτούς από τους διευθυντάς των η σημαία της εορτής.

Το εσπέρας εγένετο λαμπαδωφορία υπό των σχολείων. Οι μαθηταί με πρωτοφανή ενθουσιασμόν και ζωηρότητα διήλθον τους κεντρικώτερους δρόμους ψάλλοντες διάφορα πατριωτικά άσματα. Κατέληξαν δεν πάλιν εις την αγοράν.»

Τα συγκεκριμένα αποσπάσματα δηλώνουν ότι κάθε χρόνο πραγματοποιούνταν σχολικές γιορτές κατά τη λήξη του σχολικού έτους. Συνήθως μετά τον καθιερωμένο εκκλησιασμό, ο κόσμος συγκεντωνόταν στην αίθουσα τελετών του Μουσικείου Παρθεναγωγείου και ακολουθούσε η ομιλία του διευθυντή που περιέγραφε την κατάσταση του σχολείου. Άλλες φορές ο διευθυντικός λόγος επικεντρωνόταν στις εκπαιδευτικές ανάγκες του χωριού και στην δημιουργία ενός θερινού σχολείου που θα βοηθούσε κυρίως τα παιδιά των νομαδοκτηνότροφων, τα οποία λόγω των συχνών μετακινήσεων του επαγγέλματος των γονιών τους αδυνατούσαν να παρακολουθήσουν όλα τα μαθήματα της σχολικής χρονιάς. Άλλοτε, ο διευθυντής ζητούσε από τους μαθητές να είναι πιστοί χριστιανοί, ευγνώμονες και φιλόστοργοι στους γονείς τους, να υπακούουν στην πολιτεία, στους δασκάλους τους και σε κάθε μεγαλύτερο, να μάχονται για την απόκτηση της περιουσίας τους, να υπηρετούν την πατρίδα και να έχουν ως πρότυπο τους ευεργέτες και τους ήρωες του χωριού.

Μετά το λόγο του διευθυντή οι μαθητές-τριες έψελναν πατριωτικά άσματα, απήγγειλαν ποιήματα και διδακτικούς διαλόγους παρμένους από τις σκηνές της ζωής του έθνους στα χρόνια της σκλαβιάς. Άλλοτε ανέβαινε και κάποια θεατρική παράσταση, δράμα ή κωμωδία. Κάθε γιορτή συνοδευόταν και από εθνικούς χορούς και αργότερα κατά τις 11.00- 11.30 γίνονταν στον περίβολο ή στην αυλή του νέου διδακτηρίου, του Βρανάκειου οι γυμναστικές επιδείξεις με σουηδικές ασκήσεις. Σε ένα χωρίο διαβάζουμε ότι ο γυμναστής προερχόταν από το χώρο του στρατού και είχε το βαθμό του έφεδρου υπαξιωματικού. Φυσικά, δεν έλειπαν από τη γιορτή και τα εκάστοτε τιμώμενα πρόσωπα, τα οποία καταλάμβαναν τη θέση των επισήμων. Στα μετέπειτα χρόνια (1932-1933) ο κόσμος που συνέρεε στο σχολείο ήταν αρκετός και γινόταν έκκληση κάθε φορά στην Σχολική Εφορεία, που ήταν αρμόδια υπεύθυνος να προεκτείνει την αίθουσα τελετών του Μουσικείου.

Επιπλέον, στις εθνικές γιορτές γινόταν ο καθιερωμένος εκκλησιασμός και ο διευθυντής εκφωνούσε τον πανηγυρικό λόγο της ημέρας. Ακολουθούσε η παρέλαση

των σχολείων, με τερματικό σταθμό την αγορά μπροστά από το κτίριο της Κοινότητας. Εκεί έψελναν πατριωτικά άσματα και απήγγειλαν ποιήματα. Κατά τη διάρκεια της παρέλασης, οι μαθητές παρήλαυναν στους κεντρικότερους δρόμους, τραγουδούσαν ξανά εγερτήρια υπο τη συνοδεία της μουσικής. Η κοινότητα προσέφερε λουκούμια. Ύστερα, τραγουδούσαν τον Εθνικό Ύμνο. Μετά το μεσημέρι υλοποιούνταν η σχολική γιορτή. Οι μαθητές ήταν ντυμένοι με την εθνική ενδυμασία με την *αθάνατον φουστανέλλαν*. Ύστερα μπορεί να ήταν προγραμματισμένη κάποια κωμική ή δραματική παραστάση.

40) Εθνική εορτή στη Βλάστη το έτος 1938.

Πηγή: Βαβαρούσης 2006: 37

34) Βλάστη 1908. Δημοδιδάσκαλοι και μαθητές σε σχολική εορτή στο Θωμαΐδειο Αρρεναγωγείο. Στη μέση ο διευθυντής του σχολείου, σχολάρχης Γεώργιος Κωνσταντινίδης-Σχολάρχου.

35) Βλάστη 1929. Διδάσκαλοι, μαθητές και μαθήτριες στην εθνική σχολική εορτή της 25ης Μαρτίου 1929. Όρθιοι από αριστερά: Ι. Τζιάττας, Τέγος Κούτσιος, επιστάτης, Στέργιος Χαλκιάς, Γεώργιος Κολοβέτσιος και οι διδάσκαλοι Θ. Νικολάου, Ι. Τσέτσης, Νικ. Αθανασιάδης, Κων. Βρανάκης και Ζήκος Τσίρος. Κάτω, οι μαθήτριες, από αριστερά: Ρήνα Τζήγα Φουρζιώτη, Ελένη Μάρκου Αναγνώστη, Θωμαή Νούμπτας Μιγκιπή, Ελένη Αναγνώστου-Βουλγαρίδη, Αθηνά Αγγελίδη, Καλλιρόη Κυριαζή-Τσέτση και Μαργαρίτα Μπράχου-Μούρα.

Πηγή: Βαρβαρούσης 2006: 35

Τα φύλλα 58 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1928, 66 του 1930, 332, 260 του 1931, 98-99 του 1935 που παρατίθενται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), δείχνουν ότι η αίθουσα τελετών του Μουσικείου Παρθεναγωγείου χρησίμευε και για το ανέβασμα θεατρικών παραστάσεων, χοροεσπερίδων και πολιτιστικών δρώμενων. Ενδεικτικά παρουσιάζονται κάποια χωρία:

- Θεατρική παράσταση

«Πρωτοβουλία του Διευθυντού του ημιγυμνασίου μας κ. Γ. Λυκίδου μαθηταί του Γυμνασίου την εσπέρα της παρελθούσης Παρασκευής εορτής του προστάτου της Βλάστης Ευαγγελιστού Μάρκου παρέστησαν το συγκινητικώτατον δράμα «Να ζη το Μεσολόγγι» με εξαιρετική επιτυχίαν. Την παράστασιν ετίμησαν με την παρουσία τους ο Αστυνομικός Σταθμάρχης κ. Απ. Φτίκας, ο Πρόεδρος της Κοινότητας ήτος κ. Α. Σταμουλάς και το πλήθος. Ατύχως από τους προύχοντας μας ελάχιστοι εθεώρησαν υποχρέωσιν των να παράσχουν την ηθικήν των ενίσχυσιν εις τα φιλόπονα και φιλότιμα παιδιά, τα οποία αναδείχθησαν αληθείς καλλιτέχναι εις την παράστασιν ταύτην.

Την παράστασιν επηκολούθησαν χορός. Εχορεύθησαν Εθνικοί συρτοί χοροί ο ηρωικός Τσάμικος και αρκετοί Ευρωπαϊκοί εν αδιαπτώτω ευθυμία. »

- Θεατρική παράσταση

«Το εσπέρας της εορτής της κοιμήσεως της Αειπαρθένου Μαρίας της Θεοτόκου τη πρωτοβουλία του Διοικητικού Συμβουλίου του άρτι συσταθέντος συλλόγου Εθνικής Φυσικής αγωγής εδόθη εν τη ευπρεπώς διακοσμηθείση Αιθούση του Παρθεναγωγείου μας θεατρική παράσταση.

Το αναβιβασθέν επι της σκηνής Δράμα «Μία νύχτα μία ζωή» του κ. Σπ. Μελλά επαίχθη τόσον καλά , ώστε εστέφθη υπό πλήρους επιτυχίας.

Τα υποδυθέντα τους ρόλους του δράματος πρόσωπα ήσαν οι κ. Γ. Αελέκης διδασκαλιστής, Θ. Ζήκας Φοιτητής, Γ. Τζιάττας Σπουδαστής Πολιτικών Επιστημών. Γ. Δέλλας, Αλ. Σταμπαρίδης, Α. Λαζαρίδης, Κοζάξης, Σταμπαρίδης, Φιλολόγος και ο υποφαινόμενος.»

- Θεατρική παράσταση

«...Το εσπέρας τα παιδιά έδωσαν υπερ των σχολείων παράστασιν με το έργον του Ξενοπούλου «οι φοιτηταί» και την κωμωδίαν «τα ανώμαλα ρήματα». Όλα τα παιδιά έπαιζαν των πολύ καλά...»

-Επιτυχής χοροεσπερίς

«Την παρελθούσαν Κυριακήν εσπέρος εδόθη εν τη αιθούση του παρθεναγωγείου επιτυχής χοροεσπερίς πρωτοβουλία των νέων της πόλης μας και επιμελεία οργανωτικής επιτροπής εκ των κ. κ. Νικ. Παπαδέλη, Ι Χαλκιά, Γεωργ. Λυκίδη. Αθαν. Σταμουλά και Ε. Τσιγαρίδα στεφθείσα υπό όλως εξαιρετικής επιτυχίας. Αποδεικνύεται ουτω ότι δι αν υπάρχει αυστηρά πειθαρχία επιτυγχάνεται κάτι σοβαρόν. Το περίεργον είναι η «παπαδέλειος» πειθαρχία δεν είναι δυσάρεστος διότι είναι πειθαρχία μελιστάλακτος εν τη αυστηρότητα της...»

Κάποιες γενικές πληροφορίες που αντλούνται από τις συγκεκριμένες πηγές έγκειται στο γεγονός ότι οι θεατρικές παραστάσεις δινόντουσαν την ημέρα θρησκευτικών εορτών. Η θεατρική παράσταση με τίτλο "Μία νύχτα, μία ζωή" έγινε την ημέρα εορτασμού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, άλλη θεατρική παράσταση με τίτλο "Να ζη το Μεσολογγι" πραγματοποιήθηκε στην γιορτή του Αι-Μάρκου, ευαγγελιστή και προστάτη της Βλάστης. Επίσης, το απόγευμα της δεύτερης μέρας του Πάσχα διεξήχθησαν επιτυχώς δύο κωμωδίες "Στο πατρικό σπίτι" και "Δίδονται μαθήματα Ταγκώ". Τέλος, στο πανηγύρι του Αγίου-Παντελεήμονα, παίχτηκε ένα έργο του Ξενοπούλου "Οι φοιτηταί" και μία κωμωδία "Τα ανώμαλα ρήματα".

Οι παραστάσεις συντελούνταν από μαθητές με πρωτοβουλία του Διευθυντή του σχολείου. Από φοιτητές, αναφέρεται χαρακτηριστικά το όνομα του Γ. Τζιάττα, ο οποίος ήταν σπουδαστής πολιτικών επιστημών και του Θ. Ζήκα, αλλά και από εκπαιδευτικούς το όνομα του Γ. Λελέκη με πρωτοβουλία του Διοικητικού Συμβουλίου και του Συλλόγου "Εθνικής Φυσικής Αγωγής. Από ερασιτέχνες μαθητές του γυμνασίου Τσοτυλίου, με διακριτά όνοματα του Κοζάζη, Σταμπαρίδη, Βίττη, Λαζαρίδη, Τζαχάνη, Λελέκη, Αρσενιάδη, Τζιάφη με πρωτοβουλία της διοργανωτικής επιτροπής, η οποία απαρτιζόταν από τον Θεόδωρο Νικολάου, τον Νικ. Τσιγαρίδα και τον Γεωργ. Δέλλα.

Παρευρίσκονταν πάντα οι αρχές του τόπου ο αστυνομικός Σταθμάρχης, ο πρόεδρος της Κοινότητας, οι προύχοντες. Μπορεί κάποιες φορές να απουσιάζαν, αλλά οι τιμητικές διακρίσεις γίνονταν μόνο σε άτομα που κατείχαν υψηλά αξιώματα, αποκλείοντας έτσι τους ανθρώπους του μόχθου και της εργατικής τάξης. Στο τέλος ακολουθούσαν εθνικοί συρτοί χοροί, ο ηρωικός Τσάμικος και καποιοι ευρωπαϊκοί. Κάποιες φορές, όμως η μουσική συνοδεία γινόταν στα διαλείμματα. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η ωραία μουσική συνοδεία μαντολινάτων, υπο την διεύθυνση του μουσικοδιδάσκαλου Μιχαήλ Τζιάτα. Με παρόμοιο τρόπο διοργανωνόντουσαν και οι χοροεσπερίδες, τα έσοδα των οποίων (όπως ήταν οι 1250 δραχμές) προορίζονταν για δημόσια έργα.

Σε όλες τις ανωτέρω δραστηριότητες σημαντικό ρόλο κατείχε το εκπαιδευτικό προσωπικό των δημοτικών σχολείων και του Ημιγυμνασίου. Το 1930, στο φύλλο 10 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς* που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), αναφέρεται ότι πραγματοποιούνταν συχνές επιστημονικές διαλέξεις από εκπαιδευτικούς και διευθυντές. Μάλιστα η Βλάστη είχε και λαϊκό αναγνωστήριο. Το 1931, στο φύλλο 244, της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς* που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), σημειώνονται οι ευχαριστίες για την ευγενή δωρεά βιβλίων στο αναγνωστήριο της Βλάστης. Σε άλλο φύλλο 356 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1931 που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), γίνεται αναφορά στην φιλοξενία ενός θεατρικού θιάσου Λαμπάκη-Μαργέλη στη Βλάστη. Η πνευματική κίνηση του τόπου ήταν αξιοθαύμαστη.

-Πνευματική κίνησις

«...Την ερχόμενη Κυριακήν 19^{ην} τρ. Θα δοθή ετερα διάλεξις υπο του διευθυντού Ημιγυμνασίου μας κ. Γ. Λυκίδου και την μεθεπόμενην άλλη. Βλέπομεν μετά χαράς ότι καρποφορεί αφθόνως ο σπόρος των οποίων δια της πρώτης αυτού διαλέξεως της 29^{ης} Δεκεμβρίου 1929 έρριψεν ο δημοδιδάσκαλος μας κ. Κων]νος Βρανάκης. Επίσης και η προταθείσα ίδρυσις του λαϊκού αναγνωστηρίου εγένετο πραγματικότης και λιαν προσεχώς θα εορτάσωμεν τα εγκαίνια αυτού....»

-Ευχαριστήριον

«Θεωρούντες καθήκον επιβλημένον, εκφράζομεν και δημοσία τας απείρους μας ευχαριστίας προς τον αξιότιμον κ. Κ Κούντουραν Νομομηχανικόν δια την εξ είκοσι τόμων εκλεκτών επιστημονικών βιβλίων ευγενή δωρεά προς το λαϊκόν αναγνωστήριον.»

Εν Βλάστη τη 15 μαρτίου 1931

*Η Διοικούσα Επιτροπή
του Αναγνωστηρίου*

Στο φύλλο 150 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1930 και 356 του 1931 που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), σημειώνεται η ημερομηνία των εγγραφών των νεαρών μαθητών-τριών στα σχολεία. Οι εγγραφές άρχιζαν από τις 15 Σεπτεμβρίου, ενώ τα μαθήματα ξεκινούσαν επισήμως από τις 1 Οκτωβρίου. Παλιότερα οι εγγραφές που γίνονταν κρατούσαν το πολύ δύο μέρες και τα μαθήματα ουσιαστικά άρχιζαν από την πρώτη Σεπτεμβρίου και παρατείνονταν μέχρι τέλη Ιουνίου. Την πρώτη εβδομάδα του Ιουλίου ξεκινούσαν οι διακοπές. Τώρα η επίσημη περίοδος των μαθημάτων διαρκούσε οχτώ μήνες. Τα παιδιά αναγκαστικά φοιτούσαν στο παλιό κτίριο του Θωμαΐδη, επειδή στο νέο διδακτήριο, στο Βρανάκειο εργάζονταν ακόμη οι χτίστες.

- Αι εγγραφαί εις τα σχολεία

«Από της 15^{ης} Σεπτεμβρίου ήρχισαν αι εγγραφαί των μικρών μαθητών εις τα δημοτικά σχολεία. Πηγαίνουν εγγράφονται, φεύγουν και εξακολουθούν τα παιγνίδια και θα τα εξακολουθήσουν μέχρις της πρώτης Οκτωβρίου, οπότε κατά τον νόμον άρχονται τα μαθήματα. Τα περασμένα χρόνια αι εγγραφαί εγίνοντο δύο το πολύ ημέρας και από της πρώτης Σεπτεμβρίου ήρχιζαν τακτικά τα μαθήματα με τα βιβλία των μαθητών όλα εν τάξει. Τα μαθήματα παρετείνοντο μέχρι τέλος Ιουνίου και την πρώτην εβδομάδα του Ιουλίου ανεπαύοντο μαθηταί και δάσκαλοι. Τώρα ο σχολικός καιρός εσυντομεύθη εις οκτώ μήνας. Τα παιδιά μας φοιτούν εις το ηρειπωμένον παλαιόν σχολείον · διότι εις το νέον διδακτήριον εργάζονται ακόμη οι χτίσται. Δυστυχώς οι εργασίαι επί πολύ διάστημα

διεκόπησαν μεθ' όλας τας απεγνωσμένας προσπάθειας, τας οποίας κατέβαλεν η διδακτηριακή επιτροπή να προλάβη την διακοπήν και την ως εκ τούτου γενομένην ζημίαν εις τα διάφορα υλικά...»

Συνοψίζοντας, το 1954, το Μουσείο Ελληνικό Παρθεναγωγείο ξαναχτίστηκε μετά από την ευγενή δωρεά του ευεργέτη της Βλάστης Χριστόδουλου Γαλάνου. Ακόμη και σήμερα διαθέτει δύο κεντρικές εισόδους, η παλιά του είσοδος έχει ανατολική φορά και η άλλη περιτοιχίζεται από κίονες και στα δεξιά της υπάρχει χαραγμένη σε μαρμάρινη πλάκα, η παρακάτω επιγραφή: (Τσίρος 1969: 178-179)

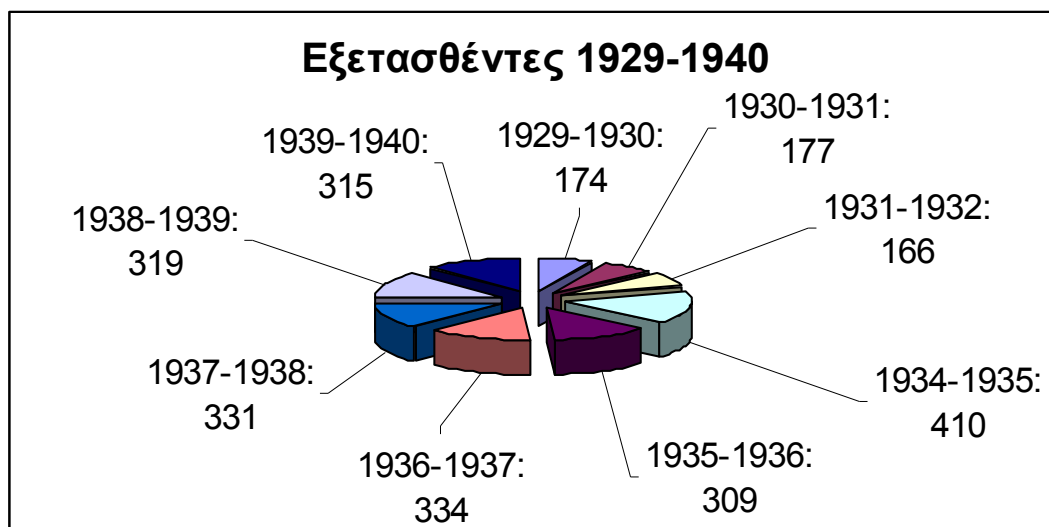
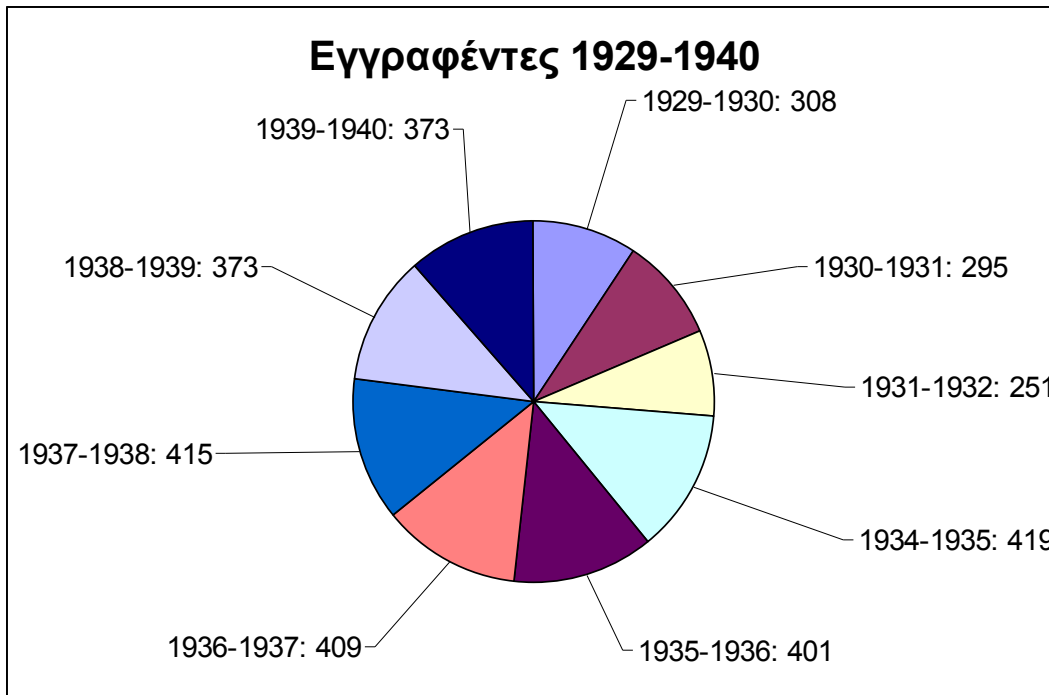
«Ανωκοδομήθη εν έτει 1954 Δαπάνη Χρ. Γ. Γαλανού»

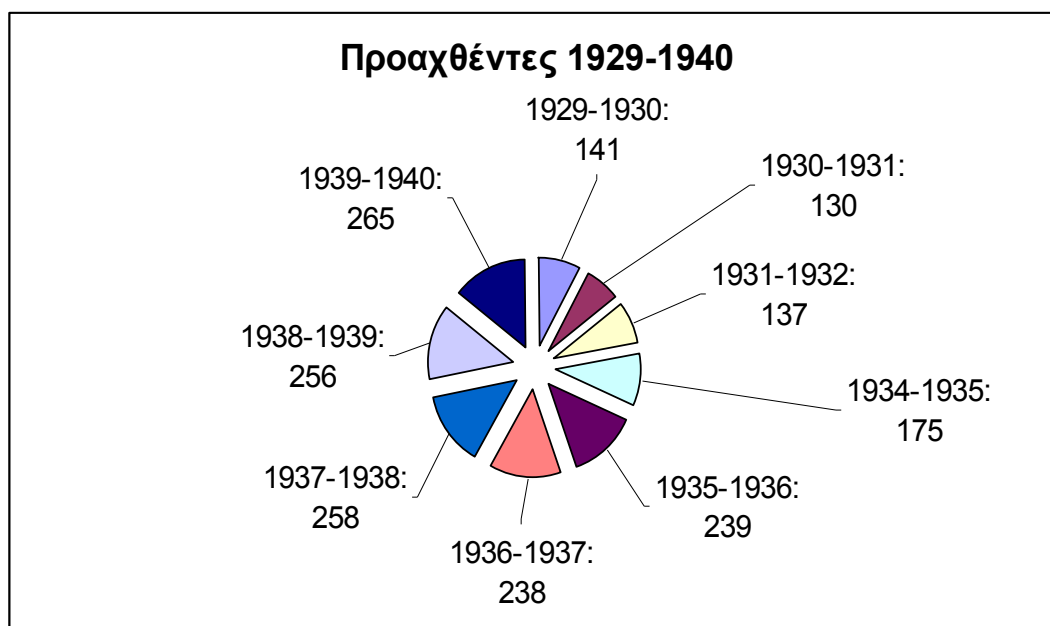
1. Το Βρανάκειο Δημοτικό Σχολείο

Το 1926 οικοδομήθηκε και ένα τρίτο μεγαλοπρεπές διώροφο κτίριο, κοντά στα λειβάδια προκειμένου να καλυφθούν οι εκπαιδευτικές ανάγκες της Βλάστης. Το οικοπέδο δώρισαν οι αδελφοί Τσαγκοπούλου και Α. Πουλιάδου. Κατασκευάστηκε με τα κληροδοτήματα των ευεργετών της Βλάστης Κωνσταντίνου Βρανάκη και Κ. Δοσίου. Στην είσοδο υπήρχε μαρμάρινη επιγραφή «Δαπάνη Κ. Βρανάκη 1926» και δεξιά της σε μαρμάρινη πλάκα «Δαπάνη Κ. Δοσίου 1926». Με απόφαση της Σχολικής Εφορείας έλαβε το όνομα «Βρανάκειον Δημοτικόν Σχολείον». Το παλιό σχολείο δεν πληρούσε τις συνθήκες υγιεινής, οπότε χτίστηκε ένα καινούριο. (Τσίρος 1969: 179). Από σχετικό έγγραφο που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα ΙΙΙ) προκύπτουν οι εξής πληροφορίες για τους εγγραφέντες, εξετασθέντες, προαχθέντες μαθητές της Βλάστης, εκείνη τη χρονολογική περίοδο.¹⁴

¹⁴ Αρχείο διεύθυνσης πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Κοζάνης. Μητρώων διδασκάλων Εκπαιδευτ. περιφέρειας Κοζάνης, σελίδα 229-230, ΓΑΚ, ΑΒΕ: 70, ΣΑΕ 53.

Επίσης, αξίζει να τονισθεί ότι στα φύλλα 58 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1930 και 268 του 1931 που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), διαπιστώνει κανείς ότι οι ευεργέτες του σχολείου υπήρξαν ο Γ. Βρανάκης, Κ. Δόσιος και Κ. Δέλλας. Το διδακτήριο ήταν επιβλητικό γι εκείνη την εποχή. Όμως η διδακτηριακή επιτροπή, τα μέλη της οποίας αποτελούσαν ο Γ. Καρούλης, Α. Σαμαράς, Γ. Δούκας επεσήμαναν συχνά πυκνά ότι ήταν αναγκαία η κατασκευή αποχωρητηρίων, κατάλληλου υποστέγου γι την ώρα της γυμναστικής και επιπρόσθετων χώρων γι να κινούνται ελεύθερα τα παιδιά. Έτσι, ευχαρίστησαν και τον Ακαδημαϊκό Πανεπιστημιακό καθηγητή Αντώνιο Κεραμόπουλο, ο οποίος παρείχε σημαντική βοήθεια. Ακολουθεί το απόσπασμα:

-Το νέον Διδακτήριον Βλάστης

-Εκκλησις της Διδακτηριακής Επιτροπής

«Χάρις εις τους ευεργέτας Γ. Βρανάκην, Κ. Δόσιον και Κ. Δελλαν εις την Κρατικήν αρρωγήν η Βλάστη απέκτησε δημοτικόν διδακτήριον, εφάμιλλα του οποίου η δύο η το πολύ τρία υπάρχουν καθ' όλη την Ελλάδα.

Το διδακτήριον όμως έχει εισέτι αρκετάς ελλείψεις υπό τας οποίας μερικάί είναι πολύ σοβαραί και ως πρώτης ανάγκης πρέπει λίαν συντόμως να

Τοιαύται ανάγκαι επιτακτικάί είναι η κατασκευή αποχωρητηρίων εν πρώτοις, υποστέγου δια την Γυμναστικήν και επαρκούς χώρους να δύνανται να κινώνται ελευθέρας οι μαθηταί. Προς τούτα είναι επιβεβλημένη η ανάγκη ν' απαλλοτριωθούν ολίγα στρέμματα λειβάδια, διότι όπως έχει σήμερον το διδακτήριον οι μαθηταί ούτε να γυμνασθούν είναι δυνατόν, ούτε δε κινηθούν κατά τα διαλείμματα. Δια την πλήρωσιν όμως των ως άνω αναγκών του διδακτηρίου η διδακτηριακή Επιτροπή είναι όλως ανίσχυρος, καθ' όσον το ταμείον της είνε εντελώς κενόν.

Βασιζόμενη η Επιτροπή εις τα αγνά πατριωτικά αισθήματα των απανταχού συμπολιτών βλατσιωτών ποιείται θερμοτάτην προς πάντας έκκλησιν με την γλυκειάν ελπίδαν, ότι τα τέκνα της Βλάστης τα οποία διακρίνει πάντοτε φλογερά φιλοπατρία, θα σπεύσουν να προσέλθουν αρρωγοί εις την φωνήν της φίλτατης πατρίδος και θα συνδέσουν το τιμημένον των όνομα με την βαθύτατην της νεολαίας μας ευγνωμοσύνην».

Η διδακτηριακή Επιτροπή

ΓΕΩ ΚΑΡΟΥΛΗΣ

ΑΝΑΣ. ΣΑΜΑΡΑΣ

ΓΡΗΓ. ΔΟΥΚΑΣ

Χρήσιμο θα ήταν να αναφερθεί ότι πολλοί ευεργέτες, ανάμεσα στους οποίους συγκαταλέγεται και ο Κ. Δέλλας βοηθούσαν συνεχώς τα σχολεία. Στο φύλλο 146 της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1930 και 495 του 1931 που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), υπογραμμίζεται ότι ο Κ. Δέλλας είχε στείλει ένα ιστορικοπολιτικό χάρτη, προκειμένου να διευρυνθούν οι πνευματικοί ορίζοντες των μαθητριών-τριών. Άλλοτε πάλι, συντάσσει ο ίδιος ανοιχτή επιστολή στις 8 Μαΐου στη Φιλαδέλφεια και απευθύνεται στους ξένους αλλά και στους Έλληνες συμπατριώτες (στο Αλμπάνυ, στη Νέα Υόρκη, στο Χριστόδουλο Γαλάνο στην Αφρική) ζητώντας να βοηθήσουν στις επισκευές που θα πραγματοποιούνταν στο νέο διδακτήριο. Μα τη χρηματική τους προσφορά θα κατασκευαζόταν ένα αποχωρητήριο, σημαντικό γι την διασφάλιση της υγιεινής του σχολείου, ίσως και μια βιβλιοθήκη. Πιο κάτω παρουσιάζεται η ευγενής δωρεά του Κ. Δέλλα:

- Νέα ευγενής δωρεά

«Με τον συμπολίτην μας κ. Νικόλαον Σαμαράν άρτι εξ Αμερικής αφιχθέντα έστειλεν ο ευεργέτης μας κ. Κων. Δέλλας ένα χαρτην ιστορικοπολιτικόν δια τα σχολεία μας πολυτιμότατον εις αγγλικήν γλωσσα. Ο χάρτης έχει μήκος έξι μέτρων και πλάτος 0, 80 του μέτρου. Με ένα ωραίον πλαίσιον υαλούς θα είναι ένα υπέροχον κόσμημα δια το νεόδμητον διδακτήριον μας...»

Από το 1928 και ύστερα το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου αποτέλεσαν: ο δημοδιδάσκαλος Γ. Γκότσης, η Νηπιαγωγός Μάχη Δίσνιτσα, η δημοδιδασκάλισσα Ελένη Νότσιου, η Μαρίκα Ν. Βακατάρη και οι δημοδιδάσκαλοι Μιχαήλ Τζιάττας, Θωμάς Κωνσταντινίδης, Μιλτιάδης Συμεωνίδης, Αντώνιος Μπαλούς, Δημήτριος Βαρβαρούσης και Γεώργιος Γιαννιώτης. (Τσίρος 1969: 179-180)

Ακόμη, για μεγάλο χρονικό διάστημα διευθυντής του νέου εξατάξιου Δημοτικού Σχολείου, υπήρξε ο Νικόλαος Αθανασιάδης. Το εκπαιδευτικό προσωπικό αποτελούσαν η Αγνή Κοζάτη, η Ελένη Παπαϊωάννου, η Μαρίκα Χινοβίτου, ο Ζήκος Τσίρος, ο Θεόδωρος Νικολάου. Όταν παραιτήθηκε ο Κ. Βρανάκης, γιος του μέγα ευεργέτη, την διευθυντική θέση κατείχε ο Θεόδωρος Νικολάου μέχρι και το 1952. Από το 1952, διευθυντής του σχολείου υπήρξε ο Κωνσταντίνος Θ. Χινοβίτης, με προσωπικό τους Ιωάννη Τζιούμαρη και την Άννα Νικολάου από τη Βλάστη. (Τσίρος 1969: 179-180)

Από το φύλλο 222, της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, του 1934 που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα Ι), πληροφορείται κάποιος-α ότι απονεμήθηκε έπαινος αλλά και τιμητική διάκριση σε πολλούς δημοδιδασκάλους της περιφέρειας, ανάμεσα στους οποίους συγκαταλεγόταν και ο Νικόλαος Αθανασιάδης. Επίσης στο φύλλο 308 διαβάζει κανείς ότι στις 7-8-9 Ιουνίου 1934 με την πρωτοβουλία του Βασίλη Οικονομίδη, επιθεωρήτη της εκπαιδευτικής περιφέρειας πραγματοποιήθηκε παιδαγωγικό τοπικό συνέδριο στη Βλάστη και στο Εμπόριο. Έτσι, εμφανίζεται και αυτούς τους χρόνους μια έντονη εκπαιδευτική δραστηριότητα. Επιπλέον, στο φύλλο 106 του 1928, διαφαίνονται οι σχολικές αρμοδιότητες των μαθητών με την παροχή βοήθειας τους στην διάνοιξη του δρόμου

Βλάστης-Πτολεμαΐδος. Εκείνη την περίοδο σχεδόν κάθε Τετάρτη και Σάββατο διοργανώνονταν σχολικές εκδρομές άλλοτε στο δάσος του Προφήτη Ηλία για τη συλλογή σπόρων και δρυών και άλλοτε με φτυάρια και σακίδια στην πλάτη για την διάνοιξη του δρόμου. Οι μαθητές τοποθετούνταν σε γραμμές και έσκαβαν. Έπειτα έσπερναν το σπόρο για να ομορφύνουν το τοπίο. Βοηθοί τους ήταν ο διδάσκαλος Κ. Βρανάκης και Γεωρ. Γιαννιώτης. Επόπτες ο διευθυντής Ν. Αθανασιάδης και ο παλαιμάχος διδάσκαλος Ι. Πουλιάδης. Αναχωρούσαν κατά τριάδες όταν τελείωναν το κοπιαστικό έργο τους, αφού παρελάυναν υπο τη συνοδεία τυμπάνου και διαλύονταν στην κεντρικά αγορά. Ακολουθεί το ανάλογο απόσπασμα:

-Ασχολία των μαθητών

«Η Κοινότης μας μετά συσκινησεως και γλυκυθύμου χαράς παρακολουθεί πάσαν κινήσιν και ενεργείαν αφορώσαν την αμαξιτήν οδόν Βλάστης-Πτολεμαΐδος.

Αφ ης ήνοιζαν τας πύλας των τα σχολεία μας οι μαθηταί του δημοτικού αρρένων τακτικώς κατά πάσαν τετάρτην μ.μ. και σαββάτον κάμνουν εκδρομάς άλλλοτε εις το δάσος του προφήτου Ηλία προς συλλογήν σπόρων οξυών και δρυών, άλλλοτε δε με σκαπάνας επ ώμων και σακίδια πλήρη σπόρων διευθύνονται εκ του λόφο, όποθεν διέρχεται ο αμαξιτός και τοποθετούμενοι κατά γραμμάς σκάπτουν και εμπιστεύονται εις την μητέραν γην τα σπέρματα, άτινα θέλουσι στολίση τον κατάγυμνον ήδη λόφον και θέλουσι δια παντός ασφαλίση την οδόν. Οι άοκνοι διδάσκαλοι Κ. Βρανάκης και Γεωρ. Γιαννιώτης εν τω μέσω των μαθητών οδηγούν και παροτρύνουν τους μικρούς εργάτας και πότε πότε αρπάζουν και σκαπάνην. Ο ρέκτης διευθυντής Ν. Αθανασιάδης μετά του παλαιμάχου διδασκάλου Ι. Πουλιάδου περιπατούντες επί της αμαξιτής οδού αργά αργά καμαρώνουν τους εργαζόμενους και τους ενθαρρύνουν εις το έργον των.

Μετά το τέλος της εργασίας κατά τριάδας και υπο τους ήχους του τυμπάνου παρελάυνουν υπερήφανοι οι μαθηταί μετα διδασκάλων δια της αγοράς διευθύνονται εις το σχολείο, οποθεν διαλύονται. Η πρωτοβουλία των διδασκάλων η προθυμία των μαθητών τυγχάνει παντός επαίνου αξία και αξιομίμητος. Ας ίδωμεν όμως τι θα πράξουν επί του προκειμένου και οι μεγάλοι και προ πάντων κοινοτικοί σύμβουλοι και ο κ. Πρόεδρος δια την προφύλαξιν των δενδρυλίων. Διότι και άλλλοτε οι μαθηταί επιχείρησαν την αναδάσωση ετέρου γυμνού λόφου, αλλ' η ολιγωρία και εγκληματική αδιαφορία των ιθυνόντων τα κοινά συνεντέλεσαν εις την καταστροφήν των δενδρυλίων. Ας ευχηθώμεν ότι δεν θα συμβή το τοιούτον πλέον.»

Καταληκτικά, όπως μνημονεύει και η εφημερίδα *Βόρειος Ελλάς*, στο φύλλο 248 του 1934 κάθε Κυριακή της Ορθοδοξίας γινόταν στην αίθουσα τελετών του Μουσικείου Παρθεναγωγείου, μνημόσυνο υπέρ των ευεργετών. Έπειτα, πραγματοποιούνταν η ανάλογη σχολική γιορτή, κατά την οποία διαβάζονταν τα ονόματα των ευεργετών και των δωρητών των σχολείων και οι μαθητές έψελναν το *αιωνία η μνήμη* αυτών. Το τραγούδι ήταν το ακόλουθο:

*Ω γενναίαι συμπολίται εις το μέλλον αφορώσα
και παιδείας χορηγοί, εκπληρούται νυν ευχή
δι' υμών ζωογονείται και αγάλλεται σκιρτώσα
παλαιά φωτός πηγή. η γενναία Σας ψυχή.*

*Εσαεί ευδαιμονείτε, Τ' όνομά σας η Κοινότης
ευεργέται προσφιλείς, στέφει δόξη και τιμή,
και με εύκλειαν κοσμίετε η δε εύελπις νεότης
της ημέρας της ψυχής. ευγνωμόνως ευφημεί.*

Η τρίτη στροφή προσαρμοζόταν στα ονόματα των ευεργετών της Βλάστης, Μουσικού, Θωμαΐδου, Βρανάκη, ασχέτως αν αναφερόταν στους ευεργέτες της Ηπείρου και ήταν η ακόλουθη: (Τσίρος 1969: 181)

*Προς τω γόνω της Ηπείρου
οι Ζαρίφειοι βλαστοί
μετά πόνου διαπύρου
χειρα τείνουσι κι' αυτοί.*

Το 1944, το Βρανάκειο σχολείο κήκε από τους Γερμανούς. Σε σχετικό άρθρο της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*, στο φύλλο 102 του 1930, τονίζεται η γενναία προσφορά του Χριστόδουλου Γαλάνου για την αποπεράτωση του νέου διδακτηρίου. Ο ίδιος δώρισε και πολλά εποπτικά μέσα, με αποτέλεσμα το Βρανάκειο να αποτελεί πρότυπο Δημοτικό Σχολείο της Περιφέρειας. (Τσίρος 1969: 180) Το κάψιμο του χωριού από τους κατακτητές αντικατοπτρίζεται και στο παρακάτω τραγούδι:

*Μουρίκι μου περήφανο κι οζιά ζωγραφισμένη
Το Μπλάτσι μου το έχετε το πολυζακουσμένο,
Που ήταν μπαϊράκι στα βουνά και φλάμπουρο στους κάμπους.
Το Μπλάτσι μας το κάψανε οι Γερμανοιταλιάνοι,
οι Μπλατσιώτες το εχτίζουνε και ζανανιώνει πάλι.
Πάει το Μπλάτσι και η Κλεισούρα,
μάς εκάψαν την καρδούλα,
αχ το Μπλάτσι το καημενο στέκει περιφρονημένο
κι οι Μπλατσιώτες οι καημένοι είναι παραπονεμενοι,
πάει το Μπλάτσι και η Κλεισούρα μας εκάψαν την καρδούλα.
Σαν το μαθαν οι απανταχού Μπλατσιώτες σκορπισμένοι
μέρα και νύχτα κλαίγανε για το χαμό της Βλάστης.
Πάει το Μπλάτσι και η Κλεισούρα κάψανε και Πιπιλίστα
αχ αυτοί οι τσελνικάδες που χαν τους πολλούς παράδες
με τα πρόαβατα τα γίδια τα ξανάχτισαν τα σπίτια,
πάει το Μπλάτσι και η Κλεισούρα μας εκάψαν την καρδούλα
(Βασβατέκη, 2009: 253).*

Δυστυχώς, τα επόμενα χρόνια του 1936-1937 η Βλάστη δεν γλίτωσε από τη λαίλαπα του μεταξικού καθεστώτος. Στις 4 Αυγούστου του 1936, ο Ιωάννης Μετάξας, επικαλούμενος την πολιτική αστάθεια της χώρας, επιβάλλει δικτατορία στην Ελλάδα, που ονομάστηκε ο «Γ' Ελληνικός Πολιτισμός», σύμφωνα με την οποία ο ίδιος και η ομάδα του συνέχιζαν τον αρχαίο (Α) και το βυζαντινό (Β) πολιτισμό. Απώτερος σκοπός τους ήταν η ένωση του έθνους με βασικό το φυλετικό κριτήριο και τη διατήρηση των παραδόσεων. Στο φύλλο 302, της εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς* του 1936 υπάρχει σχετική αναφορά της επιβολής του στρατιωτικού νόμου του Μεταξά και της πολιτικής μεταβολής.

Έτρεφε ένα ασίγαστο μίσος για κάθε κομμουνιστική ιδεολογία και μέσα σε ένα ξέφρενο παραλήρημα μιλούσε για διαφθορά στην εκπαίδευση, την οποία χάραζε ο υπαρχηγός του κομμουνιστικού κόμματος ο Δημήτριος Γληνός, με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα ερυθρά όργανα του κομμουνισμού, σύμφωνα με τα λεγόμενα του. Τα μέτρα που έλαβε, σχετικά με την εκπαίδευση ήταν τα εξής:

1. Το 1937 ιδρύθηκε ο οργανισμός εκδόσεων σχολικών βιβλίων Ο.Ε.Σ.Β. με σκοπό τον ιδεολογικό έλεγχο όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης.
2. Άρχισε τις διώξεις, απολύσεις, φυλακίσεις και εξόριζε όλους τους προοδευτικούς εκπαιδευτικούς από την πρωτοβάθμια μέχρι την τριτοβάθμια εκπαίδευση.
3. Ίδρυσε την Ε.Ο.Ν (εθνική οργάνωση Νεολαίας) με φασιστικό υπόβαθρο, η οποία συνδεόταν άρρηκτα με το χώρο του σχολείου. Όλα τα παιδιά ηλικίας έξι μέχρι δεκαεννιά χρονών υποχρεωτικά βάσει νόμου έπρεπε να οργανωθούν στην Ε.Ο.Ν. (Κάτσικας & Θεριανός, 2004: 135 – 138).

Τα εξοντωτικά μέτρα εναντίον των κομμουνιστών εκπαιδευτικών και των μαθητών φαίνονται και στα φύλλα 27, 96 της εφημερίδας Βόρειος Ελλάς του 1935, όπου ιδρύθηκε γραφείο προπαγάνδας για την εξόντωση του κομμουνισμού και οι δημοδιδάσκαλοι υποχρεωνόταν στα απαραίτητα διακαίολογητικά να προσκομίζουν και αντίστοιχο πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων από τη γενική ασφάλεια.

-Δικαιολογητικά

-Οι διορισμοί δημοδιδασκάλων

«Το υπουργείον Παιδείας ανακοινώνει ότι αι αιτήσεις διορισμών εκπαιδευτικών πρέπει να συνοδεύονται με το πρωτότυπο πτυχίον σπουδών, η αντίγραφον τούτου εκδιδόμενον παρά δημοσίας αρχής εκ του κατατεθειμένου εις το αρχείον της πρωτοτύπου η πιστοποιητικό σπουδών εκδεδομένον παρά του υπουργείου ή του οικείου διδασκαλείου. Πιστοποιητικόν του οικείου δημάρχου η πρόεδρου της κοινότητος εκ του οποίου να προκύπη η ιθαγένεια και η ηλικία του αιτούντος. Αντίγραφον ποινικού μητρώου. Υπεύθυνον δήλωσιν εφ' απλού χάρτου εκ της οποίας να προκύπη εάν έχη προγενεστέραν υπηρεσίαν εις την δημόσιαν εκπαίδευσιν και εις καταφατικήν περίπτωσιν επίσημον αντίγραφον του εγγράφου της τελευταίας εξόδου εκ της υπηρεσίας. Οι άρρενες πιστοποιητικόν του οικείου στρατολογικού γραφείου περί της στρατολογικής καταστάσεως, των, εφ' όσον άγουν στρατεύσιμον ηλικίαν και Πιστοποιητικόν της γενικής Ασφαλείας. Εις την αίτησιν δέον απαιρητήτως να εγγράφηται η διεύθυνσις του αιτούντος.»

Επιπλέον, στα φύλλα 367 και 342 του 1936, παρουσιάζεται ο αναγκαστικός νόμος περί συστάσεως "Εθνικής Οργάνωσης Νέων". Η Ε.Ο.Ν. επισήμως αποτελούσε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με ετήσια κρατική επιχορήγηση πέντε εκατομμύρια δραχμές. Ακόμη, εμφανίζεται και ένας υμνός για την εθνική νεολαία, που αποτελούσε το στήριγμα και την ελπίδα κατά του κομμουνιστικού κινδύνου. Έπεται σχετικό απόσπασμα:

-Δια την εθνικήν οργάνωσιν της Νεολαίας

«Εδημοσιεύθη εις την εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο αναγκαστικός νόμος περί συστάσεως «Εθνικής Οργάνωσης της Νεολαίας». Διά του νόμου αυτού καθορίζεται ότι συνιστάται εθνική οργάνωσις της νεολαίας αποτελούσα νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου και εδρευούσα εις Αθήνας. Η Ε.Ο.Ν, τελούσα υπό την άμεσον εποπτείαν του κ. προέδρου της Κυβερνήσεως, διοικείται υπό ανωτάτου διοικητικού συμβουλίου, αποτελουμένου εκ του προέδρου της Κυβερνήσεως, ως προέδρου και των υπουργών Παιδείας, Κρατικής Αντιλήψεως, Σιδηροδρόμων και Διοικητικού της Πρωτευούσης ως μελών. Εις το συμβούλιον δύναται να προστεθούν δύο ακόμη μέλη, προτεινόμενα υπό του Προέδρου της Κυβερνήσεως. Σκοποί της Ε.Ο.Ν. είναι η επωφελής διάθεσις του ελευθέρου από της εργασίας ή των σπουδών χρόνου των νέων προς προαγωγήν της σωματικής και πνευματικής καταστάσεως αυτών, ανάπτυξιν του εθνικού φρονήματος και της πίστεως προς την θρησκείαν, δημιουργίαν πνεύματος, συνεργασίας και κοινωνικής αλληλεγγύης και έγκαιρον επαγγελματικών προσανατολισμών έκαστον συμφώνως προς τας φυσικάς ιδιότητας αυτού.....»

Η εικόνα της Ε.Ο.Ν παρέπεμπε σε αντίστοιχες οργανώσεις νεολαίας του χιτλερικού και μουσουλινικού καθεστώτος. Οι παρελάσεις με τον αργό βηματισμό ήταν ένα από τα πολλά γνωρίσματα αυτής της νεολαίας. Τον πυρήνα της νεολαίας, τον αποτελούσαν κυρίως αγόρια. Το τοπίο της ομοιομορφίας κυριαρχούσε. Η στολή ήταν σύμβολο πειθαρχημένης ελευθερίας, δεν κατέλυε το άτομο, το χειραγωγούσε προς την μεταξική ιδεολογική κατεύθυνση. Δεν επιτρεπόταν κανένας να ξεχωρίζει. Πιο κάτω ακολουθούν δύο νομοθετικές αποφάσεις, που παρατίθεται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα II)¹⁵ και δείχνουν ότι δαπανήθηκαν 1000

¹⁵ Αρχείο Νομαρχίας Κοζάνης, ΓΑΚ, ΑΒΕ: 60.

δραχμές στην αγορά μιας σημαίας και 2.000 δραχμές προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες της Ε.Ο.Ν., της φρουράς του, όπως την αποκαλούσε ο δικτάτορας Μεταξάς.

Απόφασις Αριθμ. 169

Εν Βλάστη σήμερον την 23^{ην} του μηνός Νοεμβρίου του Έτους 1936, ημέραν δευτέραν και ώραν 4 μ.μ. το Κοινοτικό Συμβούλιον Βλάστης συνελθόν εν απαρτία εις έκτακτον συνεδρίαν εν τω Κοινοτικώ καταστήματι υπο την προεδρείαν του Ιωακείμ Μαλάκη, προέδρου

Ο Πρόεδρος εισηγούμενος, λέγει ότι κατόπιν της υπ' αριθμ. 31500/ εγκ. 119, ε. ε. διαταγής του κ. Νομάρχου Κοζάνη, ευστήθη η Οργάνωσις της Εθνικιστικής Νεολαίας Βλάστης, εγγραφέντων προθύμως αρκετών μελών, εγένετο δε την 8^{ην} λήγοντος μηνός συγκέντρωσις των μελών της Νεολαίας εις την αίθουσαν του "Μουσικείου Παρθεναγωγείου", ενθα ανεπτύχθη καταλλήλως ο σκοπός της συγκεντρώσεως συμφώνως την άνω διαταγή και προτείνει όπως το συμβούλιον εγκρίνει την προμήθειαν μιας Σημαίας μετά κοντού δια την Οργάνωσιν ταύτην, ήτις επειδή είναι αρτισύστατος, δεν έχει πόρους τοιαύται δε οργανώσεις υφίστην Εθνικής σημασίας, δέον να τυγχάνουσι αμερίστου υποστηρίξεως εκ μέρους των Κοινοτήτων.

Το Κοινοτικόν Συμβούλιον

Λαβόν υπόψιν την πρότασιν του προέδρου

Αποφαίνεται

Παμψηφεί εγκρίνει πίστωσιν δραχμών χιλίων (1000) εκ του Κεφ'. Β' αρθρ. 5 Τμήμα 1^{ον} Ειδ. Μέρους του προϋπολογισμού της Κοινότητος χρήσεως 1936-1937 διά την προμήθειαν μιας σημαίας μετά κοντού και παράδοσιν ταύτης εις την Διοικούσαν Επιτροπήν της Οργανώσεως Εθνικιστικής Νεολαίας Βλάστης, αναθέτει τα περαιτέρω εις τον Πρόδερν της Κοινότητος, επί αποδόσει λογ/σμου μέχρι 30-6-37 και την κοινοποιήσιν της παρούσης προς του κ. Νομάρχην Κοζάνης.

Εγένετο, απεφασίσθη και υπογράφεται.

Το Κοινοτικόν Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος
(Τ. Σ.) Ι. Μαλάκης

Τα Μέλη
Κ. Τζιούφας
Γ. Τσαγκόπουλος
Στ. Κούντουρας
Ι. Δαλακίουρης
Απ. Σταμουλάς
Θ. Τώνιας

Ακριβές αντίγραφον
Εν Βλάστη τη 24 Δεκεμβρίου 1936
Ο Πρόεδρος

Απόφασις Αριθμ. 71

Εν Βλάστη σήμερον την 23^{ην} του μηνός Μαΐου του έτους 1937, ημέραν Κυριακήν και ώραν 4 μ.μ. το Κοινοτικόν Συμβούλιον Βλάστης συνελθόν εν απαρτία εις έκτακτον συνεδρίαν εν τω κοινωτικώ καταστήματι υπο την προεδρείαν του Ιωακείμ Μαλάκη, προέδρου.

ΑΚΟΥΣΑΝ

Του Προέδρου εισηγηθέντος την λήψιν της εν τω προϋπολογισμώ της Κοινότητος χρήσεως 1937-38 και υπό Κεφ'. Στ' αρθρ. 6 Γεν. Μέρους εγκεκριμένης πιστώσεως εκ δραχμών =2000= υπερ της Εθνική Νεολαίας Βλάστης,

Επειδή η πρότασις του Προέδρου τυγχάνει Νομίμος και δικαία.

Αποφαίνεται

Παμψηφεί εγκρίνει την λήψιν της εν τω προϋπολογισμώ της Κοινότητος χρήσεως 1937-38 και υπό Κεφ'. Στ' αρθρ. 6 Γεν. Μέρους εγκεκριμένης πιστώσεως εκ δραχμών =2000= υπερ της Εθνικής Νεολαίας Βλάστης, αναθέτει τα περαιτέρω εις τον Πρόεδρον της Κοινότητος και την κοινοποίησιν της παρούσης προς του κ. Νομάρχην Κοζάνης.

Εγένετο, απεφασίσθη και υπογράφεται.

Το Κοινοτικόν Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος

(Τ. Σ.) Ι. Μαλάκης

Τα Μέλη

Κ. Τζιούφας

Γ.Τσαγκόπουλος

Στ. Κούντουρας

Ι. Δαλακίουρης

Θ. Τώνιας

Ακριβές Αντίγραφον

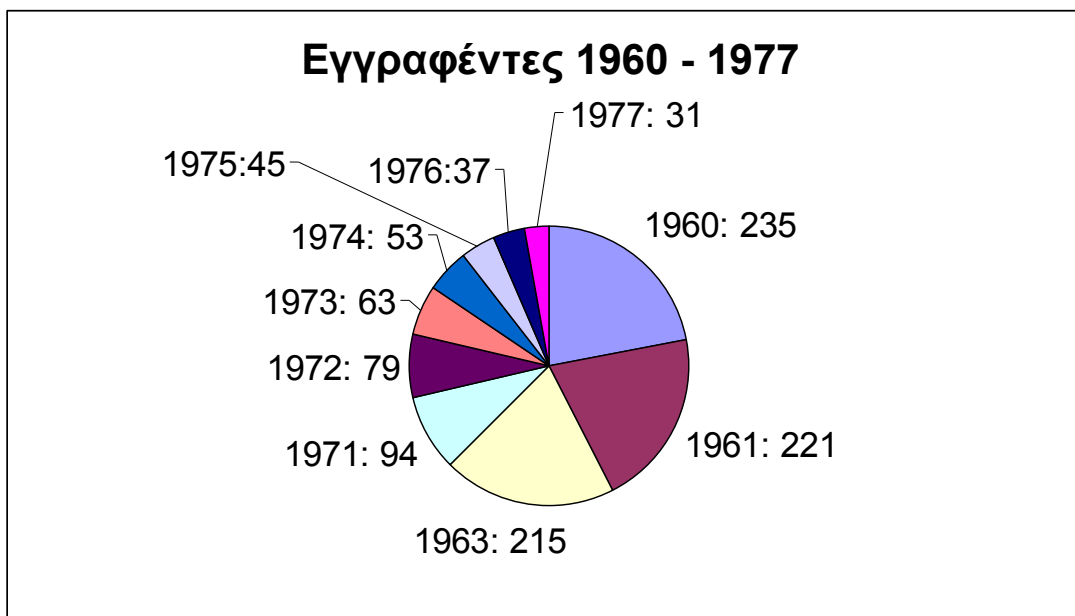
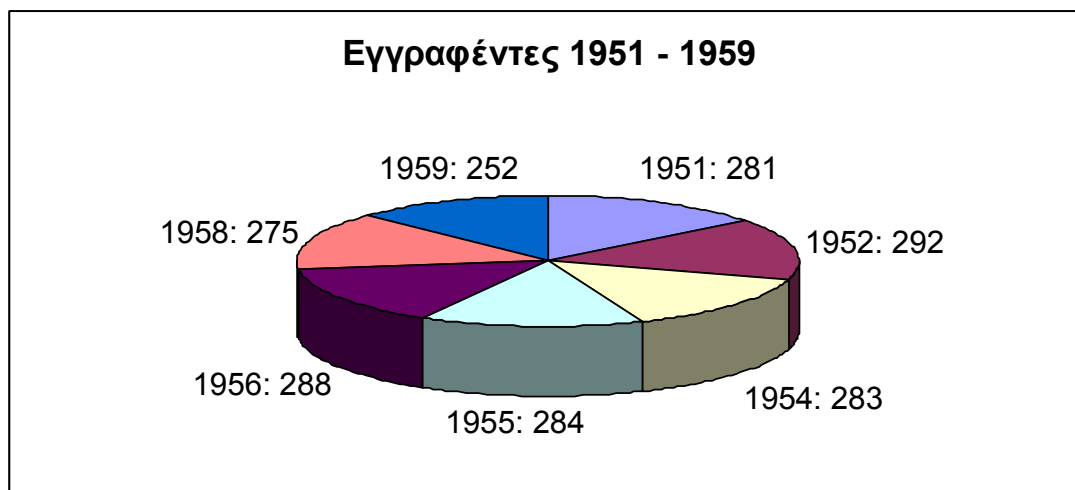
Εν Βλάστη τη 29 Μαΐου 1937

Ο Πρόεδρος

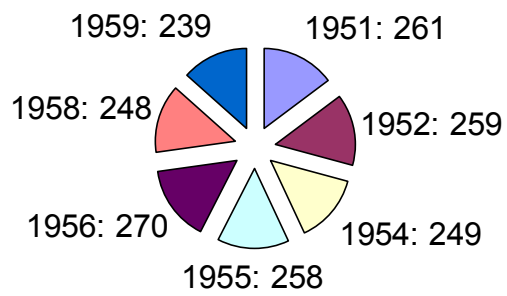
Γ. ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γ.1. Η εκπαίδευση στη Βλάστη από το 1950 μέχρι το 1977

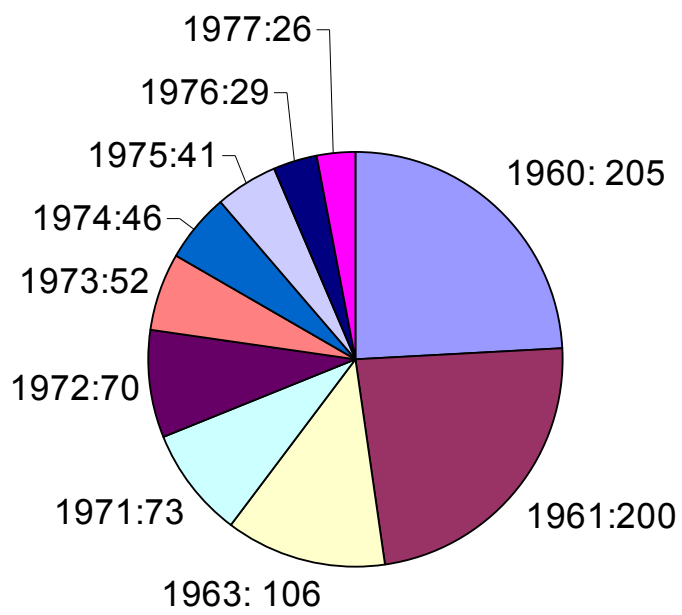
Στο Βρανάκειο διδακτήριο στεγαζόταν αργότερα τη δεκαετία του 1950 μέχρι το 1970, ένα εξατάξιο δημοτικό σχολείο. Η έρευνα και η μελέτη των γενικών ελέγχων του δημοτικού σχολείου Βλάστης, οδήγησε στη δημιουργία στατιστικών πινάκων που δίνουν αρκετές πληροφορίες για το μαθητικό πληθυσμό της εποχής. Οι αντίστοιχοι πίνακες παρατίθενται σε Παράρτημα της παρούσης εργασίας (Παράρτημα ΙΙΙ).

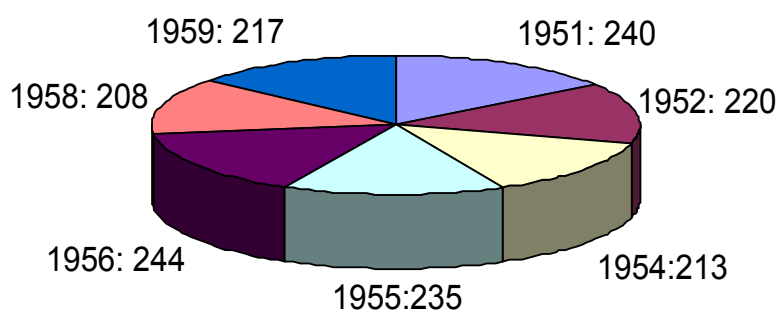
Εξετασθέντες 1951 - 1959

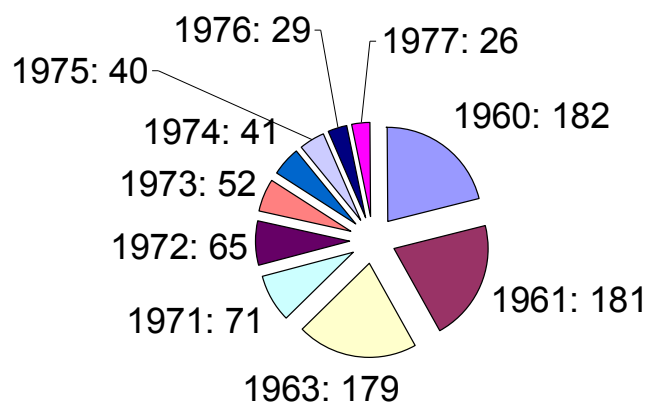
Εξετασθέντες 1960-1977

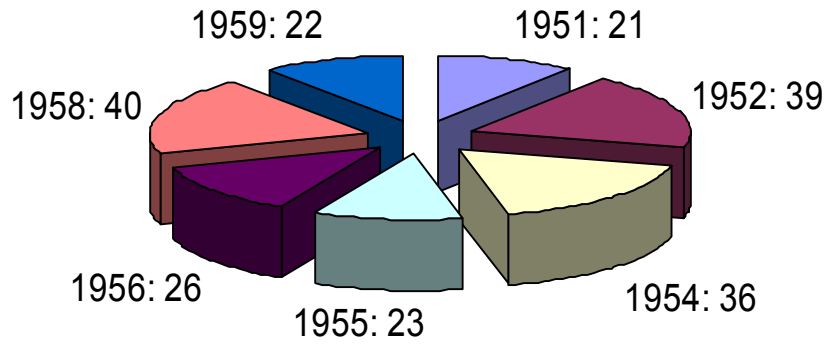
Προαχθέντες 1951 - 1959

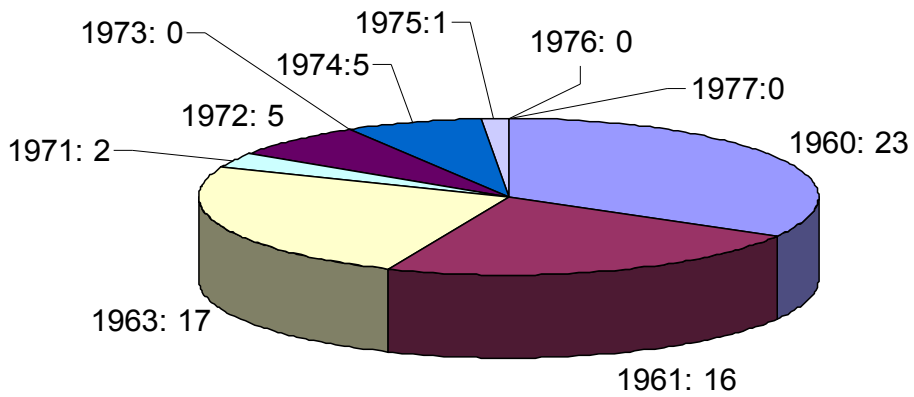
Προαχθέντες 1960 - 1977

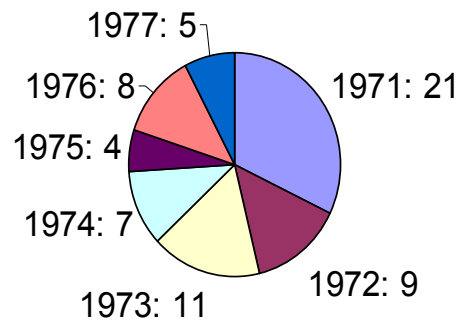
Απορριφθέντες 1951 - 1959

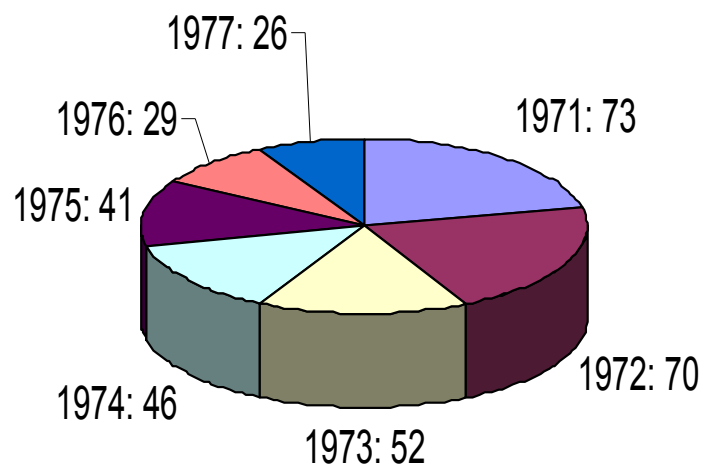
Απορριφθέντες 1960 - 1977

Διακόψαντες 1971 - 1977

Φοιτώντες 1971 - 1977

Προβλήματα στην πορεία της έρευνας

Οι δυσκολίες που αντιμετώπισα ήταν πολλές, διότι η βιβλιογραφία πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα είναι ελλιπής. Οι περισσότερες βιβλιογραφικές πηγές ήταν δυσεύρετες, γι αυτό αντιμετώπισα αρκετά εμπόδια στη συλλογή του υλικού. Ακόμη, πολλά αρχεία του χωριού καήκαν κατά τη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής στην Ελλάδα, οπότε η συλλογή του εκπαιδευτικού υλικού υπήρξε επίπονη.

Δεν έχει προηγηθεί παρόμοια προσέγγιση του θέματος και οι δυσκολίες ήταν αναπόφευκτες, πράγμα το οποίο καθιστούσε την έρευνα τους ακόμα πιο επίπονη. Η συγκέντρωση και η καταγραφή πληροφοριών πραγματοποιήθηκε σε πολλά μέρη του νομού Κοζάνης αλλά και της Θεσσαλονίκης. Πολλές πληροφορίες ήταν διάσπαρτες, πράγμα που δυσχέραινε τη συγκέντρωση τους. Ο πλούτος του εκπαιδευτικού υλικού υπήρξε μεγάλος. Από τότε όμως που καήκαν σημαντικά αρχεία μειώθηκε ραγδαία χωρίς κανείς να αντιληφθεί το μέγεθος της πολιτιστικής καταστροφής, διότι καθώς χάθηκαν, έφυγαν μαζί τους και σημαντικά στοιχεία που δεν καταγράφησαν, με αποτέλεσμα να υπάρχουν κενά και ελλείψεις πληροφορίες.

Συμπεράσματα

Η Βλάστη, κατά τη διάρκεια των οθωμανικών χρόνων υπήρξε μεγάλη κωμόπολη και υπαγόταν διοικητικά στη δικαιοδοσία της Σουλτανομήτορος, της Βαλιδέ Σουλτάνας. Η εξέχουσα γεωγραφική της θέση (περιτριγυρισμένη από δύο πλούσιους ορεινούς όγκους του Μουρικού και του Σινιάτσικου) συνάμα με την πλούσια βλάστηση της, της επέτρεψαν μία προσοδοφόρα πνευματική, κοινωνική, οικονομική ανάπτυξη. Για αυτό το λόγο χρησιμοποιήθηκε και ως τσιφλίκι, αλλά μετά από αδιάκοπες προσπάθειες των κατοίκων επήλθε και η πολυπόθητη αποτσιφλικοποίηση της.

Ακόμη, αποτέλεσε σημαντική εμπορική δίοδο για τουςπραματευτάδες της Ηπείρου, των Καϊλαριών, του Αμυνταίου. Σημαντικό της κέντρο αποτελούσε η αγορά, η οποία ήταν περικυκλωμένη με κάθε λογής μαγαζιά (εργαστήρια, καφενεία, ένα χάνι). Οι κατοικοί της φημίζονταν για την εργατικότητα τους και για την έντονη επαγγελματική τους δραστηριότητα, ασχολούμενοι με τον κλάδο της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της βιοτεχνίας, της υφαντικής, της ραπτικής κ.α.

Το δέκατο πέμπτο αιώνα κατοικήθηκε για πρώτη φορά από τους κατατρεγμένους Σισανιώτες. Στα κατοπινά χρόνια δέχθηκε πολιτισμικές επιρροές και από άλλους προσφυγικούς πληθυσμούς της Μοσχόπολης, της Γραμμούστας, της Νικολίτσας, του Λινοτοπίου και της Φούρκας, οι οποίοι ενσωματώθηκαν πολύ γρήγορα με τους γηγενείς κατοίκους. Έτσι, το πρώτο μισό του δεκάτου ενάτου αιώνα στη Βλάστη συνυπήρχαν δύο κυρίαρχες πληθυσμιακές ομάδες οι Γκραικοί με τους Βλάχους. Πολλοί αποβλαχίστηκαν νωρίς, οπότε δεν μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι η Βλάστη υπήρξε βλάχικο χωριό. Επιπλέον από τα φύλλα 303, 307, 311, 315 της εφημερίδας Βόρειος Ελλάς, του 1936 πληροφορείται κανείς ότι στη Βλάστη λειτουργούσαν μόνο ελληνόφωνα σχολεία, ενώ στα βλάχικα χωριά όπως ήταν η Ζιάκα, η Αβδέλλα, το Περιβόλι, η Σμίξη, η Σαμαρίνα και οι Μαυρανέοι υπήρχαν δύο σχολεία: ένα ρουμανικό και ένα ελληνικό.

Στην οικονομική και πνευματική εξύψωση της Βλάστης, φυσικά συνέβαλαν και οι απόδημοι κάτοικοι της, οι οποίοι αναγκάστηκαν να ακολουθήσουν το βαρύ δρόμο της ξενιτιάς. Μέσω των караβανίων εγκατάσταθηκαν και έδρασαν σε πλούσια εμπορικά κέντρα στις περιοχές της Βαλκανικής Χερσονήσου (τις χώρες της πρώην

Γιουγκοσλαβίας), στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης (Ουγγαρία, Αυστρία). (Παπαδριανός, 2009: 14-15)

Πολλοί βοήθησαν την γενέτειρα τους και συνέβαλλαν σημαντικά στον τομέα της εκπαίδευσης. Είναι απορίας άξιο, πως μία τόσο μικρή κοινωνία όπως η Βλάστη, κατάφερε να μην ξεχαστεί από τα απόδημα τέκνα της. Ο πόνος για τους συνανθρώπους τους και την ιδιαίτερη πατρίδα τους, η σκληρή βιοπάλη και ο καθημερινός μόχθος της εμπορικής τριβής δεν κατάφεραν να μαράνουν την ανθρωπιά τους. Προστάτευσαν τα γράμματα, ήταν μετρημένοι και δεν έγιναν δούλοι της πλεονεξίας. Διακρίθηκαν για τη φιλαναγνωσία, τη φιλομάθεια, τη βιβλιοφιλία, τη δίψα για γνώση, για μάθηση και την πνευματική ενημέρωση τους. Βαθιά μέσα τους δεν έπαψαν να ελπίζουν στην ευεργετική δύναμη της παιδείας και στις νεότερες γενιές. Επένδυσαν λοιπόν στην καλλιέργεια των νέων. Κάποιοι από εκείνους υπήρξαν:

1. Ο Κωνσταντίνος Δημ. Μπέλλιος ή Βέλλιος, με το περίφημο «Βέλλειο ή Βελλίειο κληροδότημα», έδωσε τη δυνατότητα σε χιλιάδες νέους της Δυτικής Μακεδονίας να πραγματοποιήσουν σπουδές στο εξωτερικό, με τη χορήγηση υποτροφιών.
2. Ο Στέργιος Μ. Δούμπας, ο οποίος ίδρυσε την «Ελληνική και αλληλοδιδασκτική Σχολή» στη Βλάστη. Σημαντική υπήρξε η αρρωγή του και σε άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα.
3. Ο γιος του Νικόλαος Δούμπας, προσέφερε πολλές δωρεές στα σχολεία της Βλάστης και των Σερρών.
4. Ο Κωνσταντίνος Θωμαΐδης, με τη πρωτοβουλία του οποίου αναγέρθηκε ένα διώροφο κτίριο στη Βλάστη το περίφημο *Θωμαΐδιον* διδακτήριο.
5. Ο Κωνσταντίνος Ν. Δόσιος, του οποίου τη δωρεά αξιοποίησε η σχολική εφορεία προκειμένου να ανεγείρει ένα νέο εκπαιδευτήριο το *Βρανάκειο* δημοτικό σχολείο στο Μπλάτσι.
6. Ο Δημήτριος Μουσίκος, ο οποίος πρόσφερε ένα αξιόλογο ποσό για την κατασκευή του Μουσείκειου ελληνικού Παρθεναγωγείου στη Βλάστη. Ακόμη, για τα λειτουργικά έξοδα του σχολείου έδινε εκατόν είκοσι χιλιάδες φράγκα το χρόνο.
7. Ο Γεώργιος Βρανάκης, με τη συμβολή του οποίου κατασκευάστηκε το νεότερο διδακτήριο τη Βλάστης, το ομώνυμο *Βρανάκειο* δημοτικό σχολείο.

8. Τέλος, ο Χριστόδουλος Γαλάνος, με την ευγενή δωρεά του συνέβαλλε στην ανοικοδόμηση του Μουσείου Ελληνικού Παρθεναγωγείου.

Αξίζει να τονισθεί ότι η Βλάστη στον εκπαιδευτικό τομέα υπήρξε πρωτοπόρος.

Βασικά εκπαιδευτικά της ιδρύματα ήταν:

- *Το Σχολείο της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου*
- *Η Ελληνική και αλληλοδιδασκτική Σχολή Στεργίου Μ. Δούμπα*
- *Το Θωμαΐδιον Διδακτήριο*
- *Το Μουσείο Ελληνικό Παρθεναγωγείο*
- *Το Βρανάκειο Δημοτικό Σχολείο*

Από το 1761, το σχολείο της Βλάστης στεγαζόταν στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Τα εκπαιδευτήρια εκείνης της εποχής (17^{ος} -18^{ος} αιώνα) λειτουργούσαν σε μοναστηριακούς χώρους και υπεύθυνοι για την εκπαίδευση των Ελλήνων ήταν η εκκλησία. Ακόμη, και το εκπαιδευτικό προσωπικό προερχόταν από τον εκκλησιαστικό χώρο και αποτελούνταν από τους παπάδες του χωριού (ο Παπαθόδωρος, ο Παπαγιάννης, ο Παπαϊερόθεος, ο παπά Κύρος). Τα διδασκόμενα μαθήματα προσανατολίζονταν σε μια χριστιανική κατεύθυνση. Εκτός από τα μαθήματα που καλλιεργούσαν τη γλωσσική και τη νοητική δεξιότητα (ανάγνωση, γραφή, αριθμητική) διδασκόταν και η εκκλησιαστική μουσική.

Επιπλέον, από τη Βλάστη δεν έλειψε και η λειτουργία μιας αλληλοδιδασκτικής σχολής. Το 1843, με πρωτοβουλία του Στεργίου Μ. Δούμπα, ιδρύθηκε η περίφημη «*Ελληνική και αλληλοδιδασκτική Σχολή Στεργίου Μ. Δούμπα*». Κύρια μέθοδος διδασκαλίας ήταν η αλληλοδιδασκτική, σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευτικός επόπτευε όλη την τάξη και η διδασκαλία των μαθημάτων γινόταν από τους *πρωτόσχολους* μαθητές. Παρόλο, που υπήρχε μια αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών, η συγκεκριμένη μέθοδος παραχωρούσε απόλυτη εξουσία μόνο στον δάσκαλο, ο οποίος κατείχε τον κυρίαρχο ρόλο, την πρωτοκαθεδρία μέσα στην σχολική τάξη. Το σύστημα ήταν δασκαλοκεντρικό και όχι μαθητοκεντρικό. Αυτόματα η θέση του εκπαιδευτικού συνδεόταν με το φόβο στα μάτια των μαθητών αφού έπεβαλλε βάνανυες ποινές για την συμμόρφωση τους (ραβδισμό, ορθοστασία στον τοίχο, αντιγραφή κάποιων χωρίων, καταγραφή του ονόματος του μαθητή στον

πίνακα της ατιμώσεως, η ισχύς του ποινικού παρασήμου, στο οποίο αναγραφόταν το είδος της ποινής του μαθητή όπως φλύαρος, αδρανής).

Επίσης, καλλιεργούνταν ένας αθέμιτος ανταγωνισμός ανάμεσα στους μαθητές, επειδή ξεχώριζαν και δίδασκαν μόνο οι πρωτόσχολοι. Με αποτέλεσμα να μένουν στο περιθώριο και να αποκλείονται οι υπόλοιποι. Τα μαθήματα που διδάσκονταν είχαν χριστιανική κατεύθυνση αφού δεν έλειπε η διδασκαλία της κατήχησης, της ιχνογραφίας και της ψαλτικής. Το σύστημα είχε εξετασιοκεντρικό χαρακτήρα αφού υπήρχε εβδομαδιαία εξέταση των μαθητών και στις 1 Αυγούστου πραγματοποιούνταν οι τελικές εξετάσεις για την προαγωγή στην επόμενη τάξη.

Επιπρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί ότι στις αρχές του δεκάτου ενάτου αιώνα στη Βλάστη υπήρχε και πλούσια σχολική βιβλιοθήκη, εμπλουτισμένη με 1926 τόμους θεολογικού και κλασσικού περιεχομένου. Αλλά οι ελλείψεις και σε άλλου είδους, διαφορετικού περιεχομένου βιβλία παρέμεναν εμφανείς.

Στη Βλάστη η εξεύρεση εισοδηματικών πόρων για τα σχολεία εκείνης της περιόδου προέκυπτε είτε από δωρεές των ευεργετών και των κατοικών, είτε μέσα από το ποσοστό φόρων που επιβαλλόταν στους νεόνυμφους μετά την υπογραφή προικοσυμφώνου. Μάλιστα με μία παλιά νομοθετική απόφαση του 1861, η Κοινότητα εισέπραττε 20 %, από την προίκα την οποία έδινε η νύφη προς το γαμπρό, πριν παντρευτούν δηλαδή στα χίλια γρόσια προίκα, τα είκοσι πήγαιναν υπέρ του σχολείου. Με την νομοθετική πράξη όμως του 1881, στην προίκα που λάμβανε ο γαμπρός από τη νύφη *επί παντός πωλητηρίου εγγράφου*, αντιστοιχούσε ένας παράς ανά γρόσι μέχρι το ποσό των δύο χιλιάδων γροσιών και μισός παράς ανά γρόσι για το υπερβαίνον ποσό, πάνω από δύο χιλιάδες γρόσια. Επίσης, με μία άλλη νομοθετική πράξη του 1912, η Κοινότητα όριζε ότι το δικαίωμα του σχολείου σε χρήματα δεν θα ήταν λιγότερο από πενήντα χρυσούς παράδες. Επιπλέον, ο γαμπρός που δεν θα έπαιρνε προίκα, θα κατέβαλλε ελάχιστο ποσό υπέρ του σχολείου 10 γρόσια. Τέλος, έσοδα προέκυπταν από τις αγοροπωλησίες των εμπορευμάτων του χωριού προς τους ξένους εμπόρους (Καλινδέρης, 1982: 103, 104).

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια του 1843-1859 που δίδαξαν στην αλληλοδιδασκτική σχολή του Δούμπα [Κωνσταντίνος Μοιραλής, ο βοηθός του Πέτρος, ο Κοσμάς Μοιραλής, ο Γεώργιος Παγούνης, ο Χ. Χατζηλάρης, ο Νάσιος (Αθανάσιος) Κώτιας Ρομπόλας, ο Μιχαήλ, ο Χαρίσειος Χατζή Κων/νου, ο Κ. Λεοντίδης] πραγματοποίησαν διδασκαλίες εκτός από τη Βλάστη και σε άλλα μέρη της Κοζάνης, αλλά και σε εκπαιδευτικά ιδρύματα που βρίσκονταν σε πιο

απομακρυσμένες περιοχές όπως ήταν η Κορυτσά, το Μοναστήρι, η Βέροια, η Ανατολική Ρωμυλία, η Αδριανούπολη, η Φιλιππούπολη, η Σμύρνη, το Φανάρι της Κωνσταντινούπολης. Η μισθοδοσία ενός εκπαιδευτικού εκείνα τα χρόνια καθοριζόταν από τους μήνες παραμονής του σε ένα σχολείο. Για παράδειγμα, στον ένα χρόνο ο βασικός μισθός ανερχόταν στα δύο χιλιάδες γρόσια, αργότερα πλησίαζε και το ποσό των τριών χιλιάδων γροσίων, μετά τη συμπλήρωση περισσοτέρων ετών.

Στο *Θωμαΐδιον Διδακτήριον*, ένα διώροφο κτίριο που χτίστηκε το 1860 με πρωτοβουλία του Θωμαΐδη και χρησιμοποιήθηκε ως αρρεναγωγείο (δημοτικό και αστική σχολή) η μισθοδοσία των εκπαιδευτικών (Μιχαήλ Ιωαννίδης, ο Χρηστίδης Αθανάσιος, ο Βρανάκης Κωνσταντίνος, ο Τσέτσης Ιωάννης ή Πουλιάδης, ο Δημήτριος Ασβεστάς, ο Νικόλαος Αθανασιάδης, ο Στρουμπάρας Σωκράτης, ο Αθανάσιος Παπανικολάου, Ιωάννης Τζιντζιλής) που δίδασκαν από το 1914-1923 ανερχόταν στις εκατό δραχμές και έπειτα έφθανε στις τριακόσιες με τετρακόσιες δραχμές. Ο επίσημος διορισμός τους γινόταν στις αρχές Νοεμβρίου, σε περίπτωση όμως ελλείψεων πραγματοποιούνταν και το μήνα Φεβρουάριο.

Το ιδεολογικό πλαίσιο εκείνης της εποχής δεν επέτρεπε τη συνδιδασκαλία μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Το 1854, συγκεκριμένα, η σχέση αντρικής και γυναικείας φοίτησης ήταν 1 κορίτσι προς 6,5 αγόρια. Οι αναλφάβητες γυναίκες ξεπερνούσαν το 1870 το 93%. Αλλά και στα μετέπειτα χρόνια συνεχίστηκε το ίδιο φαινόμενο. Τα σχολεία, τα οποία απευθύνονταν στην εκπαίδευση των κοριτσιών ανήκαν στην ιδιωτική πρωτοβουλία και ονομάζονταν παρθεναγωγεία. Βασικός σκοπός τους ήταν η προετοιμασία των κοριτσιών για τα οικιακά τους καθήκοντα και η παραγωγή διδασκαλιστών. Ωστόσο, πολλές γυναίκες όπως η Καλλιρόη Παρρέν αντιτάχθηκαν στην συγκεκριμένη υποτιμητική για το γυναικείο φύλο άποψη και πάλεψαν σθεναρά για την κατοχύρωση ίσων δικαιωμάτων της γυναίκας τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στον εργασιακό τομέα. (Μπακαλάκη & Ελεγκίτου, 1987: 25-30, Ζιώγου – Καραστεργίου, 2006: 140-163, Φουρναράκη 1987: 54-55).

Στο Μπλάτσι, το 1856, στο κτίριο της αλληλοδιδασκτικής σχολής του Δούμπα λειτουργούσε ένα τέτοιο παρθεναγωγείο. Η ετοιμασία των κοριτσιών για τα ζητήματα του οίκου γινόταν μέσα από τη διδασκαλία μαθημάτων που έφεραν τον χαρακτηριστικό τίτλο «*γυναικείες τέχνες*», συνυφασμένες άμεσα με τις λέξεις «*χειροτεχνήματα*» και «*εργόχειρα*». Τέτοιες τέχνες αποτελούσαν η ραπτική, το κέντημα και το πλέξιμο. Μάλιστα στο τέλος της χρονιάς, πραγματοποιούνταν

εκθέσεις εργοχείρων, κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. (Μπακαλάκη & Ελεγκίτου, 1987: 33-34, 38).

Η συγκεκριμένη διάκριση προκύπτει και από τη μελέτη σχετικών σχεδιαγραμμάτων των γενικών ελέγχων του μαθητικού πληθυσμού της Βλάστης. Από το πεντατάξιο δημοτικό σχολείο αρρένων προκύπτει ότι τις χρονολογίες 1914-1923 οι εγγραφέντες και εξετασθέντες μαθητές ήταν αρκετοί. Ξεκινούσαν από τους διακόσιους και έφθαναν τους τριακόσιους. Αντίθετα ο αριθμός των μαθητριών του τριτάξιου δημοτικού σχολείου θηλεών της Βλάστης την ίδια περίοδο άρχιζε από τις εκατό και πλησίαζε τις διακόσιες είκοσι. Επόμενος ο μαθητικός πληθυσμός των αγοριών υπερείχε σε σύγκριση με εκείνον των κοριτσιών. Ο διαχωρισμός ήταν ακόμα έντονος. Η εκπαίδευση των κοριτσιών ήταν μειωμένη, δεδομένου ότι οι κοπέλες ασχολούνταν περισσότερο με τα του οίκου ζητήματα και έμεναν στο σπίτι.

Αργότερα, από σχετικό πίνακα των χρονολογιών του 1929-1940 του πρώτου πεντατάξιου δημοτικού σχολείου της Βλάστης ανακύπτει το πόρισμα ότι οι εγγραφέντες και οι εξετασθέντες άρρενες μαθητές ήταν περισσότεροι από τις εγγραφείσες και εξετασθείσες μαθήτριες. Παρόλα αυτά στους προαχθέντες μαθητές τη χρονική περίοδο 1934-1935 ο αριθμός των κοριτσιών ξεπέρασε εκείνον των αγοριών. Φαινόμενο πρωτοφανές για εκείνη την εποχή.

Τη δεκαετία του 1951-1959, του 1960-1963 πάλι υπερείχε ο ανδρικός μαθητικός πληθυσμός έναντι του θηλυκού. Ο σχολικός αποκλεισμός ήταν αρκετά υψηλός αφού το 1952, το 1954 και το 1958 ο αριθμός των απορριφθέντων μαθητών-τριων άγγιζε τους σαράντα. Τα έτη 1951, 1955-1956, 1959, 1960-1961 και 1963 ο αριθμός των απορριφθέντων μαθητών-τριων πλησίαζε τους είκοσι με τριάντα. Το εκπαιδευτικό σύστημα είχε καθαρά εξετασιοκεντρικό χαρακτήρα και στερούσε στους μαθητές τις απαραίτητες γνώσεις και το κοινωνικό τους περιβάλλον.

Τη δεκαετία όμως του 1970-1977 ο συνολικός μαθητικός πληθυσμός μειώνεται δραματικά, μετα βίας αγγίζει τους εκατό μαθητές. Το συγκεκριμένο φαινόμενο ίσως οφείλεται στη φυγή των κατοίκων προς τα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη) και στην μετανάστευση προς τις δυτικές βιομηχανικές χώρες της Δύσης.

Ακόμη, η παραγωγή διδασκαλισσών αυτόματα απέκλειε τη θέση της γυναίκας από τα υπόλοιπα επαγγέλματα αλλά της παραχωρούσε και το δικαίωμα της ανεξαρτητής ζωής. Αν και η μισθοδοσία της ήταν χαμηλή, πληρωνόταν και ήταν κύριος διαχειριστής του εαυτού της. Στη Βλάστη μάλιστα στον οργανισμό

ταπητουργίας, τα γραφεία του οποίου είχαν μεταφερθεί στο Μουσικό Παρθεναγωγείο γίνεται αναφορά την περίοδο του 1936 στο διορισμό δύο γυναικών διδασκαλισσών, της Π. Παράσχου και της Μαρίας Βαρβούρα.

Αξιομνημόνευτο τίθεται και το γεγονός ότι αναμεσα στους δωρητές του Παρθεναγωγείου (ο ηγούμενος Νεόφυτος, ο Πούλιος Παπαϊωάννου, οι αδελφοί Μήτζιου Καλενδέρη) συγκαταλέγονται και πολλοί Οθωμανοί μπέηδες από τα γειτονικά χωριά όπως το όνομα του Δεμίρ Βέη από τη Λεψίστι, του Αβεδίν Βέη (Λεψίστι), του Κουτσιούκ Αλή μπέη από Πλαζόμην και του Χότζια Μεχμέτ εφένδης από Βρογγίσταν.

Όμως το 1881 χτίστηκε και ένα άλλο παρθεναγωγείο με δωρεά του Δημητρίου Μουσικού, εξού και το όνομα του διδακτηρίου «*Μουσικό Ελληνικό Παρθεναγωγείο*», το οποίο το 1881-1904 λειτουργούσε μόνο με γυναίκες διδασκάλισσες (η Μαρία Τζαβαρίδου, η Φανή, η Μαργιόγκα Κουκουλογκάνη, η Ελένη Νταϊλιάνου ή Κούνδουρα, διευθύντρια του Παρθεναγωγείου) Τονίζεται μόνο το όνομα του διευθυντή της Σχολής, του Δημήτριου Δαβάκη. Αργότερα, την περίοδο 1910-1929 είναι καταγεγραμμένα μόνο γυναικεία ονόματα (Αννα, Βικτώρια και Ελένη Κωνσταντινίδου, Ασπασίας Αγγελή, η Κατερίνα Χάτσιου, η Σταμουλά, η Ελένης Παπαϊωάννου, η Ελένης Νικολοπούλου, η Χρυσούλας Τζίντζιλη, η Κοζάτη, η Ευδοκία Βεγγλίδου, η Μαρίκα Χινοβίτου). Επομένως, δεν γινόταν μόνο ένας διαχωρισμός στο φύλο των μαθητών (αγόρι-κορίτσι), αλλά και στο διορισμό των εκπαιδευτικών. Τα παρθεναγωγεία αποτελούνταν εξολοκλήρου από γυναίκες διδασκάλισσες, ενώ τα αρρεναγωγεία είχαν μόνο άνδρες εκπαιδευτικούς.

Με τα νομοσχέδια του 1929, θα καθιερωθεί το εξαχρονο αστικό δημοτικό σχολείο κοινό για κορίτσια και αγόρια στην Ελλάδα. (Κάτσικας και Θεριανός, 2004: 122). Έτσι, το Μουσικό Ελληνικό Παρθεναγωγείο θα συγχωνευθεί με το Αρρεναγωγείο, σ' ένα εξατάξιο Δημοτικό Σχολείο. Το νέο εξατάξιο σχολείο θα μεταφερθεί το 1926 σε ένα νέο διδακτήριο το Βρανάκειο δημοτικό σχολείο. Από το 1928 και ύστερα το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου αποτελούνταν και από άνδρες αλλά και από γυναίκες εκπαιδευτικούς. Χαρακτηριστικά σημειώνονται τα ονόματα των Γ. Γκότση, της Νηπιαγωγού Μάχης Δίσνιτσας, της δημοδιδασκάλισσας Ελένης Νότσιου, της Μαρίκας Ν. Βακατάρης, των δημοδιδασκάλων Μιχαήλ Τζιάττα, Θωμά Κωνσταντινίδη, Μιλτιάδη Συμεωνίδη, Αντώνιου Μπαλού, Δημήτριου Βαρβαρούση και Γεώργιου Γιαννιώτη. Το 1920-1935 του σπουδαίου διευθυντή Νικόλαου Αθανασιάδη, της Αγνής Κοζάτη, της Ελένης Παπαϊωάννου, της Μαρίκας

Χινοβίτου, του Ζήκου Τσίρου, του Θεόδωρου Νικολάου. Το 1952, του διευθυντή του σχολείου του Κωνσταντίνου Θ. Χινοβίτη, με προσωπικό τους Ιωάννη Τζιούμαρη και την Άννα Νικολάου από τη Βλάστη.

Η εκπαίδευση στη Βλάστη δεν σταματούσε μόνο στην πρωτοβάθμια βαθμίδα, αλλά συνέχιζε και στη δευτεροβάθμια με την λειτουργία του Ημιγυμνασίου, που στεγαζόταν στο κτίριο του Μουσικείου Παρθεναγωγείου. Το Ημιγυμνάσιο λειτούργησε από το 1920-1930. Καταργήθηκε το 1930 μετά από υπουργική απόφαση, καταδικάζοντας το μέλλον χιλιάδων παιδιών. Παρά τις έντονες διαμαρτυρίες των κατοίκων για την επανίδρυση του Ημιγυμνασίου και την υπόσχεση του υπουργού παιδείας για την δημιουργία μιας πρακτικής κτηνοτροφικής σχολής, τίποτα από τα δύο δεν υλοποιήθηκε. Τις σπουδές τους θα συνέχιζαν μόνο οι μαθητές των οποίων οι γονείς είχαν την οικονομική δυνατότητα να τους στείλουν σε άλλα μέρη για την ολοκλήρωση των εκπαιδευτικών τους σπουδών. Επομένως, αυτόματα καταργούνταν και ο δημόσιος χαρακτήρας της παιδείας.

Επιπλέον, διαπιστώνεται τη χρονολογική περίοδο 1930-1935 η έντονη πνευματική δραστηριότητα του χωριού με την λειτουργία λαϊκού αναγνωστηρίου, που απευθυνόταν προς όλους τους κατοίκους, με την ύπαρξη του θεατρικού θιάσου Λαμπάκη-Μαργέλη, με τη διοργάνωση εκπαιδευτικών συνεδρίων και διαλέξεων. Ακόμη, την ίδια περίοδο οι ασχολίες των μαθητών-τριων δεν περιορίζονταν μόνο στα στενά πλαίσια της αυλής του σχολείου, αλλά και έξω από εκείνο. Στο φύλλο 106 του 1928 της εφημερίδα Βόρειος Ελλάς αναφέρεται η σημαντική συμμετοχή τους σε κοινωφελή έργα της κοινότητας, όπως στην διάνοιξη του δρόμου Βλάστης-Πτολεμαΐδος, προκείμενου να έχουν πιο εύκολη δίοδο στα γειτονικά Καϊλάρια.

Παρόλα αυτά ο χαρακτήρας των εθνικών γιορτών, όσο και ο χαρακτήρας των τελικών σχολικών γιορτών και των θεατρικών παραστάσεων που πραγματοποιούνταν στην αίθουσα εκδηλώσεων του Μουσικείου Παρθεναγωγείου από το 1930-1936 ήταν απόλυτα εθνικοπατριωτικός. Ξεκάθαρα χρησιμοποιούνταν ο θεσμός της εκπαίδευσης για τη διατήρηση και την ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας. Η πορεία ήταν εθνοκεντρική. Υπερτονίζονταν η καταγωγή, η γλώσσα, η θρησκεία και οι παραδόσεις, οι μύθοι, οι ιστορικές μνήμες. Στόχος ήταν η ανάπτυξη «ενός γνήσιου πατριωτικού φρονήματος». Το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί υπηρετούσαν τη συγκεκριμένη εθνική ιδέα. Συνεπικουρικά χρησιμοποιούνταν και η τέχνη της μουσικής, της ποίησης, της θεατρικής αγωγής. Η απαγγελία ποιημάτων, ο ψαλμός πατριωτικών ασμάτων και διδακτικών διαλόγων παρμένων από τις σκηνές της ζωής

του έθνους στα χρόνια της σκλάβιάς ενίσχυαν τη συγκεκριμένη πεποίθηση. Ακόμη και οι λόγοι των διευθυντών και των αρχών του τόπου ήταν διαποτισμένοι από έναν εθνικιστικό τόνο. Την ενδυνάμωση της συγκεκριμένης ιδέας τη συνόδευαν και οι εθνικοί πατριωτικοί χοροί στο τέλος κάθε εκδήλωσης. Ακόμα και η παρέλαση των μαθητών υπηρετούσε τη συγκεκριμένη ιδέα.

Μάθαιναν οι μαθητές να αγαπάνε την Ελλάδα, τρέφοντας μίσος για τους «εθνικούς άλλους», κυρίως τους κατοίκους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. (Φραγουδάκη- Δραγώνα, 1997: 14-15). Μέσα από τις εθνικές γιορτές διδασκονταν τα κατορθώματα των προγόνων τους, αποσκοπώντας στην καλλιέργεια της εθνικής υπερηφάνειας. Τα πρότυπα τους αποτελούσαν μόνο οι Βλατσιώτες πρόγονοι, οι οποίοι ήταν γενναίοι και θυσιάστηκαν γι την πατρίδα. Θεωρούσαν ότι το ελληνικό έθνος αποτελούνταν μόνο από ελληνόφωνους Έλληνες και χριστιανούς ορθόδοξους. Κανένας λόγος δεν γινόταν για επιμειξία και ειρηνική συνύπαρξη των κατοίκων της Βλάστης με άλλους γειτονικούς λαούς ή με διαφορετικές αλλόθρησκες μειονότητες. Διαπαιδαγωγούνταν να μαθαίνουν ότι μόνο ο ελληνικός πολιτισμός, υπήρξε ανώτερος. Εξάλλου βρισκόμαστε στον 19^ο αιώνα, κατά τον οποίο είχε καλλιερηθεί ο ιδεολογικός μύθος του έθνους-κράτους.

Το 1936-1937, με τη δικτατορία του Μεταξά η εκπαίδευση στη Βλάστη, αλλά και σε όλη την Ελλάδα δυστυχώς απέκτησε ένα ολοκληρωτικό χαρακτήρα, που συνεπαγόταν την κατάλυση της δημοκρατίας και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας. Οι εκπαιδευτικοί έπρεπε να είναι απαλλαγμένοι από τις κομμουνιστικές ιδέες και να προσκομίζουν οπωσδήποτε πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων. Οι μαθητές υποχρεωτικά έπρεπε να συμμετέχουν στην Ε.Ο.Ν (την Εθνική Οργάνωση Νέων), στην οποία γινόταν ιδεολογική κατήχηση για να μισούν οποιοδήποτε προοδευτικό-δημοκρατικό στοιχείο της χώρας. Διαποτισμένοι με μίσος οι μαθητές-τριες αποτελούσαν την νέα φρουρά του Μεταξά. Από δύο νομαρχιακές αποφάσεις της κοινότητας Βλάστης συμπεραίνουμε ότι δαπανήθηκαν 1000 δραχμές από τον κρατικό προϋπολογισμό για την αγορά μιας σημαίας της Ε.Ο.Ν και 2000 δραχμές προκειμένου να καλυφθούν τα λειτουργικά έξοδα της εθνικιστικής νεολαίας.

Βιβλιογραφία

I. Αδημοσίευτες πηγές

- Γενικά Αρχεία του Κράτους- Αρχεία Νομού Κοζάνης
- Αρχείο Δημοτικού Σχολείου Βλάστης –Εκτο Δημοτικό Σχολείο Άρδασσας

Ι Ι. Δημοσιευμένες πηγές

- Βόρειος Ελλάς, Κοζάνης 1928-1936

Βιβλία

1. Βακαλόπουλος, Α. Ε. (1969). *Ιστορία της Μακεδονίας 1354-1833*. Θεσσαλονίκη.
2. Βακαλόπουλος, Α., Ε. (1973). *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού. Δ' Τουρκοκρατία 1669-1812. Η οικονομική άνοδος και ο φωτισμός του γένους*. Θεσσαλονίκη.
3. Βακαλόπουλος, Α., Κ. (1986). *Νεότερη Ιστορία της Μακεδονίας (1830- 1912). Από τη γέννηση του Νεοελληνικού κράτους ως την απελευθέρωση*. Θεσσαλονίκη: Μπαρμπουνάκης.
4. Βακαλόπουλος, Κ. (1987). *Μακεδονία και Τουρκία (1830-1878)*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
5. Βακαλόπουλος, Α. Ε. (1989). *Πηγές της Ιστορίας της Μακεδονίας 1354-1833*. Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.
6. Βακαλόπουλος, Α. Κ. (1996). *Ιστορία του Βόρειου Ελληνισμού: Μακεδονία*. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε.
7. Βακαλόπουλος, Α. Κ. (2002). *Το νεοτουρκικό κίνημα και ο ελληνισμός (1908-1912). Οι ιστορικές καταβολές στη Μακεδονία*. Αθήνα: Ηρόδοτος.
8. Βαλαής, Δ. Δ. (χ.χ.ε.). *Πτυχές από την πνευματική κίνηση στον υπόδουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό κατά την περίοδο του 18^{ου} – 19^{ου} αιώνα*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π.Πουρνάρα.
9. Βαλσαμίδης, Π. (2003). Τα τούρκικα σχολεία των Καϊλαρίων (Πτολεμαΐδας) και της περιφέρειας τους κατά το σχολικό έτος 1913-1914. Τριακοστός τρίτος τόμος, 255-269.

10. Βαρβαρούσης, Ι. Κ. (2006). *Μπλάτσι: Η ιστορική κοινότητα Βλάστης Δυτικής Μακεδονίας*. Θεσσαλονίκη: Ερωδιός.
11. Βαρβαρούσης, Ι. (2007). *Ο Βαρόνος Κωνσταντίνος Μπέλλιος από την Βλάστη και οι Επίγονοι του*. Θεσσαλονίκη: Ερωδιός.
12. Βαρίκα, Ε. (1987). *Η εξέγερση των κυριών. Η γέννηση μιας φεμινιστικής συνείδησης στην Ελλάδα 1833-1907*. Αθήνα: Ίδρυμα Έρευνας και Παιδείας της εμπορικής τράπεζας της Ελλάδος.
13. Βασβατέκη, Μ. (2009). *Τα τραγούδια που τραγουδούν στη Βλάστη*. Κοζάνη: Παρέμβαση.
14. Βασδραβέλλης, Ι. Κ. (1969). *Ο Αγώνας του 1821 στη Μακεδονία*. Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.
15. Βέλκος, Γ. (2001). Ο Βαρόνος Κωνσταντίνος Βέλιος και η συμβολή του στην ίδρυση του οικισμού των Μακεδόνων προσφύγων «ΝΕΑ ΠΕΛΛΑ» Αταλάντης. Στο Ζ. Στέφου (Επιμ.) *Η Δυτική Μακεδονία κατά τους χρόνους της τούρκικης κυριαρχίας με έμφαση στους Δυτικομακεδόνες απόδημους στις Βαλκανικές χώρες (15ος αιώνας έως το 1912)*, Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου του Κουκουλίδειου Πνευματικού Κέντρου (σ. 113-129). Σιάτιστα: Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας.
16. Βούρη, Σ. (1999). *Πηγές για την Ιστορία της Μακεδονίας. Εκκλησία και Κράτος 1889-1905*. Αθήνα: Gutenberg.
17. Γκίνου, Ελένη Α. (2007). *Χριστόδουλος Γαλάνος: Η οικουμενικότητα της ευεργεσίας*. Αθήνα: Καπόν.
18. Δάρδας, Α., Ν. (1992). Η εκπαιδευτική κίνηση στην Σιάτιστα μετά την αρχιερατεία του Ζωσιμά και ως την ίδρυση του Τραμπάντζειου Γυμνασίου (1746-1888). *Σιατιστινά*, 7, 21-47.
19. Δάρδας, Α., Ν. (1994). Μητροπολίτες Σισασνίου και Σιατίστης. *Σιατιστινά*, 12, 16- 31.
20. Δάρδας, Ν. Α. (1995). *Η εκπαίδευση στη Δυτική Μακεδονία κατά τον τελευταίο αιώνα της Τουρκοκρατίας ως αυτοάμυνα του ελληνισμού*. Θεσσαλονίκη.
21. Δάρδας, Α., Ν. (1999). Οι απόδημοι Σιατιστινοί και η δραστηριότητα τους κατά την Τουρκοκρατία.. *Σιατιστινά*, 9/10, 5-17.
22. Δελιάλης Ν. Π. & Χασιώτης Ι. Κ. (1969). *Ο Στέφανος Νούκας (1836-1931). Η Μακεδονική Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης και η ίδρυσις της σχολής Τσοτλίου (1871)*. Θεσσαλονίκη.

23. Δέλλιος, Ι. (1909). Ο βαρώνος Κωνσταντίνος Μπέλλιος. *Μακεδονικόν Ημερολόγιον* 1910, έτος Γ', 19-36.
24. Ενεπεκίδης, Π. Κ. (1984). *Μακεδονικές Πόλεις και Οικογένειες 1750-1930*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας.
25. Έξαρχος, Γ. (2001). *Μπλάτσι: Η Εύανδρος Πολίχνη της Μακεδονίας. Η σημερινή Βλάστη Κοζάνης και το γειτονικό χωριό Πιπιλίστα*. Θεσσαλονίκη: Π.Χ. Μπασδάρας ΑΕ.
26. Ευαγγελίδης, Τ. Ε (2009). *Η Παιδεία επί Τουρκοκρατίας (Ελληνικά Σχολεία από της Αλώσεως μέχρι Καποδιστρίου)*. Τόμοι Α' – Β'. Θεσσαλονίκη: Παναγιώτη Πουρνάρα.
27. Ζαρζώνης Γ. & Γ. (2007). *Κοζάνη*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζαρζώνη & Ν. Α. Κοζάνης.
28. Ζαφείρης Χ. (1998). *Βαλκάνιος Πραγματευτής. Οδοιπορία σε Ελληνικές Κοινότητες και Παροικίες*. Αθήνα: Εξάντας.
29. Ζιώγου – Καραστεργίου, Σ. (1983). *Η Μέση Εκπαίδευση των κοριτσιών στην Ελλάδα (1830-1893). Ιστορική εξέλιξη της εκπαιδευτικής θεωρίας και πράξης. Κυριότερες τάσεις και προβλήματα*. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. Προσπελάστηκε στις 22-11-2016.
30. Ζιώγου – Καραστεργίου, Σ. (2006). *Διερευνώντας το φύλο. Ιστορική Διάσταση και Σύγχρονος Προβληματισμός στη Γενική, Επαγγελματική και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
31. Ηλιαδέλης, Σ. Δ. (2005). *Μακεδόνες Απόδημοι στη Μεσευρώπη (1650-1950). Η συμβολή τους στην οικονομία και στον πολιτισμό*. Θεσσαλονίκη: Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης.
32. Ηλιάδου- Τάχου, Σ. (2001). *Η εκπαίδευση στη Δυτική και Βόρεια Μακεδονία (1840-1914). Από τα αρχεία των μητροπόλεων Σερβίων- Κοζάνης- Σισανίου, Καστοριάς, Μογλενών, Πελαγονίας, Πρεσπών και Αχρίδων. Συμβολή στην ιστορία της εκπαίδευσης του μείζονος Μακεδονικού χώρου.*, Θεσσαλονίκη: Ηρόδοτος.
33. Καλλινδέρης, Μιχ. Αθ. (1973). *Αι Συντεχνίαι και η Εκκλησία επι Τουρκοκρατίας*. Αθήνα: Εκκλησιαστικά Εκδόσεις Εθνικής Εκατονπεντηκονατετηρίδος.

34. Καλλινδέρης, Μιχ., Αθ. (1974). Ο Κώδιξ της Μητροπόλεως Σισανίου και Σιατίστης (1686-). Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.
35. Καλλινδέρης, Μιχ. Αθ. (1982). *Ο Βίος της Κοινότητος Βλάτσης επί Τουρκοκρατίας. Εις το πλαίσιον του Δυτικομακεδονικού Περιβάλλοντος*. Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.
36. Καραθανάσης, Α., Ε. (2003). Τα ελληνικά σχολεία. *Ημερολόγιον Κοζάνης*, τ. 13, 20-22.
37. Καραθανάσης, Α. (1990). Τα ελληνικά σχολεία στην Τουρκοκρατούμενη Μακεδονία. Στο Ι. Κολιόπουλος & Ι. Χασιώτης (Επιμ.), *Η Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία: Μακεδονία. Ιστορία-Οικονομία-Κοινωνία-Πολιτισμός* (σελ. 146-160). Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Παπαζήση & Παρατηρητής.
38. Κατσαντώνης, Γ. (1998). *Η αριστερή παραταξή των δασκάλων στο Μεσοπόλεμο*. Αθήνα: Σύγχρονη εποχή.
39. Κάτσικας, Χ. & Θεριανός, Κ. Ν. (2004). *Ιστορία της Νεολληνικής Εκπαίδευσης: από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι το 2004*. Αθήνα: Σαββάλας.
40. Κεραμόπουλος, Α. (1956). Αρχιερατική επιστολή και αι προς Σέρβους σχέσεις της ελληνικής Εκκλησίας. *Μακεδονικά*, τρίτος τόμος, 8-25.
41. Κουκούδης, Α. Ι. (2000). *Οι Μητροπόλεις και η Διασπορά των Βλάχων*. Τόμος Β'. Θεσσαλονίκη: Ζήτρος.
42. Κουτσιούτης, Ε. Η. (2001). *Η ελληνική εκπαίδευση στην Καστοριά το ΙΘ' αιώνα: Αρχεία Ιεράς Μητρόπολης Καστοριάς*. Καστοριά: Ιερά Μητρόπολη Καστοριάς.
43. Μανάδης Ν. αρχιμ. (2004). *Εορδαία: Ένας Αιώνας*. Παλιομανάστηρο Αρδάσσης: Ιερά Μονή Αγίου Κοσμά Αιτωλού.
44. Μέγας, Α., Χ. (1999-2000). Μοσχόπολη και Σιάτιστα. *Σιατιστινά*, 19-20, 23-38.
45. Μπακαλάκη, Α. & Ελεγκίτου, Ε. (1987). *Η εκπαίδευση εις τα οικου και τα γυναικεία καθήκοντα. Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1929*, Αθήνα: Ι.Α.Ε.Ν. – Γ.Γ.Ν.Γ .
46. Μπέλλος Α., Ζ. (1997). Η Βλάστη: Σύσταση και αναγνώριση. *Ημερολόγιον Κοζάνης*, τ. 7, 41.

47. Μπονίδης, Θ. Κ. (1996). *Οι Ελληνικοί Φιλεκπαιδευτικοί Σύλλογοι ως φορείς εθνικής παιδείας και πολιτισμού στη διαφιλονικουμένη Μακεδονία (1869-1914)*. Θεσσαλονίκη- Αθήνα: Αδελφοί Κυριακίδη.
48. Παπαδόπουλος, Σ. Ι. (1970), *Εκπαιδευτική και Κοινωνική Δραστηριότητα του Ελληνισμού της Μακεδονίας κατά τον τελευταίο αιώνα της Τουρκοκρατίας*, Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.
49. Παπαδριανός, Α. Ι. (2009). *Βλατσιώτες Απόδημοι στις χώρες της Βαλκανικής Χερσονήσου και της Κεντρικής Ευρώπης (κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας)*. Θεσσαλονίκη: Σύλλογος Βλατσιοτών Θεσσαλονίκης.
50. Παπανικολάου, Π. Κ. (1971). *Η Μακεδονική Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης και τα εκπαιδευτήρια Τσοτλίου. Συνοπτική μελέτη και αξιολόγηση των στοιχείων της ιστορίας τους*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βοϊακής Εστίας.
51. Παπανικολάου, Π. Κ. (1981). *Ο κοσμοκαλόγερος Στέφανος Νούκας. Ιστορική Μονογραφία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βοϊακής Εστίας.
52. Παπατσιούμας, Ν. Ι. (1985). Φώτης Ζ. Τσιούμας: 1836-1908. Χρονικά, τόμος Ε', 168-172.
53. Παπαθωμάς, Γ. Αρχιμ. & Παπαθωμά-Πήλιουρη Α. (2012). *Από δωρικά νάματα, ΤΑ ΝΑΜΑΤΑ (ΠΙΠΙΛΙΣΤΑ), Ασκίου-Βοΐου Κοζάνη*. Θεσσαλονίκη: Επέκταση.
54. Πούλιος Χ. (1908). Στέργιος Δούμπας. *Μακεδονικόν Ημερολόγιον 1909*, έτος Β', 269-270.
55. Πατρινέλης, Χ. Γ. (2010). Η διδασκαλία της γλώσσας στα σχολεία της Τουρκοκρατίας. Στο Μ. Ζ. Κοπιδάκης, *Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας*, (σελ. 216-217). Αθήνα: Μ.Ι.Ε.Τ.
56. Πολίτης, Δ. (2004). *Η Εθνική Διάσταση της Εκπαίδευσης στον Αλύτρωτο Ελληνισμό της Μακεδονίας- Θράκης- Ηπείρου κατά την Ύστερη Τουρκοκρατία: Απόψεις και Εκπαιδευτική Δραστηριότητα Εκπαιδευτικών*. Δημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. Προσπελάστηκε στις 22-12-2016.
57. Πήτας, Ι. (2005). *Διαδρομές στην άγνωστη Δυτική Μακεδονία: Σινιάτσικος, Βουρινός, Μουρίκι, Βέλλια, Σιάτιστα, Εράτυρα, Βλάστη, Εράτυρα*.
58. [Συλλογικό], *Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Πρόσωπα-έργα-ρεύματα-όροι*. Πατάκη, Αθήνα 2007.

59. Τζαφέττας, Ι.Μ. & Konecny Dr. E., (2009), *Νικόλαος Δούμπας (Nikolaus Dumba), 1830-1900. Εκατό χρόνια από το θάνατο του Μαικήνα των Τεχνών και Εθνικού Ευεργέτη της Αυστρίας και της Ελλάδας*. Θεσσαλονίκη: Γράμμα.
60. Τζαφέττας, Ι.Μ. & Konecny Dr. E. (2002), *Νικόλαος Δούμπας (Nikolaus Dumba), 1830-1900. Εκατό χρόνια από το θάνατο του Μαικήνα των Τεχνών και Εθνικού Ευεργέτη της Αυστρίας και της Ελλάδας*. Θεσσαλονίκη: Γράμμα.
61. Τζήκας, Χρ. (2010). Η συμβολή της γυναίκας εκπαιδευτικού στη χειραφέτηση των γυναικών. Όψεις της επαγγελματικής και κοινωνικής δράσης της από το 19ο αιώνα μέχρι το μεσοπόλεμο. Στο: Ζιώγου – Καραστεργίου, Σ. (Επιμέλεια) *Γυναίκες στην ιστορία των Βαλκανίων, Ιστορίες ζωής γυναικών εκπαιδευτικών*. (πρακτικά Συνεδρίου). Θεσσαλονίκη: Βάνιας, σσ. 437 – 467.
62. Τσίρος, Γ. Ζ. (1964). *Η Βλάστη (Μπλάτσι)*. Τόμοι 1-3. Θεσσαλονίκη.
63. Τσιτσελίκης, Κ. (1927). Η κοινωνική οργανωσις της Μακεδονίας επί τουρκοκρατίας. *Μακεδονικόν Ημερολόγιον*, έτος τρίτον, 225-230.
64. Τσώτσης, Χ. Β. (1971). *Η Μακεδονική Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης και το Γυμνάσιον Τσοτυλίου. Μία εκατονταετής ιστορική πορεία 1871-1971*. Θεσσαλονίκη.
65. Φραγουδάκη Α. & Δραγώνα Θ. (1997). *Τί εἶν' ἡ πατρίδα μας; Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση*. Αλεξάνδρεια: Αθήνα .
66. Φουρναράκη, Ε., (1987). *Εκπαίδευση και αγωγή των κοριτσιών. Ελληνικοί προβληματισμοί (1830-1910)*. Ένα ανθολόγιο, Αθήνα: Ι.Α.Ε.Ν. – Γ.Γ.Ν.Γ.
67. Χασιώτης, Ι. Κ. (2001). *Μεταξύ Οθωμανικής Κυριαρχίας και Ευρωπαϊκής Πρόκλησης. Ο Ελληνικός κόσμος στα χρόνια της Τουρκοκρατίας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
68. Χασιώτης, Ι., Κ. & Κατσιαρδής-Hering, Ο. & Αμπατζή, Ε., Α. (2006). *Οι Έλληνες στη Διασπορά: 15^{ος} -20^{ος} αι.* Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων.
69. Χασιώτης, Ι., Κ. (1993). *Επισκόπηση της Ιστορίας της Νεοελληνικής Διασποράς*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
70. Χατζηστεφανίδης, Δ. Θ. (1986). *Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης (1821-1986)*. Αθήνα: Δημ. Ν. Παπαδήμας.

Παράρτημα

Παράρτημα Ι

Φύλλα της Εφημερίδας *Βόρειος Ελλάς*

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΛΑΣΤΗΝ

Σχολικαὶ τελεταὶ

Τὴν περασμένην Κυριακὴν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Παρθεναγωγείου μας ἔλαβεν χώραν σχολικὴ ἑορτὴ τῶν Δημοτικῶν μας σχολείων καὶ τοῦ Ἡμιγυμνασίου μας ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολ. ἔτους.

Ἄμα τῇ πληρώσει τῆς αἰθούσης ὑπὸ τοῦ πλήθους πρῶτος ὁ ρέκτης Διευθυντῆς τῶν Δημοτικῶν σχολείων κ. Μ. Ἰωαννίδης δι' ἔκτενοῦς καὶ ἐμπνευσμένης προσλαλιᾶς ἀνέπτυξε τὸν σκοπὸν τῶν σχολείων καὶ τὴν ὠφέλειαν τῶν γραμμάτων.

Ἀκολούθως ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ἐπικίλλησαν τὰ διάφορα πατριωτικὰ ᾄσματα καὶ ἀπηγγέλθησαν ποιήματα καὶ διάλογοι.

Καταλήγων θεωρῶ ἱερὰν μου ὑποχρέωσιν ὅπως σφίξω τὸ χέρι τῶν καθηγητῶν, διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, τόσον ἐκ μέρους μου ὅσον καὶ ἐξ ὅλων τῶν Βλατισιωτῶν, διὰ τὴν εὐσυνειδησίαν μετὰ τῆς ὁποίας ἐργάσθησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους.

— Ὁ περιπόθητος καὶ ἀξιολάτρευτός μας Καθηγητῆς κ. Γ. Λυκίδης καὶ ἡ μετὰ πολλῶν προτερημάτων καὶ χάριτων περροικισμένη διδασκάλισσα Δις Ἑλένη Παπαϊωάννου ἔδωσαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου. Τὰ συγχαρητήριά μας.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΑΙ ΑΝΑΚΤΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΙ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

ΟΙΣ Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ

Οι επιστήμονες και ερευνητές που ασχολούνται με τη βιολογία των συμβόλων...

Η έρευνα των συμβόλων είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που απαιτεί...

Οι επιστήμονες έχουν αναπτύξει νέες μεθόδους για την ανάλυση...

Η έρευνα των συμβόλων είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση...

ΟΙ ΣΥΜΒΟΛΟΙ

Οι σύμβολοι είναι τα βασικά στοιχεία της βιολογίας...

Η έρευνα των συμβόλων είναι μια πολύπλοκη διαδικασία...

Οι επιστήμονες έχουν αναπτύξει νέες μεθόδους...

Η έρευνα των συμβόλων είναι ζωτικής σημασίας...

ΟΙ ΣΥΜΒΟΛΟΙ

Οι σύμβολοι είναι τα βασικά στοιχεία της βιολογίας...

Η έρευνα των συμβόλων είναι μια πολύπλοκη διαδικασία...

Οι επιστήμονες έχουν αναπτύξει νέες μεθόδους...

Η έρευνα των συμβόλων είναι ζωτικής σημασίας...

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΙ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

ΟΙΣ Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ

Οι επιστήμονες και ερευνητές που ασχολούνται με τη βιολογία...

Η έρευνα των συμβόλων είναι μια πολύπλοκη διαδικασία...

Οι επιστήμονες έχουν αναπτύξει νέες μεθόδους...

Η έρευνα των συμβόλων είναι ζωτικής σημασίας...

Advertisement for 'ΤΡΙΧΟΠΟΥΛΟΥ' featuring two images of women in traditional dress and text describing the brand.

Advertisement for 'THE 1st INTERNATIONAL ANTI-CRIME BOARD' with text in Greek and English.

ΑΠΟ ΤΗ ΒΛΑΣΤΗ

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἑορτῆς τῆς κοιμήσεως τῆς Ἁειπαρθένου Μαρίας τῆς Θεοτόκου τῆ πρωτοβουλία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἀνω συσταθέντος συλλόγου Ἐθνικῆς Φυσιᾶς ἀγωγῆς ἐδόθη ἐν τῇ εὐπρεπῶς διακοσμηθείσῃ Αἰθούσῃ τοῦ Παρθενονομασίου μας θεατρικὴ παράστασις.

Τὸ ἀναβιβασθὲν ἐπὶ τῆς σκηνῆς Δράμα «Μία νύχτα μιὰ ζωὴ» τοῦ κ. Σπ. Μελλᾶ ἐπαίχθη τόσο καλὰ, ὥστε ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας.

Τὰ ὑποδυθέντα τοὺς ρόλους τοῦ δράματος πρόσωπα ἦσαν οἱ κ. Γ. Λελέκης διδασκαλιστῆς Θ. Ζήρας Φοιτητῆς Γ. Τζιάττας Σπουδαστῆς πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Γ. Δέλλας, Ἄλ. Σταμπαρίδης, Ἄ. Λαζαρίδης, Κοζᾶκης Σταμπαρίδης, Φιλολόγος καὶ ὁ ὑποφαινόμενος.

Τὸ ἐκ 1900 δραχμῶν εἰσπραχθὲν χρηματικὸν ποσὸν θὰ διατεθῆ ὑπὸ τοῦ ὄς προεῖρηται συλλόγου ὑπὲρ κοινοφελῶν ἔργων. Πρὸ καιροῦ ὑπεβλήθησαν τὰ σχετικὰ ἔγγραφα πρὸς τὴν Νομαρχίαν Κοζάνης διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ὄς ἄνω συλλόγου μέχρι τοῦδε ὁμοῦ στεροῦμεθα εἰδήσεων.

Διατὶ παρακαλοῦμεν: Μήπως ἐθιωρήθησαν δόσημαντα καὶ ἐρίφθησαν εἰς τὸν τῶν ἀχρήστων κάλαθον; Νὰ τὸ πιστεύσωμεν;

Ἄνταποκριτῆς

ΑΠΟ ΤΗ ΒΛΑΣΤΗ

—Εὐχαριστία

Τὴν ἐκ μέρους τοῦ συμπολίτου μας κ. Νικ. Τζιάτα σταλείσαν ἀγγλικὴν λίραν διὰ τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Μάρκου παρακαλοῦμεν ὅπως μᾶς τὴν ἀποστείλητε διὰ τοῦ κ. Ἀθ. Ν. Σταμονλά. Προσέτι δὲ παρακαλοῦμεν ὅπως ἐκφράσητε καὶ δημοσίᾳ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τὸν πλήρη εὐγενῶν αἰσθημάτων προσφιλήν μας ξενιτευμένον τὸν ὁποῖον εὐχόμεθα ὅπως ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Μάρκου τὸν προστατεύῃ καὶ τὸν εὖνοῃ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του ἀποδίδων αὐτῶν μεριοπλάσια καὶ τὸν ἀξιών „καὶ δι' ἀνωτέρας δωρεάς.

**Μετὰ πάσης τιμῆς
ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς
ὁ Ταμίας αὐτῆς
ΔΗΜ. Γ. ΤΣΥΡΟΥ**

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΥΧΟΜΟΙ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Μεταξύ των ερασιφίλων των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

Οι ερασιφίλοι των παλαιών Αρμενίων...

Advertisement for 'ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ' featuring a photograph of a group of people and text describing the publication's mission.

Advertisement for 'ΑΜΜΟ-ΦΟΣ' (Amphos) fertilizer, highlighting its benefits for agriculture and providing contact information.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΛΑΣΤΗΝ

Ἀσχολία τῶν μαθητῶν

Ἡ Κοινότης μας μετὰ συγκατάθεσις καὶ γλυκεθίμου χαρῆς παρακολουθεῖ πᾶσαν κίνησιν καὶ ἐνέργειαν ἀφορῶσαν τῆν ἀμαρτήν ὁδόν Βιάστης-Πτολεμαῖδος.

Ἐφ' ἧς ἤρκαθεν τὰς πύλας τῶν τῶ σχολείῳ μας οἱ μαθηταὶ τοῦ δημοτικοῦ ἀφέντων ταπεινῶς κατὰ πᾶσαν τετάρτην μ. μ. καὶ σάββατον κἀμῶν ἐκδρομῶς ἄλλοτε εἰς τὸ δίκαιον τοῦ Προφήτου Ἰλίου πρὸς σάββατον σάββατον ἄφρον καὶ θροῶν, ἄλλοτε δὲ μετὰ σκαπῶνας ἐπ' ἄμῶν καὶ σκακίδια πλήρη σόφρων διευθύνονται ἐκ τοῦ λόφου, ὁπόθεν διαέρχεται ὁ ἀμαρτῶν καὶ τοποθετούμενα κατὰ γραμμῶς σκακίσιον καὶ ἐμπιστεύονται εἰς τὴν μητέρα γῆν τὰ σκακίδια, ἀναθίλουσιν σκακίσιον τὸν κατόχον τῆς γῆς καὶ θίλουσιν διὰ παντός ἀμαρτῶν τῆν ὁδόν. Οἱ δὲ σκακίδια διδάσκονται Κ. Βραυονίου καὶ Γεωργίου Γιαννιῶτης ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν ὁδηγοῦν καὶ παρατρέχουν τοὺς μικροὺς ἐργάτας καὶ τότε τότε ἀφένθουν καὶ τὴν σκακίσιον. Ὁ γράμματις διευθυντῆς Ν. Ἀθανασίου μετὰ τοῦ καλοκαίριον διδάσκων. Ἡ Παιδαγωγὸν παρακαλοῦντες ἐπὶ τῆς ἀμαρτῆς ὁδοῦ ἀφένθουν, ἀφένθουν τὸν ἐργάτην καὶ τοὺς ἐνθαρρύνουν εἰς τὸ ἔργον τῶν.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας κατὰ τρυφῆς καὶ ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ τομαίνου παραλείπουν ὑπερήφανα οἱ μαθηταὶ μετὰ τῶν διδασκάλων διὰ τῆς ἀφένθουν διευθύνονται εἰς τὸ σχολεῖον, ὁπόθεν διακρίνονται.

Ἡ προτοβουλία τῶν διδασκάλων ἢ προθυμία τῶν μαθητῶν ἐργάται παντός ἐκείνου ἀφένθουν καὶ ἀφένθουν. Ἄς ἴδωμεν ἡμῶς τί θὰ πρῶθουν διὰ τοῦ ἀφένθουν καὶ οἱ μεγάλοι καὶ πρὸ πάντων οἱ κατοικοὶ σκακίσιον καὶ ὁ κ. Πρόεδρος διὰ τῆν ἀφένθουν τῶν διδασκάλων. Διότι καὶ ἄλλοτε οἱ μαθηταὶ ἐκτρέφονται τῆν ἀφένθουν ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ λόφου, ἀλλ' ἢ διὰ τῆν καὶ ἐργάται ἀφένθουν τῶν ἰθυσόντων τὰ κατὰ συναντίου εἰς τὴν κατὰ τῆν τῶν διδασκάλων.

Ἄς ἐκτρέφωμεν ὑμῶν θὰ συμβῆ τὸ πικρὸν πλῆθος.

ΒΛΑΣΤΙΝΟΣ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΜΙ ΒΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Μόδα
-Προσπαθώντας να...

Κοινωνία
-Προσπαθώντας να...

Αγροτικά (Τίμαρ)
-Προσπαθώντας να...

Αθήνα
-Προσπαθώντας να...

Χαλκίδα
-Προσπαθώντας να...

Καλαμάτα
-Προσπαθώντας να...

Κορινθία
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

Καλαμάτα
-Προσπαθώντας να...

Κορινθία
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

Καλαμάτα
-Προσπαθώντας να...

Κορινθία
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

Καλαμάτα
-Προσπαθώντας να...

Κορινθία
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

Καλαμάτα
-Προσπαθώντας να...

Κορινθία
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

Κρήνη
-Προσπαθώντας να...

BAVI
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΠΙΣΤΑΣΕΩΣ - ΕΠΙΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΔΟΣΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΑΡ. 322.600.000

ΜΙΚΗΛΑ Ν. ΜΟΥΤΙΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλάστη

— Πνευματικὴ κίνησις

Τὴν 12ην τρέχοντος μηνὸς ἐν μέσῳ πικροῦ ἀκροατηρίου ἐδόθη διάλεξις ὑπὸ τοῦ δημοδιδασκάλου κ. Ζήκων Τσίρου με θέμα «Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ κοινωνίᾳ».

Ὁ ὁμιλητὴς ἀνέλυσε τὸ θέμα ἐπιστημονικώτατα καὶ ἐν τέλει καταχειροποιήθη καὶ ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τῶν παρευρεθέντων ἀκροατῶν.

Τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν 19ην τοῦ θὰ δοθῆ ἑτέρα διάλεξις ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ Παιγυμνασίου μας κ. Γ. Λυκίδου καὶ τὴν μεθεπομένην ἄλλη. Βλέπομεν μετὰ χαρᾶς ὅτι καρποφορεῖ ἀφθόνωσ ὁ σπóρος τὸν ὅποιον διὰ τῆς πρώτης αὐτοῦ διαλέξεως τῆς 29ης Δεκεμβρίου 1929 ἔρριψεν ὁ δημοδιδάσκαλός μας κ. Κωνστῖνος Βραυνιάκης. Ἐπίσης καὶ ἡ προιαθεῖσα ἔδουσις τοῦ λαϊκοῦ ἀναγνωστηρίου ἐγένετο πραγματικώτης καὶ ἂν προσεχῶς θὰ ἐφορτίσωμεν τὰ ἐγκαίτια αὐτοῦ.

Συγχαρητήρια θεῖμά εἰς τοὺς σχοῦντας τὴν πρωτοβουλίαν.

ΑΚΡΟΑΤΗΣ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΠΕΛΑΓΟΣ

— Η οικονομία της Ελλάδας... Η οικονομία της Ελλάδας...

ΣΑΜΟΣ

— Η οικονομία της Σαμίου... Η οικονομία της Σαμίου...

ΑΡΧΑΪΟΛΟΓΙΑ

— Τα αρχαιολογικά ευρήματα... Τα αρχαιολογικά ευρήματα...

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

— Ο τουρισμός στην Ελλάδα... Ο τουρισμός στην Ελλάδα...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

— Η οικονομία της Μακεδονίας... Η οικονομία της Μακεδονίας...

ΕΛΛΑΣ

— Η οικονομία της Ελλάδας... Η οικονομία της Ελλάδας...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΚΡΑΤΟΣ

— Η οικονομία της Ελλάδας... Η οικονομία της Ελλάδας...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

— Η εκπαίδευση στην Ελλάδα... Η εκπαίδευση στην Ελλάδα...

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

— Η πολιτική κατάσταση... Η πολιτική κατάσταση...

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΝΩΤΕΡΟΣ ΣΤΑΘΟΣ - ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΝΕΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝ ΑΡΧΑΙΟΜΑΤΙΚΑ ΣΡΣ. 322.800.000
103 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
5 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ
Το τυπογραφείο "ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΛΑΝΟΣ"...
ΒΙΒΛΙΑ - ΠΕΡΙΦΑΝΙΑ - ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ - ΔΙΑΠΡΟΤΥΠΑ - ΦΕΥΛΟΦΑΝ - ΔΕΛΤΑΡΙΑ - ΚΑΡΤΟΦΑΝΕΛΑ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΗΡΙΑ Κ. Α. Β.

ΒΛΑΣΤΗ

— Περὶ τοῦ νέου διδασκῆταιον.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι μέλη τῆς Διδακτηριακῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινότητος Βλάστης θεωροῦμεν ἀπαραίτητον ἡμῶν καθῆκον νὰ ἐκφράσωμεν καὶ δημοσίᾳ τὰ ἀπείρους ἡμῶν εὐχαριστίας καθὼς καὶ τὴν βαθυτάτην τῆς σπουδαζούσης νεότητος εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν μέγαν τῆς Πατρίδος Κυβερνήτην διὰ τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἔδειξε διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ νέου διδακτηρίου τῆς ἡμετέρας Κοινότητος Βλάστης.

Ἐπίσης ἐπιβεβλημένον καθῆκον θεωροῦμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν καὶ τὸν συμπολίτην μας καὶ διαπρεπῆ καθηγητὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἄν. Κεραμόπουλον, διότι μὲ πατριωτικὸν ἐνδιαφέρον παρακολουθεῖ πᾶσαν κίνησιν ἀφορῶσαν τὴν πρόοδον τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος καὶ παρέχει ἀμέριστον τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ὑποστήριξιν.

Ἡ διδακτηριακὴ Ἐπιτροπὴ
Γ. ΚΑΡΟΥΛΗΣ
ἌΝ. ΣΑΜΑΡΑΣ
ΓΡΗΓ. ΔΟΥΚΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Η ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΣΩΜΑ ΚΟΙΝΩΝ

ΓΕΩ. ΚΩΝ. ΓΑΜΠΟΥ

Οι άνθρωποι είναι ζώα που ζουν σε κοινωνία... Η βελτίωση της επιχείρησης εν τω σώμα κοινωνιών...

Η επιχείρηση είναι η βάση της οικονομίας... Η βελτίωση της επιχείρησης εν τω σώμα κοινωνιών...

Η επιχείρηση είναι η βάση της οικονομίας... Η βελτίωση της επιχείρησης εν τω σώμα κοινωνιών...

Η επιχείρηση είναι η βάση της οικονομίας... Η βελτίωση της επιχείρησης εν τω σώμα κοινωνιών...

ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑΣ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΑΡΕΤΗΣ-ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Το κράτος είναι ο καλύτερος δρόμος για την αναρχία...

Η αναρχία είναι η κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει κυβέρνηση... Ο δρόμος της Παρέτης-Πρόνοιας...

Η αναρχία είναι η κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει κυβέρνηση... Ο δρόμος της Παρέτης-Πρόνοιας...

Η αναρχία είναι η κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει κυβέρνηση... Ο δρόμος της Παρέτης-Πρόνοιας...

Η αναρχία είναι η κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει κυβέρνηση... Ο δρόμος της Παρέτης-Πρόνοιας...

ΠΑΡΤΙ

Απόφαση στην Κοινωνική Οργάνωση

Η Κοινωνική Οργάνωση αποφάσισε να...

Η Κοινωνική Οργάνωση αποφάσισε να...

Η Κοινωνική Οργάνωση αποφάσισε να...

Η Κοινωνική Οργάνωση αποφάσισε να...

ΓΡΟΜΑ

Αποφασιστική Συνέλευση

Η Συνέλευση αποφάσισε να...

Η Συνέλευση αποφάσισε να...

Η Συνέλευση αποφάσισε να...

Η Συνέλευση αποφάσισε να...

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΡΓΑΣΙΑ
Τηλεγραμμές: ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΛΑΘΟΣ, Αργυροδόχου Πηγής, Η' Αθήναις...
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ - ΠΕΡΙΦΑΝΙΑ - ΔΙΑΜΟΝΗΣ - ΔΙΑΣΤΥΧΑ - ΒΕΤ-ΒΟΛΑΝ - ΒΕΛΤΑΡΙΣ - ΚΑΡΤΟΝΑΚΕΛΑΛ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ Κ. Α. Ε.

ΒΛΑΣΤΗ

—Θεατρική παράσταση—

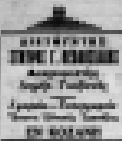
Προτοβουλία τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἡμογενησίου μας κ. Γ. Λυκίδου ἡ μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου τὴν ἑσπέραν τῆς κυριακάτικης Παρασκευῆς ἑορτῆς τοῦ προστάτου τῆς Βλάστης Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου παρέστησαν το συγκινητικώτατον δράμα «Νὰ ζῆ τὸ Μεσολόγγι» μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχίαν. Τὴν παράστασιν ἐτίμησαν διὰ τῆς εὐγενοῦς παρουσίας των ὁ Ἀστυνομικὸς Στρατηγὸς κ. Ἀπ. Φίλιας, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος κ. Ἀ. Σιμωνιάδης καὶ πλήθος λαοῦ. Ἐπιτυχῶς ἀπὸ τοὺς προύχοντάς μας ἐλέγχοντες ἐθεώρησαν ὑλοχρησιμότητον νὰ παράσχουν τῆς ἡθικῆς καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὰ φιλόπονα καὶ φιλοπαιδικὰ, τὰ ὅποια ἀνεδείχθησαν ἄληθεῖς καλλιτέχναι εἰς τὴν παράστασιν ταύτην.

Τὴν παράστασιν ἐπικολούθησε φῶς Ἐχορευθῆσαν Ἐθνικοὶ χοροὶ ὁ ἠρωϊκὸς Τσαμικός καὶ ἄριστοὶ Εὐρωπαϊκοὶ ἐν ἀδυσπτότῳ ἐπιθεσίᾳ.

Ὁ κόσμος διελύθη περὶ τὴν μίαν μ. μεσονύκτιον ὥραν κυρίως εἰς ἀφίαν τῶν ἐντυλώσεων.

Συγχαρητήρια εἰς τὸν κ. Γ. Λυκίδην, Συγχαρητήρια εἰς τοὺς φιλοτίμους καὶ φιλοπόνους μαθητὰς καὶ πρὸς ὅλους ὄσους συνετέλεσαν λόγῳ καὶ ἔργῳ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἑορτῆς Ἰδιαίτερος ὁμοῦς θερμὰ συγχαρητήρια εἰς τὸν Μοισκὸν μας ὄμιλον, ὅστις πῶτε εὐχαρίστως προσέφερεν νὰ στολίῃ τὴν παράστασιν μὲ τὰ κατὰλληλα μουσικὰ ἰσμάχια καθὼς καὶ τὸν χορὸν.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ

ΒΟΡΕΙΟΣ ΕΛΛΑΣ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΣΗΜΟΓΡΑΦΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΚΟΖΑΝΗ ΕΚΑΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ V - ΠΕΡΙΟΔΟΣ V - ΑΡΙΘ. 186 ΕΘΝΙΚΗ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΑΓΡΟΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ Τμήμα Βίβλων Αγοράς 17

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

“ΟΙ ΠΑΡΩΔΟΥΝΤΕΣ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΝ.”

“Οι παρωδούντες την θρησκείαν.”

Ο κ. Μητροπολίτης Κοζάνης, κ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος, με την παρούσα ανακοίνωσή του, καταδικάζει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, όλους εκείνους που παρωδούν την θρησκείαν, και τους οποίους ορίζει ως “οι παρωδούντες την θρησκείαν.”

Ο κ. Μητροπολίτης Κοζάνης, κ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος, με την παρούσα ανακοίνωσή του, καταδικάζει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, όλους εκείνους που παρωδούν την θρησκείαν, και τους οποίους ορίζει ως “οι παρωδούντες την θρησκείαν.”

Ο κ. Μητροπολίτης Κοζάνης, κ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος, με την παρούσα ανακοίνωσή του, καταδικάζει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, όλους εκείνους που παρωδούν την θρησκείαν, και τους οποίους ορίζει ως “οι παρωδούντες την θρησκείαν.”

Π. ΜΠΑΡΑΤΣΙΩΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ο κ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος, με την παρούσα ανακοίνωσή του, καταδικάζει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, όλους εκείνους που παρωδούν την θρησκείαν, και τους οποίους ορίζει ως “οι παρωδούντες την θρησκείαν.”

Ο κ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος, με την παρούσα ανακοίνωσή του, καταδικάζει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, όλους εκείνους που παρωδούν την θρησκείαν, και τους οποίους ορίζει ως “οι παρωδούντες την θρησκείαν.”

Ο κ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος, με την παρούσα ανακοίνωσή του, καταδικάζει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, όλους εκείνους που παρωδούν την θρησκείαν, και τους οποίους ορίζει ως “οι παρωδούντες την θρησκείαν.”

Η ΕΚΔΑΜΟΝΤΙΣ ΔΕΙΡΝΗ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ - ΕΡΧΟΝΤΙ ΤΙ ΓΡΑΦΕΙ Ο ΤΥΠΟΣ

Η εκδამοντις Δείρνη της Νοτίου Κοζάνης, ερχόντι τι γράφει ο τύπος.

Η εκδामонτις Δείρνη της Νοτίου Κοζάνης, ερχόντι τι γράφει ο τύπος.

Η εκδामонτις Δείρνη της Νοτίου Κοζάνης, ερχόντι τι γράφει ο τύπος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΛΛΑΣ ΓΡΑΦΕΙ ΟΥΔΕΝΟΙΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ελλάς γράφει ουδενούς της Νοτίου Καλαμάτας.

Ελλάς γράφει ουδενούς της Νοτίου Καλαμάτας.

Ελλάς γράφει ουδενούς της Νοτίου Καλαμάτας.

ΕΠΙΣΗΜΟΓΡΑΦΙΑ

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΝ ΤΟΝ ΚΑΛΩΝ ΕΠΙΣΗΜΟΓΡΑΦΙΑ

Ο καθήγητης Καθαρόν τον Καλών επισήμογραφία.

Ο καθήγητης Καθαρόν τον Καλών επισήμογραφία.

Ο καθήγητης Καθαρόν τον Καλών επισήμογραφία.

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΝ ΤΟΝ ΚΑΛΩΝ ΕΠΙΣΗΜΟΓΡΑΦΙΑ

Ο καθήγητης Καθαρόν τον Καλών επισήμογραφία.

Ο καθήγητης Καθαρόν τον Καλών επισήμογραφία.

Ο καθήγητης Καθαρόν τον Καλών επισήμογραφία.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ανοικτή επιστολή.

Ανοικτή επιστολή.

Ανοικτή επιστολή.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

Αποκρίσεις.

Αποκρίσεις.

Αποκρίσεις.

ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΗΜΙΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Εἰς τὴν ἑφημερίδα «Ἐθνος» τῶν Ἀθηνῶν ἀναγινώσκομεν εἰδῆσθαι καθ' ἣν δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καταργοῦνται πολλὰ ἡμιγυμνάσια μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὰ ἡμιγυμνάσια Βελβενδοῦ, Καταφυγίου, Βογατσικοῦ, Βλάστης καὶ Πενταλόφου ὡς μὴ συγκεντροῦντα ἄνω τῶν τεσσαράκοντα μαθητῶν.

Δι' ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως ἰδρύονται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους 20 πρακτικαὶ γεωργικαὶ σχολαὶ εἰς διαφόρους περιφερείας τοῦ Κράτους.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΔΙ' ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η ΜΑΘΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΑΥΧΗΝΑΔΗ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΖΩΗ

Οι αρχές της ζωής... Η μάθηση του εχθρού... Η επιδείξις των εν τη ζωή...

Η μάθηση του εχθρού... Η επιδείξις των εν τη ζωή... Η αρχή της ζωής...

ΝΕΑΤΟΝΙΣ

— η νεολογία και η νεολογία —

Η νεολογία και η νεολογία... Η νεολογία και η νεολογία... Η νεολογία και η νεολογία...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

— η επιστήμη και η επιστήμη —

Η επιστήμη και η επιστήμη... Η επιστήμη και η επιστήμη... Η επιστήμη και η επιστήμη...

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΕΛΤΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΟΖΑΝΗΣ

Από Νικόλαο ΚΑΡΑ

Η γεωργία και η γεωργία... Η γεωργία και η γεωργία... Η γεωργία και η γεωργία...

Η γεωργία και η γεωργία... Η γεωργία και η γεωργία... Η γεωργία και η γεωργία...

ΕΚ ΒΑΡΕΤΗΣ

Η ΒΡΑΙΑ ΕΞΕΙΣΕ ΤΕΛΟΣ ΕΝ ΤΩ ΑΝΘΩ ΤΩΝ ΠΑΜΜΑΤΩΝ

Η βραία εξείσει τέλος... Η βραία εξείσει τέλος... Η βραία εξείσει τέλος...

Η βραία εξείσει τέλος... Η βραία εξείσει τέλος... Η βραία εξείσει τέλος...

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΖΩΗ

— η ανθρωπίνη ζωή και η ανθρωπίνη —

Η ανθρωπίνη ζωή και η ανθρωπίνη... Η ανθρωπίνη ζωή και η ανθρωπίνη... Η ανθρωπίνη ζωή και η ανθρωπίνη...

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΖΩΗ

— η ανθρωπίνη ζωή και η ανθρωπίνη —

Η ανθρωπίνη ζωή και η ανθρωπίνη... Η ανθρωπίνη ζωή και η ανθρωπίνη... Η ανθρωπίνη ζωή και η ανθρωπίνη...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

— η επιστήμη και η επιστήμη —

Η επιστήμη και η επιστήμη... Η επιστήμη και η επιστήμη... Η επιστήμη και η επιστήμη...

ΠΡΟΒΛΕΨΗ

— η πρόβλεψη και η πρόβλεψη —

Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη...

ΠΡΟΒΛΕΨΗ

— η πρόβλεψη και η πρόβλεψη —

Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη...

ΠΡΟΒΛΕΨΗ

— η πρόβλεψη και η πρόβλεψη —

Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη...

ΠΡΟΒΛΕΨΗ

— η πρόβλεψη και η πρόβλεψη —

Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη...

ΠΡΟΒΛΕΨΗ

— η πρόβλεψη και η πρόβλεψη —

Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη... Η πρόβλεψη και η πρόβλεψη...

Ανεπίσημο κείμενο... ΤΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ "ΑΝΕΠΙΣΗΜΟΝ" ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ... ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΡΜΑΤΙΚΑ ΑΡ. 325.000.000... 104 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ... 6 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΑΝ

— Ανακοίνωση κάποιου

Ανακοίνωση κάποιου... (Text continues with details of a local notice or report from the Georgiana region.)

... (Continuation of the Georgiana section text.)

... (Continuation of the Georgiana section text.)

... (Continuation of the Georgiana section text.)

... (Continuation of the Georgiana section text.)

... (Continuation of the Georgiana section text.)

... (Continuation of the Georgiana section text.)

ΓΕΡΕΜΑ

— Πρώτη και δεύτερη

Πρώτη και δεύτερη... (Text continues with details of a local notice or report from the Gerema region.)

... (Continuation of the Gerema section text.)

... (Continuation of the Gerema section text.)

... (Continuation of the Gerema section text.)

... (Continuation of the Gerema section text.)

... (Continuation of the Gerema section text.)

... (Continuation of the Gerema section text.)

ΒΙΑΦΟΣ

— Πρώτη και δεύτερη

Πρώτη και δεύτερη... (Text continues with details of a local notice or report from the Biafos region.)

... (Continuation of the Biafos section text.)

... (Continuation of the Biafos section text.)

... (Continuation of the Biafos section text.)

... (Continuation of the Biafos section text.)

... (Continuation of the Biafos section text.)

... (Continuation of the Biafos section text.)

ΜΕΛΙΘΟΑΣ

— Αρτοποιία

Αρτοποιία... (Text continues with details of a local notice or report from the Melithos region.)

... (Continuation of the Melithos section text.)

... (Continuation of the Melithos section text.)

... (Continuation of the Melithos section text.)

... (Continuation of the Melithos section text.)

... (Continuation of the Melithos section text.)

... (Continuation of the Melithos section text.)

ΒΑΣΙΛΗ

— Αρτοποιία

Αρτοποιία... (Text continues with details of a local notice or report from the Basili region.)

... (Continuation of the Basili section text.)

... (Continuation of the Basili section text.)

... (Continuation of the Basili section text.)

... (Continuation of the Basili section text.)

... (Continuation of the Basili section text.)

... (Continuation of the Basili section text.)

ΒΕΡΒΕΝΑΟΣ

— Αρτοποιία

Αρτοποιία... (Text continues with details of a local notice or report from the Berbenaos region.)

... (Continuation of the Berbenaos section text.)

... (Continuation of the Berbenaos section text.)

... (Continuation of the Berbenaos section text.)

... (Continuation of the Berbenaos section text.)

... (Continuation of the Berbenaos section text.)

... (Continuation of the Berbenaos section text.)

ΜΕΓΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ Ἡ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ.

GRAND HOTEL METROPOLE
ΑΘΕΝΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

WELLS WOODS - City, Greece

Κατασκευασθέντος ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἀμερικανικῆς ἐπιχειρήσεως
WELLS WOODS, ἀρχιτέκτονος καὶ μηχανικοῦ, ἔχοντος τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐπιχειρηματικῶν ἀποφάσεων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ - ΕΤΟΣ 1875

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΒΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡΑΧ. 325.000.000

106 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΒΕΛΛΑΣΙ

6 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ Τῷ ΒΕΡΟΤΕΡΙΩ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΞΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ

ΠΡΟΪΚΤΗΡΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ

ΗΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ
ΤΟ ΛΕΥΚΩΝ ΤΟΥ ΚΩΝ. ΚΟΣΣΙΝΗΣ
ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΑΥΤΙΛΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΕΚΔΟΣΙΣΤΙΚΟΝ ΚΑΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟΥ ΚΩΝ. ΚΟΣΣΙΝΗΣ
ΤΟ ΕΚΔΟΣΙΣΤΙΚΟΝ ΚΑΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟΥ ΚΩΝ. ΚΟΣΣΙΝΗΣ

Table with 2 columns: Period (Κυριακή, Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη, Παρασκευή) and Price (Δραχ. 100, Δραχ. 50, Δραχ. 25, Δραχ. 10, Δραχ. 5).

ΤΟΥ ΠΩΛΗΤΗ
... (Text continues with details of the publisher's information and contact details.)

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΠΙΝΟΤΡΟΦΙΚΑ

Σύμφωνα με τις Εγκυρίσεις της Ομοσπονδίας...

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΟΡΟΝ

Το σύνορο είναι η γραμμή που χωρίζει...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση είναι η δραστηριότητα...

ΤΕΡΑΤΑ

Τα τεράτια είναι ζώα που ζουν...

ΒΑΡΕΤΗ

Η βαρετή είναι η κατάσταση...

ΑΕ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Η ζωή των επαρχιών είναι...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση είναι η δραστηριότητα...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση είναι η δραστηριότητα...

ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΙΟΝ ΚΟΣΜΙΚΗ
ΠΡΑΚΤΟΡΙΟΝ ΚΟΣΜΙΚΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

Το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

Το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

Το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

Το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

Το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

Το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

ΒΛΑΣΤΗ

—Νέα εὐγενῆς Γωρεῖά

Με τὸν συμπολίτην μας κ. Νικόλαον Σαμαρῶν ἄρει ἐξ Ἀμερικῆς ἀφιχθέντα ἐστειλέν ὁ ἐδεργέτης μας κ. Κων. Δέλλιας ἕνα χάρτην ἱστορικοπολιτικὸν διὰ τὰ σχολεῖά μας πολυτιμώτατον εἰς Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ὁ χάρτης ἔχει μῆκος ἐξ μέτρων καὶ πλάτος 0,80 τοῦ μέτρου.

Με ἕν ὠραῖον πλαίσιον με καθαροτάτας ὁδούς θὰ εἶναι ἕνα ὑπέροχον κείμενον διὰ τὸ νεόδμητον διδακτήριόν μας.

Ὡς ἐκφράσωπος τῆς μαθητικῆς νεολαίας, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ μεγίστος ἐδεργέτης τόσον ζωηρὸν ἐνδιαφέρον δεικνύει, ἐκφράζω καὶ δημοσίῃ τὰς θερμὰς τῶν μικρῶν μου φίλων εὐχαριστίας πρὸς αὐτόν, καὶ τὸν διαβεβαίω, ὅτι ἡ κοινὴ τῶν μαθητῶν εὐχὴ εἶνε ἡ ἐπιτυχία τῶν ἐδεργετῶν τῶν καὶ νὰ τοὺς δξιώσῃ ὁ δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ νὰ ἴδουν εἰς τὴν ἀγαπῆτὴν πατρίδα τὸν ἐδεργέτην τῶν καὶ νὰ ἐκφράσωμεν ὅλοι μας καὶ προσωπικῶς τὰ πρὸς αὐτὸν αἰσθήματά μας.

ΝΑΘΑΝ

BATH

—At Bathurst on the 20th.
The Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

That the Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

The Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

The Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

The Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

The Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

The Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

The Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

The Hon. Mr. Justice
The Hon. Mr. Justice

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΙΝΗ

Επισημάνει ο κ. Γεωργίου...
 Η ζωή των επαρχιών...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

ΕΠΙΣΗΜΑΝΕΙ

Επισημάνει ο κ. Γεωργίου...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

ΤΥΤΥΛΑΧΩΝ

Τυττυλάχων...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

ΑΡΧΩΝ

Αρχών...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

ΒΕΡΒΕΡΑΙΣ

Βεβερβαίς...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

ΒΟΥΤΣΕΙΣ

Βούτσεις...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

Επισημάνει ο κ. Γεωργίου...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

Επισημάνει ο κ. Γεωργίου...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

Επισημάνει ο κ. Γεωργίου...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

Επισημάνει ο κ. Γεωργίου...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

Επισημάνει ο κ. Γεωργίου...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

Επισημάνει ο κ. Γεωργίου...
 Η κατάσταση των...
 Η ανάγκη της...
 Η σημασία της...

ΝΑΥΤΙΚΟΙ ΚΑΡΤΟΝ
 ΝΑΥΤΙΚΟΙ ΚΑΡΤΟΝ
 ΝΑΥΤΙΚΟΙ ΚΑΡΤΟΝ
 ΝΑΥΤΙΚΟΙ ΚΑΡΤΟΝ

ΒΑΝ. Η. ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ
 ΒΑΝ. Η. ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ
 ΒΑΝ. Η. ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ
 ΒΑΝ. Η. ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΑΝΕΙ
 ΕΠΙΣΗΜΑΝΕΙ
 ΕΠΙΣΗΜΑΝΕΙ
 ΕΠΙΣΗΜΑΝΕΙ

ΤΥΤΥΛΑΧΩΝ
 ΤΥΤΥΛΑΧΩΝ
 ΤΥΤΥΛΑΧΩΝ
 ΤΥΤΥΛΑΧΩΝ

ΑΡΧΩΝ
 ΑΡΧΩΝ
 ΑΡΧΩΝ
 ΑΡΧΩΝ

ΒΕΡΒΕΡΑΙΣ
 ΒΕΡΒΕΡΑΙΣ
 ΒΕΡΒΕΡΑΙΣ
 ΒΕΡΒΕΡΑΙΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΒΛΑΣΤΗ

— "Επανιδρύσεις τοῦ ἡμιγυμνασίου

Κοθ' ἃ πληροφοροῦμεθα ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, συνεπῆς πρὸς τὴν ἐπέταξιν, τὴν ἑποῖον ἔδωκεν εἰς τὴν ἀναπροσώπιον τῆς Βλάστης ἐν Θεσφλίῳ, ἔδωκεν ἐπιτοκίην νὰ γίνωνται αἱ ἀπαλειψόμενα νόμοι διατιπύσεως διὰ τὴν ἑπανίδρυσιν τοῦ ἡμιγυμνασίου Βλάστης συντομώτατα. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀποδίδεται πλήρης δικαιοσύνη εἰς τὴν ἡρωϊκὴν Βλάστην. Ἐπαναπέσθη σχολεῖον - καὶ μάλιστα σύμφωνον ἤδη πρὸς τὰς σημερινὰς καὶ μελλουμένας ἀνάγκας τῶν κατοίκων - τὸ ὅποιον ἔχον ἰδίωσιν τὰ κτήματα καὶ φιλοπαιδεία τέκνα τῆς ἀπὸ τοῦ 1843 καὶ τὸ συνετήρησαν ἐπὶ ἓνα σχεδὸν αἶωνα μὲ τὸν τίμον ἰσχυρὰ των.

Ὡς ἑκπρόσωπος τῆς ἀσπιδουζούσης κοινότητος τῆς Βλάστης ἡ ὁποία πρώτη θ' ἀποδέσχη νὰ εἴη τῆς ἑπανιδρύσεως τοῦ σχολείου μας τοῦτου δευτερεύοντος εὐεργετήματα, ἑκφράζω τὸς ἀπείρους αὐτῶν εὐχαριστίας καὶ τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην των πρὸς τε τὸν Μεγαλοπρόξον τῆς Πατρίδος Κυβερνήτην καὶ πρὸς τὸν φιλοπρόσδοον Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας διὰ τὴν δικαιοσύνην των ταύτην ἀπόφασιν.

ΝΑΘΑΝ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΒΑΡΣΗ

Επισημάνει ο κ. Βαρσής ότι η κατάσταση στην Ελλάδα είναι...

ΠΡΩΤΗ ΣΕΛΙΔΑ

Μεταξύ των άλλων σημειώνει ο κ. Βαρσής...

ΑΝΑΡΧΙΚΟΜΕΛΙΑ

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΣ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΣΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΗΣ

Αναρτήθηκε το σχέδιο προβλεψών των δανειώσεων...

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΟΙ ΒΙΟΤΕΧΝΟΙ ΚΑΙ Η ΠΡΟΟΔΟΣ

Αναφέρεται ο κ. Βιολέτος στην κατάσταση της βιοτεχνίας...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΕΨΟΝ

Ο κ. Βιολέτος αναφέρεται στην κατάσταση της εκπαίδευσης...

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΣ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Αναφέρεται ο κ. Βιολέτος στην κατάσταση των γραμματέων...

ΑΝΑΡΧΙΚΟΜΕΛΙΑ

ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΜΕΛΕΤΕΣ

Αναφέρεται ο κ. Βιολέτος στην κατάσταση των αναρχομελετών...

ΑΝΑΡΧΙΚΟΜΕΛΙΑ

ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΜΕΛΕΤΕΣ

Αναφέρεται ο κ. Βιολέτος στην κατάσταση των αναρχομελετών...

Advertisement for 'ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ' (Greek Edition) with contact information.

Advertisement for 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ' (Scientific Edition) with contact information.

Advertisement for 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ' (Scientific Edition) with contact information.

Advertisement for 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ' (Scientific Edition) with contact information.

Advertisement for 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ' (Scientific Edition) with contact information.

Advertisement for 'ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ' (Bank of Athens) with details on capital and branches.

Advertisement for 'Η ΠΡΟΤΗ' (The First) with details on services.

Advertisement for 'ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤ' ΕΤΗΜΑ' (Greek Yearly) with details on publications.

Η ΣΩΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Μεταξύ των κορυφαίων...
Πολλοί είναι αυτοί οι...
Το κράτος οφείλει να...
Η αναντιστοιχία...

ΕΛΛΗΝΕΣ

Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...
Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...

ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Μεταξύ των κορυφαίων...
Πολλοί είναι αυτοί οι...
Το κράτος οφείλει να...
Η αναντιστοιχία...

ΑΓΡΟΘΕΤΕΣ

Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...
Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...

ΓΥΦΙΣΙΑ

Μεταξύ των κορυφαίων...
Πολλοί είναι αυτοί οι...
Το κράτος οφείλει να...
Η αναντιστοιχία...

ΜΕΣΟΓΕΩΣ

Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...
Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...

ΜΕΣΟΓΕΩΣ

Μεταξύ των κορυφαίων...
Πολλοί είναι αυτοί οι...
Το κράτος οφείλει να...
Η αναντιστοιχία...

ΜΕΣΟΓΕΩΣ

Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...
Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...

ΜΕΣΟΓΕΩΣ

Μεταξύ των κορυφαίων...
Πολλοί είναι αυτοί οι...
Το κράτος οφείλει να...
Η αναντιστοιχία...

ΜΕΣΟΓΕΩΣ

Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...
Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...

ΜΕΣΟΓΕΩΣ

Μεταξύ των κορυφαίων...
Πολλοί είναι αυτοί οι...
Το κράτος οφείλει να...
Η αναντιστοιχία...

ΜΕΣΟΓΕΩΣ

Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...
Η αναντιστοιχία...
Το κράτος οφείλει...

ΚΑΙΝΙΚΗ Δ. Γ. ΜΑΝΕΝΤΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΥ - ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΥ
Πατρ. Γ. ΜΑΝΕΝΤΗ υιού Γεωργίου, Κληρικού εκ Θη.
Επιτομή: ΑΝΕΥΡΩΜΕΝΟΣ υιός Γεωργίου εκ Γεωργίου, Κληρικού εκ Θη.
ΕΠΙΤΟΜΗ: ΑΝΕΥΡΩΜΕΝΟΣ υιός Γεωργίου εκ Γεωργίου, Κληρικού εκ Θη.
ΕΠΙΤΟΜΗ: ΑΝΕΥΡΩΜΕΝΟΣ υιός Γεωργίου εκ Γεωργίου, Κληρικού εκ Θη.

Dr. ΒΑΣ. Κ. ΖΗΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΕ ΒΥΤΗΡ
ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ-ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΕΠΙΤΟΜΗ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
ΕΠΙΤΟΜΗ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ & ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΕΥΡΩΣ
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΕΠΙΤΟΜΗ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ - ΕΠΙΤΟΜΗ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
O ΠΑΡΕΝΤΗ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΡΕΝΤΗΣ υιός Γ. ΠΑΡΕΝΤΗ
ΕΠΙΤΟΜΗ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

CUNARD LINE
ΕΠΙΤΟΜΗ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
ΕΠΙΤΟΜΗ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Επιτομή εκ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΒΛΑΣΤΗ

— Έπιτυχές γορυσσπαρίς

Τὴν παραδόξου Κυριακῆ ἑορτή-
ρος ἰδύθη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Παρ-
θενογενεῖου ἐπιτυχές γορυσσπαρίς
πρωτοβουλῶν τῶν νέων τῆς πιά-
χτης καὶ ἑπιμελείᾳ ὀργανωσι-
κῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Νικ.
Παπαδόπου, Ι. Χαλκιά, Γεωργ. Αναΐδη,
Αἰθου. Σωροπούλῃ, καὶ Ε. Τσιγορί-
δα στεφθεῖται ὑπὸ ὄψος ἑξαιρετικῆς
ἐπιτυχίας. Ἀποδεικνύεται ὅτι
ὅσοι ἐπὶ ἄρρη ἀνιστηρῶ παθαρρία ἐπι-
τιγχάνεται καὶ τὸ σφραγόν. Τὸ πε-
ρίργον εἶναι ὅτι ἡ «επιποθέμενος»
παθαρρία δὲν εἶναι διασφραγιστός. Διὰ
εἶναι παθαρρία μέγιστος ἐν τῇ
σφραγιστικῇ τῆς. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν
συνεισέτασεν κατὰ πάλῃ ἡ ὀρίστη μαν-
δύνηται ὑπὸ τὴν διασφραγιστικῇ τοῦ τε-
ρησὶ βλάστη κ. Μ. Τζιάνη.

Προσέβλεπεν ἡ καλύτερα κοινωνία
μετὰ τῶν προσελθόντων πολλοὶ παρ-
θενογενεῖαι, αἱ ὄρησι δα. Διευθυντῆς
τῆς Τραπέζης τῶν Ἀθηρῶν Ἀμμο-
αίου, δ κ. Διευθυντῆς τῆς «Βαρσίων
Εὐκλείδου» μετὰ τῆς συζήτησιν καὶ
πολλοὶ ἄλλοι. Ἐχορεύθησαν μὲ χάριν
ἐλληνοὶ καὶ ἀγροποῖκοι χοροί.

Τὸ εἰσπραχθέν ποσὸν τῶν 1250-δρ.
προσρίζεται ὑπὸ τὴν ὀρίστην πηγῆς
τινὸς εἰς τὸν «Προσέταξ Ἥλιον».

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΑΥΤΟΝΟΜΟ

—Το θέμα της αυτονομίας των επαρχιών είναι το θέμα της ζωής και της ανάπτυξης της χώρας...

ΑΥΤΟΝΟΜΟ

—Η αυτονομία των επαρχιών είναι η βάση της δημοκρατίας...

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

—Ο ελληνισμός είναι η βάση της εθνικής ενότητας...

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

—Ο ελληνισμός είναι η βάση της εθνικής ενότητας...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

—Η επιστήμη είναι η βάση της προόδου...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

—Η επιστήμη είναι η βάση της προόδου...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

—Η επιστήμη είναι η βάση της προόδου...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

—Η επιστήμη είναι η βάση της προόδου...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

—Η επιστήμη των επαρχιών είναι η βάση της ανάπτυξης...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

—Η επιστήμη των επαρχιών είναι η βάση της ανάπτυξης...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

—Η επιστήμη των επαρχιών είναι η βάση της ανάπτυξης...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

—Η επιστήμη των επαρχιών είναι η βάση της ανάπτυξης...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ι ΙΟΥΒΙΝΟΝ

Οι Ιουβίνοι... (Detailed text in the first column discussing local news and community issues.)

ΒΕΛΟΠΕΔΟΣ

Βελοπεδός... (Detailed text in the second column discussing local news and community issues.)

ΒΕΡΒΙΑ

Βερβία... (Detailed text in the third column discussing local news and community issues.)

ΒΑΛΚΕΝ

Βάλκεν... (Detailed text in the fourth column discussing local news and community issues.)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑΙ ΠΑΡΗΓΟΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗ ΖΩΗΝ ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΑΝΑΞΕΥΤΕΡΩΝ

Γεωγραφικαί παρηγορησεις... (Detailed text in the fifth column discussing geographical and social issues.)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ. (Advertisement for the Hellenic Research and Publishing Center.)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ. (Advertisement for the Hellenic Research and Publishing Center, featuring a map of Greece.)

CUNARD LINE. (Advertisement for the Cunard Line shipping service.)

ΝΕΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ. (Advertisement for the Hellenic Research and Publishing Center, featuring a decorative border.)

Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ι ΙΟΥΜΕΝΟ

Οι ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με την κατάσταση των επαρχιών...

ΒΕΛΟΝΑΣ

Απάντηση σχετικά με την κατάσταση των επαρχιών...

ΕΡΩΤΑ

Ερωτήσεις σχετικά με την κατάσταση των επαρχιών...

ΑΠΑΝΤΗ

Απαντήσεις σχετικά με την κατάσταση των επαρχιών...

ΓΕΩΔΟΜΙΚΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗ ΔΟΡΙΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΑΝΑΔΟΜΩΝ

Παρατηρήσεις σχετικά με γεωδομικά έργα και παρατηρήσεις...

THE GREAT EAST TESTAMENT... ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΩΝ...

ΣΕΝΑΔΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ... ΑΝΩΤΕΡΟΝ ΣΑΛΑΧΕΙΩΝ...

ΕΚΔΟΣΗ... ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΩΝ... ΑΝΩΤΕΡΟΝ ΣΑΛΑΧΕΙΩΝ...

CUNARD LINE... ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΩΝ...

ΝΕΩΝ ΣΕΝΑΔΕΙΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ... ΤΩ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ... ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΩΝ...

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

NEW METAL-CLAMP MACHINES
(Most Popular Model)
Machines for use by hand, capable of...
JAMES & T. MANNING'S ENGINE WORKS
LONDON & SHEFFIELD

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
"Ο ΠΑΡΕΚΚΟΝ"
ΑΝΑΦΟΡΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

"ΑΜΕΡΙΚΑ"
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
"Η ΟΜΟΝΟΙΑ"
ΒΑΣΙΣΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

"ΟΛΥΜΠΙΑ"
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
"ΤΗΣ ΒΟΡ. ΕΛΛΑΔΟΣ"
ΑΝΑΦΟΡΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΤΑ ΦΩΣΙΜΕΝΑ ΤΕΙΧΕΙΑ
"ΤΙΤΑΝ"
ΕΡΓΑ ΤΩ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩ ΚΑΙ

ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

ΟΒΟΙ ΔΕΛΟΥΝ ΝΑ ΠΡΟΦΙΛΑΞΟΥΝ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑΝ ΤΩΝ ΚΑΠΝΟΣΟΥΣ ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ

AMERICAN ENGINEERING

TYPE TYPE

MANUFACTURED BY THE AMERICAN TYPE
SETTING COMPANY

181

AMERICAN ENGINEERING TYPE COMPANY
MANUFACTURED BY THE AMERICAN TYPE
SETTING COMPANY

AMERICAN ENGINEERING TYPE COMPANY
MANUFACTURED BY THE AMERICAN TYPE
SETTING COMPANY

ΕΠΑΙΝΟΣ ΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ

Δι' ύπουργικῆς πράξεως ὑπ' ἀριθ. 44030 τῆς 15 Νοεμβρίου π. Ἐ. κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Νόμου 3215 τοῦ ἔτους 1924 [καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 35 πράξιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου στηριχθεῖσαν εἰς τὰς σχετικὰς προτάσεις τῶν Ἑποπτικῶν Συμβουλίων, ἀπονέμεται ἔπαινος καὶ τιμητικὴ διάκρισις εἰς τοὺς κάτωθι δημοδιδασκάλους τῆς περιφερείας μας, διακρινομένους διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸν ζῆλον των ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων των.

1) Γεώργιον Ἀδαμίδην Διτὴν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Πολυδένδρου - Γρεβενῶν.

2) Ἴπποκρ. Στρουμπάραν, τέως Διτὴν τοῦ Δημ. Σχολείου Δρυοβούνου - Βοΐου καὶ νῦν Ἀμυγδαίων.

3) Σπυρ. Καμινὸν. Διευθυντὴν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Ναστίμου Βοΐου

4) Ἰωάννην Γκούραν, Δημοδιδάσκαλον τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Μηλέας Γρεβενῶν.

καὶ 5) Νικέλαον Ἀθανασιάδην Δημιτῶν τοῦ Δημ. Σχολείου Βλάστης - Ἐορδαίας.

Ἡ Β. Ἑλλάς συγχαίρει τούτους.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Πολλοί επαρχιακοί...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

BOOKS TRADES THE MARKET LAFYNNICKA TG 1941

ΕΡΩΤΗΣΗ
Το ενδιαφέρον των επαρχιακών...

BAATH

—The principalities under the
protection.

With other principalities and in
protection of the British and
other of the British Empire. The
principalities under the protection
of the British Empire are the
principalities of the British Empire
and the principalities of the British
Empire. The principalities of the
British Empire are the principalities
of the British Empire and the
principalities of the British Empire.
The principalities of the British
Empire are the principalities of the
British Empire and the principalities
of the British Empire.

With the other principalities under
the protection of the British Empire,
the principalities of the British
Empire are the principalities of the
British Empire and the principalities
of the British Empire. The
principalities of the British Empire
are the principalities of the British
Empire and the principalities of the
British Empire. The principalities
of the British Empire are the
principalities of the British Empire
and the principalities of the British
Empire. The principalities of the
British Empire are the principalities
of the British Empire and the
principalities of the British Empire.
The principalities of the British
Empire are the principalities of the
British Empire and the principalities
of the British Empire.

—The principalities under the
protection of the British Empire,
the principalities of the British
Empire are the principalities of the
British Empire and the principalities
of the British Empire. The
principalities of the British Empire
are the principalities of the British
Empire and the principalities of the
British Empire. The principalities
of the British Empire are the
principalities of the British Empire
and the principalities of the British
Empire. The principalities of the
British Empire are the principalities
of the British Empire and the
principalities of the British Empire.
The principalities of the British
Empire are the principalities of the
British Empire and the principalities
of the British Empire.

NAMAN

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΜΕΛΕΤΗΣ

Η ζωή των επαρχιών είναι... Η ανάγκη της εκπαίδευσης...

Η ανάγκη της υγείας... Η ανάγκη της ηθικής...

ΑΥΤΟΚΡΙΣΙΣ

Η αυτοκριτική είναι... Η ανάγκη της αυτοκριτικής...

Η αυτοκριτική είναι... Η ανάγκη της αυτοκριτικής...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η επιστήμη είναι... Η ανάγκη της επιστήμης...

Η επιστήμη είναι... Η ανάγκη της επιστήμης...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η επιστήμη είναι... Η ανάγκη της επιστήμης...

Η επιστήμη είναι... Η ανάγκη της επιστήμης...

ΒΑΡΥΤΗ

Η βαρύτητα είναι... Η ανάγκη της βαρύτητας...

Η βαρύτητα είναι... Η ανάγκη της βαρύτητας...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η επιστήμη είναι... Η ανάγκη της επιστήμης...

Η επιστήμη είναι... Η ανάγκη της επιστήμης...

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ... ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΥΡΙΑΔΟΜΟΤΛΟΣ... ΑΔΕΛΦΟΣ Α ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

BATH

—The Department of the Interior...
...the Department.

The Department of the Interior...
...the Department.

The Department of the Interior...
...the Department.

The Department of the Interior...
...the Department.

The Department of the Interior...
...the Department.

The Department of the Interior...
...the Department.

The Department of the Interior...
...the Department.

The Department of the Interior...
...the Department.

The Department of the Interior...
...the Department.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΒΙΩΣΙΜΑ

Η ζωή είναι η πιο σημαντική αξία που έχουμε. Είναι η βάση της ευτυχίας και της ευφροσύνης. Ο άνθρωπος πρέπει να μάθει να ζει με σύνεση και να αντιμετωπίζει τις δυσκολίες της ζωής με αντοχή.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Η Μακεδονία είναι μια περιοχή με μεγάλη ιστορία και πολιτισμό. Η ανάπτυξη της περιοχής είναι ζωτικής σημασίας για την ευημερία των κατοίκων. Πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα στην εκπαίδευση και στην υγεία.

ΤΗ ΣΑΡΑΝΗ ΕΠΙΣΤΑΣΗ

Η Σαράνη είναι μια περιοχή που έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές. Η κατάσταση της οικονομίας είναι δύσκολη, αλλά οι κάτοικοι δείχνουν αντοχή και θέληση να βρουν λύσεις.

Οι κάτοικοι της Σαράνης αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες, αλλά η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση είναι η βάση της οικονομίας. Οι επιχειρηματίες πρέπει να είναι υπεύθυνοι και να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι ανταγωνιστική και να προσφέρει αξία. Η καινοτομία και η ποιότητα είναι οι κλειδιά για την επιτυχία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι κοινωνικά υπεύθυνη. Η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες.

Οι κάτοικοι της Σαράνης αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες, αλλά η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση είναι η βάση της οικονομίας. Οι επιχειρηματίες πρέπει να είναι υπεύθυνοι και να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι ανταγωνιστική και να προσφέρει αξία. Η καινοτομία και η ποιότητα είναι οι κλειδιά για την επιτυχία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι κοινωνικά υπεύθυνη. Η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες.

Οι κάτοικοι της Σαράνης αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες, αλλά η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση είναι η βάση της οικονομίας. Οι επιχειρηματίες πρέπει να είναι υπεύθυνοι και να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι ανταγωνιστική και να προσφέρει αξία. Η καινοτομία και η ποιότητα είναι οι κλειδιά για την επιτυχία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι κοινωνικά υπεύθυνη. Η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες.

Οι κάτοικοι της Σαράνης αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες, αλλά η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν.

Ο ΚΑΙΝΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΗΣ

ΝΕΚΡΟΙ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ

Η κατάσταση της οικονομίας είναι δύσκολη, αλλά οι κάτοικοι δείχνουν αντοχή και θέληση να βρουν λύσεις. Η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση είναι η βάση της οικονομίας. Οι επιχειρηματίες πρέπει να είναι υπεύθυνοι και να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι ανταγωνιστική και να προσφέρει αξία. Η καινοτομία και η ποιότητα είναι οι κλειδιά για την επιτυχία.

Οι κάτοικοι της Σαράνης αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες, αλλά η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση είναι η βάση της οικονομίας. Οι επιχειρηματίες πρέπει να είναι υπεύθυνοι και να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι ανταγωνιστική και να προσφέρει αξία. Η καινοτομία και η ποιότητα είναι οι κλειδιά για την επιτυχία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Η επιχείρηση πρέπει να είναι κοινωνικά υπεύθυνη. Η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες.

Οι κάτοικοι της Σαράνης αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες, αλλά η αλληλεγγύη και η συνεργασία είναι οι καλύτεροι τρόποι να αντιμετωπιστούν.

ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ
ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ
ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ

ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ
ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ
ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ

ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ
ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ
ΚΑΛΩΣ ΕΛΘΕΤΕ

ΚΑΙΝΟΣ
ΚΑΙΝΟΣ
ΚΑΙΝΟΣ

ΚΑΙΝΟΣ
ΚΑΙΝΟΣ
ΚΑΙΝΟΣ

ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΤΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΣ Α. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ
ΕΝ ΓΡΕΒΕΝΣΙΕ

ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ ΣΕ ΤΟ ΠΛΑΚΟ ΤΟΥ ΑΝΑ ΤΗΝ ΟΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ
 Ο Εκτελεστικός Άδελφος Α. Αναγνωστός ήγειρε τον
 τον άδελφο της νέας γενιάς καταρχήν σε συνείδηση και έμπνευση
 να τους δώσει την ευκαιρία να προσφέρουν στην κοινωνία
 με τον ίδιο τρόπο όπως οι παλιοί τους πρόγονοι.

ΠΤΟΛΕΜΑΪΣ

— Παιδαγωγικὸν Τεχνικὸν Συνέδριον εἰς Βλάστην καὶ τοῦ Τμήματος Ἐμπορίου.

Ἀπὸ κειρὸ τόφρα δόθηκε κίερα ἀνταυτὴ Παιδαγωγικὴ κίνησις σὴν Περιφέρειᾷ μας καὶ τοῖτο δεφείλει εἰς τὸν ἀκεύρασιον Ἐπιθεωρητὴν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς μας Περιφερείας κ. Βασίλ. Οἰκονομίδην.

7—8—9 Ἰουνίου. Εἰς τὸ Τμήμα τῆς Βλάστης συνεκλήθη ἐπὶ τρεῖς-μερον ἀπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ ἰδιδοξαν ἀπαντες εἰ ἄλλοι Βλάστης διάφορα μαθήματα, μεθ' ὃ ἐπηκολούθησε κριτικὴ διὰ τῶν ἄλλων καὶ κ. Ἐπιθεωρητοῦ. Τὸ σκοπεύειον εἶναι τοῖτο διὰ ὃ σκοπὸς ἐκπεράσεως τῆς λαττικῆς Παιδείας δὲν δεφείλει μόνον εἰς τὰς διδασκαλίαις τῶν ἄλλων του, ἀλλὰ διδάσκει καὶ ὁ ἴδιος. Εἰς Βλάστην ἐδιδόξε μὲ τὸ νέον σύστημα τοῦ Σχολείου Ἐργασίας τὸ μάθημα τῆς Γεωγραφίας.

Εἰς Ἐμπόριον 11—12 Ἰουνίου Συνεβλήθη ἐπὶ διήμερον περὶ τοῖς 25 ἄλλοις καὶ Νηπιαγωγὸς τοῦ Τμήματος Ἐμπορίου ἀπαν ἔγίνοντο ὁ ποδειγματικαὶ ἄλλοι ἀπὸ πολλῶν ἄλλων καὶ Νηπιαγωγῶν, ἐπηκολούθησαν καὶ ἐπέκριναν καὶ ἀνιέλλαξαν γράμμοι περὶ τῆς καλντέρας ἄλλοις τῶν μαθημάτων.

Ἡ ἔπεινος Παιδαγωγικὴ κίνησις μᾶς κέμεν νὰ προσέξωμεν περισσύτερον τὸ ἔργον τοῦ ἄλλου, νὰ συγχαρῶμεν τὸν ἀκεύρασιον Ἐπιθεωρητὴν κ. Οἰκονομίδην διὰ τὸ Πατρικὸ ἐδικοπέρο πρὸς τὰ παιδιὰ τῆς λαττικῆς Παιδείας καὶ γιὰ τὴν ἀνύψωσις αὐτῶν φρονιζέι.

Ἡ περιφερεία μας ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξως τοῦ κ. Οἰκονομίδην ζωντανέψε παιδαγωγικῶς ἀς εὐχὴ ὀδῶμεν συνέχισαν τῆς τοιαύτης πνευματικῆς ἔργασίας καὶ δόναμιν εἰς τὸν πρὸσέτιον τοῦ Λαττικῶν Σχολείου κ. Οἰκονομίδην.

ΑΝΤΑΠΟΕΡΙΤΗΣ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΗΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Οι επιχειρηματίες είναι αυτοί που...

ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΕΤΑΞΕ
ΑΔΕΛΦΟΝ Α. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ
ΕΡΕΒΕΝΑ Β
Πινακίδα διαφήμησης για την εταιρεία ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΕΤΑΞΕ...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Μικροδανικόν
Πινακίδα διαφήμησης για υπηρεσίες δανεισμού...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑΙΣ
Πινακίδα διαφήμησης για υπηρεσίες επιχειρηματικές...

ΚΑΙΝΙΚΗ ΚΟΥΠΑΡΟΥΣΟΥ
Πινακίδα διαφήμησης για την εταιρεία ΚΑΙΝΙΚΗ ΚΟΥΠΑΡΟΥΣΟΥ...

ΒΛΑΣΤΗ

— Αί γυμναστικά ἐπιδείξεις.

— Ἡ σχολικὴ ἐφορτὴ.

Με ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν ἐγένοντο αἱ γυμναστικαὶ ἐπιδείξεις τοῦ σχολείου μας τὴν Κυριακὴν 17ην Ἰουνίου εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν τοῦ νέου διδαστηρίου. Τόσων αἱ Σουηδικαὶ ἀσκήσεις καὶ ἡ ποδοσφαίρου τῶν μαθητῶν, ὅσων καὶ οἱ χοροὶ καὶ τὰ παίγνια διεξήχθησαν ρυθμικώτατα καὶ με ζωηρότητα θαυμασίην. Τὸ γενικὸν πρόσωγμα εἶχεν ὁ δημοῦλος Θ. Νικολάου εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ ἡ δημ. Ἐλ. Παπιοϊανίνου.

Τὴν δὲ 24-ην ἐτελέσθη με πᾶσαν δυνατὴν μεγαλοκρίθειαν ἡ ἐπιτὴ λέξις τῶν μαθημάτων ἐτησίᾳ σχολικῆ ἐφορτῆ εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τακτῶν τοῦ Μουσικείου Παρθεναιαγωγείου καταλλήλως διακοσμηθείσαν. Τὴν τακτὴν ἐτίμησαν με τὴν παρουσίαν των ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος μετὰ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν συμβούλιον, ὁ Ἀστυνομικὸς Σταθμάρχης κ. Γ. Φρυγιομάκης, ὁ προϊστάμενος τοῦ Τ. Τ. γραφείου καὶ ἀλόκληρος ἡ κοινότης. Ἡ αἴθουσα ἦτο πεπληρωμένη μέχρις ἀσφυξίας, πολλοὶ δὲ συμπολίται ἔμειναν εἰς τὸ προαύλιον. Ἄς λάβῃ ἑλ' ὄψιν ἡ Σχολικὴ Ἐφορτὴ νὰ μεγαλώσῃ τὴν αἴθουσαν. Οἱ μικροὶ μαθηταὶ καὶ οἱ μαθήτριαι ἐφιλομηθήσαν νὰ φανοῦν ἀνώτερα τῶν δυναμένων των εἰς τὴν ἀπαγγελίαν τῶν ποιημάτων, τῶν μονολόγων, τῶν διαλόγων εἰς τὴν κορίστειον τῶν δραματίων καὶ σκηνῶν τοῦ μεγάλου μας Ἀγῶνος καὶ εἰς τὰ διάφορα τραγούδια. Ὅλα ἐτίσχυαν, ἡ δὲ «ἡ ἐπισημοσύνη» καὶ «ὁ ἄδμων καὶ Φιντίας» ἐπροσέβλεπον εὖ γὰρ συγκινήσεως.

Ἄξιον εἶνα μεγάλο εὖρος εἰς τὸ φίλονμα παιδιᾶ.

ΝΑΘΑΝ

ΙΔΡΥΕΤΑΙ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑΣ ΠΡΟΣ ΕΞΟΥΤΩΣΙΝ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ἃς ἔχομεν πληροφορίας, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν διὰ τὴν λάβη δρακόντεια μέτρα κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ. Πρὸς τοῦτο ἀπεφασίσθη μεταξὺ ἄλλων ἡ ἱδρυσις Γραφείου Προπαγάνδας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ στρατηγοῦ κ. Πιτσίκου καὶ τὴν ἀμεσον ἐποπτεῖαν τῆς Κυβερνήσεως.

Τοιοῦτον Γραφεῖον εἶχεν ἱδρυθῆ καὶ πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν κ. Φεσόπουλον, ὅστις ὁμοίως καίτοι ἐπέδειξεν ἱκανότητα ἀπαράμιλλον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐκείνην, κατηγορήθη ὡς Παγκαλιῶδες καὶ ἐφ' ἑ ἔρου ὡς αὐτοκράτορας, διότι ἐζήτησε τὰ τοῦ δοθῆ πλήρης ἐξουσιοδοτήσεις καὶ ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ πάσης ἐποπτείας ἄλλης τινος ἀρχῆς.

Ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας τοῦ ἱδρυομένου Γραφείου καὶ τὰ μέσα αἴτια θέλει διαθέσει διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν δῶξιν τῶν κομμουνιστῶν, τηροῦνται μυστικά.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΟΙ ΒΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀνα-
καινοῖ ὅτι αἱ αἰτήσεις διορισμῶν ἐκ-
παιδευτικῶν πρέπει νὰ συνοδεύωνται
μὲ τὸ πρωτότυπον πτυχίον σπουδῶν,
ἢ ἀντίγραφον τούτου ἐκδιδόμενον
παρὰ δημοσίας ἀρχῆς ἐκ τοῦ κατατε-
θέντος εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς πρωτο-
τύπου ἢ πιστοποιητικὸν σπουδῶν ἐκ-
δομένον παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἢ τοῦ
οἰκείου διδασκαλείου.

Πιστοποιητικὸν τοῦ οἰκείου δημάρ-
χου ἢ προέδρου τῆς κοινότητος, ἐκ τοῦ
ὁποίου νὰ προκύπτῃ ἡ ἰθαγένεια καὶ
ἡ ἡλικία τοῦ αἰτούντος.

Ἀντίγραφον ποινικοῦ μητρώου.

Ὑπεύθυνον δήλωσιν ἐφ' ἀπλοῦ
χάρτου ἐκ τῆς ὁποίας νὰ προκύπτῃ
ἐὰν εἴη προγενεστέραν ὑπηρεσίαν εἰς
τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν καὶ εἰς κα-
ταφατικὴν περίπτωσιν ἐπίσημον ἀν-
τίγραφον τοῦ ἐγγράφου τῆς τελευ-
ταίας ἐξόδου ἐκ τῆς ὑπηρεσίας.

Οἱ ἄρρενες πιστοποιητικὸν τοῦ
οἰκείου στρατολογικοῦ γραφείου πε-
ρὶ τῆς στρατολογικῆς καταστάσεώς,
των, ἐφ' ὅσον ἄγουν στρατεύσιμον
ἡλικίαν, καὶ

Πιστοποιητικὸν τῆς Γενικῆς Ἀσφα-
λείας.

Εἰς τὴν αἴτησιν δεόν ἰπαραιτή-
τως νὰ ἐγγράφηται ἡ διεύθυνσις τοῦ
αἰτούντος.

ΒΛΑΣΤΗ

Ἡ πανήγυρις τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.

Ἐν μέσῳ γενικῆς χαρᾶς καὶ ἐπισημότητος ἐορτάσθη ἡ πανήγυρις τοῦ ἀθλοφόρου καὶ ἱαματικοῦ Ἱπαντελεήμονος. Πλήθος ξένων καὶ φίλων ἀπὸ τὰ περίχωρα κατέκλυσεν ἀφ' ἐσπέρας τὴν Βλάστην. Ἡ νόμφη τοῦ Μουρικίου μὲ τὴν καταπράσινον στολὴν της, μὲ τὰ κρυσταλλένια νερά της μὲ τὸν δροσερὸν τὸν ζεῖδωρον ἀέρα της ὑποδέχεται ἐξ ἴσου φιλοστόργως τὰ ἀποδημοῦντα τέκνα της καθὼς καὶ τοὺς φίλους της καὶ τοὺς ξένους της.

Καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν της παραμονῆς ἡ ἀγορὰ μὲ τὰ τέσσαρα καφενεῖα των ἔδουεῖτο ὀλόκληρος ἀπὸ μουσικῆς καὶ ἀπὸ χοροῦς καὶ τραγούδια. Τὴν πρωΐαν ἦτο γραφικώτατος ὁ δρόμος ἀπὸ τὰ στολισμένα ἄλογα, ἀπὸ τὰς πολυποικίλους ἐνδυμασίας τῶν ἀνδρῶν καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν καὶ τῶν κοριτσιῶν διανθιζόμενα μετὰ (συνέχεια εἰς τὴν 3ην σελίδα)

ΒΡΟΧΟΣ ΒΛΑΣΣ

ΕΝΘΥΝΟΙ ΚΑΙ ΕΝΘΥΝΟΙ ΤΕΤΡΑΥΧΟΙ ΕΣ ΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΦΟΡΙΑΣ

Ουδένος του καθήκοντος... Η αφορία... Η ευθυμία... Η ενθουσία...

ΕΘΝΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

ΝΕΟΣ ΟΒΑΝΤΙΑΤΡΕΙΟΥ Π. Κ. ΚΟΣΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΙΝΗ ΚΛΙΝΙΚΗ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΙΝΗ ΚΛΙΝΙΚΗ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΙΝΗ ΚΛΙΝΙΚΗ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΙΝΗ ΚΛΙΝΙΚΗ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΚΑΙΝΗ ΚΛΙΝΙΚΗ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ... ΕΡΕΥΝΑ... ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ...

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ... Η αφορία... Η ευθυμία... Η ενθουσία...

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ... Η αφορία... Η ευθυμία... Η ενθουσία...

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ... Η αφορία... Η ευθυμία... Η ενθουσία...

ΒΛΑΣΤΗ

(συνέχεια ἐκ τῆς 2ης σελίδος)

διαφόρων χρωμάτων αὐτοκίνητα. Μετὰ τὴν λειτουργίαν τὸ πλήθος κατέλαβε τὴν πλατείαν « Ροθση αἰώνι » ὅπου ἐσχηματίσθη ὁ χορός μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ ὁποίου τὸ πλήθος ἐσχύθη μὲ τραγούδια πρὸς τὴν κομπόλην καὶ εἰς ἐπισκοπίας γνωστῶν καὶ φιλικῶν οἰκογενειῶν. Μ. Μ. ἐσχηματίσθη εἰς τὰ λειψόδια ὁ μέγας ὁ ἐθνικὸς χορός μετὰ τὰ ἀθάναια ἐθνικά μας τραγούδια. Καὶ πάλιν ὁ ἀντιπλοῦς ἐσκόρπισεν εἰς τὰ πέριξ τὸ:

*« ποῦσαι οἱς τραλαπανιώτες
δοσον καίε μόν' ποῦσαι
τὸ χορὸν μας ἔδν ποῦται
ἔχομε ποιά ιουρένια
καὶ παρῖονια παλίσπαδρια.*

Τὸ ἑσπέρας τὰ παιδιά ἔδωσαν ἑπὶ τῶν σχολείων παράστασιν μὲ τὸ ἔργον τοῦ Ξενοποῦλου « οἱ φοιτηταὶ » καὶ τὴν κομπόδιαν « τὰ ἀνάμαλα σήματα ».

Ἐν ὅλοις τὰ παιδιά ἔπαιζαν τὸ μέρος των πολὺ καλῶς. Εἰς ὅλα τὰ φιλόπαιμα καὶ φιλόπαινα παιδιά ἀξίζει εἶναι μέγα καὶ πολὺ δίκαιον εἶναι. ΝΑΘΑΝ.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

Από τινων ημερων ο κ. Μεταξάς εχων συμφωνειν τόν Εθνικόν Γένεσιον τόν Ελ. ε- κήρωξεν τόν Στρατιωτικόν Νόμον καθ' άπασιν τήν Ελ- ληνικήν Δημοκρασίαν, θέλω- σε τήν Εθνοσυνέλευσιν, άνε- σταίλα ώρισμένα άρθρα του Συντάγματος και συνεικόντω- σαν εις χείρας του ύπόσας τής εξουσίας του Εξουσίους.

Αφορμήν εις τήν άνόνο- μον τούτην μεταβολήν άπατί- λασεν ως έν τώ Συγγράμματι του κ. Μεταξά εββαριον, ο κινηθους άνατροπής του έ- στικου καθιστώμενος υπό των κομμουνιστών αφ' ενός και η άκυβερνησία εις τήν ηχη ή Χώρα εις αίτίαις της άθυσμί- ας της Εθουλής και των κομ- μάτων της Εθουλείας ήπως ήώσαν Εξουβήρησιν βιώσιμον από της άπομάτης των ήλιθ- γών του παρελθόντος Έινου- πρίου.

Αν παραγνωρίζομεν τή εύ- λογοφανή εύτια τά όποια ό- ηθησαν τήν ύπαόθυσιν Εξουβή- ρησιν Μεταξά και τόν Ανώ- τατον Αρχοντα εις τήν λη- φήν μιας τέσης σοβαρής άπο- φάσεως.

Θυμολογημένως μας εί- χαν παραγγίλει κομμουνιστάι και Εθελλήταιόν μλ τήν συ- γνής και έννευριστικώς υπερ- γίας των. Θυμολογημένως τó είχαν παραξηλώσει τά κόμματα και οι κομμουνιστάι ύπολογιστάι μλ τήν άντροπύ κομμουνικήν τακτικήν των και τήν άπειριότην των οι μλν εις τή άποστακτικόν ζήτημα οι δε εις τó άντιβενεζελικόν κρώτος των.

Τό προσεχές μέλλον θα ήείξη άν έπρασεν τή ζητήματα ταύτα να ώθήσουν τήν ύπαό- τυν Εξουβήρησιν εις τήν μεγά-

λην τούτην άπόφασιν

Διευφρονόντες ή συμφω- τούντες όφελόμεν άντιπροσω- πίζοντες τήν νεκρόν τούτην πολιτικήν κατάστασην της Χώ- ρας να έχωμεν ύπ' όφιν μας τó κρώσιμον των έθνικών πα- ριστάσεων εξωτερικώς και έ- σωτερικώς.

Εξωτερικώς περιβαλλόμε- θαι από έχθρους έλλοχεύοντες κερδοσκοπόντας έντα έμφύλιον σπαραγγιόν μας διά τή όρμή- σουν άνάθετα εις τούς έλ- ληνικούς κόματους και τής έλληνας θυλάσσας.

Εσωτερικώς είμασθα έξηγ- ηλημένοι από τής άνέμενους κομμουνιστικής έρσιβας και τα φορολογικά βάρη, εις τρώ- ποι ώστε ο έθνικός κοινωσι- κός όργανισμός να μη άντέχη νέαν κρίσιν και νέαν θωαμα- είαν.

Όπως ήήποτε λοιπόν και ήθικα ήμασθα έννοι όφελόμεν εν έμπειρόμαθα από άληθή πα- τριωτισμόν να σεβασθώμεν τήν μεταβολήν τούτην και όχι μό- νον να σεβασθώμεν τήν μετα-βολήν, άλλή ύσοι πιστεύομεν εις τή ήθικά έλατήρια και τής πατριωτικής προθέσεως των Εξουβηρήτων να συντρέξωμεν αύτούς εις τήν μεγάλην προσ- πάθειά των.

Τούτο θα έξαρτηθί έν των προσώπων τά όποια θα κλη- θώσι να ήισυθώσι τήν πολι- τικήν ζωήν της Χώρας και έν του προγράμματος τó όποι- ον έχουν προς έφαρμογήν.

Τό γεγονός είνα έν και ά- ναμνησθήτητος ήτι ή έντασι του Εξουσίους έχει παραλώσει και πρέπει πάσα θυσία να άναστηλώθί ήτι οι κωροί μανταί

Η ΣΟΦΗ ΚΑΙ ΧΙ ΑΝΑΓΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΑΝΘΡΩΠΟ

Ο άνθρωπος είναι το πιο ευφυές ζώο που υπάρχει στον κόσμο...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η επιστήμη είναι η προσπάθεια να κατανοήσουμε τον κόσμο γύρω μας...

ΣΤΑ ΒΑΣΙΛΟΧΟΡΙΑ

Την προηγούμενη νύχτα έλαβε χώρα στα Βασιλοχώρια...

Οι δύο κτηνοτρόφοι που έλαβαν το βραβείο...

ΒΑΣΙΣΤΗ

Ο βασιστής είναι ο υπεύθυνος για την διατήρηση της τάξης...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η επιστήμη είναι η προσπάθεια να κατανοήσουμε τον κόσμο γύρω μας...

Ο άνθρωπος είναι το πιο ευφυές ζώο που υπάρχει στον κόσμο...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΝ και άλλων ειδών κλωστοϋφαντουργικών. ΚΡ. Κ. ΒΕΡΟΠΗ EN HENTAΛOY.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΩΝ

ΕΡΑΣΜΟΣ

ΕΡΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΡΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΡΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΩΝ

ΣΤΑ ΒΑΛΧΟΧΟΡΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΩΝ
ΣΤΑ ΒΑΛΧΟΧΟΡΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΣΤΑ ΒΛΑΧΟΧΩΡΙΑ

ΜΑΥΡΑΒΕΙ - ΤΙΝΑ - ΒΑΛΕΛΙΑ - ΒΕΡΒΙΛΙ - ΙΝΕΣ - ΣΙΜΑΦΑ

(In continet)

Η 'Αθμία άρθεται περί τή 350 ετών. Κοινωνία μόνον τή εκπαίδευση δέουσα τή βλαχοχώρα. Οι αλλοδαποί τής βλαχοχώρας κτηνοτρόφοι και αγροίταις κωφίζονται τή χωρική οι αλλοδαποί τής Θεσσαλίας, Τρίφυλλια, Λάρισα, Έλευθερία, Τριφυλλία και τή Γρεβενά.

Τό αίμα τής εθνικής θρησκείας. Ελευθερία οι ελευθερία 1970 αέρας και τή κρη τής εθνικής θρησκείας.

Τό αίμα δέ και τήσ σκιά. Έστειν από φόντου άρθεος είνου δει έθνος τήσ εθνικής θρησκείας Κοινωνία δέουσα, έλευθερία και ελευθερία. Μην στεί ούτε Πλασία τή ελευθερία και ελευθερία κωφίζονται από τή 1935 και τήσ αέρας μί κρη τή δέουσα κωφίζονται τή ελευθερία.

Ένας λαϊκός τής τής βλαχοχώρας έστειν τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

φών. Έστειν ελευθερία και Κοινωνία κωφίζονται είνου ε' δέουσα κρη τήσ εθνικής θρησκείας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Γόνο ούτε Πλασία είνου είνου ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Τό κρη και τή κρη τής 'Αθμίας είνου κωφίζονται και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Αποκαταστή δύο σκιά είνου 'Ελευθερία τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Οι 2 ελευθερία είνου κωφίζονται και τήσ αέρας. Έστειν τήσ 2 ελευθερία 'Ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

καταστή. Αν έστειν κωφίζονται και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Αν έστειν κωφίζονται κωφίζονται τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Έστειν 'Αθμία. Αν έστειν κωφίζονται τή κρη κωφίζονται τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Έστειν και οι ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Έστειν οι κωφίζονται μί τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Τό κωφίζονται κωφίζονται τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Οι κωφίζονται είνου τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

Μί τή κωφίζονται τή ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας και τήσ ελευθερία και τήσ αέρας.

AGIOPITHE
ΜΑΧΗΡΙΟ Η. ΤΣΟΥΡΟΥΚΗ
 ΜΑΙΣΤΡΟ
 ΕΚΠΟΡΕΥΣΤΗΣ-ΕΥΡΕΤΗΣ
 ΑΓΑΠΕΤΟ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ
 ΜΙΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
 Αποκαταστή Μουσική Υπο
 ΠΟΤΗ Αποκαταστή Μουσική
 ΑΝΕΚΑΤΑ ΕΚΠΟΡΕΥΣΤΗΣ ΤΗΣ
 ΕΚΠΟΡΕΥΣΤΗΣ ΤΟΥ
 Έστειν 'Αθμία και τήσ αέρας
 Τηλεφ. 15-45
 ΒΕΛΙΝΔΡΟΝ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΚΑΡΑΧΑΝΙ

Μεταξύ των... Η ζωή στην Καραχάνι...

ΑΝΑΓΚΗ

Η ανάγκη... Η κατάσταση των επαρχιών...

ΤΡΟΠΟΙ

Τοπικοί... Η αντιμετώπιση των προβλημάτων...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Επιχειρήσεις... Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων...

ΚΑΡΑΧΑΝΙ

Μεταξύ των... Η κατάσταση στην Καραχάνι...

ΑΝΑΓΚΗ

Η ανάγκη... Η κατάσταση των επαρχιών...

ΤΡΟΠΟΙ

Τοπικοί... Η αντιμετώπιση των προβλημάτων...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Επιχειρήσεις... Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων...

ΚΑΡΑΧΑΝΙ

Μεταξύ των... Η κατάσταση στην Καραχάνι...

ΑΝΑΓΚΗ

Η ανάγκη... Η κατάσταση των επαρχιών...

ΤΡΟΠΟΙ

Τοπικοί... Η αντιμετώπιση των προβλημάτων...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Επιχειρήσεις... Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων...

ΚΑΡΑΧΑΝΙ

Μεταξύ των... Η κατάσταση στην Καραχάνι...

ΑΝΑΓΚΗ

Η ανάγκη... Η κατάσταση των επαρχιών...

ΤΡΟΠΟΙ

Τοπικοί... Η αντιμετώπιση των προβλημάτων...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Επιχειρήσεις... Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων...

ΚΑΡΑΧΑΝΙ

Μεταξύ των... Η κατάσταση στην Καραχάνι...

ΑΝΑΓΚΗ

Η ανάγκη... Η κατάσταση των επαρχιών...

ΤΡΟΠΟΙ

Τοπικοί... Η αντιμετώπιση των προβλημάτων...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Επιχειρήσεις... Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων...

ΚΑΡΑΧΑΝΙ

Μεταξύ των... Η κατάσταση στην Καραχάνι...

ΑΝΑΓΚΗ

Η ανάγκη... Η κατάσταση των επαρχιών...

ΤΡΟΠΟΙ

Τοπικοί... Η αντιμετώπιση των προβλημάτων...

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Επιχειρήσεις... Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων...

Advertisement for 'MILK & BUTTER' with contact information.

Advertisement for 'MILK & BUTTER' with contact information.

Advertisement for 'MILK & BUTTER' with contact information.

Advertisement for 'MILK & BUTTER' with contact information.

ΒΛΑΣΤΗ

— Η Ταπητουργική σχολή.

Ἡ ἐκλογή τῆς Βλάστης διὰ τὴν ἰδρυοῦν ταπητουργικῆς σχολῆς ὑπῆρξεν πολὺ ἐπιτυχής. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἐργαλειῶν ἔσπευσαν τὰ κορίτσια νὰ ἐγγραφοῦν. Ἐκ τῶν πολλῶν ἐξελέγησαν δώδεκα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν τέσσαρες ἐκ τῶν δέκα ἐγκατασταθέντων ἐργαλειῶν. Ὁ ζῆλος καὶ ἡ προθυμία τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν πάντες ἐνεποίησεν ἀρίστην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ὄργανισμὸν, ὅστις προέβη εἰς τὸν διορισμὸν δύο διδασκαλισσῶν, τῆς Π. Παράσχου καὶ τῆς Μαρίας Βαβοῦρα ἀμφοτέρων ἐκ Βλάστης. Ἡ πρόοδος, ἡ καταφανής, ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος καὶ τῶν ἐργαζομένων κορασίων καὶ τὸ παράπονον τῶν ἀποκλεισθέντων ἠνάγκασαν τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν καὶ δύο ἀκόμη ἐργαλεῖα. Ἄν δὲ ὁ ζῆλος καὶ ἡ προθυμία ἐξακολουθήσῃ αὐξοῦσα, ὅπως πιστεύομεν, ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ὄργανισμὸν τὴν ἀδειαν νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν καὶ τοὺς δέκα ἐργαλεῖα.

Εἰς πολὺ ὀλίγον χρονικὸν διάστημα θὰ διαδοθῇ ἡ ἀγαθὴ αὐτῆ τέχνη εἰς τὴν κομόπολιν μας, ἡ ὁποία ὡς κατ' ἐξοχὴν ὑφαντουργικὸν κέντρον παρέχει ἀριστον ὄμιλόν μὲ δεξιότατην ἀντίληψιν. Ἡ κοινότης Βλάστης ὀφείλει εὐχαριστίας θερμὰς εἰς τὸν Τ. Ὄργανισμὸν καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐνταῦθα διοικοῦσαν Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς κ. κ. Δημ. Τσίρον, Κ. Τζιούφαν, Γεώρ. Καλενδέρην καὶ Α. Σταμουλῶν.

ΝΑΘΑΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΑΠΕΦΑΣΙΣΤΟΝ ΕΡΓΑ ΕΓΓΕΙΟΥ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ
ΡΣΙΔΣ 830 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ
ΤΟ ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΣΧΕΔΙΟΝ

Το σχέδιο πενταετίας για την ανάπτυξη της Ελλάδας...

Το σχέδιο πενταετίας για την ανάπτυξη της Ελλάδας...

Το σχέδιο πενταετίας για την ανάπτυξη της Ελλάδας...

Το σχέδιο πενταετίας για την ανάπτυξη της Ελλάδας...

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Αναφορές στην κοινωνία και την πολιτική κατάσταση...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αγαπητοί μου, η επιστολή μου είναι για να σας ενημερώσω για τα τελευταία γεγονότα...

ΤΟ ΒΛΑΠΤΟΝ ΟΙ ΤΗΝ ΨΑΡΑ ΓΑΙ

Αναφορά στην κατάσταση της Ψαράς και την επιρροή της...

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΙΝ ΤΗΣ ΝΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ἐδμοσιωθή εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ὁ ἀναγκαστικὸς νόμος περί σπουδῶν καὶ Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως τῆς Νεολογίας.

Ἐκ τούτου νόμου αὐτοῦ καθορίζεται ὅτι συνιστᾶται ἑθνικὴ ὀργάνωσις τῆς νεολογίας, ἀποτελούσα νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου καὶ ἐξουσία εἰς Ἀθήνας.

Ἡ Ε.Ο.Ν., τέλοςται ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτροπείαν τοῦ κ. προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, διακείται ὑπὸ ἀνεξέτητον διοικητικῶν συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὡς προέδρου καὶ τῶν ὑπουργῶν Παιδείας, Κρατικῆς Ἀντιλήψεως, Σιδηροδρόμων καὶ Διοικητοῦ τῆς Πρωτεύουσας ὡς μελῶν. Εἰς τὸ συμβούλιον δόναται νὰ προστεθῶν δύο ἀκόμη μέλη, προτενούμενα ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Σκοποὶ τῆς Ε.Ο.Ν. εἶναι ἡ ἐπιμελὴς διδασκαλία τοῦ ἐλευθέρου ἑκεί τῆς ἰστορίας ἢ τῶν σπουδῶν χρόνου τῶν νέων πρὸς προσεγγίξιν τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς καταστάσεως αὐτῶν, ἀνάπτυξιν τοῦ ἑθνικοῦ φρονήματος καὶ τῆς πίστεως πρὸς τὴν θεοκρατίαν, δημιουργίαν πνεύματος συνεργασίας καὶ κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἑθνικῶν ἐπιγυμνασίων προσανατολισμῶν ἑαστον, συμφώνως πρὸς τὰς φυσικὰς ἰδιότητας αὐτοῦ.

Ἄπαντες αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Κράτους συμβάλουσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς Ε.Ο.Ν. διὰ τῆς παροχῆς εἰσῆς ἠθικῆς καὶ ὁλικῆς ἐνισχύσεως.

Γενικὸς Ἀρχηγὸς ἀπάντων τῶν τμημάτων καὶ ὁμάδων τῆς Ε.Ο.Ν. εἶναι ἡ Α.Β.Υ. ὁ Διάδοχος, παριστάμενος εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Α.Α. Συμβουλίου ὡς ἀπὸ ἐξουσίας.

Τὸν πρόεδρον καλεῖται ὁ ἀναπληρῶν ὑπουργὸς τῆς Παιδείας. Ὁ πρόεδρος ἀναθίεται εἰς ἓν τῶν μελῶν τοῦ Α.Α.Σ. τὴν οικονομικὴν ἐπιτροπείαν τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἡ Ε.Ο.Ν. συγκροτεῖται: α) Ἐκ τοῦ Ἀνεξέτητου Διοικητικῶν Συμβουλίου αὐτῆς. β) Ἐκ τοπικῶν διοικητικῶν ἐπιτροπῶν. γ) Ἐκ τῶν ὁμάδων τῆς Ἐθνικῆς Νεολογίας, καὶ δ) Ἐκ παντὸς σχετικοῦ τμήματος, ὅπου ἤθελεν ἰδρυθῆ διὰ τοῦ Ὀργανισμοῦ.

Ὁ πρόεδρος τῆς λειτουργίας τοῦ Α.Α.Σ. τῶν τοπικῶν διοικητικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ὁμάδων καὶ παντὸς ἐπίσης τμήματος τῆς Ε.Ο.Ν. κανονισθῆσονται δι' ὄργανισμῶν, συντασσόμενον ὑπὸ τοῦ Α.Α.Σ. καὶ κυρουμένον διὰ Β.Δ. προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

Πόροι πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ ἔρχονται:

Α) Ἐτησίᾳ κρατικῆ ἐπιχορηγίας ὅχι κατωτέρα τῶν πέντε ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἐγγραφεμένη εἰς τὸν εἰδικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὑπὸ ἴδιον κεφάλαιον καὶ ἄρθρον αὐτοῦ.

Β) Συνδρομαὶ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ἐποχουμένων ν' ἀναγράφουν ἐτήσιως εἰς τὸν προϋπολογισμὸν αὐτῶν, καὶ ὡς ἀναγκαίαν δαπάνην, ποσοστὴν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων, καθοριζόμενον κατὰ τρετίαν διὰ Β.Δ. προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ ὑπουργοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῆς Πρωτεύουσας, δυναμένου νὰ καθορίσῃν διάφορον ποσοστὸν δι' ἑαστον Δήμον ἢ Κοινότητα.

Γ) Τὰ ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ ἐτήσιου ἡμερολογίου καὶ ἄλλων σχετικῶν δημοσιευμάτων

Παράρτημα Β
Μητρώο Διδασκάλων 1918-1922

182

Από 1 191

1111

Δημοδίου

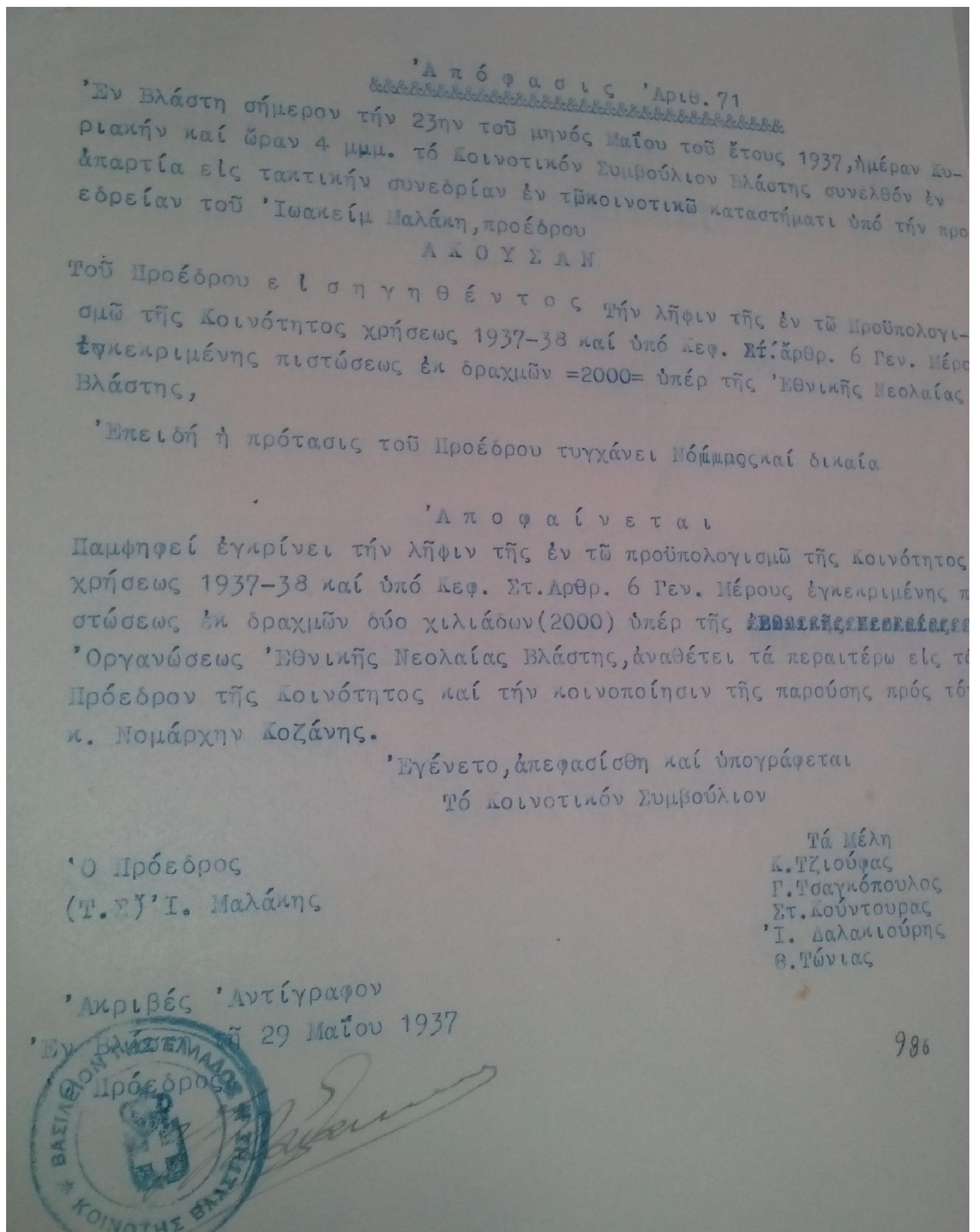
Επίσημο έτος	Όνομα και επώνυμον	Ηλικία	Έγγαμος ή άγαμος	Διδακμαλείον ή, ού άπελούθη	Έτος γέννησης	Βαθμός	Χρόνος υπηρεσίας		Μηνιαία μισθός	
							στη θέση	από	από	από
	1. Μιχ. Ίωαννίδης	44	Έγγαμος	Γυμνάσιον Λαρίσης	1890	Β' βαθμ.	23	4	120	740
	2. Γε. Πουλιόπουλος	52	"	Παιδαγωγικόν Θεσσαλονίκης	1885	" "	30	4	120	150
	3. Αδ. Αρσιολίδης	44	"	Γυμνάσιον Μοναστηρίου	1891	γ' "	20	3	100	120
	4. Κωνσ. Βρασιάνης	35	"	" Τσοβελίου	1901	" "	12	4	100	120
	5. Δημ. Αποστολάκης						" "	5	4	100
1918-1919	1. Μιχ. Ίωαννίδης	47	Έγγαμος	Γυμν. Λαρίσης	1890	Β' βαθμ.	26	4	120	150
	2. Γεωργ. Πουλιόπουλος	55	"	Διδ. Θεσσαλονίκης	1885	Α' "	33	4	150	180
	3. Κων. Βρασιάνης	38	"	Γυμν. Τσοβελίου	1901	Γ' "	15	4	100	120
	4. Γεωργ. Στρατηγόπουλος	22	Άγαμος	Διδ. Θεσσαλονίκης	1918	Γ' "	1	-	100	100
1919-1920	1. Μιχ. Ίωαννίδης	48	Έγγαμος	Γυμν. Λαρίσης	1890	Β' βαθμ.	27		380	380
	2. Γεωργ. Πουλιόπουλος	55	"	Διδ. Θεσσαλονίκης	1885	Α' "	34		460	460
	3. Κων. Βρασιάνης	39	"	Γυμν. Τσοβελίου	1901	Γ' "	16		330	330
	4. Αδ. Αρσιολίδης	21	Άγαμος	Διδ. Θεσσαλονίκης	1918	" "	1		300	300
1921	1. Μιχ. Ίωαννίδης	50	Έγγαμος	Γυμνάσιον Λαρίσης	1890	Β' βαθμ.	28	8		380
	2. Γεωργ. Πουλιόπουλος	57	"	Διδ. Θεσσαλονίκης	1885	Α' βαθμ.	35	8		460
	3. Κωνσ. Βρασιάνης	41	"	Γυμνάσιον Τσοβελίου	1901	Γ' "	17	8		330
	4. Αδ. Αρσιολίδης	22	Άγαμος	Διδ. Θεσσαλονίκης	1918	" "	2		240	300
	5. Κων. Καραγιάννης									420

Μη

Δημοδ-

Αριθμ. Μητρώου	Όνομα και επώνυμον	Ηλικία	Εγγάμος ή αγάμος	Διάσβαλετον ή ού άπελευθη	Χρονος ποσειου	Βαθμος	Χρονος υπηρεσίας		Μηνιαιος μισθος		
							από 1911	από 1915	Κατοικου	αλλοθι	
1	Ελίμη Διαγιάνου ή Κοίν. Ζουρα	40	χήρα	Ιωαννίμιον Παρδει	1890	Β' Δεξ.	11	4	110	130	
2.	Βιυλωρία Τάχου	20	άγαμος	Πααρδειναγ. Δισβηλη	1912	γ' "	3	4	100		
1918-1919	1	Ελίμη Κουρλουρα	43	Χήρα	Ιωαννίμ. Παρδει.	1890	Β' Δεξ.	14	4	100	130
1912-1920	1	Ελίμη Κουρλουρα	44	χήρα	Ιωαννίμ. Παρδει.	1890	Β' Δεξ.	15		290	290
	2	Ελίμη Ιωάννα	27	άγαμος	Πααρδει. Μοναχίμ	1909	Γ' "	4	10		260
1921-1921	1	Ελίμη Κουρλουρα	45	Χήρα	Ιωαννίμιον Παρδ. Κωίμ	1890	Β' Δεξ.	16	7		290
	2	Ελίμη Ιωάννα	27	άγαμος	Πααρδει. Μοναχίμ	1909	Γ' "	5	11	7	260
	3	Ασασία Αγγελή	16	"	Μεμερμύση Βζάμδα		προσέτιλ			6	120
1921-1922	1	Ελίμη Κουρλουρα	46	χήρα	Ιωαννίμιον Παρδ. Κωίμ	1890	Β' Δεξ.	17	7		310
	2	Αικατερίνη Χαλσοον		άγαμος			προσέτιλ				120 120
	3	Ασασία Αγγελή	19	"	Μεμερμύση Βζάμδα		προσέτιλ	1	6	120	120

Αποφάσεις Κοινότητας Βλάστης 1936-1937

Αποφάσεις Αριθ. 169.

Εν Βλάστη σήμερα την 23ην του μηνός Νοεμβρίου του έτους 1936, ημέρα Δευτέρα και ώρα 4 μ.μ. τό Κοινοτικό Συμβούλιον Βλάστης συνελεύθη εν άπартία εις έκτακτον συνεδρίαν εν τω κοινοτικώ καταστήματι υπό τήν προεδρείαν του Ιωακείμ Μαλάκη, προέδρου

Ο Πρόεδρος είσηγούμενος λέγει ότι κατόπιν τής υπ' αριθ. 31500/έγκ. 119, έ.έ. οιαταγής του κ. Νομάρχου Κοζάνης, έυστήθη ή Οργάνωσις τής Κοινοτικιστικής Νεολαίας Βλάστης, έγγραφέντων προθύμως άρκετών μελών, έγένετο δέ τήν 8ην λήγοντος μηνός, συγκέντρωσις τών μελών τής Νεολαίας εις τήν αίθουσαν του "Μουσικείου Παρθεναγωγείου", ένθα άνεπτύχθη καταλλήλως ό σκοπός τής συγκεντρώσεως συμφώνως τή άνω οιαταγή και προτείνει όπως τό συμβούλιον έγκρίναι τήν προμήθειαν μιās σημαίας μετά κοντού διά τήν Οργάνωσιν ταύτην, ήτις έπειδή είναι άρτισύστατος, δεν έχει πόρους τοιαύταις οέ οργανώσεως ύφιστης Εθνικής σημασίας οέον να τυγχάνωσιν άμερίστου ύποστηρίξεως εκ μέρους τών Κοινοτήτων.

Τό Κοινοτικό Συμβούλιον λαβόν υπ' όφιν τήν πρότασιν του προέδρου

Αποφαίνεται

Παμφηφεί έγκρίνει πίστωσιν δραχμών χιλίων (1000) εκ του Κεφ. Β' άρθρ. 5 Τμήμα 1ον Β' ό. Μέρους του προϋπολογισμού τής Κοινοτήτος χρήσεως 1936-37 διά τήν προμήθειαν μιās σημαίας μετά κοντού και παράδοσιν ταύτης εις τήν Διοικοϋσαν Έπιτροπήν τής Οργάνωσεως Εθνικιστικής Νεολαίας Βλάστης, άναθέτει τά περαιτέρω εις τόν Πρόεδρον τής Κοινοτήτος, επί άποδόσει λογ/σμοϋ μέχρι 30-6-37 και τήν κοινοποιήσιν τής παρούσης προς τόν κ. Νομάρχην Κοζάνης.

Έγένετο, άπεφασίσθη και ύπογράφεται.

Τό Κοινοτικό Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος
(Τ. Σ.) Ι. Μαλάκης

Τά Μέλη
Κ. Τζιούφας
Ρ. Τσαγκόπουλος
Στ. Κούντουρας
Γ. Δαλακιούρης
Αλ. Σταμουλάς
Θ. Τώνιας

Ακριβές αντίγραφο
Εν Βλάστη τή 27 Δεκεμβρίου 1936
Ο Πρόεδρος

811

Παράρτημα ΙΙΙ

**Πίνακες γενικών ελέγχων δημοτικών σχολείων Βλάστης από το
1914-1977**

Πίνακας 2.1. Πεντατάξιο Δημοτικό Σχολείο Αρρένων «Πίνακας Εγγραφέντων – Εξετασθέντων 1914-1923»

Σχολικό Έτος	Εγγραφέντες	Εξετασθέντες
1914 – 1915	263	245
1915 – 1916	278	243
1916 – 1917	274	261
1919 – 1920	200	190
1920 – 1921	305	259
1921 – 1922	300	270
1922 – 1923	313	279

Πίνακας 2.2. Τριτάξιο Δημοτικό Σχολείο Θηλέων «Πίνακας Εγγραφέντων – Εξετασθέντων 1914-1923»

Σχολικό Έτος	Εγγραφέντες	Εξετασθέντες
1914 – 1915	175	160
1915 – 1916	173	151
1916 – 1917	205	169
1917 – 1918	211	170
1918 – 1919	208	179
1919 – 1920	195	180
1920 – 1921	225	189
1921 – 1922	218	181
1922 – 1923	178	97

Πίνακας 2.3 «Πίνακας Εγγραφέντων μαθητών 1929 – 1940»

Σχολικό έτος	Α'		Β'		Γ'		Δ'		Ε'		ΣΤ'		Σύνολο		Έν. όλῳ
	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	
1929-1930	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	41	45	33	31	27	27	23	18	32	11	14	6	170	138	308
1930-1931	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	31	34	25	28	26	24	24	22	23	20	29	9	158	137	295
1931-1932	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	22	22	31	22	20	29	24	18	17	11	22	13	136	115	251
1934-1935	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	65	58	52	35	42	31	27	33	31	24	21	10	238	181	419
1935-1936	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	46	53	47	45	52	30	34	26	23	14	25	8	227	174	401
1936-1937	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	64	58	33	32	39	37	45	27	27	18	19	10	227	182	409
1937-1938	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	68	72	39	34	24	25	27	28	39	24	22	13	219	196	415
1938-1939	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	65	50	37	36	32	37	22	18	25	22	19	10	200	173	373
1939-1940	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	59	40	39	34	34	36	24	29	22	18	19	19	197	176	373

Πίνακας 2.4 «Πίνακας Εξετασθέντων μαθητών 1929 – 1940»

Σχολικό έτος	Α'		Β'		Γ'		Δ'		Ε'		ΣΤ'		Σύνολο		Έν. όλῳ
	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	
1929-1930	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	16	9	15	18	11	14	21	11	29	11	13	6	105	69	174
1930-1931	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	12	14	14	12	15	14	16	17	20	17	21	5	98	79	177
1931-1932	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	13	9	16	9	15	16	21	14	14	9	20	10	99	67	166
1934-1935	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	64	57	52	33	42	31	27	22	28	27	18	9	231	179	410
1935-1936	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	44	49	39	31	35	22	23	17	12	10	20	7	173	136	309
1936-1937	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	50	51	26	26	34	28	37	23	21	14	16	8	184	150	334
1937-1938	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	57	63	30	30	19	21	19	22	29	13	18	10	172	159	331
1938-1939	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	52	41	35	34	28	32	18	14	21	18	18	8	172	147	319
1939-1940	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	47	36	34	27	27	32	19	29	17	18	19	16	163	152	315

Πίνακας 2.5 «Πίνακας Προαχθέντων μαθητών 1929 – 1940»

Σχολικό έτος	Α'		Β'		Γ'		Δ'		Ε'		ΣΤ'		Σύνολο		Έν. όλῳ
	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	
1929-1930	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	15	8	15	15	9	13	11	5	22	9	13	6	85	56	141
1930-1931	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	10	9	14	12	13	12	10	10	11	12	15	2	73	57	130
1931-1932	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	11	7	14	9	14	11	17	12	9	6	18	9	83	54	137
1934-1935	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	21	21	22	18	9	15	14	12	16	11	3	13	85	90	175
1935-1936	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	17	16	31	33	35	22	23	17	12	10	16	7	134	105	239
1936-1937	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	23	25	14	16	27	24	32	23	18	12	16	8	130	108	238
1937-1938	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	32	34	24	30	17	18	17	22	24	13	17	10	131	127	258
1938-1939	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	33	25	28	26	22	28	17	13	21	17	18	8	139	117	256
1939-1940	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Αρ.	Θ.	Έν. όλῳ
	36	21	29	23	24	27	18	28	17	12	16	14	140	125	265

Πίνακας 3.1. «Πίνακας Αποτελεσμάτων – 24 Ιουνίου 1951»

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	35	25	60	32	25	57
Β'	27	26	53	26	25	51
Γ'	36	32	68	33	28	61
Δ'	35	17	52	34	14	48
Ε'	20	6	26	19	6	25
Στ'	12	10	22	10	9	19
Συν.	165	116	281	154	107	261

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	21	21	42	11	4	15
Β'	24	24	48	2	1	3
Γ'	32	26	58	1	2	3
Δ'	34	14	48	-	-	-
Ε'	19	6	25	-	-	-
Στ'	10	9	19	-	-	-
Συν.	140	100	240	14	7	21

Πίνακας 3.2. «Πίνακας Αποτελεσμάτων – 22 Ιουνίου 1952»

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
A'	36	22	58	36	20	56
B'	25	23	48	25	21	46
Γ'	28	32	60	24	31	55
Δ'	33	25	58	31	23	54
E'	33	13	46	27	7	34
Στ'	19	3	22	12	2	14
Συν.	174	118	292	155	104	259

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
A'	23	17	40	13	3	16
B'	22	16	38	3	5	8
Γ'	20	28	48	4	3	7
Δ'	30	21	51	1	2	3
E'	22	7	29	5	-	5
Στ'	12	2	14	-	-	-
Συν.	129	91	220	26	13	39

Πίνακας 3.3. «Πίνακας Αποτελεσμάτων – 27 Ιουνίου 1954»

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	36	26	62	34	22	56
Β'	39	27	66	34	25	59
Γ'	27	26	53	25	23	48
Δ'	18	18	36	17	15	32
Ε'	18	21	39	16	16	32
Στ'	17	10	27	15	7	22
Συν.	155	128	283	141	108	249

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	26	15	41	9	6	15
Β'	27	23	50	7	2	9
Γ'	19	20	39	6	3	9
Δ'	17	15	32	-	-	-
Ε'	15	14	29	1	2	3
Στ'	15	7	22	-	-	-
Συν.	119	94	213	23	13	36

Πίνακας 3.4. «Πίνακας Αποτελεσμάτων – 1955»

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	31	29	60	29	28	57
Β'	32	23	61	36	21	57
Γ'	36	26	62	36	24	60
Δ'	23	20	43	19	17	36
Ε'	18	16	34	16	14	30
Στ'	12	12	24	8	10	18
Συν.	158	126	284	144	114	258

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	22	24	46	8	3	11
Β'	33	20	53	3	1	4
Γ'	32	23	55	4	1	5
Δ'	19	17	36	-	-	-
Ε'	13	14	27	3	-	3
Στ'	8	10	18	-	-	-
Συν.	127	108	235	18	5	23

Πίνακας 3.5. «Πίνακας Αποτελεσμάτων – 24 Ιουνίου 1956»

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α΄	28	28	56	26	27	53
Β΄	27	27	54	26	23	49
Γ΄	35	24	59	32	23	55
Δ΄	32	22	54	30	21	51
Ε΄	21	17	38	20	16	36
Στ΄	15	12	27	15	11	26
Συν.	158	130	288	149	121	270

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α΄	19	24	43	7	3	10
Β΄	29	23	45	4	-	4
Γ΄	31	22	53	1	1	2
Δ΄	26	21	47	4	-	4
Ε΄	18	12	30	2	4	6
Στ΄	15	11	26	-	-	-
Συν.	131	113	244	18	8	26

Πίνακας 3.6. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 22 Ιουνίου 1958 »

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α΄	35	22	57	32	20	52
Β΄	24	14	38	21	13	34
Γ΄	26	23	49	24	21	45
Δ΄	18	19	37	16	18	34
Ε΄	32	20	52	26	18	44
Στ΄	22	20	42	20	19	39
Συν.	157	118	275	139	109	248

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α΄	27	16	43	5	4	9
Β΄	17	11	28	4	2	6
Γ΄	16	17	33	8	4	12
Δ΄	12	16	28	4	2	6
Ε΄	20	17	37	6	1	7
Στ΄	20	19	39	-	-	-
Συν.	112	96	208	27	13	40

Πίνακας 3.7. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 21 Ιουνίου 1959 »

	Εγγραφθέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	27	21	48	27	20	47
Β'	33	21	54	31	20	51
Γ'	24	15	39	24	14	38
Δ'	19	19	38	19	19	38
Ε'	17	18	35	14	18	32
Στ'	21	17	38	16	17	33
Συν.	141	111	252	131	108	239

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	25	16	41	2	4	6
Β'	28	15	43	3	5	8
Γ'	22	12	34	2	2	4
Δ'	17	17	34	2	2	4
Ε'	14	18	32	-	-	-
Στ'	16	17	33	-	-	-
Συν.	122	95	217	9	13	22

Πίνακας 3.8. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 19 Ιουνίου 1960»

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α΄	21	19	40	21	15	36
Β΄	27	21	48	24	20	44
Γ΄	29	19	48	25	13	38
Δ΄	23	14	37	21	11	32
Ε΄	27	16	33	15	16	31
Στ΄	13	16	29	10	14	24
Συν.	130	105	235	116	89	205

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α΄	16	11	27	5	4	9
Β΄	26	16	38	2	4	6
Γ΄	23	12	35	2	1	3
Δ΄	18	11	29	3	-	3
Ε΄	14	15	29	1	1	2
Στ΄	10	14	24	-	-	-
Συν .	103	79	182	13	10	23

Πίνακας 3.9. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 25 Ιουνίου 1961»

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	21	28	49	17	25	42
Β'	19	14	33	17	14	31
Γ'	23	16	39	20	14	34
Δ'	27	14	41	26	13	39
Ε'	18	12	30	17	12	29
Στ'	13	16	29	11	14	25
Συν.	121	100	221	108	92	200

	Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	13	22	35	4	3	7
Β'	16	14	30	1	-	1
Γ'	17	13	30	3	1	4
Δ'	22	13	35	4	-	4
Ε'	16	11	27	-	-	-
Στ'	10	14	24	-	-	-
Συν.	94	87	181	12	4	16

Πίνακας 3.10. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 23 Ιουνίου 1963»

	Εγγραφέντες			Εξετασθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	13	23	36	12	21	33
Β'	22	23	45	20	23	43
Γ'	20	22	42	17	20	37
Δ'	16	11	27	16	9	25
Ε'	18	14	32	18	12	30
Στ'	21	12	33	18	10	28
Συν.	110	105	215	101	95	106

	Προαχθέντες			Στάσιμοι		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.
Α'	11	16	27	1	5	6
Β'	20	21	41	-	2	2
Γ'	16	20	36	1	-	1
Δ'	15	7	22	1	2	3
Ε'	14	11	25	4	1	5
Στ'	18	10	28	-	-	-
Συν.	94	85	179	7	10	17

Πίνακας 3.11. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 27 Ιουνίου 1971»

	Εγγραφέντες			Διακόψαντες			Φοιτώντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	10	3	13	5	-	5	5	3	8
B'	10	10	20	-	2	2	10	8	18
Γ'	7	7	14	2	1	3	5	6	11
Δ'	9	4	13	4	1	5	5	3	8
Ε'	8	9	17	2	-	2	6	9	15
Στ'	7	10	17	1	3	4	6	7	13
Συν.	51	43	94	14	7	21	37	36	73

	Εξετασθέντες			Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	5	3	8	5	3	8	-	-	-
B'	10	8	18	10	8	18	-	-	-
Γ'	5	6	11	5	6	11	-	-	-
Δ'	5	3	8	4	2	6	1	1	2
Ε'	6	9	15	6	9	15	-	-	-
Στ'	6	7	13	6	7	13	-	-	-
Συν.	37	36	73	36	35	71	1	1	2

Πίνακας 3.12. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 25 Ιουνίου 1972»

	Εγγραφέντες			Διακόψαντες			Φοιτώντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	9	11	20	1	2	3	8	9	17
B'	5	3	8	-	1	1	5	2	7
Γ'	9	8	17	1	1	2	8	7	15
Δ'	7	8	15	-	-	-	7	8	15
Ε'	5	3	8	1	1	2	4	2	6
Στ'	5	6	11	-	1	1	5	5	10
Συν.	40	39	79	3	6	9	37	33	70

	Εξετασθέντες			Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	8	9	17	6	9	15	2	-	2
B'	5	2	7	5	2	7	-	-	-
Γ'	8	7	15	6	6	12	2	1	3
Δ'	7	8	15	7	8	15	-	-	-
Ε'	4	2	6	4	2	6	-	-	-
Στ'	5	5	10	5	5	10	-	-	-
Συν.	37	33	70	33	32	65	4	1	5

Πίνακας 3.13. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 24 Ιουνίου 1973»

	Εγγραφέντες			Διακόψαντες			Φοιτώντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
Α'	3	6	9	-	1	1	3	5	8
Β'	5	7	12	2	1	3	3	6	9
Γ'	7	2	9	2	-	2	5	2	7
Δ'	6	7	13	1	1	2	5	6	11
Ε'	7	8	15	2	1	3	5	7	12
Στ'	3	2	5	-	-	-	3	2	5
Συν.	31	32	63	7	4	11	24	28	52

	Εξετασθέντες			Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
Α'	3	5	8	3	5	8	-	-	-
Β'	3	6	9	3	6	9	-	-	-
Γ'	5	2	7	5	2	7	-	-	-
Δ'	5	6	11	5	6	11	-	-	-
Ε'	5	7	12	5	7	12	-	-	-
Στ'	3	2	5	3	2	5	-	-	-
Συν.	24	28	52	24	28	52	-	-	-

Πίνακας 3.14. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 23 Ιουνίου 1974»

	Εγγραφέντες			Διακόψαντες			Φοιτώντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	5	4	9	2	-	2	3	4	7
B'	3	5	8	-	2	2	3	3	6
Γ'	3	6	9	-	1	1	3	5	8
Δ'	4	2	6	-	-	-	4	2	6
E'	5	4	9	1	1	2	4	3	7
Στ'	5	7	12	-	-	-	5	7	12
Συν.	25	28	53	3	4	7	22	24	46

	Εξετασθέντες			Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	3	4	7	2	3	5	1	1	2
B'	3	3	6	3	3	6	-	-	-
Γ'	3	5	8	2	5	7	1	-	1
Δ'	4	2	6	3	2	5	1	-	1
E'	4	3	7	4	3	7	-	-	-
Στ'	5	7	12	5	6	11	-	1	1
Συν.	22	24	46	19	22	41	3	2	5

Πίνακας 3.15. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 22 Ιουνίου 1975»

	Εγγραφέντες			Διακόψαντες			Φοιτώντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	5	3	8	-	1	1	5	2	7
B'	4	3	7	-	-	-	4	3	7
Γ'	4	3	7	-	1	1	4	2	6
Δ'	2	6	8	-	-	-	2	6	8
Ε'	3	3	6	-	1	1	3	2	5
Στ'	4	5	9	-	1	1	4	4	8
Συν.	22	23	45	-	4	4	22	19	41

	Εξετασθέντες			Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	5	2	7	4	2	6	1	-	1
B'	4	3	7	4	3	7	-	-	-
Γ'	4	2	6	4	2	6	-	-	-
Δ'	2	6	8	2	6	8	-	-	-
Ε'	3	2	5	3	2	5	-	-	-
Στ'	4	4	8	4	4	8	-	-	-
Συν.	22	19	41	21	19	40	1	-	1

Πίνακας 3.16. «Πίνακας Αποτελεσμάτων 27 Ιουνίου 1976»

	Εγγραφέντες			Διακόψαντες			Φοιτώντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	4	2	6	1	-	1	3	2	5
B'	3	2	5	-	1	1	3	1	4
Γ'	4	2	6	-	1	1	4	1	5
Δ'	4	2	6	2	-	2	2	2	4
E'	2	6	8	-	1	1	2	5	7
Στ'	4	2	6	2	-	2	2	2	4
Συν.	21	16	37	5	3	8	16	13	29

	Εξετασθέντες			Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν.	App.	Θηλ.	Συν
A'	3	2	5	3	2	5	-	-	-
B'	3	1	4	3	1	4	-	-	-
Γ'	4	1	5	4	1	5	-	-	-
Δ'	2	2	4	2	2	4	-	-	-
E'	2	5	7	2	5	7	-	-	-
Στ'	2	2	4	2	2	4	-	-	-
Συν.	16	13	29	16	13	29	-	-	-

Πίνακας 3.17. «Πίνακας Αποτελεσμάτων – 20 Ιουνίου 1977»

	Εγγραφέντες			Διακόψαντες			Φοιτώντες		
	Αρρ.	Θηλ.	Συν.	Αρρ.	Θηλ.	Συν.	Αρρ.	Θηλ.	Συν
Α'	8	-	8	1	-	1	7	-	7
Β'	2	2	4	-	-	-	2	2	4
Γ'	3	1	4	-	-	-	3	1	4
Δ'	3	1	4	3	-	3	-	1	1
Ε'	2	2	4	-	1	1	2	1	3
Στ'	2	5	7	-	-	-	2	5	7
Συν.	20	11	31	4	1	5	16	10	26

	Εξετασθέντες			Προαχθέντες			Απορριφθέντες		
	Αρρ.	Θηλ.	Συν.	Αρρ.	Θηλ.	Συν.	Αρρ.	Θηλ.	Συν
Α'	7	-	7	7	-	7	-	-	-
Β'	2	2	4	2	2	4	-	-	-
Γ'	3	1	4	3	1	4	-	-	-
Δ'	-	1	1	-	1	1	-	-	-
Ε'	2	1	3	2	1	3	-	-	-
Στ'	2	5	7	2	5	7	-	-	-
Συν.	16	10	26	16	10	26	-	-	-